

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΟΝ

Ἡ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ

ἉΓΙᾶΣ ΠΟΛΕΩΣ ἹΕΡΟΥΣΑΛΗΨ ΚΑΙ ΠΛΗΣΗΣ
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ.

ΣΥΝΤΕΘΕΪΣΑ ΜΕΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΡΑ

ΤΟΥ

ΠΑΝΟΣΙΩΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΚΑΜΑΡΑΣΗ ΤΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ, ΚΑΙ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΤΑΦΟΥ
ΚΥΡΙΟΥ

ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΤΟΥ ἘΚ ΠΡΟΥΣΙΗΣ.

ἤδη δὲ πάλιν δεύτερον, ἐπιμελῶς θεωρηθεῖσα, καὶ πολλαῖς προβ-
δήμας ἐπαυξυνθεῖσα, ἐκδίδεται εἰς φῶς, ἐπιτασίᾳ μὲν τοῦ Πανιε-
ρωτάτου Ἱεροθέου Ἀρχιεπισκόπου Θαβωρίου, δαπάνῃ δὲ φιλοτιμῶ
τοῦ Ἐντιμοευλαβεστάτου Κυρίου Γεωργίου χατζῆ Κώστα Ἐπιτρό-
που τοῦ Παναγίου Τάφου.

ἘΝ ΜΟΨΧΑ.

ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФИИ.

1837.

ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΘΕΙΟΤΑΤΩ

τε καὶ ἀγιωτάτῳ

ΔΕΣΠΟΤῃ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧῃ Τῶν Ἱεροσολύμων,

τὴν μετ' ἐυλαβείας τῆς ὀφειλομένης προσκύνησιν.

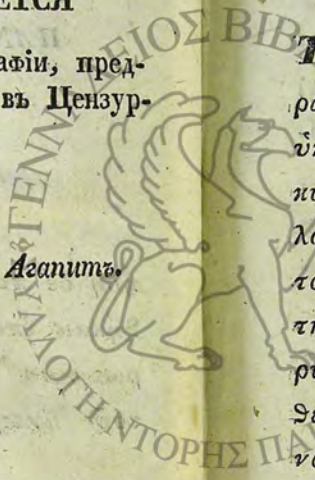
Τῶν κοσμοφελῶν καὶ μάλιστα ψυχοσωτηρίων ἡ ἀμέλεια καὶ παρ-
αιτήσις, οὐχ ὅπως ψέγεται, ἀλλάγε δὴ καὶ οὐ μικρὰν ὑπευδύνην
ὑπάγεται ἀλλαγὴν ἢ καταγραφὴ τῶν ἀγίων καὶ θεοβαδίστων προσ-
κυνημάτων, ὅτι κοσμοφελῆστε καὶ σωτήριος καδέσθηκε τοῖς ἐπιμε-
λῶς καὶ ἐυκρινῶς διερευνῶσιν, οὐδενὶ τῷ ἐστὶν ἀσυμφανές· ἐν γὰρ
τούτοις τοῖς τε ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ πάσῃ τῇ Παλαιστίνῃ τόποις,
τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τε, καὶ ἀνάπλασιν τὴν δευτέραν, προκη-
ρυχθεῖσαν ὑπὸ τῶν προφητῶν, καὶ διὰ τῶν Ἀποστόλων διαγγελ-
θεῖσαν ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς δι' ἄκραν ἀγαθότητα θεανδρικῶς ἠκο-
νόμησε· καὶ ἡ τούτων ἔκφανσις, τὸ δυνατόν, καὶ ἀγαθόν, καὶ σο-
φόν, καὶ δίκαιον τοῦ Θεοῦ τοῖς μνουμένοις καταγγέλλει, καὶ τὸ
θεμέλιον ἀπάσης τῆς ἀγαθοεργίας τε καὶ σωτηρίας, τὴν εἰς Θεὸν
εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰλικρινῆ πίστιν κρατύνει ὥς γὰρ τὸ θεῖον Ἐυαγγέ-
λιον διδασκόμενον, οὕτω καὶ οἱ σεβάσμιοι τόποι τῆς θεανδρικῆς τοῦ
Σωτήρος ἡμῶν ἐμπεριπατήσεως τρανούμενοι, τὴν πίστιν στηρίζου-
σιν, ἐκτυπώτερον τὰ γεγραμμένα ἐνδεικνύμενοι διὸ οὐ μικρὸν καὶ
τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐμέλησεν ἐν προσκυνηταρίοις τοὺς ἱερούς καὶ θεο-

ПЕЧАТАТЬ НОВЫМЪ ИЗДАНИЕМЪ ПОЗВОЛЯЕТСЯ

съ тѣмъ, чтобы по оппечатаиіи, до выпуска изъ ппипографіи, пред-
спавлено было узаконенное число экземпляровъ сей книги въ Цензур-
ный Компшеть. Генваря 27 дня 1837 года.

Московская Духовная Академія.

Цензоръ Виоанской Семинаріи Ректоръ Архимандритъ Агапитъ.

βαδίστους τόπους τοῖς θεοσεβέσι χριστιανοῖς διαγράψαι τοῖς τε εἰ-
δόσι, καὶ τοῖς ἀγνώταις τούτους ὡς ἐφικτὸν διαγγεῖλαι· ἀλλ' ἐπει-
δὴ ἢ ἐν ἐκείνοις συντομία ἀμυδρὰν τὴν εἰσῆγησιν ἐπεποίητο, ἔδο-
ξέ μοι ἀναλέξασθαι, ἔκ τε γραφῶν ἁγίων, καὶ ἐξ ἱστορικῶν συγ-
γραμμάτων κατ' ἐπιτομὴν μὲν, τρανωτέραν δὲ τῶν προγενεστέρων
συντάξασθαι προσκνητάριον, δι' οὗ σὺν τῇ ἔγκρινεϊ εἰσηγήσει, καὶ
γραφικῶς τινὰ πρὸς εἰδησὴν τε καὶ ψυχικὴν ὠφέλειαν νομιδῆ συντεί-
νοντα διδάσκειται ὁ ἀναγινώσκων· καὶ οἷον ἐναργεστέροις χαρακτῆροι
τὰ τῆς ἐνδάρκου οἰκονομίας εἰκονογραφεῖται· Προσφωνεῖται εἰκότως
τοιγαροῦν ἸΑΤΩ ΣΟΙ ΤΩ ΘΕΙΟΤΑΤΩ· κατὰ πνεῦμα ΠΑΤΡΙ
καὶ ΔΕΣΠΟΤΗ, τῷ τὴν δευτεῖαν εἰκόνα λαμπροτέροις ἀρετῶν χρώμα-
σιν ἐντετυπωμένην, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἀπαστράπτουσιν διατηροῦντι, καὶ
τὴν πνευματικὴν ἡγεμονίαν, καὶ προστασίαν τῶν ἁγίων τούτων τό-
πων θεόθεν ἐπαξίως ἐμπιστευθέντι· Δέξαιο οὖν ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΕ
ἸΑΘΕΝΤΑ καὶ ΔΕΣΠΟΤΑ, τῇ θεομιμῆτι ΣΟΙ ἐμμενείᾳ καὶ χρη-
στότητι, τὸ Σοὶ ἀνατιθέμενον πόνημα, καὶ ὅσα ἔπ' ἀμαθείας ἐνεσπαρ-
μένα τίχοι αὐτῷ ἁμαρτίματα· (εἰμὴ τῇ ἐυσεβείᾳ λυμαίνεται) ταῦ-
τα φιλανθρωπῶς παριδῶν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποβλέψας τῶν
πονημάτων, ἀντιδώης ἐμοὶ τὰς πατρικὰς καὶ δεσποτικὰς εὐχὰς καὶ
ἐυλογίας· αἵτινες εἰσὶν μοι φυλακτῆριοι διὰ βίου παντός·

Ὁ τῆς Ὑμετέρας Θεοδοξάστου καὶ Τριβολβίου Μακαριότητος·

ταπεινὸς καὶ ἰπουλινῆς·

δοῦλος·

ὁ Ἐκδότης·

Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις· χαίρειν ἐν Κυρίῳ καὶ κατ'
ἄμω ὑγιαίνειν·

Ἡ παρούσα Ἱερά βιβλος, ὀνομαζομένη προσκνητάριον,
ἢ τοι περιγραφὴ τῆς ἁγίας γῆς, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ εὕρισκομένων
Ἱερῶν καταγωγίων, καὶ σεβασμιῶν θεοβαδίστων τόπων, συγγρα-
φεῖσα παρὰ τοῦ Πανοσιωτάτου ἁγίου Καμαράδου τοῦ Ζωοδόχου
Γάφου, κυρίου Χρυσάνθου, καὶ ἀφιερωθεῖσα παρ' αὐτοῦ τῷ Μα-
καριωτάτῳ, καὶ Ἀγιωτάτῳ Πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίῳ Κυ-
ρίῳ Ἀνθίμῳ, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον, κατὰ τὸ, 1807 ἔτος, ἐν Βιέννῃ
τῆς Ἀουστρίας· ἤδη δὲ πάλιν, διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτης τῆς ψυ-
χωφελοῦς βιβλου, ἐπὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχείοντος, Μακα-
ριωτάτου, Θειοτάτου τε καὶ Ἀγιωτάτου Πατρός ἡμῶν καὶ Πα-
τριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης,
Κυρίου Κυρίου ἸΩΑΝΝΑΝΟΥ, ἐκδίδεται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ Ἐν-
τιμοευλαβεστάτου καὶ χρησιμωτάτου Κυρίου Γεωργίου χατζῆ Κῶ-
στα, Ἐπιτρόπου τοῦ Παναγίου Γάφου, ἐν τῇ περιφανεστάτῃ Βα-
σιλευούσῃ πόλει Μόσχᾳ, ἐν ἣ τὰς διατριβὰς ποιούμενος, κατ' ἔψη-

λὴν εἰδοκίαν τοῦ Ἐυσεβεστάτου Ἐυπλαχνικωτάτου, καὶ κοινοῦ
 μὲν ἀπάντων, Ἰδίως δὲ ἡμῶν τῶν Ἀγιοταφικῶν Μεγάλου Προ-
 στάτου καὶ Ἐυεργέτου, Ἀυτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, Κυ-
 ρίου Κυρίου ΝΙΚΟΛΑΟΥ τοῦ ΠΡΩΤΟΥ, ἀπεσταλμένος ὢν παρὰ
 τῆς θειοτάτης αὐτοῦ Μακαριότητος, ἐπὶ συνάξει ἐλεῶν, ἐν τοῦ Θεο-
 φρουρήτου Κράτους τῆς Θεοδοξάστου Ῥωσσίας, ἐπιθεωρητῆς ὢν
 καὶ ἐπιστατῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτης τῆς βίβλου, πολλά τε
 τυπογραφικὰ παροράματα διορθωσάμενος καὶ προσθαφαιρέσεις οὐκ
 ὀλίγας ποιησάμενος, προσέδηκα ἐν τῷ τέλει, καὶ τὸν κατάλο-
 γον τῶν ἐν Ἱεροσολίμοις πατριαρχευδάντων πρὸς τούτοις καὶ
 δύο ἀληθεῖς Ἰχνογραφίας, ἐξ ὧν, ἡ μὲν πρώτη ἐξεικονίζει
 τὴν καθ' αὐτὸ θέσιν τοῦ Ἱερωτάτου Ναοῦ τῆς ἁγίας Γεθση-
 μανῆς, ὅπου εὑρίσκεται ὁ σεβασμοπροσδυνήτος Τάφος τῆς Θεομή-
 τρος ἡ δὲ δευτέρα, ἐξεικονίζει ὁμοίως τὴν ἐσωτερικὴν θέ-
 σιν τοῦ Ἱερωτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου Ναοῦ τῆς ἁγίας Βη-
 θλέμ. αἱ δὲ λοιπαὶ Ἰχνογραφίαι τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ βίβλω
 ἀναφερομένων Ἱερῶν μοναστηρίων καὶ ἄλλων ἀξιοσεβάστων
 τόπων, καθὼς εὑρέθησαν ἐν τινι παλαιῷ Ῥωσσιῶν προσκυ-
 νηταρίῳ, ἐκδομένῳ παρὰ τινος Μητροπολίτου Πτολαιμαΐδος,
 κυρίου Συμεῶν, ἐτέθησαν οἷα ὡς τὸ πρῶτον, ἐν τῷ μεταξὺ
 τῆς βίβλου, ἀλλ' ἰδιαίτερος, κατὰ τὴν τῶν νεωτέρων εὐτα-
 ξίαν ἐν τῷ τέλει ταύτης, πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν εἰς τοὺς
 ἀναγινώσκοντας, ἵνα μὴ διακόπτηται ἡ συνέχεια τῆς Ἱερᾶς

Ἱστορίας. Ὅσοι οὖν ταύτην ἀναγινώσκοντες εὐλαβῶς, καὶ ὠφε-
 λούμενοι ψυχικῶς, θείῳ τε ζήλῳ κινούμενοι, ἀπέρχεσθε εἰς προ-
 σκύνησιν τῶν Θεοβαδίστων ἁγίων Τόπων, τῆς πατρίδος τοῦ
 Γλυκυτάτου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέμνησθε, παρακαλᾶ, εὐ-
 χόμενοι καὶ ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας τῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτης
 τῆς βίβλου συνδραμόντων καὶ συνεργησάντων, ὧν πρῶτος εἰμὶ
 ἐγώ.

ὁ ταπεινὸς Ἱερόθεος Ἀρχιεπίσκοπος Θαβωρίου.

Περὶ τῶν Διαφόρων ὀνομασιῶν τῆς Ἁγίας Γῆς.

Ἄντὸς προκειμένου εἰς Ζήτησιν, πρέπει πρῶτον, νὰ ἠξεί-
ρωμεν τὸ ὄνομα· καὶ ἐπειδὴ πρόκειται ἡμῖν, νὰ εἰπῶμεν
περὶ τῆς Ἁγίας Γῆς, πρέπει νὰ φανερώσωμεν ἐν τῷ
παρόντι, ποσαχῶς λέγεται. Τάυτην γοῦν τὴν Ἁγίαν Γῆν ὁ Χα-
ναὰν ὁ υἱὸς τοῦ Χάμ, τὴν κατεκυρίευσεν πρῶτον· ὠνομάσθη δὲ καὶ
ὅλον τὸ διάστημα τῆς χώρας αὐτῆς, Γῆ Χαναὰν, καὶ τὰς πόλεις
αὐτῆς, ὠνόμασαν οἱ υἱοὶ τοῦ Χαναὰν μὲ τὰ ἐδικὰ τοὺς ὀνόματα,
οἰκῆτορες γενόμενοι ταύτης, ὧν τὰ ὀνόματα εἶδὲ ταῦτα. Σιδῶν,
Χετταῖος, Ἰεβουσαῖος, Ἀμωρραῖος, Γηργεσαῖος, Ἐναῖος, Ἀρου-
ναῖος, Ἀβαναῖος, Ἀράδιος, Σαμαραῖος, Ἀμαθί· ὡς γέγραπται ἐν
τῷ. ι. καὶ. ις. Κεφαλ. τῆς Γενέσεως, καὶ ἀλλαχοῦ.

Δεύτερον ὠνομάσθη Παλαιστίνη, ἥτοι Γῆ τῶν Φιλιστειῶν,
οἵτινες ἐκατοίκησαν εἰς αὐτήν, τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥω-
μαῖοι, ὠνομάζουσι Παλαιστίνους, τοὺς ἀπογόνους τοῦ Μεσραῆμ,
ὄντος καὶ αὐτοῦ υἱοῦ τοῦ Χάμ. ὠνομάζεται δὲ μὲ τοῦτο τὸ ὄνο-
μα, τὸ ἀπὸ Γάζης ἕως τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, ἥτις τὸ
πάσαι πύργος τοῦ Στρατῶνος ἐλέγετο· εἰς δὲ τὸ Βιβλίον τοῦ Ἰη-
σοῦ τοῦ Ναυῆ, πέντε κύριαι πόλεις ἀριθμοῦνται τῶν Φιλιστειῶν, Γάζα,
Ἄζωτος, Ἀσκάλων, Μεδ, καὶ Ἀκαρών· ὠνομάσθη δὲ ὅλη ἡ Χαναταία
μὲ

μετήν ὀνομασίαν τῆς Παλαιστίνης, ἐπειδὴ ἐκράτησαν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις μεγάλας καὶ δυνατάς εἰς τὴν παραθαλασσίαν· ἐκεῖνοι δὲ ὅπου ἤρχοντο ἀπὸ ξένους τόπους, καὶ πάλιν ἐπέστρεφον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν μετὰ αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν ἀνόμαζον καὶ τὴν ἐνδοτέραν χώραν, καὶ ἔγινε γνωστὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας, διὰ τοῦτο ὁ Πτολεμαῖος εἰς τὰ γεωγραφικά του, μετὰ τὸ ὄνομα τῆς Παλαιστίνης, συμπεριλαμβάνει ὄχι μόνον τὸ μέρος ὅπου ἐκυρίευσαν οἱ Φιλιστῆται εἰς τὴν παραθαλασσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἰουδαίαν, Σαμάρειαν, καὶ Γαλιλαίαν.

Τρίτον ἀνομάσθη αὐτὴ ἡ χώρα, γῆ Ἰσραὴλ, καθὼς λέγει εἰς τὸν. ο.ε. ψαλμ. ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς τὸ. ἡ. κεφ. τοῦ κατὰ Ματθ. λέγει, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσάντην πίστιν εὔρον. διὰ Ἰσραὴλ ἐννοεῖται ἐδῶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας καὶ οἱ οἰκίτορες Ἰουδαῖοι, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἄγγελος πρὸς τὸν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπεν. „ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· Ἰσραὴλ δὲ ἀνομάσθη ὁ Ἰακώβ, ἀφ' οὗ ἐπάλευσε μετὰ τὸν Θεόν, τὸ ὁποῖον ὄνομα κατὰ τὸν θεῖον Ἰερώνυμον, ἐξηγεῖται Ἰσχυρὸς Κυρίου, ἢ ἐνισχύσας μετὰ Θεοῦ· ὅθεν οἱ ἐξ αὐτοῦ καταγόμενοι, ἀνομάσθησαν Ἰσραηλίται καὶ κατὰ θεῖαν προσταγὴν εἰσελθόντες εἰς τὴν Χαναάν, Ἰσραὴλ αὐτὴν ἐπωνόμασαν, καὶ αὕτη ἡ γῆ διὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἐμοιράσθη εἰς τὰς δώδεκα φυλάς.

Τέταρτον ἀνομάσθη γῆ Ἰούδα, καὶ Ἰουδαία, ὡς λέγει ὁ ψαλμογράφος ἐν τῷ. ο.ε. ψαλμ. γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός. καὶ ὁ ἐναγγελιστὴς λέγει περὶ τοῦ Κυρίου. ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου· πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν, ὅτι οἱ Ἰσραηλίται ἄρχισαν νὰ ἀνομάζωνται Ἰουδαῖοι, καὶ ἡ γῆ αὐτῶν Ἰουδαία, ἀφ' οὗ ἐχωρίσθησαν αἱ δέκα φυλαὶ εἰς τὸν καιρὸν Ροβοὰμ υἱοῦ Σολομῶντος, καὶ κατώκησαν εἰς τὴν Σαμάρειαν, ὀνομαζόμενοι Ἰσραὴλ· καὶ αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ ὅπου ἔμειναν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς ἐκ γένους Δαβὶδ βασιλεῖς, ἀνομάζοντο Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἀπὸ τὴν ἑβδομημιονταετῆ αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλωνος, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν τοὺς ἠλευθέρωσε Κῦρος ὁ βασιλεὺς

λεὺς τῆς Περσίας, ἐπειδὴ ἦλθον ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἡγεμονούμενοι ἀπὸ τὴν Ζοροβάβελ, τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καταγόμενον, ἀνομάσθησαν καὶ διὰ τοῦτο Ἰουδαῖοι· ἐρμηνεύεται δὲ τὸ ὄνομα Ἰούδα, ἔπαινος, ἢ ὁμολόγησις τὸ δὲ Ἰουδαῖοι, ἐρμηνεύεται ὁμολογοῦντες· καὶ ἀληθῶς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐδόξαζον, καὶ ἀμολόγουν τὸν Θεόν, καὶ εἰς αὐτοὺς ἠμαζον ἡ Ἰερωσύνη, ἡ Θυσία, ὁ Ναὸς, ὁ Θεῖος Νέμος, καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ λατρεία.

Πέμπτον λέγεται γῆ ἐπαγγελίας, διὰ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν γεγενημένην τῷ Ἀβραὰμ καὶ τοῖς λοιποῖς θεοῖς πατρᾷσι, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος πρὸς Ἑβρ. ἐν κεφ. ιά. Πίστις παρῶκησεν Ἀβραὰμ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· ὁ γὰρ Θεὸς ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ μετὰ ἰσοδύναμα ὀνόματα τὴν ἀνομάζει καὶ ὁ ἴδιος Θεός. ἐν τῷ. ι. κεφ. τοῦ Ἰεζεκιήλ· διότι λέγει. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς τὴν γῆν ἣν ἤρα τὴν χεῖρα μου δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατρᾷσιν ὑμῶν· καὶ ἐν τοῖς Ἀρθ. κεφ. λβ'. τὴν γῆν ἣν ἠμῶσα τῷ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ.

Ἑκτον λέγεται γῆ τοῦ ἰδίου Θεοῦ, ὄχι κατὰ τὴν ἐννοίαν, καθ' ἣν λέγομεν ὅλη ἡ γῆ εἶναι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κατὰ τινὰ ξεχωριστὸν καὶ εἰδιάζοντα τρόπον, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὴν κατέστησε τὸν θρόνον τῆς Βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ Ἱεροσολυμητικῷ ναῷ ἠνδύκησε νὰ λατρεύεται κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον τὸ πάλαι, μετὰ διαφόρους θυσίας, καὶ λατρείας, καθὼς μᾶς διδάσκουσιν αἱ Ἱερὰ γραφαί. διὰ τοῦτο, καὶ ἐν τῷ. πδ'. ψαλμ. λέγει. ἐνδόκησας Κύριε ἐπὶ τὴν γῆν σου. Καὶ ἀλλαχοῦ λέγει. ἐμὴ γὰρ ἐστὶν ἡ γῆ· καὶ ἐν τῷ. α. κεφ. στίχ. 6. τοῦ Ἰωήλ, ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου.

Ἑβδομον λέγεται ἐνίοτε καὶ ἀπλῶς γῆ, καὶ ἄλλοτε μετὰ τῆς προσδήμης τοῦ, πᾶσα, ὡς ἐν τῷ ογ'. ψαλμ. ὁ δὲ Θεὸς Βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰώνων ὑπάρχων, σωτηρίαν ἐργάσατο, ἐν μέσῳ τῆς γῆς. καὶ ὁ Ἰερεμίας, ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ λέγει, οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ὅλα

αὐτὰ ἐννοοῦσι τὴν Ἰσραηλιτικὴν γῆν, τινὲς μὲν τὸ ἐπλαμβάνουσι, διὰ ὅλην τὴν γῆν, τινὲς δὲ διὰ μόνην τὴν Ἰουδαίαν.

Ὁυδοον καὶ τελευταῖον λέγεται Ἁγία Γῆ. τύσον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, καθὼς καὶ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς, πλὴν κατὰ ἄλλον, καὶ ἄλλον τρόπον καὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἰουδαίοις, διότι λέγεται γῆ τοῦ Θεοῦ. διότι κατ' ἐξαίρετον λόγον εἰς αὐτὴν ἠθέλησε νὰ λατρεύεται διότι ταύτην ἐπηγγείλατο τοῖς ἁγίοις πατρῷσι καὶ διότι ἐξώσας ὅλα τὰ λοιπὰ ἔδνη, τὴν ἔδωκεν εἰς κατάσχεσιν αὐτῶν· παρὰ δὲ τοῖς Χριστιανοῖς, καὶ διὰ αὐτὸ τοῦτο, καθ' ὑπεροχὴν ὁμῶς, καὶ ὑπερτέραν ἐννοίαν διὰ τὰ γεγονότα ἐν αὐτῇ τῆς θείας χάριτος μυστήρια, καὶ δὲν ὠνομάσθη πρότερον, παρὰ ἀφ' οὗ ἤμασεν εἰς αὐτὴν τὸ σέβας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφ' οὗ ἠγιασθῆ μετὰ τὴν παρουσίαν, καὶ μετὰ τὰ ζωοποιὰ πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν· διότι εἰς αὐτὴν ἤμασεν ἢ λατρεία τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ παλαιοῦ νόμου, καὶ εἰς μὲν τὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, ἐδύοντο θυσίαι εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν, εἰς δὲ τὴν Ἁγίαν Γῆν ἐπροσφέροντο θυσίαι ἐμπρόσδεκτοι τῷ ἀθανάτῳ Θεῷ. καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς τῆς γῆς, ἀπεκαλύφθησαν τὰ τοῖς ἄλλοις ἀπόκρυφα οὐράνια καὶ θεῖα μυστήρια· διὰ τοῦτο, λέγει καὶ ὁ προφητὰνὰξ Δαβὶδ, οὐκ ἐποίησεν οὕτω παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς· ψαλ. ρμζ. θ. Καὶ πάλιν γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεὸς, ἐν τῷ Ἰσραὴλ, μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ψαλ. οε. β. Ἀυτὴ ἡ Ἁγία Γῆ ἐγέννησεν ἐπισήμους Πατριάρχας, Προφήτας, Ἀποστόλους, Μάρτυρας, Λευίτας, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἁγιότητα καὶ μαθήσει διαπρέψαντας, καὶ ἐναρεστήσαντας τῷ ζῶντι Θεῷ, ἄνδρας καὶ γυναῖκας· εἰς αὐτὴν ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐν τῆς πανυπερευλογητοῦ καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁρατὸς ἄνθρωπος γενόμενος, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, καὶ ἐπλήρωσε τὰ σύμβολα τοῦ παλαιοῦ νόμου. εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν γῆν ἐδαυματούργησεν, ἐπρόβαλε τὸν λόγον τῆς ζωῆς, καὶ ἐφανέρωσε τοῖς ἀνθρώποις τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· εἰς αὐτὴν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἔδωκε τῷ πατρὶ εἰς ὀλοκαύτωμα τὸ Αἷμα καὶ Πνεῦμα, εἰς αὐτὴν ἐτάφη ἀνθρωποπρεπῶς, καὶ ἀνέστη θεοπρεπῶς, καὶ πρὸς τὰ οὐράνια ἀνελήφθη, καὶ

τοῖς

τοῖς πιστεύουσι αὐτῷ ἐπέμφθη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπὸ αὐτῆν ἐδιεμοιράσθησαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐκήρυξαν τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν Ἐυαγγέλιον· καὶ εἰς αὐτὴν πάλιν ἐλεύσεται ἐπὶ νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἐν δυνάμει πολλῇ καὶ μεγαλειότητι, διὰ νὰ κρίνῃ ὅλα τὰ γένη, καὶ νὰ ἀποδώσῃ ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ τοὺς μὲν κακοὺς νὰ πέμψῃ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τοὺς δὲ ἐκλεκτοὺς νὰ φέρῃ εἰς γῆν ἁγίαν, εἰς γῆν ζώντων. Δικαίως λοιπὸν λέγεται γῆ ἁγία, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν δὲν εἶναι βῆμα ποδὸς ὁποῦ νὰ μὴν ἠγίασε τὸ σῶμα, ἢ ἡ σκιά τοῦ σωτῆρος, ἢ ἡ ἐνδοξος παρουσία τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς, ἢ ὁ περίβλεπτος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐσμός, ἢ τὸ ἀξιοτίμητον αἷμα τῶν ἐνδόξων μαρτύρων. καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ λέγει εἰς τὸν 48. ψαλμ. στ. ια. ὡς πῶμοσα, ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου οἱ διδάσκαλοι ἐξηγοῦντες, λέγουσι κατάπαυσιν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, μετὰ τὸ νὰ εἶναι τύπος τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· καθὼς οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐν τῆς Αἰγυπτιακῆς ταλαιπωρίας, ἐλθόντες εἰς αὐτὴν τὴν γῆν ἀνεπαύθησαν ἀπὸ τῶν πόνων, στρατηγούντος Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ· οὕτω καὶ οἱ χριστιανοὶ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναπαυθήσονται εἰς τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ, λυτρωθέντες ἀπὸ τῆς κοσμικῆς ταλαιπωρίας.

Εἰς ποίους πρῶτον ἐδόθη αὕτη ἡ ἀγία γῆ, καὶ πῶς αὐτὴν ἐκυρίευσαν νομίμως καὶ δικαίως.

Ἐπειδὴ μετὰ τὸν κατακλυσμόν ὁ Νῶε διεμοίρασε πᾶσαν τὴν γῆν εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὸν Σὴμ, καὶ Ἰάφεθ, διὰ τοῦτο καὶ ἕκαστον τριτημόριον ἐκληρώθη εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς ἓν ἦτον καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, εἰς ποῖον ὅμως ἀπὸ τούτων εἰς τὸν Σὴμ, ἀμφιβάλλεται διότι μερικοὶ λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας νὰ ἐδόθη εἰς τὸν Χαναάν τὸν υἱὸν τοῦ Χάμ, καὶ ὄχι εἰς τὸν Σὴμ, θεμελιώνοντες τὴν αὐτῶν γνώμην, πρῶτον ἐκ τοῦ δεκάτου κεφαλαίου τῆς γενέσεως, ἔνθα φαίνεται ὅτι ἡ Ἰουδαία δὲν ἐξουσιάσθη ἀπὸ τὸν Σὴμ, ἢ ἀπὸ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Χαναάν, διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάθη Χανααία· δεύτερον ἐκ τοῦ λόγου ὅπου εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ λέγουσιν εἰς τοῦτο ὅτι ἰδοὺ ὁ Θεὸς ὀνομάζει τὴν Μεσοποταμίαν, γῆν καὶ πατρίδα τοῦ Ἀβραάμ ὅπου εἶναι ἀπόγονος τοῦ Σὴμ, καὶ ὄχι τὴν Ἰουδαίαν, ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα εἶναι κατὰ πολλὰ ἀσθενές. πατὴρ γὰρ καὶ γῆ ὀνομάζεται, ὁ τόπος ὅπου ἐγεννήθη ὁ καθεὶς, ἐκ Θεοῦ ὅμως κληρονομία δεδομένη εἰς τὸν Ἀβραάμ εἶναι ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας· αὕτη δὲ ἐδόθη εἰς τὸν Σὴμ τὸν πρωτότοκον τοῦ Νῶε· ὁ γὰρ Νῶε ἀπὸ Πνεύματος ἁγίου ὀδηγηθεὶς, ἔδωκε τὴν ἀγίαν γῆν εἰς τὸν Σὴμ. ταύτην τὴν γνώμην τὴν βεβαιοῖ καὶ ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνειος εἰς τὸν ἀγκυρωτὸν λόγον, λέγων, ὅτι ἡ Παλαιστίνη, καὶ πάντα τὰ πλησίον αὐτῆς εἰς τὸν κληρὸν τοῦ Σὴμ ὑπέπεσε· ταύτην τὴν γνώμην βεβαιοῖ καὶ ἡ παράδοσις τῶν Σύρων, οἵτινες λέγουσιν ὅτι ὁ Νῶε Πνεύματι Θεῷ φωτισθεὶς, ἐγνώρισε πῶς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἔμελλον νὰ τεθῶσι τὰ πρῶτα θεμέλια τοῦ οὐκίωδου ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἔμελλε νὰ κατασκευασθῇ καὶ νὰ τελειωθῇ ἐπάνω εἰς τὸ θεμέλιον τῶν Ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἢ οἰκοδομῇ τοῦ ἀληθινοῦ καὶ

καὶ αἰδίου Θεοῦ, ὄντος ἀκρογωνιαίου λίθου αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. διὰ τοῦτο ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Σὴμ, καὶ διὰ τὰ πρωτοτόμια του, καὶ διότι τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν ὕβριν τοῦ τολμηροῦ Χάμ· καὶ ἐπειδὴ ἐμείρασε τὰ ὄστιά τοῦ Ἀδάμ εἰς τοὺς υἱοὺς του, ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Σὴμ τὸν πρωτότοκον, τὸ κρανίον μὲ τὴν ἐπαρχίαν τὴν λεγομένην Ἰουδαίαν· ἀλλὰ καὶ ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ β'. κεφ. τῆς γενέσεως διηγούμενος περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀβραάμ εἰς τὸν τόπον Συχέμ, καὶ εἰς τὴν δρυὸν τὴν ὑψηλὴν, καὶ θέλων νὰ δείξῃ ὅτι ἡ Ἰουδαία ἦτον μὲν ἰδία κληρονομία τοῦ Σὴμ, καὶ τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ Ἀβραάμ, οἱ δὲ Χανααῖοι ἀδίκως τὴν ἀφήρεσαν, καὶ τὴν ἐπωνόμασαν μὲ τὸ ἐδικόντους ὄνομα· διὰ τοῦτο λέγει ὁ Μωϋσῆς, οἱ δὲ Χανααῖοι κατῶκουν τὴν γῆν τότε μὲ τὸ ὅποιον βεβαιοῦται ὅτι δίκαιοι κληρονόμοι, καὶ κάτοικοι τῆς γῆς ταύτης, εἶναι ὁ Σὴμ, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ· ταύτην τὴν γνώμην βεβαιοῖ καὶ ὁ Μακάριος Ἰερώνυμος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ διδάσκαλοι, μεγάλου ὀνόματος ἰδοὺ καὶ τὰ λόγια τοῦ Ἐπιφανείου. „τοὺς γεγεννημένους ἀπὸ τῶν υἱῶν Σὴμ, ἀδικηθέντας ἀπὸ τῶν υἱῶν Χάμ, καὶ τὸν ἴδιον τόπον ἀφαιρεθέντας, ἐδικεῖ ὁ Θεὸς, ἐξολοθρεύσας τοὺς τοῦ Χανααὶν κατὰ τὸν ὄρκον αὐτοῦ, καὶ τὸ σπέρμα τοῦ Σὴμ ἀπολαμβάνει τὴν ἰδίαν χώραν. οὐκ ἠδίκησεν οὖν ὁ Θεὸς τὰ δίκαια ἐκάστω μέρει ἀπονέμων.

Περὶ τῶν ὁρίων τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας.

Εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν, καὶ νὰ περιγράψωμεν καὶ τὰ ἐλάχιστα, ἐπειδὴ μήτε κανένα μέρος αὐτῆς, μήτε καμία πόλις δὲν ἐστάθη, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἔγινε κανένα πρᾶγμα ἄξιον ὑποθέσεως καὶ σημειώσεως· διότι εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, ξεχωριστὰ ἐφανερώσεν ἐντελῶς ὅλα του τὰ πρᾶγματα, καὶ τὰ θεῖα μυστήρια ὁ Θεὸς τῶν ἀπάντων, τόσον τὰ νομικὰ καὶ σκιώδη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, ὅσον τὰ τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας, ἀφ' οὗ ἐγενήθη ὁ Κύριος ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καθὼς τὸ βεβαιώνουσιν αἱ θεῖαι γραφαὶ παλαιὰ τε καὶ νέα· ἔχει οὖν ὅρια αὐτῆ ἡ ἀγία γῆ, ἀπὸ μὲν τῶν ἀνατολῶν τὰ βουνὰ Γαλαὰδ, καὶ Σανιῆρ, καὶ Ἀερμων, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀντιλιβάνου· ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν, τὴν Ἰδουμαίαν, τὴν ἔρημον Φαράν, καὶ τὴν Αἴγυπτον· ἀπὸ δὲ Δύσεως, μέρος Φοινίκης καὶ τὴν Συριακὴν θάλασσαν, ἥτοι τὴν μεσόγειον· ἀπὸ δὲ τὸ Βόρειον μέρος ἔχει τὴν Φοινίκην, καὶ τὰ ὑψηλότερα βουνὰ τοῦ Λιβάνου ἕως Δαμασκοῦ· ἡ δὲ ἔκτασις αὐτῆς κατὰ μῆκος, ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος ἐν τῆς χώρας Δάν, κειμένης ἐν τῇ ὑπώρειά τοῦ Λιβάνου ὄρους, πλησίον Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἐκτείνεται πρὸς Μεσημβρίαν ἕως Βηρσαβεὲ πόλεως πλησίον τῆς ἐρήμου· ἐκτείνεται δὲ τοῦτο τὸ διάστημα εἰς ἑκατὸν ἐξήκοντα μῆλια Ἰταλικά κατὰ τὸν Ἰερώνυμον· τὸ δὲ πέραν τοῦ Ἰορδάνου μῆκος αὐτῆς, ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας θαλάσσης ἕως τοῦ Χειμάρου Ἀρνῶν, τὸ δὲ πλάτος τῆς Παλαιστίνης τῆς ἐντὸς τοῦ Ἰορδάνου κατὰ τὸν αὐτὸν Ἰερώνυμον, τὸ ἀπὸ Ἰόππης διάστημα μέχρις Ἱερουσαλὴμ μῆλια τεσσαράκοντα, καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἕως Βηθλεὲμ μῆλια ἕξ· καὶ πάλιν ἀπὸ Βηθλεὲμ, ἕως Ἰορδάνου μῆλια εἴκοσι πέντε· καὶ συνάγεται τὸ ὅλον πλάτος τῆς ἐντὸς τοῦ

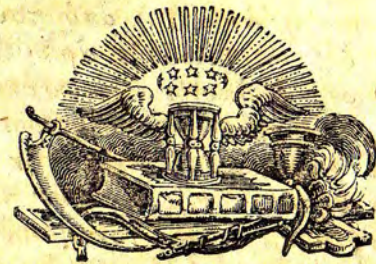
τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνης, ἀπὸ Ἰόππης ἕως τοῦ Ἰορδάνου μῆλια ἑβδομήκοντα καὶ ἓν, καθὼς ὅμως τὴν σήμερον οἱ προσκυνηταὶ διέρχονται τὸ πλάτος, ἀπὸ Ἰόππης ἕως τοῦ Ἰορδάνου μετρεῖται οὕτως· ἀπὸ Ἰόππης μέχρις Ἀριμαθείας, ἥτοι Ραμᾶ, κοινῶς Ῥέμπλη, εἶναι διάστημα ὠρῶν τεσσάρων· ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥέμπλη ἕως τῆς Ἱερουσαλὴμ ὠρῶν ὀκτώ, ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἕως Ἱεριχῶ ὠρῶν ὀκτὼ ἡμισί, καὶ ἀπὸ Ἱεριχῶ ἕως Ἰορδάνου τρεῖς καὶ ἡμισί, ὥστε γίνεται τὸ διάστημα ὅλον ὁμοῦ ὠραι εἴκοσι τέσσαρες.

Διατί λέγεται ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας μέση τοῦ κόσμου.

Τὸ μέσον κατὰ δύο τρόπους ἐννοεῖται μαθηματικῶς, ἢ ἰδικῶς καὶ μαθηματικῶς μὲν μέσον λέγεται ἐκεῖνο ὅπου ἀπέχει ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας κατὰ ἀκρίβειαν ἕξ ἴσου. ἰδικῶς δὲ μέσον λέγεται ἐκεῖνο ὅπου ἀγυαλὰ ἀπέχει ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας, ὄχι ὅμως κατὰ ἀκρίβειαν, ἀλλὰ ἐγγίζει ὅσον εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν μεσότητα τούτων οὕτως ἐχόντων, τὸ μαθηματικὸν μέσον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐυρεθῇ εἰς τὸ σφαιρικὸν Σῶμα, διότι ὅποιον μέρος ὑποδέσβεις μέσον τῆς σφαίρας, ἐκεῖνο ἠμπορεῖ νὰ ὑπονοηθῇ καὶ μέσον καὶ τέλος· Καὶ ἐπειδὴ ὁ κόσμος εἶναι σφαιρικὸς, δὲν ἔχει λοιπὸν μέσην διορισμένην, καθὼς μήτε ἀρχὴν μήτε τέλος· ἰδικὸν ὅμως μέσον, δύναται νὰ ἐυρεθῇ, κατὰ τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ὅτι εἶναι εἰς τὴν μέσην τοῦ κόσμου. Εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀγίων Προφητῶν, καὶ προσέτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς σαρκώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δὲν ἦτον γνωρισμένα πολλὰ μέρη τῆς γῆς, ὅσα εἶναι εἰς τὰς δυσκρατοὺς ζώνας, καὶ πολλὰ ἔδνη θηριόγνωμα, ὅπου δὲν ἦτον ἄξια διὰ τὴν ἀγριότητά τους μήτε ἀνθρώποι νὰ ὀνομάζωνται, μήτε τὰ κατοικητήριά τους καὶ οἱ τόποι τους νὰ ὀνομάζωνται

ται οἰκουμένη, διὰ τοῦτο οἱ παλαιοὶ εἰς ἑπτὰ μόνον κλίματα ἐμέριζον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἅγια γῆ κεῖται εἰς τὸ τέταρτον ἐκείνων κλίμα, τὸ δὲ τέταρτον εἶναι μέσον τῶν ἑπτὰ, διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι εἶναι εἰς τὴν μέσσην τῆς γῆς· κατὰ τοῦτο λέγεται ἡ αὕτη καὶ μέσον τῶν ἔθνων, καθὼς τὸ βεβαίω καὶ ὁ θεσπέσιος Ἰεζεκιήλ ἐν Κεφ. ε'. Ἱερουσαλήμ ἐν μέσῳ τῶν ἔθνων· τοῦτο τὸ ῥητὸν ἐξηγῶντες ὁ Θεὸς Ἱερώνυμος, καὶ ὁ Ἱερὸς Θεοδοτίων, καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγουσιν, ὅτι διὰ τοῦτο λέγεται ἐν μέσῳ τῶν ἔθνων, διότι ἀπὸ Ἀνατολῶν ἔχει τὴν Ἀσίαν, ἀπὸ Δύσεως τὴν Ἑυρώπην, ἀπὸ Νότου καὶ Μεσημβρίας τὴν Ἀφρικήν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἀπὸ δὲ Βορᾶν τὴν Σκυθίαν, τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Περσίαν, καὶ συντόμως εἰπεῖν, εἶναι μέσον τῶν τριῶν τμημάτων, ἅπερ ἐμοιράσθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Νῶε· Ἀπὸ τοὺς λόγους λοιπὸν τοῦ Ἰεζεκιήλ ἡ ἅγια Πόλις Ἱερουσαλήμ, λέγεται ὀμφαλὸς τῆς Ἰουδαίας. λέγει δὲ καὶ ὁ Ἰώσηπος ἀυτολεξί οὕτω με-
 „σαιάτη δὲ τῆς Ἰουδαίας ἡ πόλις τὰ Ἱεροσόλυμα κεῖται παρ' ὃ καὶ τινες οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τῆς χώρας τὸ ἄστρ ἐκάλεσαν· καὶ ἐυλόγως αὕτη ἡ ἅγια πόλις, ὀμφαλὸς καὶ μέσον, ὄχι μόνον τῆς Ἰουδαίας, ἀλλὰ καὶ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης πρέπει νὰ λέγεται, διότι ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς μεσογειοῦ θαλάσσης, μὲ πολλὴν ἐυκολίαν γίνεται ἡ πλεῦσις εἰς τὰ τρία μέρη, Ἑυρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ τότε οἰκουμένη ἐμοιράζετο· διὰ τοῦτο ἀπὸ αὐτῆς μὲ ἐυκολίαν ὡς ἀπὸ κέντρου ἀποσταλέντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ἐξήπλωσαν τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους· καὶ ὄχι μόνον πραγματικῶς ἔλαβε τὴν θέσιν ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν πνευματικὸν λόγον γνωρίζεται παντὸς ἀπλῶς τοῦ κόσμου ὀμφαλὸς, κέντρον, κεφαλὴ, μετέλιον, πηγὴ, καὶ καρδιά. διότι καθὼς τὸ βρέφος δηλάζει ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ τῆς μητρὸς τροφήν, οὕτω τὰ ἔθνη ἐδήλασαν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν πίστιν, τὴν θεϊαν σοφίαν, τὴν χάριν, καὶ τὴν σωτηρίαν· καὶ ἐξ αὐτῆς ὡς ἀπὸ κέντρου διεσπάρη εἰς πάντα τὰ ἔθνη διὰ τῶν Ἀποστόλων, τὸ θεῖον Ἐυαγγέλιον, ἡ πίστις τῆς μακαρίας Τριάδος, ἡ γνώσις τῶν θείων μυστηρίων, καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ· καὶ ὡς περ ἀπὸ τοῦ κέντρου πᾶσαι αἱ γραμμαὶ εἰς τὴν περιφέρειαν, οὕτω καὶ ἐξ

ἐξ αὐτῆς εἰς πάντα τὸν κόσμον ἡ εὐσέβεια· ὡς κεφαλὴ δὲ, διότι ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ λογίων τοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἡ θεία κίνησις ἐν ὅλῳ τῷ πνευματικῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας· ὡς μετέλιον δὲ, διότι ἐν αὐτῇ πρῶτον μεμελιωθεῖσα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐγκατέσπειρεν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας· πηγὴ δὲ, διότι οἱ ἐξ αὐτῆς ποταμοὶ τῶν θείων χαρισμάτων εἰς ὅλα τὰ ἔθνη ἐεχύθησαν· καρδιά δὲ, διότι ἐξ αὐτῆς τὰ ζωτικὰ θεία Πνεύματα ἐξέρχονται ὥστε ἀληθῶς καὶ κατὰ τὸ γράμμα, καὶ κατὰ τὸ Πνεῦμα, σώζεται τὸ τοῦ προφήτου Δαβὶδ λόγιον· ὁ δὲ Θεὸς εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος καρδίαν τῆς γῆς ὀνομάζει τὴν Ἱερουσαλήμ ἐν τῷ κατὰ Ματθ. κεφ. ιβ'. ὡς περ γὰρ Ἰωάνης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας, καὶ τρεῖς νύκτας ἔμεινεν, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Περὶ διαφορῶν οἰκητόρων τῆς Ἁγίας Γῆς.

Πολλὰ δεινὰ ἔπαθεν ἡ ἁγία Γῆ, περισσότερα ἀπὸ τὰ ἄλλη μέρη τοῦ κόσμου, ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ γείτωνα ἔθνη, ἀλλὰ ἐδουλεύθη καὶ ἀπὸ τὰ μακρὰν αὐτῆς κείμενα ἔθνη, Μακεδόνας καὶ Ῥωμαίους, καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ὑπὸ τῶν Περσῶν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ὠμάρου παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἱεροῦ λεγομένου πολέμου, ὑπὸ τῶν Ἑυρωπαϊῶν λεγομένων χριστιανῶν, ἦτοι τῶν Φράγκων· μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου, καὶ τοῦ Μπαγδατίου, καὶ κατὰ τὸν ἐνεστῶτα καιρὸν τῷ Ὀθωμανικῷ ὑπόκειται κράτερ διότι ἑταλαιπώρηθη πολλὰ, καὶ ἐλεηλατίσθη ἀπὸ τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ ἡ ἱστορία, καὶ καταγραφή τῆς μίᾳ ἐνταῦθα ὁμῶς ἐκδέτωμεν τὰς ἀρχαίας καταδρομὰς καὶ μνήμας, ὅσας συμφωνοῦσι μὲ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν. Ὅταν ἦλθεν ὁ Ἀβραὰμ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν, ἐκατοικεῖτο ἡ ἁγία Γῆ ἀπὸ τοὺς ἔνδεκα υἱοὺς τοῦ Χαναὰν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς Μωϋσῆς ἀρτίθμει ἐν κεφ. ι. τῆς Γενέσεως, πρῶτος ὁ Σιδῶν, ὁ ὁποῖος κατεσκεύασε τὴν Σιδῶνα εἰς τὴν Φοινίκην, πόλιν ὁμώνυμον αὐτῷ. δεύτερος ὁ Χετταῖος, ἐξ οὗ οἱ Χετταῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐκατοίκησαν περὶ τὴν Χεβρῶν, καὶ τὴν Βηρσαβεὲ, χωρία νότια τῆς Χανανήτιδος γῆς· τρίτος ὁ Ἰεβουσαῖος, ἐξ οὗ οἱ Ἰεβουσαῖοι, οἵτινες ἕως τὸν καιρὸν τοῦ προφητὰναικτος Δαβὶδ ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. Τέταρτος ὁ Ἀμορραῖος, ἐξ οὗ οἱ Ἀμορραῖοι, οἵτινες ἐκατοικοῦσαν τὴν ὀρεινὴν τῆς Ἰουδαίας, καὶ περᾶσαντες τὸν Ἰορδάνην ἐπολέμησαν μὲ τοὺς Μωαβίτας, καὶ Ἀμμανίτας, καὶ ἔλαβον τὰς χώρας Βαβὰν καὶ Λαβρὰν, καὶ χωρίζεται ἡ ἀπ' αὐτῶν κυριευθεῖσα γῆ μὲ τοὺς ποταμοὺς Ἰαβείν καὶ Ἀρνῶν· πέμπτος Γεργεσαῖος ἐξ οὗ οἱ Γεργεσαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐκατοίκησαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου περὶ τὰ Γέραρα· ἕκτος ὁ Ἐυαῖος,

ἐξ

ἐξ οὗ οἱ Ἐυαῖοι, καὶ ἐκατοίκησαν ἐν τῷ ὄρει Ἀελμῶν κατὰ ἀνατολὰς πρὸς τὸν Λιβανόν· ἕβδομος ὁ Ἀρουκαῖος, ἐξ οὗ οἱ Ἀρουκαῖοι, ἐκατοικοῦσαν περὶ τὰ ὀρεινὰ χωρία τοῦ ὄρους Λιβάνου, τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ πόλις Ἄρη, ἡ νῦν λεγομένη Πτωλεμαῖς, καὶ Ἄκρι ὄγδοος ὁ Ἀσεναῖος, ἐξ οὗ οἱ Ἀσεναῖοι, ἐκατοικοῦσαν τὴν χώραν Σιν, ὅπου εἶναι κοντὰ εἰς τὸ Πηλοῖσιον ἔννατος ὁ Ἀράδιος, ἐξ οὗ οἱ Ἀράδιοι, ἐκατοικοῦσαν τὴν Ἀράδα νῆσον τῆς Φοινίκης. δέκατος ὁ Σαμαραῖος, ἐξ οὗ οἱ Σαμαραῖοι· ἑνδέκατος ὁ Ἀμαθῆ, ἐξ οὗ οἱ Ἀμαθαῖοι, ἐκατοικοῦσαν τὴν Ἀμαθινὴν, τὴν ὁποίαν οἱ Μακεδόνες τὴν ὀνόμαζαν Ἐπιφάνειαν, σήμερον δὲ λέγεται Χαμᾶ. τούτων τῶν ἔνδεκα υἱῶν τοῦ Χαναὰν ὁμογενεῖς οἱ Φερεζαῖοι οἱ κατοικοῦντες τριγύρω εἰς τὰ ὄρη τοῦ Λιβάνου. Ὅταν δὲ εἰσηλθόν οἱ Ἰσραηλίται εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐκατοικοῦσαν εἰς αὐτὴν ἔθνη ἑπτὰ, μεγάλα καὶ δυνατὰ, καθὼς γράφει εἰς τὸ 2. κεφ. τοῦ Δευτερονομίου, Χετταῖος, Γεργαῖος, Ἀμορραῖος, Χαναταῖος, Ἐυαῖος, Φερεζαῖος, καὶ Ἰεβουσαῖος· ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔθνη μὲ τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἔλαβε τὴν γῆν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ τὴν ἐμοίρασεν εἰς δώδεκα μέρη, καὶ τὴν ἔδωκε κληρὸν εἰς καθ' ἓνα ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰακώβ. Ὅμως οἱ υἱοὶ τοῦ Λευὶ κατὰ ὀρισμὸν Θεοῦ, δὲν ἐκυρίευσαν κανένα μέρος τῆς γῆς, ἀλλὰ πρὸς κυβέρνησιν τοὺς ἐλάμβανον τὰς ἀπαρχὰς ἀπὸ ὅλους· εἶχον δὲ προσέτι εἰς τοὺς λοιποὺς κληροὺς καὶ διορισμένας πόλεις Λευίτικὰς καὶ Ἱερὰς ὀνομαζόμενας, ἀνάμεσα εἰς τὰς ὁποίας ἦτον καὶ αἱ Φυγαδευτήρια οὕτως ὀνομαζόμεναι, διότι ὁποῖος πταιστής ἤθελε καταφύγη εἰς αὐτὰς, ἦτον ἐλεύθερος ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον αὐτῷ κίνδυνον. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὶμ καὶ Γὰδ, καὶ τὸ ἦμισι τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ εἶχαν τοὺς κληροὺς τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ τὴν κοίλην Συρίαν καὶ Ἀραβίαν· οἱ λοιποὶ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, ἦτον πρὸς τὸ ἐντὸς τοῦ Ἰορδάνου· τὰ ἔθνη τὰ ὁποῖα ἔντρον οἱ Ἰσραηλίται εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, δὲν ἐνίκησαν, καὶ δὲν ἠφανίσθησαν τελείως, παρὰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Δαβὶδ. αὐτὸς νικητὴς γενόμενος τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, τὰ πράγματα τῶν Ἰουδαίων ἠυτρίπισε, καὶ πόλιν κατεσκεύασε τὸ ὄρος Σιών, ἣτις καὶ πόλις Δαβὶδ ὀνομάσθη, καὶ ἐστάθη ἀκρόπολις καὶ κεφάλαιον

λαιον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς βασιλείας ὁμοῦ καὶ τῆς εὐσεβείας, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται συνήθως Ἁγία Σιών· καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ γενικωτέρα καταγραφή καὶ διαίρεσις τῆς ἁγίας Γῆς πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν γεννήσεως· ὅταν δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτον ἡ ἁγία Γῆ διαμοιρασμένη εἰς Ἰδουμαίαν, Ἰουδαίαν, Σαμαρείαν, καὶ Γαλιλαίαν, καὶ παρὰ ταύτας εἰς Ἰτουραίαν, καὶ Τραχωνίτιδα, εἰς τὰς ὁποίας ἐπερικλείοντο καὶ ἄλλαι μικραὶ ἐπαρχίαι.

Περὶ τῶν πέριξ τῆς ἁγίας Γῆς διαμεμερισμένων ἐπαρχιῶν.

Ἡ Ἰουδαία περιεῖχε τὸν κλῆρον τοῦ Ἰούδα, τοῦ Βενιαμῆν, τοῦ Δάν, τοῦ Συμεῶν· τὸ πλάτος αὐτῆς ἐξαπλώνετο ἀπὸ τῶν Ἰορδάνην ποταμὸν ἕως τὴν Ἰόππην, πόλιν παραθαλασσίαν τὴν γῆν Γιάφα λεγομένην· ἡ Ἰδουμαία ἦτον ἐνωμένη μὲ τὴν Ἰουδαίαν πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ἐπίπεδον, ἔχουσα τὴν θέσιν μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου· τοὺς Ἰδουμαίους νικήσας ὁ ἀρχιερεὺς Ὑρκανὸς, τοὺς ἐπρόσταξεν, ἢ νὰ περιτμηθῶσιν, ἢ νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὰς κατοικίας των, οἱ ὁποῖοι βιαζόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος ἐδέχθησαν τὴν περιτομὴν, καὶ τὰ ἄλλα Ἰουδαϊκὰ ἔθη· ἡ δὲ Σαμαρεία ἦτον πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας, καὶ δι' αὐτῆς ἦτον ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μεταξὺ Ἰορδάνου καὶ μεγάλης θαλάσσης· Ἐκεῖ ἕνα καιρὸν ἦτον ἡ φυλὴ τοῦ Ἐφραΐμ, καὶ τὸ ἦμυσι μέρος τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ· ταύτης μητρόπολις ἐστάθη ἡ Σιλὲμ, καὶ Σιχαρ ὀνομαζομένη, ἀνάμεσα εἰς δύο ὄρη Γαραζὶ καὶ Γεβὰλ· κατὰ τὸ παρὸν δὲ μητρόπολις τῆς Σαμαρείας εἶναι ἡ Νεάπολις, Ναπλοῦς λεγομένη, ἔνθα καὶ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακῶβ, ἡ δὲ Γαλιλαία ἔχει σύ-

νορα, πρὸς μὲν ἄρκτον τὴν Φοινίκην, τὸ ὄρος τοῦ Λιβάνου, μεταξὺ παρεπίπτον καὶ ὑφούμενον, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τὴν Σαμαρείαν, πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν τὸν Ἰορδάνην, πρὸς δὲ τὴν δύσιν τὰ ὄρια Τύρου καὶ Σιδῶνος· αὕτη διαιρεῖται εἰς δύο, εἰς ἄνω δηλαδὴ Γαλιλαίαν, ἡ ὁποία καὶ Γαλιλαία τῶν ἔθνων ἐλέγετο, διότι ἕως τὸν καιρὸν τοῦ Σολομῶντος ἐκυριεύετο παρὰ τῶν ἔθνων καὶ εἰς τὴν κάτω Γαλιλαίαν. εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἦτον αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσάχαρ, τοῦ Ζαβουλῶν, τοῦ Ἀσῆρ, καὶ τοῦ Νεφθαλήμ· περὶ ταύτας τῆς ἄνω Γαλιλαίας, τριγύρω εἰς τὰς ρίζας τοῦ Λιβάνου, ἦτον ἐπαρχία καὶ πόλις, πρότερον μὲν Δάν λεγομένη, ὕστερον δὲ Παναϊὰς ὀνομασθεῖσα, τὸ ἄλλο ἦμυσι τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ ἦτον πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς μίαν ἐπαρχίαν, ἡ ὁποία περιορίζεται πρὸς μὲν Βοβρὰν ἀπὸ τὸν Λιβανὸν ὅπου βλέπει ἀντικρὺ εἰς τὴν Δαμασκὸν, πρὸς δὲ ἀνατολὴν ἀπὸ τὰ ὄρη Σενηήρ, ἦτοι Ἐρμόνια· εἰς ἐκείνην τὴν πεδιάδα, ἐπάνω εἰς τὴν Περαιάν, εἶναι ἐπαρχία Γαβρωνίτης· πλησίον ταύτης ἦτον ἐπαρχία Βατανάια, ἔνθα ἦτον τὸ βασίλειον τοῦ Βασῶν. πλησίον τῆς Βατανίας εἶναι ἡ Τραχωνίτης, οὕτω ῥηθεῖσα διὰ τὴν σιληρότητα τῶν βουνῶν, καὶ ὅτι ἔχει τραχώνας ἠγουν πετρώδεις τόπους· αὕτη ἡ Τραχωνίτης περιορίζει κοίλην Συρίαν, τὸ βορειότερον μέρος αὐτῆς ὀνομάζεται Ἀβρανίτης, καὶ παρὰ τοῖς Ἀραβι σήμερον Χαβρὰν, ἐπαρχία οὕτω καλουμένη ἀπὸ τὴν Ἀβραμ πόλιν κειμένην μεταξὺ Καισαρείας Φιλίππου, καὶ Δαμασκοῦ· αὐτὴν τὴν Τραχωνίτιδα ἐπαρχίαν, οἱ μὲν Ἑβραῖοι ὀνόμαζον Χοὺς, κατὰ δὲ τοὺς ἑβδομήκοντα λέγεται Ἀυσίτης, χρηματήσασα χώρα τοῦ πολύτλα Ἰαῶβ, ἔνθα καὶ τὴν σήμερον τὸ μνήμα αὐτοῦ τιμᾶται παρὰ τοῖς Ἀραβι, καὶ Ὡθωμανοῖς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Χαβρὰν, εἰς κώμην τινὰ Τζουβέια λεγομένην. δὲν εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἀβρανίτιδα ἡ Ἰτουραία περιορισμένη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν κοίλην Συρίαν, λαμβάνει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, πλησίον τοῦ Λιβάνου πρὸς Δυσμάς, καὶ ἐπετείνεται ἕως εἰς τὰ ὄρη Τυρκῶν καὶ Σιδωνίων· τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος ἐστάθη τετράρχης ὁ Φίλιππος, τῆς δὲ Γαλιλαίας καὶ Περαιίας τετράρχης Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας, καθὼς λέγει ὁ ἱερός Ἐυαγγελιστὴς Λουκᾶς εἰς τὸ γ'. κεφ. ἡ δὲ ἐπαρχία Δεκάπολις λέγεται

οὕτω, διότι ἀπὸ τὰς πολλὰς πόλεις ὅπου εἶχε, δέκα ἦσαν αἱ πλέον ἐπίσημοι, καὶ ὑπερέχουσαι τῶν ἄλλων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τριγύρω εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος καὶ τὸν Ἰορδάνην. εἰς αὐτὰς τὰς δέκα πόλεις συναριθμοῦσι τινες καὶ τὴν Καισάρειαν τῆς Φιλίππου, τὴν Χωραζὶν, τὴν Βηθσαΐδα, τὴν Καπερναοῦμ, καὶ τὰ Γάδδαρα· αἱ χώραι τῆς Δεκαπόλεως ἐμεταχειρίζοντο καὶ τοὺς νόμους τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ ὅποιον τοὺς ὀνομάζει ὁ Ἰωσήπος, πόλεις Ἑλληνίδας μὲ τὸ νὰ ἦτον οἱ πλείονες Ἕλληνες, διὰ τοῦτο καὶ ἔτρεφον χοίρους, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπέτρεψεν εἰσελθεῖν τοὺς δαίμονας, ὅταν ἠλευθέρωσε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν λεγεῶνα, καὶ διότι αἱ χώραι τῶν Γαδαρινῶν καὶ Γεργεσινῶν εἶναι πλησιόχωροι, καὶ μεταδίδουσιν εἰς ἀλλήλους τὰ ὀνόματα, διὰ τοῦτο ὁ μὲν Μάρκος καὶ Λουκᾶς οἱ Ἐυαγγελισταὶ λέγουσι χώραν Γαδαρινῶν· ὁ δὲ Ματθαῖος χώραν Γεργεσινῶν, ἀμφοτέρω τῆς Δεκαπόλεως. ὅθεν εἰς τὴν περίχωρον τῆς Δεκαπόλεως, ὁ ἐλευθερωθεὶς ὑπὸ τῶν δαιμόνων ἤρξατο κηρύττειν· Μάρκ. κεφ. ε'. ὁ ἱερός Λουκᾶς ἀπαριθμῶντας τοὺς ἡγεμόνας τοῦ καιροῦ ἐκείνου, εἰς τὸν ὅποιον Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἄρχησε τὸ κήρυγμα, ἐνθυμήθη καὶ τὴν ἐπαρχίαν Ἀβηλλινῆς, ἣ ὁποῖα εἶναι μέρος κοίλης Συρίας, ὀνομάσθη δὲ Ἀβηλλινῆ, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως αὐτῆς Ἀβηλα λεγομένης· αὕτη ἡ ἐπαρχία εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτον ἐνωμένη μὲ τὸ βασίλειον τοῦ μεγάλου Ἡρώδου, ὁ δὲ μέγας Ἡρώδης, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν καιρὸν ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐξουσίαζεν ὅλην τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, τὴν Ἰδουμαίαν δηλαδὴ, Ἰουδαίαν, Σαμάρειαν, Περαιάν, Γαλιλαίαν, Παναϊάδα, Γαβαωνίτιδα, Βαταναίαν, Τραχωνίτιδα, καὶ Ἀβηλλινῆν, καταστάδεις μόνος βασιλεὺς ὑπὸ τῆς συγκλήτου τῆς Ρώμης, καὶ τοῦ Καίσαρος. μέλλων δὲ ἀποθανεῖν, ἐμοίρασεν αὐτὰς τὰς ἐπαρχίας εἰς τοὺς υἱοὺς του τοὺς τρεῖς, καὶ τῷ μὲν Ἀρχελάφ ἔδωκε τὴν Ἰδουμαίαν, τὴν Ἰουδαίαν, καὶ τὴν Σαμάρειαν, τῷ δὲ Ἡρώδῃ Ἀντίπα τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὴν Περαιάν· τῷ δὲ Φιλίππῳ τὴν Ἰτουράϊαν, καὶ τὴν Τραχωνίτιδα· ὁ δὲ Λισανείας, ἀγκυαλὰ δὲν ἦτον συγγενῆς τοῦ Ἡρώδου, κατεστάθη ὁμως παρὰ τοῦ Καίσαρος τετράρχης τῆς Ἀβηλλινῆς· τὸ δὲ ὄνομα τετραρχία, σημαίνει ἐπικρατείαν τοῦ τε-

τάρτου

τάρτου μέρους τῆς ἐπαρχίας· ἦτον ἀκόμι καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τιμῆς καὶ ἐξουσίας ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῇ Ῥωμαϊκῇ· τελευταῖον ἐδιαμοιράσθη εἰς τρεῖς ἐπαρχίας. πρώτην δηλαδὴ Παλαιστίνην, δευτέραν, καὶ τρίτην, τὴν ἐπωνομασθεῖσαν Σαλουταρίαν· τῆς πρώτης μητρόπολις ἐστάθη ἡ Καισάρεια Φιλίππου, τῆς δευτέρας ἡ Σκυδούπολις, καὶ ἡ Σεβαστή ἢ καὶ Σαμάρεια, τῆς τρίτης ἡ Ἱερουσαλήμ· ἡ πρώτη ἦτον Ἰπατία, αἱ δὲ ἄλλαι Ἡγεμονίαι.

Περὶ εὐκрасίας καὶ εὐφορίας τῆς ἀγίας Γῆς.

Ἡ Ἰωσήπος Φλάβιος εἰς τὸ περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βιβλ. γ'. κεφ. δ'. γράφει λέγων, ὅτι σημεῖον μέγα τῆς εὐθηνίας ὅπου ἔχει ἡ ἀγία Γῆ, εἶναι τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, μέγιστον τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθύνειν ἀνδρῶν· καὶ διὰ μὲν τὴν Γαλιλαίαν λέγει οὕτω. πίων τε πᾶσα, καὶ ξυβοτος, καὶ δένδροισι παντοίοις κατὰφυτος, ὥς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προσκαλέσασθαι, καὶ τὸν ἡμιστά γῆς φιλόπονον, ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι ἡ Γαλιλαία εἶναι λιπαρὰ καὶ παχεῖα, πολύδενδρος καὶ καλόχορτος, ὥστε παρακινεῖ καὶ τὸν πλέον ἀμελῆ εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς γῆς· διὰ δὲ τὴν Σαμάρειαν καὶ Ἰουδαίαν λέγει ταῦτα· ἀμφοτε ὄρειναι καὶ πεδιάδες, „εἰς τε γεωργίαν μαλθαναὶ καὶ πολύφοροι, κατὰδενδρόι τε καὶ ὀπω- „ρας ὄρεινῆς καὶ ἡμέρου μεσταί· προσάρδεσθαι γοῦν οὐδαμοῦ μὲν „φύσει δαψιλές, ὕονται δὲ τὸ πλέον. γλυκὺ δὲ νάμα πᾶν διαφόρων „ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλῆθος πίας ἀγαθῆς, τὰ κτήνη πλέον ἢ παρ „ἄλλοις γαλακτοφόρα· εἰς δὲ τὸ, λέ. κεφ. ὁ αὐτὸς γράφει, παρα- „τείνει δὲ τὴν Γεννησαρέτ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε „καὶ κάλλος· οὔτε γὰρ αὐτὴν τὴν φυτὸν ἀρνείται διὰ τὴν ποιότη- „τα, καὶ πᾶσι πεφυτεῖν οἱ νεμόμενοι· τοῦ δὲ ἀέρος τὸ εὐ-

3

„κρατον

κρατον ἀρμόζει καὶ τοῖς διαφόροις καρύαι μὲν γε φυτῶν τὸ χει-
 ,μεριώτατον, ἀπειροὶ τεθήλασιν, ἔνθα φοίνικες, οἳ καίματι τρέ-
 ,φονται, συκέαι τε καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερος
 ,ἄνρ ἀποδέδεικται φιλοτιμίαν ἂν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμέ-
 ,νης εἰς ἔν συναγαγεῖν τὰ μάχιμα, καὶ τῶν ἄρῶν ἀγαθὴν ἔριν,
 ,ἐκάστης ὡσπερ ἀντιποιοιμένης τοῦ χωρίου καὶ γὰρ οὐ μόνον
 ,τρέφει παρά δόξαν τὰς διαφορούς ὁπάρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάσ-
 ,σει τὰ μὲν γε βασιλικώτατα σταφυλὴν τε καὶ σῦκον δέκα μῆσιν
 ,ἀδιαλείπτως χορηγεῖ τοῖς δὲ λοιποῖς καρποῖς, δι' ἔτους ὅλου
 ,περιγηράσκοντις αὐτοῖς· πρὸς γὰρ τῇ τῶν ἀέρων ἐνκρασίᾳ, καὶ
 ,πηγῇ διάρδεται ποτιμωτάτῃ, Καπερναοῦμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι κα-
 ,λοῦσι. ταύτην φλέβα τοῦ Νείλου τινὲς ἔδοξαν ἐπεὶ γεννᾶ τῷ
 ,κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων λίμνην κορακίνῳ παραπλήσιον· μήκος δὲ
 ,τοῦ χωρίου κατείνει παρά τὸν αἰγιαλὸν τῆς ὁμωνύμου λίμ-
 ,νης, ἐπὶ σταδίουσ τριάκοντα, καὶ ἔνρος εἴησιν ταῦτα μὲν οὕτω
 φύσεως ἔχει ὁ αὐτὸς διὰ τὴν Ἰερικῶ γράφει, πόλις δὲ ἔστιν εὐ-
 ,δαίμων αὕτη, φοινικὰ τε φέρει ἀγαθὴν, καὶ βάλσαμον νεμομένην.
 καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῶν συγγραμμάτων του, ὁ προβήρηεις
 Ἰωσήπος καὶ ἄλλοι πολλοὶ συγγραφεῖς, καὶ μάλιστα ὁ Ἰερώνυμος εἰς
 τὰ διάφορα αὐτοῦ συγγράμματα, ἔλοι ἐπαινοῖσι τὴν καρποφορίαν
 καὶ ἐνκρασίαν τῆς ἀγίας Γῆς· τὸ πλήθος τῶν φυτῶν, τῶν τε ἀυ-
 τοφυτῶν, καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἐντοπίων πεφυτευμένων, ταῖς καρυδι-
 αῖς, τοὺς φοίνικας, ταῖς συκέαις, τὰς ἐλαίας, τὴν σταφυλὴν, καὶ
 τὰ ἄλλα διάφορα γένη τῶν φυτῶν· ταῦτα βεβαιώνονται καὶ ἀπὸ
 τοῦ Προφήτου Μωϋσέως ἐν κεφ. η'. τοῦ Δευτερονομίου. ὅπου λέ-
 γει „ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς σου εἰσάξει σε εἰς γῆν ἀγαθὴν, καὶ
 „πολλὴν, ἔνθα χεῖμαρβροι ἰδάτων, καὶ πηγαὶ ἀβύσσων ἐμπορευό-
 ,μεναι διὰ τῶν πεδίων, καὶ διὰ τῶν ὄρεων. γῆ πυροῦ, καὶ κρι-
 „θῆς, ἄμπελοι, συκαὶ, ῥοαὶ, γῆ ἐλαίας, ἐλαίου καὶ μέλιτος γῆ
 „ἐφ' ἧς οὐ μετὰ πτωχείας φαγῆ τὸν ἄρτον σου, καὶ οἶκ ἐνδεηθῆ-
 „ση ἐπ' αὐτῆς οὐδὲν γῆ ἧς οἱ λίθοι σίδηρος, καὶ ἐκ τῶν ὄρεων
 „αὐτῆς μεταλείσεις χαλκὸν καὶ φαγῆ, καὶ ἐμπλησθήσῃ, καὶ ἐυλο-
 γήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς δέδω-
 κέ σοι καὶ ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ, καὶ ἄλλοι προφῆται ὀνομάζου-
 σιν

σιν αὐτὴν γῆν ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα, καλλίστην παρὰ πᾶσαν τὴν
 γῆν· καὶ ἀγκαλὰ τὰ λόγια τῶν συγγραφέων, εἶναι λόγια ἀλη-
 θείας καὶ αὐτοψίας, καὶ τὰ λόγια τῶν ἀγίων Προφητῶν εἶναι ἔμ-
 πνευσις τοῦ παγαγίου Πνεύματος· ἔχομεν ὁμῶς ἀποδεικτικώτερα καὶ
 φανερώτερα τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς
 τὴν Μωϋσῆν ἐν κεφ. γ'. τῆς ἐξόδου, ἔνθα λέγει διὰ τοὺς Ἑβραί-
 ουσ. κατέβην ἐγὼ ὁ Θεὸς „ἐξελέσθαι αὐτοῖς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπ-
 „τίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοῖς ἐκ γῆς ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐ-
 τοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν εἰς γῆν ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα·
 ὁ αὐτὸς ἐν κεφ. β'. τοῦ Ἰωήλ, λέγει. ἡ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἦτον
 ὡς παράδεισος τρυφῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν· τὸ αὐτὸ βεβαιοῦται
 καὶ ἀπὸ τὸ ἰγ'. κεφ. τῶν ἀριθμῶν. ἔνθα λέγει ὅτι οἱ κατάσκοποι
 ἀπὸ ἐπέμφθησαν ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως διὰ προσταγῆς Θεοῦ, καὶ κα-
 τεσκέψαντο τὴν γῆν Χαναὰν καὶ ἦλθον ἕως φάραγος βίτρυος,
 καὶ ἐκεῖθεν ἔκοψαν ἕνα βότρυον σταφυλῆς, καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπ'
 ἀναφορεῖσι, καὶ „ἀπὸ τῶν Συκᾶν, καὶ ἀπὸ τῶν Ῥοῶν τοῦ τό-
 „που ἐκείνου, καὶ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὑποστρέψαντες, ἦλ-
 „θον πρὸς Μωϋσῆν, καὶ Ἀαρῶν, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ὑ-
 „ῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὴν ἔρημον φαρὰν Καδης, καὶ ἀπεκρίθησαν αὐ-
 „τοῖς ῥῆμα, καὶ πάσῃ συναγωγῇ, καὶ ἔδειξαν τὸν καρπὸν τῆς
 „γῆς, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπον, ἦλθομεν εἰς τὴν γῆν, εἰς
 „ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς, γῆν ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα, καὶ οὗτος ὁ
 „καρπὸς αὐτῆς· ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικοῦν ἐπ' αὐ-
 τῆς· καὶ πόλεις ὄχειραὶ τειτοιχισμέναι μεγάλαι σφόδρα, καὶ τὴν
 γενεὰν Ἐνὰν ἐσώρακαμεν ἐκεῖ· τὰ αὐτὰ γράφει καὶ τὸ ἰε'. κεφ.
 τῶν Κριτῶν, διὰ τοὺς κατασκόπους τοὺς ἐκ τῆς φυλῆς Δᾶν, ὅπου
 ἐπῆγαν νὰ κατασκοπεύσων τὴν πόλιν Ναβᾶς, ἡ ἔποια λέγεται
 νῦν Καισόρεια τῆς Φιλίππου· μετὰ τὴν κατασκοπήν ἐπαναστρέψαν-
 τες, εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, „ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν, ὅτι
 „εἰδομεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα, ὅπου οὐκ ἔστιν ἰστέ-
 „ρημα ἐκεῖ παντὸς ῥήματος τῶν ἐν τῇ γῇ· ἐπρόσθεσαν καὶ τοῦτο,
 ὅτι ἀπὸ ὅσα καλὰ ἔχει ὁ κόσμος ὅλος οὗτος, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγε-
 λίας εἶναι πεπλουτισμένη ἀμὴ ἂν καὶ ἤθελεν εἰπῆ τινὰς, διατὶ
 βλέπομεν εἰς αὐτὴν τὴν γῆν ἀκαρπίαν καὶ ἀφορίαν; καὶ διατὶ ὁ
 Θεὸς

Θεὸς εἰς μὲν τὸ: ἡ. κεφ. τοῦ Δευτερονομίου, καὶ εἰς τὸ ιε. τοῦ αὐτοῦ, λέγει ὅτι εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, δὲν θέλει ἐν-
 ρεθῆ πτωχός, εἰς δὲ τὸ αὐτὸ, πάλιν λέγει, οὐ μὴ ἐκλείψει ἐνδεής
 ὀπὸ τῆς γῆς σου, καὶ αὐτὰ τὰ λόγια φαίνεται νὰ ἔχουσιν ἐναντί-
 ωσιν; εἰς τοῦτο ἀποκρινόμενα πρῶτον ὅτι διὰ νὰ ἐνδυμήσῃ
 τοὺς πτωχοὺς ἄς πολυεὺσπλαγχνος, καὶ νὰ τοὺς νουθετήσῃ ὅτι
 νὰ ἐπισιπέωνται τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ τοὺς ἐνεργετῶσι, διὰ τοῦ-
 ,,το τοὺς προστάσει λέγων, ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖρας σου τῷ
 ,,ἀδελφῷ σου τῷ πένητι, καὶ τῷ ἐπιδεομένῳ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σου
 λέγομεν δεύτερον ὅτι ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς Ἑβραίους
 ἦτον ὑποδεικνὴ, ἀνίσως δηλαδὴ καὶ φυλάξουσι τὰ προσταχθέντα
 παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἥθελεν εἶναι ὅλοι ἀνευθεεῖς, καὶ ὑπέρπλουτοι
 μὲ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ἤθελον
 φυλάξουν τοὺς νόμους καὶ τὰς ἐντολάς του, διὰ τοῦτο προεῖπε,
 ποτὲ δὲν θέλει λείψει ἐνδεής ἐν τῆς γῆς αὐτῶν ὑπέσχετο ὁ Θεὸς
 τοῖς Ἑβραίοις νὰ τοὺς δώσῃ τὴν γῆν ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἐυ-
 φράτου, ἀλλὰ διατὶ δὲν ἐπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσιν; ἀποκρίνεται ὁ
 μακάριος Θεοδώρητος· εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἣν ἐπηγγείλα-
 το γῆν, ,,ἐπειδὴ δὲ φυλάξαι τὸν θεῖον οὐκ ἠδυνήθησαν νόμον,
 ,,οὐ πᾶσαν αὐτοῖς παραδέδωκεν, ἀλλ' εἶασε τινὰς διηνηκῶς αὐτοῖς
 ,,πολεμοῦντας, ἵνα πολεμούμενοι ἠττηθεῖεν. τοῦτο διαφερόντως ἡ
 ,,τῶν κριτῶν ἱστορία διδάσκει Δαβὶδ μέντοι τῷ βασιλεῖ καὶ τού-
 ,,τους ὑπέταξε, καὶ γὰρ οἱ ἀλλόφυλοι φόρους ἐδίδοσαν, καὶ Συρία
 ,,Δαμασκοῦ, καὶ Συρία Σουβᾶ. καὶ Σολομῶν δὲ ἕως ὅπου ἦτον
 ,,εὐσεβής, εἶχε τὴν δυναστείαν, ἀποκλίνας δὲ εἰς ἀσέβειαν, τῆς
 ,,ἐξουσίας ἐξέπεσε, καὶ τούτοις δὲ δόσιν ἐπηγγείλατο τὰς ἐντολάς
 καὶ τὸν νόμον φυλάττουσιν· ἐν συντομίᾳ, τοιαύτη ἔμελλε νὰ εἶναι
 ἡ γῆ ἐκεῖνη, ὥστε τινὰς νὰ μὴν εὐρίσκειται ἐν ἐκεῖνῃ ἐνδεής, ἐν
 τῆς φύσεως τῆς γῆς, καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐλέους, ἐὰν ἐφύλαττον τὰ
 θεῖκα προσταγμάτα. συνέβη ὅμως τὸ ἐναντίον ἐν τῆς παρατροπῆς
 τῶν προσταγμάτων, ἐπειδὴ καὶ διὰ τὰς μοχθηρίας τῶν κατοίκων
 τότε ἐτύχαινε νὰ κλίσῃ ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, νὰ μὴ βρέξῃ ἐπὶ
 τῆς γῆς, καὶ οὕτω τὴν εὐφορίαν τῆς, νὰ τὴν μεταβάλῃ εἰς ἀγω-
 νίαν, καὶ τὴν δαψίλειαν εἰς ἐνδειαν.

Περὶ

Περὶ δὲ τῆς πολυανθρωπείας εἰς τὴν β'. τῷ Βασιλειῶν ἐν
 κεφ. κδ'. γράφει, ὅτι ἐμετρήθησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλεῶς Δα-
 βὶδ τὰ δύο μέρη, εἰς τὰ ἵποια ἦτον διηρημένη τότε ἡ Ἰουδαία,
 δηλαδὴ εἰς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν, καὶ ἐνρέθησαν ἐν μὲν τῷ Ἰσ-
 ραὴλ ὀπτακόσκιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως, σπομένων ῥομφαί-
 αν, ἐν δὲ τῷ Ἰούδα πεντακόσκιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν, ἔξω
 ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Βενιαμίν· καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, ὁ
 Σολομῶν ἐθυσίασεν εἰς δεκατέσσαρας ἡμέρας, προβάτων ἑκατὸν
 εἴκοσι χιλιάδας, καὶ βοῶν εἴκοσι δύο χιλιάδας. Βασιλειῶν γ'. κεφ.
 η'. καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς περικυκλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ, γράφει
 ὁ Ἰώσηπος, ὅτι ἐθανατώθησαν χίλια ἑκατὸν χιλιάδες· καὶ αἰχμαλωτί-
 σθησαν τετρακόσκιαι πέντε χιλιάδες· ἐν τοῖτων λοιπὸν φαίνεται ὅτι
 δὲν ἐστάθη ἄλλη ἐπαρχία ὡσὰν τὴν Ἱερουσαλήμ ἔγκρατος καὶ πο-
 λυάνθρωπος· ἐὰν ὅμως μετήλλαξε τὸ πρῶτον αὐτῆς σχῆμα κατὰ
 τὸν ἐνεστῶτα καιρὸν, τοῦτο ἀναφέρεται ὅχι εἰς τὴν φυσικὴν ἀρε-
 τὴν τοῦ κλίματος, ἀλλὰ εἰς τὰς καιρικὰς μεταβολὰς τῶν πραγμά-
 των. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀέρας αὐτῆς εἶναι πολλὰ ἔγκρατος, διότι κειμένη ἐν
 τῷ τετάρτῳ κλίματι κατὰ τοὺς παλαιούς, οὔτε ἀπὸ πολλὴν θερ-
 μότητα κατακαίεται, οὔτε ἀπὸ πολλὴν ψυχρότητα ἐνοχλεῖται.

Περὶ τῆς ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Ο μακάριος Ἱερώνυμος γράφει εἰς μίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν, περὶ αὐτῆς ταῦτα λέγων. „ὑπαγε εἰς τὴν γένεσιν, καὶ θέλεις εὐρεῖ τὸν Μελχισεδὲκ βασιλεῖα Σαλήμ, ἡγεμόνα ταύτης τῆς πόλεως, ὅστις τίτε εἰς τύπον Χριστοῦ, ἄρτον καὶ οἶνον προσέφερε, καὶ τὸ μυστήριον τῶν χριστιανῶν ἐν σώματι καὶ αἵματι τοῦ Σωτῆρος ἀφιέρωσεν· εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, μάλιστα δὲ εἰς τοῦτον τὸν τόπον, λέγεται ὅτι ἐκατοίκησε καὶ ἀπέθανεν ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀδὰμ, ὅθεν καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν, τόπος κρανίου ἀνομάσθη, δηλαδὴ, ἐκεῖ τὸν τὰ κρανία τῶν Προπατόρων, διὰ τὴν πύσην τοῦ αἵματος τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ, τουτέστι τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν σταυρὸν, καὶ τὰ πλῆρη τὴν ἁμαρτίαν τοῦ πρωτοπλάστου, καὶ τότε τὰ πληρωθῆν ἐκεῖνος ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου, „ἔγειρε ὁ καθεὶδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιράψει σοὶ ὁ Χριστός· Πόπους Προφητίας, καὶ πίσους Ἁγίους ἄνδρας ἠνεγεν ἡ πόλις αὕτη, πολυλογίας χρεῖα εἶναι, τὰ τοῖς ἐπαριθμῆσθαι τινάς· αὕτη ἡ ἐπαρχία καὶ ἡ πόλις, ἐχρημάτισε τόπος παντὸς τοῦ ἡμετέρου μυστηρίου αὕτη ἡ πόλις ἡ μεγάλη, εἰς τὴν ὁποίαν ἐσταυρώθη ὁ Κύριος, ἄλλη δὲν εἶναι παρὰ ἡ Ἱερουσαλήμ, μακρολογία εἶναι κατὰ τὸ παρὸν, τὰ ἀναδράμη τινάς, ἀπὸ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, καὶ ἕως τῆς σήμερον, καὶ τὰ ἀριθμῆ τίνες ἐπίσκοποι, τίνες μάρτυρες, τίνες ὁμολογηταὶ, καὶ τίνες διδάσκαλοι ἐκ τῶν διαλαμφάντων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν, ἦλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, νομίζοντες βεβαιότατα ὅτι ὀλιγώτερον εἶναι εὐσεβεῖς, ὀλιγώτερον ἐπιστήμονες, καὶ μήτε, ὡς λέγεται, τὰ ἔλαβον τὴν μακαρίαν χεῖρα τῶν ἀρετῶν, ἀνίσως καὶ δὲν ἠδελον προσκυνήσῃ τὸν Χριστὸν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐκ τῶν ὁποίων πρῶτον ἔλαμψε

τὸ

τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἀπὸ τοῦ τέπου τοῦ πάθους καὶ τῆς καταδικῆς· λέγει ὁ Θεὸς Χρυσόστομος, ψαλμ. μδ'. εἰς τὸ φάσκον ρη-
 „τόν ἐκ Σιών ἡ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ, λέγει, καὶ γὰρ
 „ἐπὶ τῆς παλαιῆς ἐκεῖθεν αὐτοῦ ἡ εὐπρέπεια· καὶ γὰρ ὁ ναὸς, τὰ
 „ἅγια τῶν ἁγίων, ἡ λατρεία πάσα, καὶ ἡ πολιτεία τῆς παλαιῆς
 „νομοθεσίας, καὶ Ἱερέων τὸ πλῆθος, καὶ θυεῖαι, καὶ ὀλακάντω-
 „σις, καὶ ὕμνοι Ἱεροῦ, καὶ ψαλμωδίαί, καὶ πάντα ἐκεῖθεν, καὶ
 „τῶν μελλόντων ἐκεῖθεν ὁ τύπος προδιεγράπτο, ἐπειδὴ καὶ ἡ
 „ἀλήθεια παραγέγονεν, ἐκεῖθεν πάλιν τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, ἐκεῖθεν
 „ὁ σταυρὸς ἔλαμψεν, ἐκεῖθεν τὰ μύρια κατορθώματα, διὰ δὴ τοῦ-
 „το καὶ περὶ τοῦ νόμου τῆς καινῆς διαθήκης φησὶν ὁ Ἡσαίας,
 „γράφων, ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ
 „Ἱερουσαλήμ, καὶ κρινεῖ ἀναμέσον τῶν ἔθνων· Σιών γὰρ ἐν
 „ταῦθα, ὀλόκληρον τὸ χωρίον, καὶ τὴν πόλιν τὴν παρακειμένην
 „αὐτῷ, μητρόπολιν τῶν Ἰουδαίων· ἐκεῖθεν γὰρ καθάπερ ἐκ βαλ-
 „βίδος τινὸς εἰσεκείσθαι ἵπποι ἤρξαντο οἱ Ἀπόστολοι τὸ κήρυγμα
 „ποιεῖν· ἐκεῖ τὰ προοίμια, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέ-
 „ρας· ἐκεῖ τὰ ἀπόρρητα δόγματα κηρύττεσθαι ἀρχὴν ἔλαβον· ἐκεῖ
 „πρῶτον ἀπεκαλύφθη ὁ Πατήρ, ἐγνωρίσθη ὁ μονογενὴς, καὶ ἐδό-
 „θη τὸ αὐτῆ χάρις· καὶ τὸν περὶ τῶν ἄσωμάτων ἐκεῖ λόγον ἐγίμ-
 „ναζον οἱ Ἀπόστολοι τῶν δωρεῶν καὶ δυνάμεων, καὶ τῶν μελ-
 „λόντων τὰς ἐπαγγελίας ἀγαθῶν, ἅπερ ἅπαντα ἐννοῶν ὁ προφή-
 „της ὠραιότητα αὐτοῦ καλεῖ· κάλλος γὰρ Θεοῦ καὶ ὠραιότης, ἡ
 „ἀγαθότης, καὶ ἡ φιλάνθρωπία, καὶ ἡ εἰς ἅπαντας ἐνεργεσία· ἀκο-
 „λούθως τοῦτοις προστίθησθαι καὶ ὁ Κεδρηνὸς ταῦτα· Ἐκεῖ τοίνυν
 „καὶ τὸ πτώμα, καὶ τὸ πταῖσμα τοῦ Ἀδὰμ θεραπεύσας καὶ τὴν
 „ταχίστην ὡς περὶ καὶ ὑπόπτερον τῶν ἁγίων συνέλευσιν, καὶ ἀπὸ
 „τῆσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ προὔπεμφάντων ἔλεγεν·
 „ὅπου τὸ πτώμα ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοὶ ὡσαύτως δὴ καὶ ὁ
 „μέγας Ἀθανάσιος εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ, λέγει, διόπερ οὐκ
 „ἀλλαχόσε πάσχει Χριστὸς, οὔτε μὴν εἰς ἄλλον σταυροῦται τόπον
 „ἢ εἰς τὸν τοῦ κρανίου τόπον, ἐν ᾧ δὴ τῶν Ἑβραίων οἱ διδά-
 „σκαλοι φασὶ, τοῦ Ἀδὰμ εἶναι τὸν τάφον, ἐκεῖ γὰρ αὐτὸν μετὰ
 „τὴν κατάραν τεθάρπται διαβεβαιοῦνται διὰ τοῦτο θανάτω τοῦ
 „τόπου

„τόπου τὴν οἰκειότητα· ἔδει γὰρ τὸν Κύριον ἀνανεῶσαι θέλοντα
 „τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ἐν ἐκείνῳ παθεῖν τῷ τόπῳ καὶ ἐπειδὴ
 „ἤκουσεν Ἀδὰμ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελείπει, ταύτητοι πάλιν
 „ἐνεῖ τέθειται ἵνα ἐν τῷ τόπῳ τὴν κατάραν ἔλαβεν, ἐκεῖ καὶ τὴν
 „λύσιν ταύτης δέξεται ταῦτα ἐκεῖνοι οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι λέγουσι
 „διότι ἡ Ἱερουσαλήμ, καὶ ὅταν ἀνθούσεν ἐκεῖνος ὁ Μωσαϊκὸς νό-
 „μος, πόλις τοῦ Θεοῦ ὠνομάσθη, ἐπειδὴ καὶ τρόπῳ τινὶ ἐξαιρέτῳ,
 „καὶ ἀνώτατῳ, ἡ Θεότης εἰς αὐτὴν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σολομώντος
 „κατακίησε, καὶ πάλιν εἰς τὸν νόμον τῆς χάριτος, ἡ αὐτὴ κατὰ
 „τῆς τοῦ Κυρίου παλαιότητος, μήτηρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἀπὸ
 „τοὺς ἁγίους Πατέρας τῆς πρώτης ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκουμε-
 „νικῆς Συνόδου ὠνομάσθη· καθὼς εἶναι φανερὸν εἰς τὴν συνοδικήν
 „τῆς ἐπιστολὴν καὶ ὁ λογαριασμὸς εἶναι ὅτι, ὡς λέγει ὁ Ἱερώνυμος
 „μὲ τοὺς λοιποὺς ἱεροὺς διδασκάλους, εἰς αὐτὴν πρῶτον Θεμελιω-
 „θεῖσα ἡ ἐκκλησία ἐγκατέσπειρεν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην τὰς λοι-
 „πὰς ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον αἰνιττόμενος καὶ ὁ Θεὸς Δαβὶδ ἐν τῷ
 „Ψ'. ψαλμῷ ἔλεγεν, ἤκουσε καὶ ἐυφράνθη ἡ Σιών, ἡ ἁγία πόλις
 „Ἱερουσαλήμ δηλαδὴ, καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰου-
 „δαίας, ἥτοι ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ἐκκλησίαι ὅλης τῆς οἰκουμένης, διότι
 „ἀπ' αὐτὴν τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ὡς λέγει καὶ ὁ Ἰουστίν-
 „νος ὁ Μάρτυς, ἐξελθόντες οἱ Ἀπόστολοι, ἐκήρυξαν πανταχοῦ. ἄλ-
 „λὰ καὶ πρὸ τῆς διασπορᾶς αὐτῶν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καθὼς
 „εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν φαίνεται ἐν κεφ. β'. Πάρθοι, Μῆδοι, καὶ
 „οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδο-
 „κίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴ-
 „γυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπι-
 „δημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ Προσῆλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀρα-
 „βες, εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν πρῶτον ἄρχησαν νὰ πιστεῖσουν, καὶ
 „μετὰ ταῦτα κάθε μία ἐπαρχία τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ἐδι-
 „κόν τῆς γένος ἐδέχθημε, πρὸς τούτοις λέγεται καὶ πρώτη, καὶ κα-
 „θολικῆ, ὅτι ἐξ αὐτῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐξάπλωσε πανταχοῦ τὸ κή-
 „ρυγμα τοῦ Ἱεροῦ Ἐυαγγελίου εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὅλα τὰ
 „ἔθνη ἐδέχθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀποστολικὴν
 „διδασκαλίαν· ἐκ Σιών γὰρ ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου

ἐξ

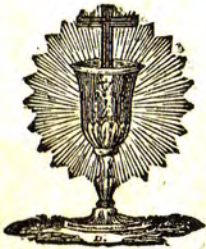
ἐξ Ἱερουσαλήμ, Ἡσαΐας κεφ. β'. ἀλλὰ καὶ ὁ Κύριος εἶπεν ἐν κεφ.
 κδ'. Λουκᾶ. οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐν
 „νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
 „ματάνοιαν, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρχάμενον
 „ἀπὸ Ἱερουσαλήμ· Ἄυτη ἡ ἁγία πόλις ὀνομάζεται Ἱεβοῦς, διότι
 „ἐκατοίκησαν εἰς αὐτὴν οἱ Ἱεβουσαῖοι· ὁ δὲ Δαβὶδ ὁ Βασιλεὺς οἰ-
 „κοδομήσας αὐτὴν ἐν ὄρει ὑψηλοτάτῳ, ἐν ᾧ ὁ Κύριος ὤφθη αὐτῷ,
 „ἐν ἄλῳνι Ὀρνᾶ τοῦ Ἱεβουσαίου, ἀφανιζομένου τοῦ λαοῦ διὰ τὴν
 „ἄλογον ἀπαρίθμησιν, ὠνομάσθη πόλις Δαβὶδ, ἐπειδὴ τὴν ἔκα-
 „με βασιλεύουσιν, καὶ μητρόπολιν ὄλου τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ·
 „αὐτὸς ὁ Δαβὶδ μὲ τὸ νὰ ἔκτισε ταύτην τὴν πόλιν εἰς τὸ ὄρος
 „τὸ λεγόμενον Ἄρ, τὴν ὠνόμασεν Ἀρσαλήμ, ὅπερ ἐξηγεῖται
 „τόπος εἰρήνης· ἐξελληνισθέντος δὲ τοῦ ὀνόματος, διὰ τὴν καλλι-
 „φωνίαν ὠνομάσθη Ἱερουσαλήμ. αὐτὴ ἡ ἁγία πόλις ἔπεσεν εἰς τὸν
 „κλῆρον τοῦ Ἰούδα, καὶ Βενιαμίν. καὶ ὅταν ὁ σοφώτατος Σολο-
 „μῶν ἀποδόμησε τὸν ναόν, τὸ μὲν ἤμυσι τῆς οἰκοδομῆς τὸ ἔκαμεν
 „εἰς τὴν γῆν τοῦ Βενιαμίν, τὸ δὲ ἄλλο ἤμυσι εἰς τὴν γῆν τοῦ
 „Ἰούδα, ὁμοίως καὶ τὸ ἤμυσι τῆς Κιβωτοῦ, καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ Χε-
 „ρουβὶμ τὸ ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἄλλο ἕνα παρὰ τοῦ Σολομώντος κα-
 „τασκευασθέν· τὸ δὲ ἄλλο ἤμυσι τῆς Κιβωτοῦ, καὶ τὸ ἄλλο Χερου-
 „βὶμ, καὶ τὸ ἕτερον τοῦ Σολομώντος, ἦτον τὰ μὲν ἤμυσι εἰς τὸν
 „κλῆρον τοῦ Ἰούδα, τὰ δὲ, εἰς τὸν κλῆρον τοῦ Βενιαμίν.

Πρῶτος βασιλεὺς ἐστάθη ὁ Δαβὶδ, ὃς τις ἔλαβε τὴν Σιών,
 „καταπολεμήσας καὶ διώξας τοὺς Ἱεβουσαίους· τούτου διάδοχος ἔγι-
 „νεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Σολομῶν, καὶ οἱ ἄλλοι καθεξῆς βασιλεῖς τῆς
 „Ἱερουσαλήμ, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα ὀνομάζεται καὶ πόλις τοῦ
 „Βενιαμίν, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἐυρίσκειται εἰς τὸν
 „κλῆρον αὐτοῦ, καὶ ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ Βενιαμίν ἐκατοικοῦσαν εἰς αὐ-
 „τὴν· ἡ δὲ φυλὴ τοῦ Ἰούδα εἰσεῖλθεν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ
 „βασιλέως Δαβὶδ. εἰσῆχθη δὲ καὶ ἡ Λευιτικὴ φυλὴ ἀφ' οὗ ἐφέρθη ἡ
 „Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, καὶ ἡ Τράπεζα, καὶ τὰ λοιπὰ Ἱερά, καὶ
 „ἀποδομήθη καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ λειτουργῶσι καὶ νὰ ὑπη-
 „ρετῶσιν εἰς τὸν ναόν.

4

Ἐστάθη

Ἐστάθη καὶ κοινὴ τῶν δώδεκα φυλῶν, ἐπειδὴ κατὰ τὴν προσταγὴν τὴν νομικὴν εἶχον χρέος νὰ συντρέχωσι τρεῖς φοραῖς κατ' ἔτος, διὰ τοῦτο εἶχεν ὀσπήτια κοινὰ ἀνοικτὰ καὶ στρωμμένα, καὶ εἰσῆρχοντο εἰς αὐτὰ οἱ προλαμβάνοντες, οἱ δὲ μετέπειτα ἐρχόμενοι δὲν ἐδύνοντο νὰ τοὺς μεταποτίθουν· λέγεται δὲ καὶ ξεχωριστὰ κληῖρος καὶ πόλις τοῦ Θεοῦ, καθὼς τὸ μαρτυρεῖ καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ· εἰς τὸν — ρλά. ψαλμὸν λέγων, „ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών „ἡρετήσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτοῦ, αὐτὴ ἡ κατάπαυσις μου εἰς „αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοικήσω ὅτι ἡρετησάμην αὐτὴν, τὴν θύραν „αὐτῆς ἐυλογῶν, ἐυλογήσω, τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτον, „τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν· Καὶ εἰς τὸ τοῦ Ματθαίου. γ'. κεφ. ὁ Κύριος λέγει. μὴ ὀμόσαι εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου Θεοῦ· καὶ πρότερον μὲν τοῦ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, δὲν ἦτον τόπος βεβαίως εἰς λατρείαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅπου μετεφέρετο ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ σκηνή, καὶ τὰ λοιπὰ Ἱερά, πότε μὲν ἐν Γαλιλαίᾳ, πότε δὲ ἐν Σιλῶμ, ἄλλοτε ἐν Γαμαῶ, καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλους τόπους· ὕστερον δὲ ἀποδοιμάσας τοὺς λοιποὺς πάντας, εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐυδόκησε νὰ ἔχη στερεὸν καὶ ἀμετακίνητον οἶκον αὐτοῦ· Ἱερουσαλήμ δὲ σημαίνει κληρονομίαν εἰρήνης, διότι ἀφ' οὗ ὠκοδομήθη ὁ ναὸς, ἠκολούθησεν εἰρήνη εἰς αὐτὴν, καὶ δι' ὅλον τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος..

Ποῖος πρῶτος ἐθεμελίωσε τὴν Ἱερουσαλήμ.

Εἰς τὸ. ιε. κεφ. τῆς Γενέσ. γράφει ὅτι ὁ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλήμ, ἐξήνεγκεν ἄρτον, καὶ οἶνον, προὔπαντήσας τὸν Ἀβραάμ. ἦν γὰρ Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ὅθεν οἱ δοκιμώτεροι συγγραφεῖς βεβαιῶνουν, ὅτι πρῶτος κτήτωρ καὶ βασιλεὺς ταύτης τῆς ἁγίας πόλεως εἶναι ὁ Μελχισεδὲκ ὁ Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ· αὐτὴ ἡ ἁγία πόλις ἦτον κτισμένη ἐπάνω εἰς τέσσαρα ὄρη ὅθεν ὁ Δαβὶδ λέγει οἱ θεμέλιοι αὐτῆς ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις· καὶ, ἦρα „τοὺς ὀρθαλμοῖς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἦξει ἡ βοήθειά μου· καὶ ὁ „Ἡσαΐας λέγει, ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος „Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἄκρων τῶν ὄρων, καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν, καὶ ἤξουσιν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ „ἔθνη· τὰ ὅποια ὅλα αὐτὰ τὰ ῥητὰ ἀληθεύουσι καὶ κατὰ τὸ γράμμα, ἦτοι καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπίγειον Ἱερουσαλήμ.

Τέσσαρα δὲ εἶδὶ ταῦτα τὰ ὄρη, τὸ πρῶτον ὄρος Σιών, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν θέσιν αὐτοῦ πρὸς τὰ Μεσημβρινὰ τῆς πόλεως· δεύτερον τὸ Ἄκρα ὄρος πρὸς τὸ Βόρειον· τρίτον τὸ Μοριά ὄρος πρὸς τὰ Ἀνατολικά· τέταρτον τὸ ὄρος Βεζεθά, πρὸς τὰ προσαρκετικὰ μέρη αὐτοῦ, κλῖνον πρὸς τὴν δύσιν, καὶ ὅχι μόνον ὠκοδόμητο ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτῆς ἡ ἁγία Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ ἐπεριτριγυρίζετο καὶ ἔξωθεν μὲ ἄλλα ὄρη, καθὼς λέγει ὁ θεὸς Δαβὶδ, ἐν τῷ. ρκδ'. ψαλμ. ὄρη κύκλω αὐτῆς. θέλωντας νὰ δείξῃ ὅτι ἡ πόλις ἦτον ἀσφαλῆς, καὶ ὄχυρὰ ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν· διότι ἐπερισφαλίζετο ἀπὸ μὲν τὰ Νότια μέρη, ἀπὸ βαθυτάτων κοιλάδων, τῆς τε τοῦ Σιλῶμ, καὶ τῆς Γεενούμ, ἡ ὁποία λέγεται καὶ Ταφὲτ, καὶ Φάραγξ τοῦ Ἐνοῦν. αὐτὴ προεπαράκειται πρὸς τὸ τεῖχος τῆς

Ἱερουσαλήμ πρὸς ἀνατολὰς, ἔνθα τὴν σήμερον τὰ μνήματα τῶν Ἑβραίων ὑστερον ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἄλλα ὄρη, καὶ λόφοι τοῦ Ἀκελδαμα, ἔνθα καὶ ὁ ἀγρὸς τοῦ Κεραμέως· κατὰ δὲ τὰ ἀνατολικὰ περιορίζετο μὲ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, καὶ μὲ τὴν ἐπίσημον κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ. ἀπὸ δὲ τὰ δυτικὰ μὲ τὸ ὄρος Σιών καὶ τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ κείθεν πρὸς Βορρᾶν, μὲ ἄλλους λόφους πολλοὺς. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ καταγραφή τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὸν Ἰώσηπον, ἡ ὁποία ἐμοιράζετο εἰς δύο, εἰς ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν πόλιν, αἱ ὁποῖαι ἐχωρίζοντο ἀναμεταξύ των μὲ μίαν βαθυτάτην φάραγμα ὀνομαζομένην Μελὼ καὶ Τυρόπην· ἡ ἀνωτέρα πόλις περιελάμβανε τὸ ὄρος Σιών. αὕτη ἠνομάσθη, καὶ πόλις Δαβίδ. καὶ πόλις Σιών. ἡ δὲ κατωτέρα πόλις ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνωτέρας, ἦτον εἰς τὸ ὄρος Ἄκρα, τὸ χθαμαλώτερον τοῦ ὄρους Σιών· αὐτὰ τὰ δύο μέρη τῆς πόλεως αἰνιττόμενος καὶ ὁ Ἡσαΐας ἐν κεφ. β'. λέγει, ἐν Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ· ἡ δὲ νέα Ἱερουσαλήμ ἀπὸ μὲν τὸ νότιον μέρος περιέχει μέρος τί ἐν τῷ ὄρει Σιών τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλήμ, ἀπὸ δὲ τὸ ἀνατολικὸν ἔχει τὸ ὄρος Μόρια, ἔνθα ἦν ὁ περιδοξὸς ναὸς τοῦ Σολομῶντος· ἀπὸ δὲ τοῦ Βορρᾶ, τὸ ὄρος Ἄκρα, καὶ τὸ Βεζεθᾶ. αὐτὰ τὴν σήμερον δὲν ξεχωρίζονται· διότι κατὰ καιροὺς οἱ κατὰ καιρὸν βασιλεῖς, τὰς μὲν κορυφὰς ἐχαμήλωσαν, τὰς δὲ φάραγμια καὶ τὰ βάραθρα ἐγέμισαν, καὶ ἐξίσασαν ὅλην τὴν πόλιν καὶ τὴν ἔκτασιν ὡς ἓνα ἐπίπεδον ὀμαλοειδές· ἀπὸ δὲ τὸ δυτικὸν μέρος ἔχει τὸ ὄρος Γεὼν, καὶ τὴν κοιλάδα τῆς Βηρσαβεέ.

Εἰς τοὺς ἑβδομηντα χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ, ἀποστατηδάντων τῶν Ἑβραίων, ὁ Τίτος ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος κατεπολέμησε, καὶ κατέστρεψε τὴν Ἱερουσαλήμ, ἄφησε δὲ μόνον τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ τείχους, διὰ τὸ στρατόπεδον τῆς φρουρᾶς, ὅπου ἄφησε καὶ τρεῖς πύργους ὑψηλοτέρους τῶν ἄλλων, εἰς μαρτύριον τῶν μεταγενεστέρων, καὶ ἀγνούτων αὐτὴν, ὁποῖα ἦτον τὸ πάλαι.

Ἦστερον δὲ ἀπὸ ἐξήντα πέντε χρόνους ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Τίτου, ἀποστατηδάντων πάλιν τῶν Ἑβραίων, ὁ Καῖσαρ Ἀδρι-

Ἀδριανὸς ὁ Αἴλιος καταπολεμήσας, καὶ ἐξ αὐτῶν πολλὰς μυριάδας ἠφάνισε, καὶ τοὺς πύργους ἐκείνους τελείως κατέσκαψε, καὶ τὸ καταλειφθὲν μέρος τοῦ τείχους κατέρριψε, καὶ ἐπρόσταξε κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἔσπειρεν ὅλην τὴν πύλιν ἄλας, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, „ὅτι ἤξουσιν ἐπὶ σὲ, καὶ „περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρανά σοι, καὶ περικυλιώσουσί σε, „καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν „σοι, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον Λουκᾶς κεφ. ιθ'. αὐτὸς ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ὁ Αἴλιος ἀναντίζωντας πάλιν τὴν πόλιν, ἀπέκλεισεν εἰς τὰ ἔξω της καὶ τὸ ὄρος Σιών, ὅπερ ἦτον πρῶτον μέσα εἰς αὐτὴν, καὶ ἄλλα πολλὰ μέρη, ὁ δὲ λεγόμενος Κραγίου τόπος, ὅστις ἦτον πρότερον ἔξω, τώρα ἐυρίσκειται μέσα εἰς αὐτὴν προσκυνούμενος. ὠνόμασε δὲ καὶ τὴν πόλιν μὲ τὴν ἰδίαν του ὀνομασίαν, Αἴλιαν, καὶ Καπιτωλίαν, διότι ἐπρόσταξε τοὺς οὐκίτηρας αὐτῆς Ἰουδαίως, νὰ πληρώνουσιν εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώλιον, ἦτοι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς, κατ' ἔτος δύο δραχμὰς, καθὼς ἔδιδον πρῶτον εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸ τὸ ὄνομα ἕως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου, καθὼς φαίνεται καὶ εἰς τὸν ἑβδομὸν κανόνα τῆς πρώτης οἰκουμένης συνόδου, ἔνθα τὸν Ἱεροσολύμων, Αἴλιαν Ἐπίσκοπον καλεῖ· αὐτὸς δὲ ὁ χριστιανικώτατος Ἀυτοκράτωρ μέγας Κωνσταντίνος, κτίσας ἐν αὐτῇ τὸν περιβόητον καὶ προσκυνητὸν ναὸν τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, ἀνεκαίνισε καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ τὴν ὠνόμασε πάλιν μὲ τὸ πρῶτον ὄνομα, Ἱερουσαλήμ, προσωνομάσας αὐτὴν, καὶ νέαν, καθὼς ἰδίως μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα, νέα δηλαδὴ Ἱερουσαλήμ ὀνομάζεται, καὶ ἦν προκηρυγμένον διὰ προφητικῶν ρησισμάτων.

Ἀνεκαίνισε προσέτι καὶ κάποια ἄλλα μέρη αὐτῆς ἐκ παλαιότητος ἠφανισμένα, καθὼς καὶ μετὰ ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, καὶ ἐν ὑστέροις πάλιν, ὁ Σουλτᾶν Σελήμ, ὁ ταύτην λαβὼν ἐκ τῆς ἐξουσίας τῶν Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου.

Ἐχει λοιπὸν ἡ νῦν ἁγία πόλις πρὸς μὲν ἀνατολὰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ, πρὸς δὲ Μεσημβρίαν, τὸ προσκαλούμενον ὄρος

ὄρος Σκανδάλου, καὶ τὴν κοιλάδα Γεενοῦν, καὶ μέρος τοῦ ὄρους Σιών· πρὸς Δυσμὰς δὲ ἔχει τὸ ὄρος Γηῶν, καὶ τὴν κολυμβήθραν τῆς Βηρσαβεὲ, καὶ πρὸς Βορρᾶν τὸ ὄρος Ἄκρα, καὶ τὸ Βεζεδά· προσελήφθη δὲ καὶ περιτειχίσθη καὶ πέμπτον ὄρος τοῦ Γολγοθά· καὶ τῆς μὲν παλαιᾶς Ἱερουσαλήμ τὸ σχῆμα, ἦτον μηννοειδὲς, καὶ δρεπανοειδὲς, τῆς δὲ νῦν ἁγίας Ἱερουσαλήμ, εἶναι τετραγωνοειδὲς, καὶ περιέχει ὁ γύρος τῆς μήλια Ἱταλικὰ τρία· ἔχει δὲ καὶ πόρτας μεγάλας τέσσαρας, μίαν κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ὀνομάζεται τῆς Γεδσημανῆς, μίαν πρὸς Μεσημβρίαν, καὶ λέγεται τῆς ἁγίας Σιών· ἄλλην πρὸς Δυσμὰς, καὶ λέγεται τοῦ Δαβίδ· καὶ τὴν τετάρτην πρὸς Βορρᾶν καὶ λέγεται τῆς Δαμασκου· ἔχει δὲ καὶ ἄλλας δύο μικροτέρας μίαν ἐκ δεξιῶν, καὶ ἄλλην ἐξ ἀριστερῶν.

Ἐπειδὴ δὲ βουλόμεθα νὰ εἰπῶμεν ξεχωριστὰ καὶ διὰ τὰ σεβάσματα προσκυνήματα, τὰ τε ἅγια μοναστήρια καὶ ἱεράς ἐκκλησίας, καὶ διὰ τὰς ἐνδόξους καὶ λαμπράς οἰκοδομὰς ὅπου εὐρίσκονται ἔνδον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς τὰ κύκλω αὐτῆς, καθὼς τὴν σήμερον εἶναι, ἀρχόμεθα ἀπὸ τὴν δυτικὴν πόρταν τῆς πόλεως, καὶ ἄς προσέχη ὁ ἀναγινώσκων, εἰς βοήθειαν ἐπιβαλούμενος πρότερον, τὸν ταύτης Δεσπότην καὶ Βασιλέα, τὸν Κύριον, καὶ Θεὸν, καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

*****@*****

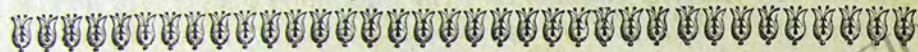
Περὶ τῶν παλατιῶν τοῦ προφήτου Δαβίδ.

Ἀπὸ τὴν παράλιον οὖν πόλιν Ἰόππην κινοῦντες, διερχόμεθα πρῶτον τὸ Ῥέμπλι, Κωμόπολιν, ὅπου οἱ ἐυλαβέστατοι προσκυνηταὶ ἀναπαύονται παρὰ τῷ ἡγουμένῳ τῶν ὀρθοδόξων, περιποιούμενοι Ἐπειτα διελθόντες τὴν Ἐμμαοὺς, περὶ τῆς ὁποίας ἀναφέρει καὶ τὸ Ἱερὸν Ἐυαγγέλιον, φθάνομεν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Ἐισερχόμενοι δὲ ἀπὸ τὴν δυτικὴν πόρταν, τὴν λεγομένην τοῦ Δαβίδ, κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος εὐρίσκονται παλάτια μεγάλα, ὑψηλὰ καὶ ἔυμορφα εἰς τὸν ὅποιον αὐτὸν τρόπον, κατὰ τοὺς Ἱστορικοὺς, συνέγραψε τὸ ψαλτήριον ὁ Προφητὰναξ Δαβίδ. ὅθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον, παλάτια τοῦ Δαβίδ ὀνομάζονται.

Ἐἰς αὐτὰ μέγα, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς, οἴτω καὶ τανῦν κατοικεῖ ὁ πολεμικὸς Ἐπαρχος, μὲ τὰ στρατεύματά του, εἰς φίλαξιν τῆς πέλεως ἀπὸ τοὺς Ἀραβας. οἱ ὅποιοι τὴν σήμερον εἶναι ἔπωσοῦν συνεσταλμένοι καὶ περιμαζωμένοι, ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ὑποβασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Ἐνδον τούτων τῶν παλατιῶν, λέγουσιν, ὅτι σώζονται ἀνόμι, περικεφαλαῖα καὶ ἱποκάμισα σιδηρὰ, τῶν παλαιῶν πολεμάρχων. Ἀλλὰ τὴν σήμερον δυσκόλως ἐμβαίνουνσιν οἱ ὀρθόδοξοι. Ἐκτὸς ἂν τύχη κανένας σημαντικὸς, καὶ μάλιστα ῥώσσος μὲ φερμάνι βασιλικόν. Καθὼς εἰς τὸν καιρὸν μας, ὃ ἐστὶ περὶ τὸ — 1830 — σωτήριον ἔτος, ὑπὸ θείου ζήλου κινούμενος, ἦλθεν εἰς προσκύνησιν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ θεοβαδίστων ἁγίων τόπων, ὁ ἐυλαβέστατος κύριος Ἀνδρέας Νικολάου Μουραβιῆφ, ὁ ὁποῖος ἐμβῆκεν οὐ μόνον εἰς αὐτὰ τὰ παλάτια, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα μέρη διάφορα, εἰς τὰ ἑποῖα εἶναι ἐμποδισμένον εἰς ἄλλους, ἵνα εἰσερχωνται. Αὐτὸς ὁ θερμοεργὸς ἀνὴρ ἀριστερὰ συνέγραψε ῥώσσι-
στὶ

στὶ, καὶ τὴν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους περιήγησίν του. Ἐσχάτως ὁμῶς ἤδη, διατρίβοντος μου ἐν τῇ περιφανεστάτῃ Πετροπόλει, καὶ Μόσχᾳ, ταῖς βασιλευούσαις τῶν πόλεων, ἀπαθανάτισε τὸ τίμιόν του ὄνομα, καὶ μὲ τὰς πραγματικῶς ἀποδειχθεῖσας ἐκδουλεύσεις του, πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ὅντως ἐυχῆς ἔργον ἐστὶ καὶ κίνημα τῆς ὀρθοδοξίας, ἵνα καὶ ἄλλους τοιούτους θερμούς προστάτας ἀποκτήσῃ ὁ Ἁγιώτατος Ἀποστολικὸς Θρόνος τῶν Ἱεροσολύμων.

Περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως.

Ἀπὸ αὐτοῦ κατὰ ἀνατολὰς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ἐυρίσκειται ὁ μέγας καὶ περιβόητος Ναὸς τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄυτὸς ὁ ἱερὸς καὶ σεβάσμιος Ναὸς πρὸ τοῦ νὰ φθοδομηθῇ, ἀσεβεῖς τινὲς ἄνθρωποι παρακινούμενοι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἔφεραν πολὺ χῶμα ἔξωθεν καὶ ἐσιέπασαν αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ ὅλον τὸ σπήλαιον τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ τὸν ἔστρωσαν λίθους, καὶ τὸν ἔκαμαν ὡδὴν λόφον τεχνικὸν, καὶ ἔκτισαν ἐπάνω του εἰδωλεῖον τῆς βδελυρᾶς Ἀφροδίτης, καὶ ἔκαμαν ἐκεῖ τὰς μιὰς θυσίας καὶ ραντισμούς, μὲ γνώμην ὅτι νὰ εἶναι πάντοτε κατακεκρυμμένον τὸ θεῖον μνῆμα, καὶ ἀγνοούμενον. Ἐμεινε δὲ τοῦτο οὕτως ἔχον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους εἴκοσι ἔξη χρόνους, ἀπὸ τῆς τοῦ Κυρίου Γεννήσεως ἕως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν χριστιανῶν ἐυσεβεστάτου μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τῆς μακαρίας μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης. Ἄυτὸς ὁ ἀοίδημος βασιλεὺς μέγας Κωνσταντῖνος παρακινούμενος ὑπὸ θείας βουλῆς καὶ προτροπῆς, ἔπεμφε τὴν μακαρίαν Ἑλένην τὴν μητέρα αὐτοῦ

αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Ὁδὴν διὰ προσταγῆς βασιλικῆς καθρέθη τὸ μιαρὸν εἰδωλεῖον τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ἐσιάφη τὸ ἐπίπεδον πρόσωπον τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ τὸ χῶμα τὸ μεμολυσμένον ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν θυσιῶν ἐβρίθη πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν ἅγιον τόπον καὶ ἀφ' οὗ ἐυρέθη τὸ κατὰ φύσιν ἀμόλυτον χῶμα τῆς γῆς, ἐφάνη τῶν Ἁγίων ὁ Ἅγιος Τάφος, ἐξ οὗ ἀνέστη τριήμερος ὁ Κύριος, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ φῶς ὕστερον ἀπὸ τὴν τοσάυτην χρονικὴν ὑπόγειον κατάκρυψιν. Ἐγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας, καὶ ἄρχοντας τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐθνῶν, ὅπως μὲ πλουσιοπαρόχους χορηγίας χρημάτων κτίσῃσι ναὸν ἅγιον κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ μὲ κάλλος ὑπερφυῆς καὶ ἀξιοθαύμαστον, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως.

Ἡ μεγάλη αὕτη ἐκκλησία τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ Θεὸς Ναὸς, ὁ κτισθεὶς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῶν ὁσσηριωδῶν Παθῶν, καὶ τοῦ θανάτου, καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπερβαίνει εἰς τὴν ἀξίαν καὶ ἀγιότητα, ὅχι μόνον τοὺς ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ Παλαιστίνῃ θεῖους ναοὺς, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης, ἐπειδὴ καὶ ἅπασαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς οἰκουμένης εἰς αὐτὸν ἀναφέρονται ὡς εἰς πρωτότυπον, διότι ἐν αὐτῷ κατεσκευάσθη τὸ μέγα θυσιαστήριον, ἐπάνω εἰς τὸν σεβάσμιον Γολγοθᾶ, ἐν ᾧ ἐδυσιάσθη τὸ καταβάρκα ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρὸς, εἰς ὃν ἐξέχεε τὸ πανάχραντον αὐτοῦ Αἷμα, καὶ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἄλλοτρίου.

Τρεῖς νόμους ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἄνθρωπον, τὸν ἄ. νόμον τῆς ἀδωότητος, ἀκακίας, καὶ ἀναμαρτησίας· τὸν δεῦτερον τὸν φυσικὸν, δηλαδὴ τῆς πεπρωκίας φύσεως· καὶ τρίτον τὸν γραπτὸν· καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τρεῖς νόμους ἦτον προτυπούμενος αὐτὸς ὁ προσκυνητὸς ναὸς, καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον νόμον προετύπου αὐτὸν τὸν ναὸν ὁ παράδεισος, ὁ ἐν Ἐδέμ φυτευθεὶς· διότι καθὼς ἐκεῖνος ὁ παράδεισος ἐφυτεύθη διὰ τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ, οὕτω καὶ αὐτὸς

αὐτὸς ὁ ναὸς ἐτοιμάσθη διὰ τὸν νέον Ἀδὰμ, τὸν πρόξενον τῆς ζωῆς, Ἰησοῦν Χριστὸν. καὶ καθὼς ἐκεῖνος ὁ Ἀδὰμ ἐπλάσθη πρῶτον ἀπὸ τῆς γῆς, ἔπειτα ἐτέθη εἰς τὸν παράδεισον, τὸν ὁμοιον τρόπον, καὶ ὁ δεύτερος Ἀδὰμ ὁ Χριστὸς, ἔλαβεν ἀνθρωπίνην μορφήν ἀπὸ τὴν καθαρωτάτην γῆν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας πρῶτον, ἔπειτα ἐτέθη εἰς αὐτὸν ὁ ποταμὸς ὁποῦ ἔυγαινε ἀπὸ τὸν τόπον τῆς τρυφῆς, καὶ ἐπότιζε τὸν παράδεισον, προετίπωνε τοῦτον τὸν ἀγιώτατον ναὸν, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτὸν ὡδὴν μία ἀένναος πηγὴ ἔβρευσαν, καὶ ρέουσι οἱ ποταμοὶ τῶν θείων χαρισμάτων, καὶ ποτίζουσι τὸν κόσμον ὅλον. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα καλὰ ὅσα ὁ Θεὸς ἐφύτευσε μέσα εἰς τὸν παράδεισον, τὰ πλέον ἐξαίρετα ἦτον δύο. τὸ ξύλον τῆς γνώσεως καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ εἰς τοῦτον τὸν ἱερὸν ναὸν ἀγκαλὰ ἐνυρίσκονται πολλὰ καὶ διάφορα σημεῖα, διαφόρου ἐυλαβείας, μὲ τὰ ὁποῖα ἐυφραίνονται οἱ προσκυνηταὶ πνευματικῶς, τὰ ἐξαίρετα ὅμως εἶναι δύο, ὁ ἀγιώτατος τοῦ Κρανίου τόπος, καὶ ὁ ἔνδοξος Τάφος τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὸ ξύλον τῆς γνώσεως ἦτον τίπος τοῦ ἀγίου Γολγοθᾶ, διότι ὅταν ὑψώθη ὁ Χριστὸς ἐπὶ σταυροῦ ἐν τῷ Κρανίῳ, ἐγνωρίσθη Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, καθὼς ὁ ἴδιος αὐτὸς προεῖπεν, Ἰωάνν. κεφ. ἡ. ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι. τότε τὸν ἐγνώρισεν ὁ ληστής, καὶ ὁ ἐκατόνταρχος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ δὲ ξύλον τῆς ζωῆς, προετύπου τὸν πανάγιον τάφον τοῦ Χριστοῦ, διότι ἡμεῖς χάριτι καὶ δυνάμει τῆς αὐτοῦ Ἀναστάσεως, ἐλάβομεν ζωὴν καὶ ἀθανασίαν, καὶ μέλλομεν νὰ ἀναστήσῳμεν ἐν τῇ κοινῇ ἀναστάσει, ὄχι μόνον μὲ τὴν σωματικὴν ἀνάστασιν, μὲ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ ἀποθανόντες ἀναστήσονται, ἀλλὰ καὶ μὲ πνευματικὴν, ἥγουν ἐξ ἁμαρτίας εἰς τὴν χάριν, καθὼς λέγει ὁ θείος Ἀπόστολος πρὸς Ῥωμ. κεφ. δ'. ὡς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν. Καὶ πάλιν ἐν τῷ ε'. κεφ. συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος, εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡς περ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐδόμεθα εἰς ἐκεῖνον τὸν παράδεισον ἀπὸ τὴν

τὴν πλευρὰν τοῦ Ἀδὰμ ἐπλάσθη ἡ Ἔνα, εἰς αὐτὴν τὸν ἀγιώτατον τόπον, ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ὁποῦ ἔβρευσαν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ νέου Ἀδὰμ, ἐπλάσθη ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἀληθὴς μήτηρ τῶν ζώντων. ἐδὼ ἀπὸ τὴν ἀνεωγμένην πλευρὰν τοῦ Κυρίου μας ἔτρεξεν ὄχι μόνον ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἐκχυθὲν, πρῶτον ἔβράντισεν ὅλον τὸ Σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα τὸ κρανίον τοῦ Ἀδὰμ, καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔκειτο καὶ ἀπολούσας ἡγιάσθη ὅλος ὁ τόπος, ὁ πλησίον αὐτοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἅγιον χρίσμα εἶτα μερισθὲν εἰς τέσσαρας ἀρχὰς μὲ τὴν δραστηκωτάτην αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἐπότισε καὶ ἡγίασεν ὅλην τὴν τετραπέρατον οἰκουμένην, δηλαδή, Ἀνατολὴν, Δύσιν, Ἄρκτον, καὶ Μεσημβρίαν. ὅθεν οὗτος ὁ τόπος τοῦ Κρανίου, διότι ἦτον διωρισμένος εἰς τιμωρίαν καὶ παιδεύσιν τῶν πταιστών, ἦτον καὶ κατηραμένος διότι ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου. τὰρα ὅμως διὰ τὸ ἐκχυθὲν αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, ἔγινεν ἀγιώτερος ἀπὸ ἄλλους καὶ ἅπανα ἡ γῆ, ἡ ὁποία διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων, καὶ ἄλλων ἀνθρώπων οὕσα ὑποκειμένη εἰς τὴν θείαν κατάραν, δὲν ἐβλάστανεν ἄλλο, εἰμὴ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, τὰρα διὰ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ φιλιωθεῖσα μὲ τὸν Θεὸν, καὶ πάλιν ἐυλογηθεῖσα, ἔγινε τόπος καρποφόρος, ὅτι δίδει πολλοῖς, καὶ πολλὰ ἐυαρέστους τῷ θείῳ καρπούς· βεβαιοῦνται ταῦτα ἀπὸ τὰς μαρτυρίας τῆς θείας γραφῆς, καὶ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων. ὁ προφήτης Ζαχαρίας, εἰς τὸν ποδεινότατον καιρὸν τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου εἶπεν ἐν κεφ. ιγ'. „Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος Σαβαώθ, ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδῶλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι αὐτῶν ἔσται μνηεῖα, καὶ τοὺς ψευδοπροφήτας, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρώ ἀπὸ τῆς γῆς· εἶπομεν ἕως ἄδε ἐν συντομίᾳ πῶς προετυπούτο ὁ θείος οὗτος ναὸς εἰς τὸν νόμον τῆς ἀθωότητος, τὰρα λέγομεν πῶς προετυπούτο, καὶ εἰς τὸν νόμον τὸν φυσικόν.

Ἐν κεφ. κβ'. τῆς γενέσεως ἱστορεῖται, ὅτι ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ, ἐπροστάχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν, νὰ λάβῃ τὸν υἱὸν τοῦ τὸν Ἰσαὰκ, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ἰψηλὴν, καὶ νὰ τὸν προσφέ-

ρη ἐκεῖ εἰς ὀλοκάυτως, ἐπάνω εἰς ἓνα τῶν ὀρέων καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον ὅπου τοῦ ἔδειξεν ὁ Κύριος, εἰς τὴν γῆν λέγω τὴν εἰσηλὴν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Σύμμαχος ἐρμηνεύει, ὀπτασίας, ὁ δὲ Ἀκύλας, τὴν ἐρμηνεύει καταφανῆς ταύτην λέγουσιν οἱ ἱεροὶ ἔξηγηταί, ὅτι εἶναι τὸ μέρος τῆς ὀρεινῆς Ἰουδαίας, ἥτοι ἡ Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖ ὅπου ἐκτίσθη ὁ ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως. διότι καθὼς λέγει ἡ θεία γραφή, ἦλθεν ὁ Ἀβραάμ ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν ἔδειξεν αὐτῷ ὁ Θεός, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὁ δὲ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐπροστάχθη, ἦγγουν ἡ Βηρσαβεὲ ἐν Γεράροις, εἶναι πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς διάστημα τριῶν ἡμερῶν κατὰ τὸν Ἰερώνυμον, διὰ τοῦτο καὶ τώρα εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τόπον τῆς ὀράσεως, εἶναι καὶ σήμερον ὁ τόπος τῆς ὀλοκαρπάζσεως, τιμῶμενος μὲ ἐνυτήριον οἶκον, καὶ μοναστήριον λεγόμενον θυσία τοῦ Ἀβραάμ. Τοῦτον τὸν τόπον τὸν ἀνόμασεν ὁ Ἀβραάμ, Κύριος οἶδεν, ἐπειδὴ ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει εἶδεν ὁ Κύριος τὴν ευγένειαν τοῦ Ἀβραάμ, ὄχι μόνον χάριν τῆς ὀλοκαρπάζσεως τοῦ Υἱοῦ του Ἰσαὰκ, ἀλλὰ πολλὰ περισσότερον προφητικῶ ὀμματι διὰ ἐκεῖνα ὅπου ἔμελλον νὰ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεσσία· ὡδὴν δηλαδὴ νὰ ἤθελε δευχθῆ προφητικῶς, καὶ νὰ προαναφωνηθῆ συμβολικῶς ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τοῦ φυσικοῦ νόμου· ὅθεν καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐξηγῶντας τοῦτο τὸ ῥητὸν, ταῦτα λέγει κατὰ λέξιν, ταῦτα δὴ πάντα τύπος ἐγένετο τοῦ σταυροῦ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστός τοῖς Ἰουδαίοις ἔλεγεν, Ἀβραάμ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη· πῶς εἰδέν ὁ πρὸ τοσοῦτων γεγεννημένος χρόνων; διὰ τοῦ τύπου καὶ διὰ τῆς οὐσίας· καθάπερ γὰρ ἐνταῦθα τὸ πρόβατον προσηνέχθη ἀντὶ τοῦ Ἰσαὰκ, οὕτως ὁ λογικὸς ἀμνὸς προσηνέχθη ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης· ἔδει γὰρ ἐν τῇ οὐκ προδιαγραφῆναι τὴν ἀληθειαν· ὅρα γὰρ μοι ἀγαπητέ, πῶς ἅπαντα διὰ τῆς οὐκ προδιετυποῦτο. μονογενῆς ἐκεῖ, καὶ μονογενῆς ἐνταῦθα· ἀγαπητὸς ἐκεῖ καὶ γνήσιος, ἀγαπητὸς ἐνταῦθα καὶ γνήσιος· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς φησὶν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἐκεῖνος εἰς ὀλοκάυτως ἀνεφέρετο, καὶ τοῦτον ὁ Πατὴρ ἐξέδωκε, διὸ βοᾷ Παῦλος

,λέγων

,λέγων, ὥστε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείδατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν· Ἐκάλεσεν ὁ Ἀβραάμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, καὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου, Κύριος οἶδεν, ἵνα εἰπωσὶ σήμερον ἐν τῷ ὄρει τούτῳ Κύριος ὠφθη διότι τὰ γεγονότα ἔργα ἐν τῷ φυσικῷ νόμῳ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὄρος, προετύπωναν ἐκεῖνα ὅπου ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἔμελλε νὰ κατορθώσῃ μὲ τὸν Υἱὸν τοῦ τὸν ἀγαπητὸν, εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Κρανίου (τὸ ὁποῖον εἶναι μέρος τοῦ ὄρους Μωρία) καὶ ὅσα ἐνήργησεν εἰς τὸν περίεξ τόπον αὐτοῦ, ἔνθα ἐκτίσθη ὁ Ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως· ἐκεῖ λοιπὸν ὁ μονογενῆς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, ἔγινεν ὀλοκάυτως, καὶ ἱερεὺς, καὶ ἐπέσπερε τὸν ἑαυτὸν του λύτρον, καὶ θυσίαν ἐπάνω εἰς τὸν σαρὸν τῶν ζύλων τοῦ τιμίου σταυροῦ, εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ κρανίου καὶ πρόσεχε ἀκριβῶς διὰ νὰ καταλάβῃς.

Πρεπόντως δίκαιον εἶναι νὰ ἀνομασθῆ προφητικῶς ὁ τόπος, ἔνθα ἐκτίσθη ὁ Ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, Κύριος εἶδε, καὶ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ Κύριος ὠφθη διότι ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ εἶδε τὴν τελείαν ὑπακοὴν τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ μέχρι θανάτου σταυρικῶς, ὡς εἴρηται ἐν τούτῳ εἶδε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἀγόμενον ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν, καὶ ἐκουσίως ἑαυτὸν προσφέροντα, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ ἐξιλεώσῃ μὲ τὸν Πατέρα τὸν κόσμον ἐν τούτῳ ὠφθη ὁ Υἱὸς παραδίδοντας τὸ πνεῦμα του εἰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ· ἐν τοῦτῳ ὠφθησαν πεπληρωμένα ὅσα ἐπροφητεύθησαν περὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τῶν ἁγίων προφητῶν, τελειωθέντος τοῦ ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως· ἐν τούτῳ τῷ ναῷ ὠφθη ὁ Χριστὸς ἀποκαθλωμένος ἐκ τοῦ σταυροῦ. ἐν τοῦτῳ τῷ ναῷ ἐκεῖνος ὁ χρισθεὶς Υἱὸς ἐν τῇ σαρκώσει αὐτοῦ ἐλάτῳ ἐυφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, ὠφθη κεχρισμένος μὲ μύρα καὶ ἀράφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, ὠφθη κεχρισμένος μὲ σινδόνα παρὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ Νιμοδῆμου τῶν μαθητῶν του· εἰς τοῦτον τὸν ἀγιώτατον Ναὸν καὶ Οὐράνιον παράδεισον, ὠφθη ὁ Χριστὸς ἐγγεγερμένος ἐκ τοῦ θανάτου

του ἐνδεδοξασμένη ζωῆ· ἐν τούτῳ τῷ ναῷ ᾧφθη ὁ Χριστὸς δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεμμένος, ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ τάφου τῶν θυρῶν κειλει-
 σμένων· ἐν τούτῳ τῷ ναῷ ᾧφθη ὁ τάφος ἀνεωγμένος μὲ μόνα
 τὰ λιὰ, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον τελιγμένον τὸ ἅγιον Σῶμα τοῦ Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, εἰς μαρτύριον ὅτι ἀνέστη αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς.
 ἐν τούτῳ τῷ ναῷ ᾧφθη ὁ Κύριος ἐν σχήματι κηπουροῦ εἰς τὴν
 Μαγδαλινὴν Μαρίαν, καὶ λέγων αὐτῇ μὴ μου ἅπτου, τὴν ἐπρό-
 σταξε νὰ μηνύσῃ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ μαθηταῖς, τὴν ἐνδοξόν
 του ἀνάστασιν τελευταῖον ἐν τούτῳ τῷ ναῷ ᾧφθη, ὁράται, καὶ
 ᾧφθησεται, ὅθεν συντρέχει, καὶ συνέρχεται ὁ κόσμος ὅλος εἰς προ-
 σκίνησιν τοῦ τόπου, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σω-
 τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἀξιωθῶσι νὰ λάβωσι δωρε-
 ᾶν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν μετὰ πληρεστάτης σωτη-
 ρίας καὶ χάριτος, ὅσοι ἐνλαβῶς τε καὶ ἀξίως προσέρχονται εἰς
 αὐτόν.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν γραπτὸν νόμον, προτύπως αὐτοῦ τοῦ
 ναοῦ ἦτον ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος, ἐπειδὴ καθὼς λέγει ὁ Ἀπό-
 στολος πρὸς Ῥωμ. ἐν κεφ. ι. ὁ γραπτὸς νόμος, σκιὰν εἶχε τῶν
 μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ ὁ μὲν Ἰσραηλιτικὸς λαὸς, ἦτον σκιά καὶ
 τύπος τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ· ὁ δὲ νόμος ὁ Μωσαϊκός, τοῦ Ἐυα-
 γελίου· τὸ δὲ ἀρνίον ὁποῦ ἐθυσίαζον τὸ Πάσχα ἦτον τύπος, τῆς
 ἐν τῷ σταυρῷ σφαγῆς καὶ θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν· τὸ δὲ Μάν-
 να, τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ βήματι ἀναιμάκτου προσφορᾶς, ἢ τοῦ Ἀα-
 ρῶν ἱερωσύνη, τῆς εὐαγγελικῆς· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὁ
 Ναὸς τοῦ Σολομῶντος ἦτον τύπος τοῦ ἁγιωτάτου τούτου ναοῦ,
 ὥσπερ καὶ ὁ Σολομῶν ἦτον τύπος τοῦ Χριστοῦ· καθὼς καὶ ἀσυγ-
 κρίτως εὐγενέστερος, καὶ ἐνδοξότερος τοῦ Σολομῶντος καὶ τοῦ
 Δαβὶδ, εἶναι ὁ Χριστὸς· καὶ ἐκεῖνος μὲν ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος
 ἦτον μεγαλοπρεπής, διότι ὅλα του τὰ μέρη ἦσαν κατασκευασμένα
 ἀπὸ χρυσίου, καὶ ἄλλην πολύτιμον ὕλην· αὐτὸς ὅμως ὁ ἁγιωτάτος
 Ναὸς, ἐβόφη ἀπὸ τὸ πανάχραντον Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν τιμιώ-
 τaton ἀσυγκρίτως ἀπὸ ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ἀπὸ κάθε ἄλ-
 λου φθαρτὸν πρᾶγμα. Γράφει εἰς τὴν. γ. τῶν Βασιλειῶν ἐν κεφ.
 5.

5. ὅτι εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἐκείνου τοῦ Σολομῶντος δὲν ἠκούσθη
 σφύρα, οὐδὲ πέλεκυς· οὐδὲ κανένα ἄλλο σιδηροῦν ἐργαλεῖον, διό-
 τι καθὼς τινὲς λέγουσιν ἐσχίζοντο καὶ ἐπελεκοῦντο αἱ πέτραι χω-
 ρὶς κρότου, ἀλειφομένων τῶν ὀργάνων αἵματι σκώληκος, καὶ ταύ-
 τῃ τὴν ἐνέργειαν, τὴν ἐυρῆκεν ὁ σοφώτατος Σολομῶν. ἀλλὰ
 καὶ τούτου τοῦ ἁγίου τόπου αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καθὼς λέγει ὁ
 εὐαγγελιστὴς, ἐκχυθέντος τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος
 λέγει διὰ στόματος Δαβὶδ, ἐγὼ εἶμι σκώληξ, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.
 Ἴσως δὲ ὀνομάζει τὸν ἑαυτόν του σκώληκα, καὶ διὰ τὴν ταπει-
 νωσιν, καὶ τὴν ἄνευ συνδυασμοῦ γέννησίν του.

Εἰς ἐκεῖνον τὸν Ναὸν εἶρχοντο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, οἱ μὲν
 Ἰσραηλίται διὰ τὸ προσκυνήσωσι, καὶ νὰ θυσιάσωσι τῷ Θεῷ, τὰ
 δὲ ἄλλα ἔθνη, ἦρχοντο εἰς τὴν Σέαν αὐτοῦ· αὐτὸς ὅμως ὁ Ναὸς,
 ἐπειδὴ καὶ μὲ τὴν λαμπρότητά του ἐφώτισεν ὅλην τὴν γῆν, ἀπὸ
 ὅλον τὸν κόσμον τρέχουσιν οἱ ἀληθινὸι Ἰσραηλίται οἱ ὀρθόδοξοι
 χριστιανοὶ μετὰ πίστεως καὶ ἐνλαβείας εἰς προσκίνησίν του Ἰδοῦ
 ὁποῦ προειτυποῦτο αὐτὸς ὁ Ναὸς, καὶ ἐν τῷ γραπτῷ νόμῳ διὰ
 τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ὃς τις κατέπαυσε, καθὼς καὶ αἱ νομι-
 καὶ λατρεῖαι ἠδεδιήθησαν, ἐλθούσης τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας· ἀλ-
 λά καὶ αἱ θεόπνευσται προφητεῖαι προεκήρυκτον τὴν δόξαν, καὶ
 τὸ ἀξιάγαστον τούτου τοῦ θειοτάτου ναοῦ· ὁ μὲν Δαβὶδ ψαλμ.
 κη. λέγει, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν· τούτο τὸ
 ῥητὸν, δὲν ἐννοεῖται διὰ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, διότι ἐκεῖνος
 ὁ Ναὸς ἀπεδοκιμάσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ Σολομῶντος, καὶ τῶν
 λοιπῶν Βασιλέων τοῦ Ἰουδα, καθὼς φανερὰ τὸ λέγει, εἰς τὸ ἡ.
 κεφ. τῆς β'. τῶν Παραλειπομένων μηδὲ δόξαν ὀνομάζει τὰς θυσίας
 τῶν Ἰουδαίων διότι καὶ περὶ ἐκείνων λέγει, οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ
 οἴκου σου μόσχους οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους, ἀλλ' ἐν-
 νοεῖται τὸ ῥητὸν διὰ τοῦτον τὸν ναὸν ἐν ᾧ, πᾶς τις· τουτέστι
 πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πάντες οἱ Ἄγγελοι αἰνοῦσι τὸν Κύριον· καὶ
 εἰς αὐτὸν ἦλθον βασιλεῖς καὶ πατριάρχαι, καὶ ἄλλοι μεγάλης ἐξου-
 σίας ἡγεμόνες, καὶ ἄρχοντες, καὶ ὀρχόμενοι, καὶ ἐπροσκύνη-
 σαν, καὶ προσκυνοῦσι τὸν Κύριον μετὰ δῶρων, τὰ μὲν φέροντες,
 τὰ

τὰ δὲ πέμποντες· καὶ πληροῦται τὸ προφητικὸν ῥητὸν ὅπερ λέγει, ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, σοὶ οἴθουσι Βασιλεῖς δῶρα. καὶ διὰ στόματος Ἀγγαίου τοῦ Προφήτου ἐν κεφ. β'. καὶ πλήσω τὸν οἶκον αὐτοῦ δόξαν· καὶ τοῦτο τὸ ῥητὸν ὅτι λέγεται περὶ τοῦ ἁγιοτάτου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, βεβαιώνεται ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου λέγει προτῆτερα· τότε ἦξει ὁ ἐκλεκτὸς πάντων τῶν ἐθν. ὧν. καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς; βέβαια ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν ἡμῶν πλέον φανερώτερον γίνεται ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου λέγει, ἔτι ἀπαξ σείσω τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν, διότι εἰς τὸν καιρὸν τῆς σταυρώσεως τοῦ Σωτῆρος κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Ἐυαγγελιστὰς, ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν. προσέτι λέγει, καὶ ἐν τῷ ναῷ τούτῳ δώσω εἰρήνην, διότι εἰς τὸν καιρὸν τῆς σταυρώσεως, ἐγένετο εἰρήνη καὶ διαλλαγὴ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ· ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ· αὐτὸς λοιπὸν ὁ Ναὸς ἐπλήσθη δόξης Κυρίου, καὶ ἀυξάνει ἡ δόξα αὐτοῦ, καὶ διὰ τὰς πνευματικὰς ἐργασίας ὅπου γίνονται εἰς αὐτὸν, καὶ δίκτι εἰς αὐτὸν ἐγένετο ἡ ἐλευθερία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐφιλιώθη μὲ τὸν Θεόν· Ἴδου λοιπὸν ἀπεδείξαμεν ὅτι προετυποῦτο ὁ Ναὸς τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως καὶ ἀπὸ τοὺς νόμους καὶ ἀπὸ τοὺς προφήτας.

Ἄυτὸς λοιπὸν ὁ σεβάσμιος καὶ προσκυνητὸς Ναὸς τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, εἶναι μεγαλοπρεπῆς, καὶ περίφημος κατὰ τε τὸ μέγεθος τοῦ Ναοῦ, καὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτηρίου, μὲ δύο μεγάλους καὶ ὑψηλοὺς τροῦλλους, ἢ κουμπέδες, ὁ ἓνας μὲ χωραδάνι, καὶ ὁ δεύτερος ἔξωθεν μὲ μολυβδοσκεπάσμα, ἔσωθεν δὲ μὲ ξύλα ἄσηπτα μεγάλα καὶ χοντρά, μέχρι τῆς ζώνης τοῦ τοίχους, μὲ κολῶνας πορφυράς καὶ μαρμαρένιαις, μὲ ποδαρινὰ μεγάλα καὶ στερεὰ, καὶ μὲ ἔδαφος ἐστρωμένον μὲ πολυειδῆ καὶ διάφορα μάρμαρα, καὶ ἐσχηματισμένον μὲ κατασκευὴν πολλὰ θαναμασίαν καὶ ἐντεχνον, ἔχων μάκρος ἰχνάρια διακόσια ὀγδοήκοντα πέντε, καὶ πλάτος ἰχνάρια ἑκατὸν ἐξήκοντα· αὐτὸς ὁ Ναὸς τὸ

πάλαι

πάλαι ἐνοσμεῖτο ἀκόμι περισσότερον διὰ τὰς πολλὰς πύρτας ὅπου εἶχεν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ἁγία πύλις Ἱερουσαλήμ ὡς εἶπομεν, κατὰ διαφόρους καιροὺς πολεμηθεῖσα, εἰς διαφόρους ὑπέπεσεν ἔξουσίας, ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς ὁ Ναὸς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, τὰ νῦν δὲ ἔχει μίαν καὶ μόνην πύρταν κατὰ μεσημβρίας.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν, ὑπὸ τοῦ φθόνου τῶν Ἀρμενίων, ἀκολουθήσαν ἐκείνην φρουρὴν, καὶ τοῖς πᾶσι γνωστὴν πυρκαϊάν, αὐθις ὁ Ἱερώτατος οὗτος Ναὸς ἀναικνίσθη λαμπρότερον ἀπὸ τὸ πρότερον, διὰ φιλοτίμου συνδρομῆς μόνων τῶν ὀρθοδόξων. Ἐσχάτως δὲ ἤδη κατὰ τὰς πληροφορίας ὅπου ἔλαβον ἀπὸ γραμμάτων τῆς ἐν Ἰλῆμ· Ἱεράς ἡμῶν Ἀδελφότητος, ἀδεία τῆς νέας Αἰγυπτιακῆς Ἐξουσίας, ἐπισυνελεύθησαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πολλὰ μέρη τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ βλαφθέντα ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ· ἀνεώχθησαν δὲ, καὶ τὰ, ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Σουλτάνου Σαλαδίνου, πρὸ 650 — χρόνων κεκλεισμένα ὄντα, μέγιστα ὀκτὼ παράθυρα, τριγύρω εἰς τὸν λίθινον τροῦλλον, ἢ κουμπὴν τοῦ Καθολικοῦ, ὅθεν ὁ Ναὸς ἐγένετο φωτεινότατος, εἰς κτύπημα καὶ χαρὰν τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Περὶ τῆς ἁγίας Πόρτας τοῦ Ναοῦ.

Ἐστὶν ἡ Πόρτα, παρὰ τῶν ὀρθοδόξων ἁγία Πόρτα λέγεται καὶ εἶναι πάντα κλεισμένη, κλειδωμένη, καὶ βουλωμένη ἀπὸ διορισμένους βασιλικοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅταν κάμνη χρεία γὰ ἀνοιχθῆ, προσκαλοῦνται ὅλοι αὐτοὶ οἱ διορισμένοι βασιλικοὶ ἄνθρωποι, παρόντων καὶ τῶν δραγουμάνων, τῶν τριῶν μοναστηρίων, Ῥωμαίων, Φραγκῶν, καὶ Ἀρμενίων, τὴν ἀνοίγουσι, καὶ μὲ προσοχὴν τὴν φυλάττουσι, καὶ πάλιν μετέπειτα τὴν κλείουσι, τὴν κλειδωροῦσι, τὴν βουλώνουσι, καὶ ἀναχωροῦσι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι βασιλικοὶ ἄνθρωποι, λαμβάνουσιν ἕνεκα τούτου, καὶ διάφορα τέλη, καὶ δούσματα τὰ ὁποῖα εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ἐλπίζεται, ὅτι θέλουσι καταργηθῆ, μὲ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Θεοῦ.

Περὶ τῆς ἁγίας Ἀποκαθλώσεως.

Εἰσερχόμενοι γοῦν εἰς τὸν θείον Ναὸν διὰ τῆς ἁγίας Πόρτας, καὶ περιπατοῦντες κατ' εὐθείαν ἰχνάρια τεσσαράκοντα, ἐυρίσκωμεν τὴν ἁγίαν Ἀποκαθλώσιν, μάρμαρον ἐριθροφανές καὶ λαμπρότατον, τὸ μᾶκρος σπιδαμαῖς ἑννέα, καὶ τὸ πλάτος σπιδαμαῖς δύο ἡμυδι, κεκοσμημένον γύρωθεν μὲ μαυροκόκκινα μικρὰ κομμάτια μάρμαρα, καὶ περιρραγμένον ἐντέχνως.

Εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἤπλωσαν τὸ πανάγιον Σάμα τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, ὅταν ἀπὸ τὸν σταυρὸν νεκρωμένον τὸ ἑκατέβασαν, καὶ μὲ ἀρώματα τὸ ἤλειψαν, καὶ μὲ καθαρὰν σινδόνα τὸ ἐπεριτείληξαν.

Ἐπάνωθεν αὐτῆς τῆς ἁγίας Ἀποκαθλώσεως ἄπτουσι κανδήλια ὀκτώ, ἐξ ὧν τὰ τέσσαρα εἶναι τῶν ὀρθοδόξων, τὸ ἐν τῶν Φραγκῶν, καὶ ἐν τῶν Ἀρμενίων, καὶ ἕτερον τῶν Κοπτῶν, καὶ τὸ ἄλλο τῶν Συριάνων, κρεμάμενα εἰς μίαν ἄλυσον.

Ἐκείνου εἶναι καὶ ἕξ μεγάλα μανουάλια προύνηνα, μὲ μεγάλας λαμπάδας, δύο τῶν ὀρθοδόξων, δύο τῶν Φραγκῶν, καὶ δύο τῶν Ἀρμενίων, τὰ ὁποῖα ἄπτουσι εἰς τὰς προῦπαντήσεις ὅπου γίνονται εἰς τὰς παρῆρησίας, καὶ μεγάλας ἐορτὰς εἰσερχομένων τῶν προεστώτων μετὰ τοῦ κλήρου αὐτῶν, ὁμοίως τὰ ἄπτουσι, καὶ εἰς τὰς μεγάλας λιτανίας, ὅταν αἱ φυλαὶ περιέρχονται.

Περὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἱεροῦ Κουβουκλίου.

Ἀπὸ τὴν ἁγίαν Ἀποκαδήλωσιν, ὁδεύοντες πρὸς Δυσμᾶς ἰχναρία ὀγδοήκοντα, βλέπομεν τὸ ἁγιώτατον Κουβούκιον τοῦ παγίου Τάφου μὲ μεγάλην τέχνην καὶ ὠραιότητα γύρωθεν μὲ δέκα κολῶνας μαρμαρένιας, καὶ τειχισμένον μὲ ὄρθα λευκὰ μάρμαρα ἐπάνω τούτου ἔχει καὶ ἕτερον Κουβούκιον μολυβδοσκεπάστον, βασιζόμενον ἀπὸ δώδεκα πορφύρας κολῶνας· αὐτὸ τὸ ἁγιώτατον Κουβούκιον, ἐνρίσκειται ὑποκάτω εἰς τὸν μέγαν μολυβδένιον κουμπὲ ὅπου προείπαμεν, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν κορυφήν εἶναι ἀσπίεστος· ἔχει δὲ πλεκτὸν δίπτυον βειρματένιον· εἰς τὸν κύκλον τούτου τοῦ κουμπὲ, εἶναι τὰ Κατηχόμενα τοῦ Θείου ναοῦ, βασιζόμενα ἀπὸ δώδεκα μεγάλας κολῶνας, ὅκτω μεγάλα τετράγωνα ποδαρῖα, μὲ καμάραις δέκα ἐπτὰ, ὅλα μάρμαρα ἐξωπέταστα, μὲ τὴν ὁμοίαν κατασκευὴν εἶναι καὶ ἀπὸ τὸ ἄνωθεν μέρος, καὶ βασιτάζεται ἢ στήγη τῶν κατηχουμένων.

Εἰς τὰ δεξιὰ μὲν τῶν Κατηχουμένων καὶ τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου εἶναι ἡ Ἐκκλησία, καὶ αἱ κατοικίαι τῶν Ἀρμενίων ὅπου ἐνρίσκονται διὰ παντὸς ἔνδον τοῦ Ναοῦ, ἔνθα ἀναβαίνουσι μὲ σιάλαν πέτρινον· ἔμπροσθεν ταύτης τῆς σιάλας ἔχει μάρμαρον στρογγυλὸν μὲ κάγγελα σιδερένια, καὶ εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἔστεκον αἱ Μυροφόροι γυναῖκες, καὶ διελογίζοντο ἐν ἑαυταῖς λέγουσαι, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος ὑποκάτω τῶν Κατηχουμένων εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Φραγκῶν, ἔχονσα μᾶκρος ἰχναρία τριάκοντα τέσσαρα, καὶ πλάτος ἰχναρία δέκα ὀκτώ.

Πλησίον τῆς τραπέζης ὅπου λειτουργοῦσιν ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος, εἶναι ἕνας τόπος κλεισμένος ὡσάν παράθυρον, καὶ ἔχει μέ-

σα μέρος τῆς κολῶνας ὅπου ἐμαστίγωσαν τὸν Κύριον ἐπὶ τὸ ἐκούσιον πάθος, τὴν ὁποίαν προσκυνοῦσι μὲ μίαν ῥάβδον, ὅπου ἔχουσιν ἐπὶ τούτου μέσα εἰς τὸ παράθυρον ἀπὸ μίαν τρίπαν· πλησίον τῆς Ἐκκλησίας ἔξωθεν ἔχει παρακλήσιον, καὶ ἦτον πάλαι ποτὲ τῶν Μαρωνιτῶν, νῦν δὲ τὸ ἔχουσιν οἱ Φράγγοι σκευοφυλάκιον· ἔχει καὶ ἔμπροσθεν ταύτης τῆς πόρτας ἄλλο μάρμαρον στρογγυλόν, καὶ εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἔκαμαν τοὺς ἤλους, ἦτοι τὰ καρφία, μὲ τὰ ὅποια ἐνάρφωσαν τὸν Κύριον ἐπὶ τὸν σταυρὸν· ἀπὸ δὲ τὸ ἐνδότερον μέρος τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν, ἀναβαίνουσι εἰς τὰ κατηχόμενα, ἔνθα ἔχουσι καὶ τὰς κατοικίας των.

Κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος ὑποκάτω τοῦ κουμπὲ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Κοπιτῶν, προσκολλημένη ἀπὸ τὸ ὀπίσθεν μέρος τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου, αὕτη δὲ ἡ Ἐκκλησία τῶν Κοπιτῶν, προσκολληθήσεται τῷ ἁγίῳ Κουβουκλίῳ, εἰς τὰς ἡμέρας ὅπου ἡγεμόνευον καὶ ἐξουσίαζον τὴν Ἱερουσαλήμ οἱ τῆς Αἰγύπτου Σουλτάνοι, οἱ λεγόμενοι Τζεριμέζιδες· τούτων οἱ γραμματεῖς, φρονούντες τὰ τῶν Κοπιτῶν διὰ τῆς δυναστείας τῶν κατεξουσιαζόντων προσεκόλλησαν αὐτήν, εἰς διάστημα τριῶν ἑτῶν, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ὀμικροτάτη κατὰ πολλὰ.

Ἀντίκρυ ταύτης ὑποκάτω τῶν Κατηχουμένων, εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Συριάνων καὶ μέσα αὐτοῦ ἐνρίσκονται καὶ τὰ μνήματα τῶν δικαίων Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμου, οἱ ὁποῖοι ἐκήδευσαν τὸν Ἰησοῦν, λελατομημένα καὶ αὐτὰ εἰς ριζιμαίαν πέτραν.

Εἰς αὐτὰ τὰ Κατηχόμενα ἀμφοτέρωθεν τῶν μερῶν ἔχουσι καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ὀνομάζεται Ῥωμαϊκὰ, ἐν ᾧ ἀναπάνονται οἱ Ὀρθόδοξοι προσκυνηταί, ὅταν μένουσιν ἔνδον τοῦ ἁγίου Ναοῦ, τὸ δὲ ἀριστερὸν μέρος εἶναι δοχεῖον, καὶ ἐκεῖ φυλάττει ὁ σκευοφύλαξ, τὰ ἀναγκαίως χρειαζόμενα πράγματα ὄλου τοῦ χρόνου.

Ἐπὶ ὑποκάτω τούτου εἶναι καὶ ἡ στέρνα τοῦ νεροῦ, ἐξ ἧς ποτίζονται ὅλοι οἱ ἔνδον τοῦ σεβασμίου Ναοῦ ἐρισκόμενοι κάτοικοι ἡμέτεροί τε καὶ ἀλλότριοι.

Ἔτι περὶ τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου.

Τὸ δὲ ἁγιώτατον Κουβούκλιον ἔχει μὲν τὴν πόρταν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς· εἶναι δὲ διηρημένον εἰς δύο, ἀγκυρὰ καὶ ἠνωμένον, καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι οἰκοδομημένον ὑπὸ τῆς ἀειμνήστου βασιλευσσης ἁγίας Ἑλένης, τὸ δεύτερον δὲ, εἶναι αὐτὸς ὁ λελατομημένος μονόλιθος, καθὼς ἐλατομήθη ὑπὸ τοῦ δικαίου Ἰωσήφ τοῦ Ἐυδχήμονος· ἔχει δὲ κολλημένα γύρωθεν ὀρθομάρμαρα λευκώτατα, καὶ ἰστορησμένην μόνον τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Εἰσερχόμενοι λοιπὸν εἰς τὸ πρῶτον μέρος εὐρίσκωμεν τὸν λίθον, τὸν ἀποκλιθεῖντα ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, εἰς τὸν ὁποῖον καθήμενοι οἱ λευκοφόροι Ἄγγελοι, εἶπον ταῖς γυναῖξι, τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀνέστη ὡς Θεός, ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτὸν. ἐνταῦθα κρέμονται κανδήλαι δέκα ἐπτά, ἀναμμένας διὰ παντός, νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὸ ἐνδότερον προσκυνοῦμεν τὸν παναγιώτατον καὶ τρισμακάριστον τάφον τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς τις ἔχει ἄνωθεν αὐτοῦ μάρμαρον διαφανὲς καὶ λαμπρότατον, ἀναπέμπων ἐνωδίαν θουμασίαν καὶ ἀνεκλάλητον, καὶ εἶναι, εἰς μὲν τὸ μακρὸς σπιθαμαῖς ἐπτά, εἰς δὲ τὸ πλάτος σπιθαμαῖς τέσσαρες, κρέμονται δὲ καὶ ἐνταῦθα κανδήλαι τεσσαράκοντα τέσσαρες, ἀείποτε ἀναμμένας.

Ἐπάνω τούτου τοῦ παναγίου Τάφου ἐπλάμπει τὸ ἅγιον φῶς τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, ὥρα ἐβδίδμη ἢ ὀγδόη τῆς ἡμέρας, ἢ δὲ τάξις ἔχει οὕτω σβυδάντων ἡμῶν πρότερον πάσας τὰς ἐν τῷ θείῳ ναῷ κανδήλας, ἔρχονται οἱ προρηθέντες πορτάρη-

δες Τοῦρκοι μετὰ τοῦ Μουτεβελῆ, καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἄλλων πολλῶν ἔξουσιαστῶν, καὶ κλειότες τὴν πόρταν τοῦ ἁγιωτάτου Κουβουκλίου, καὶ σφραγίζοντες αὐτὴν ἐπιμελῶς, οἱ μὲν ἀνέρχονται εἰς τὰ Κατηχούμενα εἰς τὰς κατοικίας τῶν Φραγκῶν, καὶ γίνονται δεατὰ τοῦ μεγίστου τούτου θαύματος, οἱ δὲ ὑπηρετὰ αὐτῶν ἐπιμένουσιν ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου, καὶ φυλάττουσιν, ἵνα μὴ τις θόρυβος ἀναμέσων τῶν φυλῶν γένηται ἢ ἕως τοῦτο γίνεται κατὰ συγχώρησιν θείαν, εἰς ἀντίτυπον τῆς κουστωδίας, ὅπου τότε ἐδιωρίσθη ὑπὸ τῶν μαιφόνων Ἰουδαίων, νὰ φυλάξῃ τὸν τάφον, ἵνα μὴ κλέψωσι τὸν Ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· φθάσαντος δὲ τοῦ καιροῦ ὁ παρὰ τοῦ Πατριάρχου διορισμένος Ἀρχιερεὺς, λαβὼν καιρὸν, ἐνδύεται ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, ὁμοίως καὶ πάντες οἱ τυχόντες ἱερεῖς καὶ ἱεροδιάκονοι ἐνδύονται τὰς ἱερατικὰς στολάς, καὶ ἐξερχόμενοι τοῦ Καθολικοῦ ἄνευ φωτοχυσίας μετὰ παντός τοῦ ὀρθοδόξου πλήθους, προσκυνητῶν ξένων καὶ ἐντοπίων, βασιταζόντων εἰς χεῖρας καὶ φλόμπουρα, ἢτοι μπαγιράκια δώδεκα, καὶ προπορευομένων, καὶ ἀπολουθούντων πάντων, περιέρχονται τὸ ἅγιον Κουβούκλιον, καὶ ψάλλουσι μετὰ μέλους τὴν Ἀναστασίβ σου Χριστέ Σωτήρ, Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καρδίᾳ καὶ σὲ δοξάζειν καὶ οὕτω δις περιερχομένων τὸ ἅγιον Κουβούκλιον, καὶ ψαλλόντων, πλησιάζει μόνος ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὴν θύραν τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου καὶ προσεύχεται καὶ τὸ μὲν πλήθος κράζουσι τὸ, Κύριε ἐλέησον, τὸ δὲ ἱερατεῖον περιέρχεται ἄλλην μίαν φορὰν, καὶ ἀποτελεῖται ἢ τρίτη περίοδος· τότε ἀνοίξει τῆς θύρας τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου, καὶ εἰσερχόμενος μόνος ὁ Ἀρχιερεὺς μετὰ φόβου πολλοῦ, καὶ μεγάλης ἐνλαβείας, βαστάζων ἀνὰ χεῖρας καὶ δύο μάτζας κηρίων σβυστῶν, θεωρεῖ θουμασίως τὸ ἅγιον φῶς ἐπάνω τοῦ ἁγίου τάφου, ἀναδίδον ἐνωδίαν θουμασίαν καὶ ἄλληλτον, ὅθεν ἀνάπτωντας τὰ κηρία, καὶ λαμβάνωντάς τα μετὰ τῆς προσημοίωσης ἐνλαβείας ἐξέρχεται, ἔχων τὰς χεῖρας σταυροειδῶς, ἐυλογῶν καὶ ἀγιάζων τὸ πλήθος. ἔμπροσθεν δὲ τῆς θύρας, φυλάττων ὁ ἐπίτροπος τῶν Ἀρμενίων, λαμβάνει ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τοῦ Ἀρχιερέως τὰς λαμπάδας, καὶ ἀνελθὼν εἰς τὴν

τὴν ἐκκλησίαν τους, τὸ διανέμει τοῖς Ἀρμενίοις. ἀπὸ δὲ τὰς λαμπάδας τῆς δεξιᾶς χειρὸς λαμβάνουσιν οἱ Ὁρθόδοξοι προσκυνηταὶ, ὄντες συναδρουσμένοι ἐν τῶν περάτων τοῖς οἰκουμένης· οἷτινες βλέποντες τὸ παράδοξον τοῦτο θαῦμα, καὶ μάλιστα οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀραβες μεγαλοφώνως κρίζοντες, τὸ Κύριε ἐλέησον, κηρύττουσιν ἀνυποστόλως, ὅτι μία ἐστὶν ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν· καὶ παρευθὺς κρούουσι τὰ σήμανδρα, καὶ τὸ σηδηροῦν, καὶ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐν τῷ Καθολικῷ, καὶ γίνεται ἐν τῇ ᾧρα ἐκείνη χαρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις, μετὰ δαψιλοῦς φωτοχυσίας, προσερχόμενοι λαμπαδηφόροι τῷ προΐοντι Χριστῷ ἐν τοῦ μηνήματος ὡς νυμφίῳ· καὶ ἀγκαλὰ ἐυρίσκονται μερικοὶ ὁποῦ ἀμφιβάλλουσιν εἰς τοῦτο, πρὸς οὓς ἀποκρινόμεθα, ὅτι ἐὰν πολλῶν ἁγίων τάφοι, καὶ τὰ λείψανα ἐνεργοῦσιν ὁσημέραι ἄπειρα θαύματα διὰ τῆς θείας δυνάμεως, μάλιστα εἰς τὰς ἑορτὰς αὐτῶν, δὲν εἶναι ἀδύνατον ὅτι ὁ πανάγιος Τάφος, ἐν ᾧ ἐτάφη τὸ θειανδρικὸν σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐκβλήζῃ φῶς, εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἦν οἱ ἐν σιότητι καὶ σιᾷ θανάτου εἶδον φῶς μέγα, λέγω καὶ ἦν ἡμέραν τὰ πάντα πεπλήρωται φωτὸς, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. ὡς ψάλλει ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, μάλιστα ἔχει μέγαν κατάκριμα ὁ ἀνίσχυρον ποιῶν τὴν τοῦ Θεοῦ παντοδυναμίαν, καὶ ὅς τις νομίζει τὸν θεοδέγμονα Τάφον ἐστερημένον ἐκείνου τοῦ φωτὸς, τὸ ὁποῖον ἰδόντες οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, καὶ αἱ μακάριαι Μυροφόροι ἐξεπλάγησαν· πρέπει ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς νὰ πεισθῇ εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ θείου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ λέγοντος. ὡς ὄντος ἱερά καὶ πανέορτος ἀντιῆ ἡ σωτήριος νύξ καὶ φωταυγῆς τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς ἐγέρσεως οὕσα προάγγελος, ἐν ἣ τὸ ἄχρονον φῶς πᾶσιν ἐπέλαμψε, καὶ πρὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ ὁ μέγας Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, τὸ φῶς τοῦ μεγάλου σαββάτου, τὸ ὀνομάζει ἀντίτυπον τοῦ μεγάλου φωτὸς, καὶ ἐξ ἀμερίστου φωτὸς μεριζόμενον καὶ τιμώμενον, πρὸς τούτοις τὸ ὀνομάζει φῶς, πρόδρομον τοῦ μεγάλου φωτὸς ἁγισταμένου καὶ ἐυφροσύνης προεόρτιον, ἀνάγνωδι τὸν λόγον οὗ ἡ ἀρχή, ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσωμεν· ἐὰν δὲ λέγῃς, ὅτι ἅγιον φῶς καὶ σεβάσιμον, λέγουσιν οἱ εἰρημένοι ἅγιοι τὴν κατ' ἐκείνην

ἐκείνην τὴν ἡμέραν γιγνομένην φωτοχυσίαν εἰς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας, ἀποκρίνομαι, ὅτι ἐὰν ἡ ἀπλῶς ἐκείνη φωτοχυσία ἔχει τόσην τιμὴν, πολλὴ περισσοτέραν τιμὴν πρέπει νὰ ἔχη τὸ φῶς τὸ ἐξερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἁγιωτάτου σπηλαιῶν τοῦ θεοδέγμονος τάφου, τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀπὸ τῶν κηρῶν, καὶ τὸ χᾶμα, καὶ τὰ τῷ παναγίῳ Τάφῳ ἐπιτριβόμενα σουδάρια μετ' ἐυλαβείας φιλούμενα καὶ λαμβανόμενα, ἰάσεις ἐπιτελοῦσι μὲ ὅλον τοῦτο· ἐὰν οἱ ἀμφιβάλλοντες δὲν τὸ δέχονται, ἀλλ' εἰς ἐκείνους ὁποῦ κατ' ἔτος ἐπιδείκνυται, αὐτοῖς ἄς τὸ κηρύττωσι, μάρτυρες ὄντες τοῦ μεγίστου τούτου θαύματος, καὶ τοῖς μὲν ἐυλαβέσι γίνεται σωτήριον ὑπόδειγμα, τοῖς δὲ ἀνευλαβέσιν ὀδυμῆμα ἐν τούτου ὠφέλεια.

Πλὴν δὲν ἠξεύρω, ὁ τοιοῦτος τί θέλει ἐπεὶ, βλέπων τὴν κολῶναν σχισμένην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξῆλθε τὸ ἅγιον φῶς; τὸ ὁποῖον δὲν ἐγένετο εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς, ἢ εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑστερινοὺς τούτους χρόνους, εἰς τὸν καιρὸν δηλαδὴ τοῦ μακαριωτάτου ἀοιδήμου Κυρίου Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Ἱερεμίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Σιλβέστρου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἰωακείμ Ἀντιοχείας ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτᾶν Μουράτ.

Οἱ Ἀρμένιοι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐχθρικῶς καὶ ἡμῶν φερόμενοι, καθὼς καὶ ἄχρι τοῦ νῦν οὐ πάνουσιν οὕτως ἐναντίον εἰς τοὺς Ὁρθόδοξους φερόμενοι, καὶ πάντοτε τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ, μένοντες κατησχυμένοι, ὑπεσχέθησαν τότε νὰ δώσωσι τῷ ἡγεμόνι τῆς Ἱερουσαλήμ χρήματα ὅσα θέλει, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Πατριάρχην, καὶ τοὺς Ὁρθόδοξους χριστιανούς ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸν θείον Ναὸν τοῦ παναγίου Τάφου τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ· ὁ δὲ ἡγεμὼν πεισθεὶς διὰ τὰ χρήματα, ἐπρόσταξε καὶ ἐγένετο οὕτως· εἰσῆλθον λοιπὸν εἰς τὸν σεβάσιμον Ναὸν μόνοι οἱ Ἀρμένιοι ἐν χαρᾷ, ἐλπίζοντες νὰ λάβωσι τὸ ἅγιον φῶς, οἱ δὲ Ὁρθόδοξοι ἰστάμενοι ἔξω τοῦ ναοῦ εἰς τὸ προαύλιον περίλυποι, παρεκάλουν τὸν ἅγιον Θεὸν μετὰ δακρύων, καὶ συντριβῆς καρδίας, ἵνα παραβλέπων τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, δεῖξῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ἔλεος

τῆς εὐσπλαγχνίας του, ὁμοίως προσήυχετο. καὶ ὁ Πατριάρχης ὄλη ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, μὲ μεγάλην κατάνυξιν φθασάσης δὲ τῆς διορισμένης ὥρας (ὡ τῶν θανατώσεων σου Δέσποτα φιλάνθρωπε Βασιλεῦ) ἐνθὺς ἐσχίσθη μία ἀπὸ τὰς κολῶνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας πόρτας, καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ αὐτὴν τὸ ἅγιον φῶς· τοῦτο ἰδὼν ὁ Πατριάρχης, δραμὼν μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ εὐλαβείας, ἀναψε τὰ κηρία ὅπου ἐβάσταζε, καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸν τόπον, ὅπου καὶ πρότερον ἴστατο, διεμοίρασεν αὐτὸ τοῖς Ὁρθοδόξοις πρὸς τε χάριν καὶ ἀγιασμόν αὐτῶν· οἱ δὲ ἀνάψαντες τὰ κηρία ὅπου ἐβάσταζον, καὶ πλησθέντες πάσης πνευματικῆς χαρᾶς, τῷ ἁγίῳ Θεῷ ἐυχάριστησαν, ὅτι τῶν μὲν φοβουμένων αὐτὸν εἰσακούει, καὶ τὸ θῆλημα αὐτῶν ποιεῖ· αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀρμένιοι ἀγνοοῦντες παντελῶς τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Φωτὸς θαῦμα, ὅτι ἐξῆλθεν εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐπρόσμενον ἔτι ἔνδον τοῦ ἁγίου Τάφου, γεγωνοτέρᾳ τῇ φωνῇ φωνάζοντες, ἀλλ' ἐματαιώθησαν· οἱ δὲ Τοῦρκοι ὅπου ἐφύλαττον τὴν ἀγίαν πόρταν, βλέποντες τὸ παράδοξον τοῦ θαύματος, ἐνθὺς ἤνοιξαν τὴν ἀγίαν πόρταν καὶ εἰσῆλθεν ὁ, τε Πατριάρχης, καὶ ὄλον τὰ πλήθος τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸν σεβάσμιον Ναόν, ψάλλοντες τὸ, „τίς Θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος· καὶ ἐξετέλεσεν τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἑορτάζαντες τὸ ἅγιον Πάσχα κατὰ τὴν συνήθειαν. ἕνας δὲ Ἐμήρης ἀπὸ τοὺς παρεστῶτας ὑπῆρέτας, βλέπωντας πῶς ἐσχίσθη ἡ κολῶνα, καὶ ἐξῆλθε τὸ ἅγιον Φῶς, ἐνθὺς ἐπίστευσε τῷ Χριστῷ, ὁμολογῶντας αὐτὸν Ἰσὺν Θεοῦ, καὶ Θεὸν ἀληθινόν, καὶ τέλειον ἄνθρωπον, καὶ μὲ μεγάλην φωνὴν ἔκραξε. μία ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν. καὶ παρενθὺς ἔμπηξεν εἰς μίαν πέτραν καὶ τρία καρφία, λέγωντας, οὕτω νὰ ἐμπηξῶσιν εἰς τὰ ὀμμάτια τῶν μὴ πιστευόντων εἰς τὸ ἅγιον Φῶς, ὅτι ἐστὶν ἀληθὲς καὶ ἅγιον· οἱ δὲ εἰρεδέντες Τοῦρκοι ἀκούσαντες αὐτοῦ τοιαῦτα λέγοντος, δῆσαντες αὐτὸν παρέδωκαν τῷ πυρὶ ὡς χριστιανὸν ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας πόρτας, ἔνθα καὶ μέχρι τοῦ νῦν, καὶ ὁ τόπος τῆς πυρκαϊᾶς φαίνεται, καὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ σῶζονται καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις εἶναι σημειωμένη Ἀραβιστὶ εἰς μίαν πλάκην, κειμένην εἰς τὰ δεξιὰ τῆς ἀγίας πόρτας πρὸς ἐνθύμησιν τοῦ θαύματος.

Εἰς

Εἰς ἀληθείας παράστασι, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἁγίου Τάφου ἐξερχόμενον Φῶς ἐστὶν ἅγιον, προσθήσομεν καὶ ἕτερον θαῦμα παραδοξότερον, ἀπαρallάτως ὡς εὐρομεν ἐν τινι παλαιᾷ βίβλῳ, κειμένη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἱερᾶς Λαίρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα, ὃ γέγονεν ἐπὶ τῆς αυτοκρατορίας τοῦ Χριστοβούλου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοδόχῳ Τάφῳ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, καὶ γραφὴν παρὰ Νικητᾶ Βασιλικοῦ Κληρικοῦ, ἀπεστάλη πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα, Κωνσταντίνον τὸν Πορφυρογέννητον, κατὰ τὸ φμζ'. 547: ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ,

„Εμελλεν ἄρα ὁ θείατα βασιλεῦ, μηδὲ ὁ κατ' ἡμᾶς βίος ἄμοιρος ἔσεσθαι Θεοῦ μεγαλειότητος, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν ταπεινώσει σου τοῖς κατ' ἐξοχὴν θαύμασι καὶ φωτοφανεῖαις, ὡσάν μὴ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μόνον τῶν ἐξαισίων θαυμάτων, τὸν ὄντως κρατοποιόν, καὶ μόνον ἀληθινόν Θεὸν ἡμῶν δοξάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐπὶ τῆς χριστιανίμου βασιλείας σου τελεσιουργηθέντων εὐχαριστεῖσθαι καὶ μεγαλύνεσθαι. ἴσασι γὰρ ἅπαντες πολῖται καὶ ἐπήλυδες τῶν ἐν τῇ φωσφόρῳ τῆς Ἀναστασίμου ἡμέρας κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ὁσίαν Ταφὴν, τελείαν καὶ παράδοξον, λέγω δὲ τῆς ἐκεῖσε φωτοφανεῖας ἔλλαμψιν, θεία ἐπιτιοῖα γενομένην· πάλαι γὰρ μοι ταύτην κατιδεῖν ἀνορέστως ἐπιποδοῦντι, προσκυνῆσαί τε τὸ πανίερρον ἐκεῖνο καὶ σεβάσμιον ἔδαφος, οὐκ ἀπεπέμψατο τὴν ἐμὴν δέησιν ἡ Θεοφροῦρητος βασιλεία σου, δῶρον τε χρυσοῦ παρασχοῦσα, πρὸς τὸν ἐκεῖσε Θεοφιλῆ προίπεμψεν Ἀρχιεπισκοπὸν διάτοι τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς ὁ εἰδὼς σου τὸ πρὸς αὐτὸν ἀνέραιον τοῦ φρονήματος, τῆς τῶν βεβήλων Ἀγαρηνῶν ἀπάσης βλάβης διετήρησεν ἀνώτερον· Τῇ οὖν ἐβδόμῃ Ἀπριλλίου μηνός, Θεοῦ προμηθεῖα, τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Χριστοδούλῳ τῆς ἀγίας πόλεως ἐντυχῶν, ἅμ' αὐτῷ διέτριβον, μένων τῆς ἀναστασίμου ἡμέρας ἰδεῖν τὴν θείαν ἐπιφάνειαν τοῦ δὲ ἁγίου καὶ μεγάλου Σαββάτου ἐγγίσαντος, ὃ τοῖς καλοῖς ἀεὶ φθονῶν διάβολος οὐκ εἴσεν ἡρεμεῖν ἡμᾶς, ἀλλ' οἷα ἀνάδην προσέκρουσε τῷ ἀκρογοναίφω

7*

,,ΙΙΔΦ

„Μὲν Χριστῶ, ἀλλ' αὐτὸς μᾶλλον συνετρίβη, ἢ συνετρίψεν· Ἀμη-
 „ράς γὰρ τις τῶν ἀπὸ Παγδάτι, περὶ πρώτην ὥραν τῷ ἁγίῳ καὶ
 „μεγάλῳ Σαββάτῳ, ἐκεῖσε παραγενόμενος ἅμα τῷ κατὰ τόπον
 „Ἀμηραίῳ, ἐπὶ τὸ Πραιτώριον ἐχώρησε, θυμοῦ καὶ μανίας ἀνά-
 „πλεως· καὶ δὴ παραυτίκα τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Χριστοδούλῳ, δεινοὶ
 „τινὲς καὶ ὠμοὶ ἄγγελοι τὴν τοῦτου ἄφιξιν διήγγειλον, καὶ πρὸς
 „τὸ πραιτώριον ἦγον· ὡς δὲ ἔφθασεν ἐκεῖσε ὁ Θεοφιλῆς, καὶ ὕ-
 „τως ἠκριβωμένος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ δεινὸς καὶ ἐμβρόντητος Ἀμη-
 „ραῖος ἔφησεν, οὐκ ἔξεστί σοι ὦ Ἀρχιεπίσκοπε τὴν ἑορτὴν νῦν
 „τελέσαι, τοῦτου γὰρ χάριν ἐνταυθὶ ἀφήγημην. διὰ γὰρ μαγικῆς
 „κακοτεχνίας τὸ θρυλλούμενον θαῦμα ποιῶν, τὴν Συρίαν πᾶσαν
 „τῆς τῶν χριστιανῶν ἐπλήρωσας θρησκείας· καὶ μικροῦ δεῖν Ῥω-
 „μανίαν ἀπετέλεσας τὰ ἡμῶν ἔδη ἀνατρέπων· ὁ δὲ Θεοφιλῆς Ἀρ-
 „χιεπίσκοπος, πραεῖα τῇ φωνῇ ἀντέλεξεν, εἰμὲν ἅπαξ, ἢ καὶ δις
 „πείραν εἰλήφατε, οὐκ ἔξ αὐτῶν τε τῶν ἔργων μυριάκις ἐπιβτά-
 „θητε, ἀνεκτότερον ἂν ἐδόκει ἡμῖν λέγοντες, ὡς διὰ μαγικῆς τι-
 „μῆς τοῦτο τελεῖται κακοτεχνίας. ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῦ προῖδαμένου
 „Ἀρχιεπισκόπου σίδηρον ἀντὶ θρυαλλίδος τῇ προσοίῃ τῷ ἁγίῳ
 „Τάφῳ κανδήλῃ προσεπέταξε, καὶ ταύτην ἀδρόως θεία ρεύσει κη-
 „ροῦ δίκην ἀναφθεῖσαν ἐθεασάμεθα. μέχρι τίνος τυραννεῖν ἡμᾶς
 „ἐπιχειρήτε τὸ ὑπερφυῆς θαυμαζόμενοι; οἱ δὲ ἐκεῖσε ἐστῶτες γρα-
 „φεῖς, οὕτω καλούμενοι, τῷ κατὰ τὸν τόπον Ἀμηραίῳ καθυποου-
 „γούντες, μέτοχοί τε τῆς ἡμῶν ἀκραιφνοῦς πίστεως ὄντες, οὐ
 „καλῶς ποιεῖς, ἔλεγον, τῷ μαιφόνῳ Ἀμηραίῳ, τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ
 „κωλύων τὴν ἐξ ἔθους αὐτῷ ἑορτὴν τελέσαι ποῖα γὰρ τρόπον τὸ
 „βαρυτελὲς τῶν δημοσίων φέρων εἰσπράττεται, εἰμὴ τὸ τὰς νεο-
 „μισμένας αὐτῷ ἑορτὰς συγχωρεῖται τελεῖν; καὶ ὡς εἰ τοῦτω ἐμ-
 „μείνης τῷ λογισμῷ, ἀνεγέναι ἔχομεν τῷ πρώτῳ συμβούλῳ Συ-
 „ρίας, καὶ οὐ τὴν τυχοῦσαν σαυτῷ προξενήσεις ἀγανάκτησιν· ὀρ-
 „γισθεῖς οὖν τοῖς εἰρημένοις ὁ δεῖλαιος, ἄλλην μηχανὴν καινοτέ-
 „ραν ἀποβλέπει, ὄλος θυμοῦ καὶ μανίας γεγωνῶς, καὶ χιλιάδας
 „ἐπὶ χρυσίων ἀφαιρῶν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ βιάζεται· καὶ ὡς εἰμὴ
 „ταύτας λήψεται, ἀπαραιτήτως μὴ συγχωρηῖσαι αὐτῷ τὴν ἁγίαν
 „καὶ πάνδημον ἑορτὴν τοῦ Χριστοῦ τελέσαι Ἀνάστασιν· ὁ δὲ Ἀρ-
 χιεπί-

„χιεπίσκοπος ἐπὶ τῇ ἀπορία, μέγα καὶ βαδύ στενάξας, διὰ ξίφους
 „ἀπαλλαγῆναι αὐτὸν τῆς παρούσης ζωῆς τοῖς μαιφόνους ἐβιάζε-
 „το. τοῦτο γὰρ καὶ συμφέρον αὐτῷ ἐνομίζετο, ὡς ἂν τῆς αὐτῶν
 „κακίας ἀπαλλαγῆν· ὁ δὲ ἐν ἀπόρῃς εἰμήχανος Θεὸς καὶ ἐν ἀσ-
 „θενεῖ δυνατὸς, καὶ ταύτην διέλυσεν τὴν μηχανήν· οἱ γὰρ μη-
 „μονευθέντες γραφεῖς, δύο χιλιάδας χρυσία παρασχόντες, ὡς τὰς
 „πέντε ἐγγυητάμενοι τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἀποδοῦναι, τὸ κακομήχα-
 „ρον τοῦ ἐναγοῦς Ἀμηραίου μάταιον ἀπέδειξαν· ἐπειδὴ τοῦ Ἀρ-
 „χιεπισκόπου ἐν τούτοις πεζομένου εἰς τὸ Πραιτώριον, ὁ τῶν
 „θαυμασίων Θεὸς, τῇ ἀπερινοήτῳ καὶ ἀμάχῳ αὐτοῦ δυνάμει, δύο
 „τῶν τοῦ τριφώτου κανδήλων θείου φωτὸς ἐπλήρωσε, τοῦ κρεμα-
 „μένου ἐν τινι τόπῳ, ἐν ᾧ λέγεται τὸ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡ-
 „μῶν Τίμιον Σῶμα, ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ λουσθῆναι κατενεχθέν-
 „τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ Πραιτωρίου ἀγγελθὲν τὸ παράδοξον, παραυ-
 „τίκα τοῦτε χριστιανίμου λαοῦ, καὶ τῶν βεβήλων Ἀγαρηῶν ἢ
 „πληθῦς, ἀναμιξὲ συνέβρει ἐπὶ τὴν τοῦ Θεοῦ ἁγίαν Ἐκκλησίαν·
 „καὶ τῶν μὲν Ὀρθοδόξων ζέοντι πόθῳ, καὶ διαπύρῳ πίστει, τῶν
 „δὲ ἄθεων Ἀγαρηῶν μαιφόνῳ γνώμῃ, καὶ ὀλεθρίῳ φρονήματι
 „ἐπ' αὐταῖν ταῖν χερβόιν, τῶν μὲν μαχαίρας κατεχόντων, τῶν
 „δὲ λόγχαις ὡς εἴ τις τῶν χριστιανῶν φωραθεῖ λαμπάδα κατέχων
 „φωτὸς, τοῦτον ἐπ' αὐτῷ τῷ ναῷ διαχειριθῆναι ὁ δὲ πάνσοφος
 „Ἀρχιεπίσκοπος, ἅμα τῷ σὺν αὐτῷ κλήρῳ, καὶ τοῖς Ἀγαρηνοῖς,
 „ἐπὶ τὸν ἅγιον Τάφον ἔσπευδε τοῦ Κυρίου, καὶ δὴ μικρὸν παρα-
 „κύψας, ὡς ἔγνω μήπω κακῆϊσε φοιτήσασαν τὴν τοῦ θείου φωτὸς
 „ἔλλαμψιν, σὺν τοῖς βεβήλοις Ἀγαρηνοῖς τὸν θείον Τάφον ἤσφα-
 „λήσατο· κατὰ ἀνατολάς τε ὑψοῦτο τὰς Μωσαϊκὰς χεῖρας ἄρας,
 „σὺν τῷ χριστιανίμῳ λαῷ, ἐκτενῶς καθιετεύων τὸν τῶν ὄλων
 „Θεόν. Περὶ δὲ ὥραν ἔκτιν τῆς ἡμέρας τῷ θείῳ Τάφῳ ἐνατενίσας
 „τοῦ Σωτήρος, ὄρᾳ τὴν θείαν φωτοφανεῖαν, δι' Ἀγγέλου γὰρ αὐ-
 „τῷ πρόσεδτιν ἢ τῆς θείας εἰσοδος· καιρὸν οὖν λαβὼν πρὸς τὸ
 „ἀπ' ἐκείνου τοῦ φωτὸς μεταδοῦναι τοῖς ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ
 „μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ πολυφωτίοις, καθὼς τοῦτο ποιεῖν εἰσώδει, οὕτω
 „τῷ Τάφῳ ἀνακύψας, καὶ ἐξαπῆνης ἢ ἰδεῖν πᾶσαν τὴν τοῦ Θε-
 „οῦ Ἐκκλησίαν ἀνεπάφου θείου φωτὸς πληρωθεῖσαν, ὡς ποτὲ μὲν
 „τὸν

„τὸν εὐσεβῆ λαὸν ἐπὶ τῷ δεξιῷ μέρει φέρεσθαι, ποῖε δὲ ἐπὶ τῷ
 „ἀριστερῷ, ἄλλον ἐπὶ τὰ προπύλαια, ἕτερον ἐπὶ τὸν τοῦ Κρανίου
 „τόπον, καὶ ἄλλον ἐπὶ τῇ κρεμαμένῃ σταυροειδῶς ἀλύσει, διὰ τὸ
 „κακείνην περιστοιχειοῦσθαι τὰς κανδήλας, ἐν ἧ φέρεται λόγος,
 „τὸν κατ' ἡμᾶς κόσμον μεθάζειν καὶ σημεῖον χάριν ταύτην ἐναπο-
 „κρέμασθαι, ὡς ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ φωτοφανείᾳ θάμβους πληροῦ-
 „σθαι πάντας· ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀθέους Ἀγαρηνοὺς ἐκ-
 „πλήξεως καὶ νισχύνης· ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναλήψεως
 „μέχρι τῆς ε. ὕρο, ἐν μιᾷ τῶν ἐν τῷ ἀγίῳ Τάφῳ οὐσῶν κανδή-
 „λων, κατ' ἔτος λέγεται γεγενῆσθαι τὴν τοῦ θείου Φωτὸς ἔλλαμ-
 „ψιν ἐν δὲ τῷ νῦν χρόνῳ ἀνά πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀναλάμψαι
 „τὴν θείαν φωτοχυσίαν, ὡς πάντας μιᾷ φωνῇ τὸ, τίς Θεὸς μέ-
 „γας ἐκφωνεῖν, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ Θεός, ὁ ποιῶν θαυμά-
 „σια μόνος. τοῦ δὲ ἐπαράτου Ἀμνηταίου ἐν τοῖς Κατηγουμένοις ὄν-
 „τος, γυμνὴν ἐστὶλβωμένην μάχαιραν φέροντος, καὶ πρὸς τὸν να-
 „ὸν προκύπτιοντος, θαυματουργεῖται τὴν ἐξαίσιον καὶ ὑπερθάυμα-
 „στον κανδήλης γὰρ μεγίστης ὑπὲρ κρατῆρος μέγεθος κρεμαμένης
 „ἀντικρὺ τῆς αὐτοῦ προκύψεως, κατὰ τινα Θεοῦ οἰκονομίαν συνέ-
 „βη, ταύτην ὕδατος καὶ ἐλαίου κενὴν καταλειφθῆναι, καὶ παρα-
 „χρήμα θείου Φωτὸς ἐμπλησθῆναι μήτε μὴν θρυαλλίδος προσοῦσης
 „ἐν αὐτῇ· ὁ οὖν φονώδης καὶ δίστηνος Ἀμνηταῖος ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ
 „παραδόξῳ θαύματι ἔμεινεν ἐννεός, ὡς καὶ πᾶσιν αὐτὸν ἀριδιήλως
 „ἔξειπεν, πυρὸς δίκην χεῖρα βλέπειν αὐτὸν, καὶ διὰ ταύτης ταῦ-
 „τα τὰ παράδοξα καὶ ἐξαίδια ἐπιτελεῖσθαι τὸ δὲ κατὰ τὸν δρα-
 „κόντιον σταυρὸν ἔτι παράδοξον τελεσθῆναι, μὴ τοῖς πολλοῖς ψεύ-
 „δους ἐχόμενον νομισθῆναι, ἐπ' οὐδενὶ γὰρ ἑτέρῳ τὴν ἐμὴν ἀμαρτω-
 „λὸν συνείδησιν ἀνατίθῃμι, εἰμὴ ἐπὶ τῷ ἀκοιμητῳ ὀφθαλμῷ τῷ τὰ
 „βάθῃ τῆς διανοίας ἐρευνῶντι, ἐφ' ᾧ γὰρ τῶν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει
 „δρακοντίων τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας ὄντων, εἰς τὸν ἐν τῇ κε-
 „φαλῇ αὐτὸν ἐμφερόμενον σταυρὸν, ἀστῆρ ἀναφανείς ἐν τῷ μέσῳ
 „ἠλιοδῶς περιήστραπτεν, οὐ μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς τέσσαρα διαιρε-
 „σθεῖς, σταυροειδῶς ἀνεφαίνετο ἐξαστράπτων, ὡς ἐπ' αὐτὸν συν-
 „δραμεῖν ἅπαντας, καὶ νικητηρίους ὕμνους ἀνακράζειν τῷ τὰ ἡμέ-
 „τερα οἰκονομοῦντι Θεῷ, οὐδὲν ἄλλ' οἶμαι τοῦτο δηλοῦν, ἀλλ' ἢ
 „ὡς

„ὡς τῆς ἐν Θεῷ πιστῆς ἀγίας βασιλείας σου τὸ κραταῖον, καθυ-
 „ποτάξει μὲν τὸν στυγητὸν Ἰσμαῆλ, ἀμαυρώσει δὲ καὶ τὴν τῶν
 „Ἀγαρηναίων μισαρὰν θρησκείαν, καθὼς τοῦτο καὶ παρὰ τῶν βεβή-
 „λων καὶ ἐναγῶν Ἀγαρηναίων ὁμολόγηται ὁ διὰ σταυροῦ Θεὸς τὰ
 „γνικητήρια δούς τῷ ἐν βασιλευσίν ἀοιδίμῳ Κωνσταντίνῳ, τὸ ὁμῶ-
 „νυμον καὶ ὁμότροπον δωρησάμενος, τῇ δι' ἀστέρος μηνυθείσῃ ἀγία
 „βασιλείᾳ σου, αὐτὸς καὶ νῦν κραταιώσαι, καὶ ἐνισχύσαι, δέσ-
 „ποτα ἐπὶ παντὸς ἔθνους σὴν κεφαλὴν ἐν σοὶ ἀποκαθιστᾶν, τῆς
 „σιδηρᾶς βασιλείας τοῦ κραταῖον.

Ταῦτα ὁ ἐν κληρικοῖς ἐλάχιστος Νυήτας.

Γραφῆ παραδέδωκα ἔτος Ἀδάμ σ'. ὑ. ν'. ε'.

— 6,455 —

Ταύτην αὐτὴν τὴν εἰς τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἔτος γινομένην θείαν ἔλλαμψιν, μαρ-
 τυρεῖ καὶ ὁ εὐσεβέστατος ἐν βασιλευσίν Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός,
 ὁ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος, Ἰωάννα μονα-
 χὸς μετωνομασθεῖς, διαλεγόμενος γὰρ μετὰ τινος Πέρσου Μωαμε-
 τανοῦ καὶ ἀπολογοίμενος, ἐν τῇ γ'. αὐτοῦ ἀπολογία αὐταῖς λέξε-
 σιν οὕτω λέγει.

„Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ κατ' ἔτος γινομένου ἐν Ἱεροσολύμοις,
 „ἐν τῷ Τάφῳ τοῦ Χριστοῦ θαύματος, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ
 „Ἀναστάσεως, ὡς καὶ σὺ οἶσθα, ἔχεις εἰπεῖν τί; οἶδας πάντως ὅτι
 „κρίμασιν οἷς οἶδε Θεὸς, κατεξουσιάζουσιν οἱ Μουβουλμάνοι καὶ
 „τοῦ τόπου τοῦ ἀγίου τούτου ἀλλὰ κατὰ τὸν δηλωθέντα καιρὸν
 „τῆς Χριστοῦ Ἀναστάσεως, πολλὴν καὶ μεγάλην ποιοῦνται τὴν
 „ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα, ὡς μηκέτι εἶναι τὸ παράπαν λυχνιαῖ-
 „ον φῶς· καὶ παρακατῶν λέγει ἐν δὲ τῷ καιρῷ κατ' ὄν ἄδουσιν
 „οἱ ἐκεῖσε ἐυρισκόμενοι χριστιανοὶ τὸν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χρι-
 „στοῦ

„στοῦ ὕμνον, κατέρχεται φῶς οὐρανῶθεν, ἀνάπτον τὰς εἰς τὸν
„Τάφον τοῦ Χριστοῦ εὐρισκομένας λαμπάδας.

„Καὶ ἄνδρις ἀλλαχοῦ λέγει τί γοῦν σοι δοκεῖ; ψευδῶς ἔλε-
„γεν ὁ Χριστὸς ὅτι Θεὸς ἐστὶ καὶ Θεοῦ ἕως, καὶ πῶς τῇ ᾠρᾷ καθ’
„ἣν ἀνυμνοῦσιν οἱ χριστιανοὶ, ὡς εἶπομεν, τὸν Χριστὸν, Θεόν,
„καὶ Θεοῦ ἕως, καὶ ποιητὴν πάσης κτίσεως, εἰς πλείονα δῆδεν πί-
„στῶσιν, καὶ ἀσφάλειαν, καὶ τοῦ θανάτου δῆλωσιν, μαρτυροῦν-
„τος τοῦτο τοῦ Θεοῦ, ἐξέρχεται φῶς, ἐξάπτον τὰς εἰς τὸν Τάφον
„λαμπάδας. ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἐν τῇ ᾠρᾷ τῆς
„αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ βαπτίσεως, κατήλθεν ἐξ οὐρανοῦ φωνὴ λέ-
„γουσα, οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, τουτέστιν ὁ Χρι-
„στὸς, οὕτω καὶ κατὰ τὸν ῥηθέντα καιρὸν ἐξέρχεται φῶς, πισ-
„τούμενον, καὶ μαρτυροῦν πᾶσι πιστοῖς τε καὶ ἀπίστοις, ὅτι ἀν-
„τὸς ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ὁ Ὑἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς,
„ὁ ἀληθής τε Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. τίς γοῦν οὕτω τοσοῦτον ἀδ-
„ελιός, ὃς οὐχ ὁμολογεῖ τὸν Χριστὸν Θεόν, καὶ Ὑἱὸν καὶ Λόγον
„τοῦ Θεοῦ; εἰ μὲν ἐρευνῶσιν, ἀντιλέγουσι, τοῖς δὲ ἀντιλέγουσι,
„τὶ ἔστι χρεῖα ἐτέρου κατηγοροῦ; αὐτοὶ ἑαυτῶν εἰσὶ κατήγοροι.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς περὶ τούτου, ἡμεῖς δὲ ἄνδρις ἐπὶ τὸ
προκείμενον ἐπανελάωμεν.

Περὶ τῶν ἔνδον τοῦ Ναοῦ προσκυνημάτων.

Ἐξερχόμενοι λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἅγιον Κουβούκλιον, καὶ ὁδεύ-
οντες κατὰ ἀνατολὰς βήματα εἴκοσι τρία, εἶναι κάγκελα σιδηρὰ
μὲ πόρταν, ὑποκάτω μιᾶς μεγάλης καμάρας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν βα-
στάζονται οἱ δύο κουμπέδες τοῦ θείου Ναοῦ, τὴν ὁποίαν καμά-
ραν, βασιλικὴν ὀνομάζουσι καὶ εἰσερχόμενοι αὐτοῦ εἶναι τὸ Κα-
θολικὸν καὶ ἡ Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων. εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐκ-
κλησίας, εἶναι ἐν μάρμαρον τετράγωνον, ἀπὸ δύο σπιδαμαῖς ἢ
κάθε πλευρὰ αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν μέσην τρυπημένον, ὑπερέχει καὶ
ἀπὸ τὸ ἔδαφος δάκτυλα πέντε. αὐτὸς ὁ τόπος λέγεται ὁ ὄμφαλος
τῆς γῆς. δυτικὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ τοῦ Καθολικοῦ, εἶναι σταθίδια
τετορνευμένα καὶ εὐμορφα, καὶ μὲ τέμπλη περιχρυσωμένα καὶ ἐν-
τεχνα, μὲ εἰκόνας μεγάλας καὶ θαυμαστάς, φέρουσαι τὰ πάθη τοῦ
Σωτῆρος Χριστοῦ. εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σειρᾶς τῶν σταθιδίων, εἰς
μὲν τὸ δεξιὸν μέρος εἶναι ὁ θρόνος τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρ-
χου Ἱεροσολύμων, κατὰ πολλὰ ἐντεχνος καὶ ᾠραῖος. ἀντιμερὸς δὲ
τούτου, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος δηλαδὴ, εἶναι ἄλλος θρόνος, καὶ
εἰς αὐτὸν ἴσταται ὁ Ἀρχιερεὺς ὁ μέλλων ἱεροεκτελεῖσαι διότι εἰς
τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἵνα ἀνέλθῃ, κανονικῶς εἶναι ἐμποδιζόμε-
νον ἀπὸ αὐτὸν ἰχνάρια δέκα ἐπτὰ, εἶναι ἕτερον σκαλοῦνιον, καὶ
ἴστανται τὰ μεγάλα μανουάλια, μὲ τὰς μεγάλας λαμπάδας, ἔμπρο-
σθεν τῶν Δεσποτικῶν εἰκόνων, ἐνθα εἶναι καὶ τὸ μέγα Τέμπλον
περιχρυσωμένον ἐντέχνως, μὲ τὰς μεγάλας Δεσποτικὰς εἰκόνας
ἐν τῆς ῥωσσίας ἀποσταλείσας. καὶ ὑπεράνωθεν τούτων, μὲ εἰκόνας
μυριάς τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν, καὶ μὲ τὸν δρακόντιον σταυρὸν,
οὗ τὸ μήκος σπιδαμαῖς εἴκοσι δύο. Ἀπὸ τὰς βασιλικὰς πύλας
ἀναβαίνοντες τρία σκαλοῦνια, εἶναι ἡ ἁγία τράπεζα, ἔχουσα
8 μᾶκρος

μάκρος επιθαμαῖς ἐπιτὰ, καὶ πλάτος δώδεκα, μὲ Κουβούκλιον περιχρυσωμένον θαυμασίως, βασταζόμενον ἀπὸ τέσσαρας κολώνας παρομοίως κεχρυσωμένας, καὶ ἀπὸ μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ ἁγίου βήματος, εἰς τὴν πλαγίαν θύραν, εἶναι τὸ σκευοφυλάκιον, ὅπου φυλάττονται τὰ συνήθη ἱερὰ ἄμφια· ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ δὲ τῆς ἐτέρας πλαγίας θύρας, εἶναι ἡ ἁγία Πρόδεσις, μὲ Κουβούκλιον σεντεφέριον, καὶ ὀπίσθεν τῆς ἁγίας Προδέσεως, ἕτερον σκευοφυλάκιον, ἐν ᾧ φυλάττονται ἄλλα ἱερὰ ἄμφια· ὀπίσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης, ἐπιτὰ βαθυμίδας ὑψηλότερα, εἶναι τὸ ἱερον σύνθρονον τοῦ Πατριάρχου, μὲ σεντέφι θαυμασίως κατασκευασμένον, φυλάττον ἄνωθεν τὸ ἱερόν Ἀρτοφόριον. ἔξ ἑκατέρων τῶν μερῶν, ἔχει δώδεκα κολώνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας βαστάζεται ἡ λεγομένη Ἀχιβάδα, καὶ ὅλη ἡ στέγη τοῦ ἁγίου Βήματος, τουτέστι, τὸ σταυροδόλιον μεταξὺ εἰς τὰς κολώνας ἔχει καὶ δύο μεγάλας εἰκόνας ὠραίας καὶ φοβεράς ὅπου ἔχουσι τοὺς χαρακτήρας τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, καὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἑκατέρωθεν ἀπὸ ἓν ντουλάπι ὅπου ἔχουσι μέσα πολλῶν Ὁσίων, Δικαίων, καὶ Μαρτύρων, ἁγία Λειψάνα, εἰς ποτήρια κρυσταλένια μεγάλα, μὲ καπάκια σφαλισμένα, τὰ ὁποῖα εὐγάνουσιν εἰς τὰς παρῆρσις ἐν τῇ μεγάλῃ εἰσόδῳ· ὀπίσθεν τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ πρώτου, ἔχει σκάλαν πλατεῖαν, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ κάγκελα σιδηρὰ, καὶ πόρταν· καὶ αὐτοῦ κρέμανται τὸ μέγα σιδηροῦν, καὶ τὸ ξύλινον σήμανδρον ἤδη στέλλονται ἐκ τῆς ῥωσσίας δὶω σήμαντρα μεγάλα καὶ θαυμασιὰ· καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω, εἶναι τὸ μαγειρεῖον τῶν Πατέρων, ἡ τράπεζα αὐτῶν, καὶ ὀλίγαι κατοικίαι τῶν ὑπηρετούντων τὸν ἅγιον Ναόν· ἔχει δὲ τὸ καθολικὸν μάκρος ἰχνάρια ἑκατὸν δέκα ὀκτώ, καὶ πλάτος ἑννεήκοντα· ἔχει δὲ καὶ πόρτας τέσσαρας· ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἀπέναντι τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδηλώθη, ἡ δεύτερα εἶναι πρὸς τὴν ἁγίαν Ἀποκαδήλωσιν, ἡ τρίτη ἔχει τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν ἅγιον Γολγοθᾶν, καὶ ἡ τετάρτη εἶναι ὑποκάτω τοῦ ἱεροῦ Ἀμβωνος, πλησίον τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν καταβαίνοντες τέσσαρα σκαλοῦνια, καὶ περιπατοῦντες κατὰ ἄρκτον ἰχνάρια τριάκοντα πέντε, εὐρίσκομεν τὸν τόπον ὅπου ἑνομάζεται Κλάπες· αὗται αἱ Κλάπες εἶναι κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, μία

ρίζη-

ρίζημαῖα πέτρα, καὶ ἔχει δύο τρίπας, εἰς τὰς ὁποίας ἔβαλον τοὺς παναγίους πόδας τοῦ Κυρίου μας εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πάθους, καὶ ἄνωθεν τούτων, εἶναι ἁγία τράπεζα, ὑπὸ τεσσάρων στύλων βασταζομένη, ἣτις λειτουργεῖται ἀπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος· καὶ αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ τὸ παρακλήσιον τῆς Παναγίας, αὐτοῦ ἔστηκεν ἡ Κυρία ἡμῶν, μὲ τὸν Θεολόγον Ἰωάννην, βλέπουσα μετὰ μεγάλης λύπης τὸν γλυκύτατον καὶ μονογενῆ αὐτῆς Ὑιὸν, „κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὅταν ἤκουσε τὸ, γίναι, ἴδε ὁ Ὑιός σου, καὶ ὁ μαθητῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, τὸ, ἴδου ἡ Μητήρ σου, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητῆς, „εἰς τὰ ἴδια.

Ὅπισθεν δὲ τοῦ ἁγίου βήματος τοῦ καθολικοῦ, ἰχνάρια δεκαπέντε εἶναι παρακλήσιον, καὶ ὀνομάζεται φυλακὴ τοῦ Χριστοῦ, διότι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἐστάθη ὁ Ἰησοῦς βαστάζων τὸν σταυρόν, ἕως οὗ νὰ τρυπηθῇ ἡ ἁγία τρύπα, ὅπου ἔστησαν τὸν τίμιον σταυρόν.

Παρέμπροσθεν εἶναι παρακλήσιον ἕτερον, καὶ αὐτοῦ οἱ στρατιῶται διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν σταύρωσιν, ὅθεν ἐπληρώθη τὸ ρητὸν τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λέγοντος· „διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κληῖρον.

Αὐτοῦ πλησίον εἶναι ἄλλο παρακλήσιον, καὶ ὑποκάτω τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι μέρος τῆς κολώνας, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκάθησαν τὸν Χριστὸν, καὶ τὸν ἐφόρεσαν τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ τὸν ἀκάνθινον στέφανον. εἰς αὐτὰ τὰ παρακλήσια ἄπτοῦσι κανδήλια ἀκοίμητα, καὶ ἐκτελεῖται καὶ ἡ θεία μυσταγωγία μεταξὺ τούτων τῶν παρακλησίων, εἶναι πόρτα καὶ σκάλα εὐρύχωρος, μὲ σκαλοῦνια τριάκοντα, διὰ τῆς ὁποίας καταβαίνομεν εἰς ἕτερον παρακλήσιον μὲ κουμπὲ, βασταζόμενον ἀπὸ τέσσαρας μαρμαρένιας κολώνας, ὅπερ εἶναι τῶν Ἀρμενίων· αὐτοῦ εἶναι ὁ θρόνος τῆς ἁγίας Ἐλένης, ὅπου ἐκάθητο καὶ ἐφύλαττεν εἰς τὴν ἔυρεσιν τοῦ

8*

τιμίου

τιμίον σταυροῦ, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ καταβαίνοντες ἄτερα ἑπτὰ δια-
λοῦνια, εἶναι τόπος ὡς ὑπόγειον, καὶ αὐτοῦ ἐυρέθη ὁ ζωοποιὸς
Σταυρὸς ὁμοῦ καὶ οἱ ἄλλοι δύο σταυροὶ τῶν συσταυρωθέντων τῷ
Χριστῷ δύο ληστῶν.

Περὶ τοῦ ἁγίου καὶ προσκυνητοῦ Γολγοθᾶ.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων παρακλήσια πρὸς δυσμὰς ὡς ἰχνάρια τεσ-
σαράκοντα, εἶναι σιάλα, δι' ἧς ἀναβαίνομεν εἰς τὸν ἅγιον Γολγο-
θᾶν, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ φρικτὸς τόπος, ὅπου ἐσταυράθη ὁ Κύριος
καὶ Θεὸς καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ὁποῖος τόπος εἶναι
ἐστρωμένος μὲ λευκώτατα μάρμαρα, δίο καὶ ἡμισυ σπιθαμὰς ὑψη-
λότερος ἀπὸ τὸ ἔδαφος, εἶναι καὶ κατὰ τὸ πλάτος σπιθαμαῖς δέ-
κα εἰς τὴν μέσσην εἶναι ἡ ἁγία τρύπα ὅπου ἔμπηξαν τὸν τίμιον
σταυρὸν, ἔχοντα τὸν Ἰησοῦν καρφωμένον, κυκλοφερῆς καὶ κεκοσ-
μημένη μετὰ ἀργυρίου, ἐξ ἧς ἐξέρχεται ἐνωδία θανμάσιός τε καὶ
ἄβρητος, εἰς τοὺς προσερχομένους μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας.

Ἐκ τῆς ἁγίας αὐτῆς τρύπας κατὰ τὰ δεξιὰ εἶναι ἡ πέτ-
ρα ὅπου ἐσχίσθη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Σωτη-
ρίου πάδους, τῆ ὥρα τοῦ τέλους, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, καὶ
ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ διεβράγη, κατὰ τὴν
ἑρᾶν τοῦ Ἐυαγγελίου φωνῆν.

Ἐκ τῆς οὖν ἁγίας Γολγοθᾶς λέγεται καὶ τόπος Κρανίου, ἐπει-
δὴ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἐτάφη ἡ κἀρα τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ,
καθὰς οἱ φιλαληθεῖς διδάσκαλοι τῶν Ἑβραίων αὐτὸ βεβαιουῦσι, μά-
λιστα

λιστα ὁ Νικηφόρος Ξανθόπουλος, διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας,
εἰς τὸ συναξάριον τοῦ Γριφίδιου, ὅπερ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ ἀνα-
γινώσκουμεν, λέγων τὸ τοῦ Ἀδάμ κρανίον ἐκεῖσε κεῖσθαι, ὅπου
καὶ ὁ Χριστὸς ἡ κεφαλὴ πάντων ἐσταίρωται ἐβαπτίσθη οὖν ὁ
Ἀδὰμ τῷ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ καταβρέουσαντι αἵματι
λέγεται προσέτι καὶ λιθόστρωτος, ὅτι περ ἐν τῷ κατακλισμῷ
ἀναβρῦσης ἔξω τῆς γῆς, τῆς τοῦ Ἀδάμ κεφαλῆς ὄστου καὶ
μόνον περιάγεσθαι οἷον τί τέρας ὀρώμενον.

Ὅπερ ὁ Σολομὼν αἰδοῖ τοῦ προπάτορος, λίθοις πολλοῖς κατε-
κάλυψε, διὸ καὶ ὁ τόπος ἔκτοτε ὀνομάσθη λιθόστρωτος· εἰς αὐτὸν
τὸν τόπον εὐρίσκεται ἁγία τράπεζα, καὶ τελεῖται καθ' ἐκάστην
ἡμέραν ἡ ἀναίμακτος θυσία, ὑπὲρ πάσης ψυχῆς Ὀρθοδόξων, καὶ
ὑπὲρ τῶν ἐλεούντων καὶ διακονούντων, καὶ ὑπὲρ τῶν γεγραμμέ-
νων ὀνομάτων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Ἐκ τῆς οὖν ἁγίας Γολγοθᾶς ἔχει μίαν εἰκόνα ὠραίαν καὶ φοβερὰν,
ἔχουσαν ζωγραφισμένον τὸν ἐλκόμενον, καὶ ἐκατέρωθεν τῶν με-
ρῶν, ἄλλας δύο εἰκόνας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, καὶ τῆς Θεομη-
τορος, ἔμπροσθεν δὲ τούτων, εἶναι πέντε μανουάλια μικρὰ, μὲ
μεγάλαις λαμπάδας, καὶ ἀνάπτονται εἰς τὴν θείαν μυσταγωγίαν,
κρέμονται καὶ κανδήλια, εἰς μὲν τὴν — α. σειρὰν δέκα τρία, εἰς δὲ
τὴν — β. εἰκοσι, ὅλα τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ διὰ παντός ἀκοίμητα.
τὸ μὲν οὖν μᾶκρος τούτου τοῦ Ναοῦ, ἦτοι τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ,
εἶναι τριάκοντα ὀκτῶ, τὸ δὲ πλάτος πέντε καὶ τριάκοντα βήματα
εἶναι δὲ κτισμένος μὲ σταυροθωλίον, καὶ μετὰ μωσίου χρυσοῦ ἰστο-
ρισμένος, ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Πατριάρχου, καὶ οἱ Προφη-
ται ὅλοι ἔχει καὶ τὸ ἔδαφος στολισμένον μὲ ψηφίδια πάντερπνα
καὶ ὠραῖα ἐκ διαφόρων χρωμάτων ἐντέχνως κατεσκευασμένα. Κατὰ
τὸ δεξιὸν μέρος ἔχει παράθυρον, καὶ θεωρεῖ εἰς τὸν θρόνον τῆς
ἁγίας Ἑλένης, περὶ οὗ ῥηθήσεται εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ. Καὶ αὐ-
τοῦ εἶναι ὁ τόπος, ὅπου ἠπλωσαν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ καὶ τὴν ἐκάρφωσαν· εἶναι καὶ αὐτὸς ὁ τόπος ἐξωραϊσμέ-
νος μὲ μάρμαρα πολυποικίλων χρωμάτων. αὐτοῦ δὲ λειτουργοῦ-

σιν οἱ Φράγγοι· Κατὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος, ἔχει σκάλαν πέτρινον, καὶ ἀνέρχονται εἰς τὰς κατοικίας τῶν πατέρων.

ὑποκάτωθεν τοῦ ἁγίου τούτου καὶ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, εἶναι παρακλήσιον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ὅπου λειτουργοῦσιν οἱ Ὀρθόδοξοι μόνοι, ἀπὸ δὲ τὸ ὀπίσθεν τῆς ἁγίας Τραπέζης ταύτης φαίνεται ἡ σχισμένη πέτρα ὅπου ἄνωθεν εἶπομεν ἐνταῦθα εὐρίσκειται καὶ ἡ κατοικία τοῦ σκευοφύλακος τοῦ παναγίου Τάφου. Ἐξωθεν τῆς θύρας τοῦ παρακλησίου τούτου ἦτον καὶ τὰ μνήματα τῶν Λατίνων βασιλέων, ὅπου ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ, ἅπερ ἀπετεφρώθησαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς πυρκαϊᾶς.

Ἐξωθεν δὲ τοῦ παρακλησίου τούτου ὡς δώδεκα ἰχνάρια εἶναι ἡ ἁγία ἀποκαθήλωσις καὶ ἡ ἁγία πόρτα, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἀρχὰς εἶπομεν ἡ δὲ στέγη αὐτῶν εἶναι σταυροθόλιον, καὶ κρατεῖται ἀπὸ μεγάλας πορφυρᾶς κολώνας, καὶ μεγάλας καμάρας, καὶ αὐτοῦ εἶναι αἱ κατοικίαι τῶν Ἀρμενίων.

Ἐχει δὲ ὁ ἱερός Ναὸς τοῦ παναγίου Τάφου, κανδήλια ἐπέκεινα τῶν δυσχιλίων, ἔξ ὧν τὰ περισσότερα εἶναι τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἴδου θεία χάριτι ἐδιηγῆθημεν περὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἁγίου τούτου καὶ μεγάλου Ναοῦ σεβασμίων προσκνημάτων· ἀρχόμεθα λοιπὸν καὶ περὶ τῶν περὶξ.

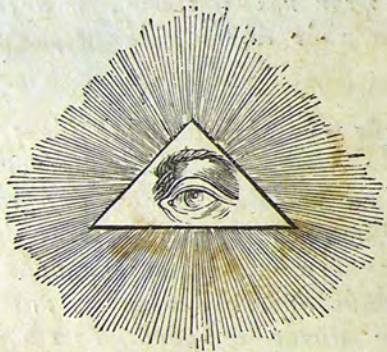
Ἐξω ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόρταν, κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος αὐτῆς, ἔχει κολώνας, καὶ μεταξὺ τούτων εἶναι ἡ σχισμένη κολώνα, ἔξ ἧς ἀνεφάνη τὸ ἅγιον Φῶς ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπομεν, ὅταν οἱ κακόδοξοι Ἀρμένιοι ἐσφάλισαν τοὺς Ὀρθοδόξους ἔξω τῆς ἁγίας πόρτας· κατὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος εἶναι δευτέρα πύρτα τοῦ παναγίου Τάφου, ἡ ὁποία εἶναι κλεισμένη μὲ τεῖχον. αὕτη ἡ πύρτα εἶναι ἐκείνη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θέλουσα ἡ ὁσία Μαρία νὰ εἰσέλθῃ διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν πανάγιον Τάφον, ἐμποδίζετο ἀοράτως ὑπὸ θείου Ἀγγέλου ὡς ἀναξία διὰ τὰς ἀμαρτίας τῆς· ἔχουσι δὲ αὐταὶ αἱ δύο πόρται, ἡ ἁγία πόρτα δηλαδὴ καὶ ἡ κλεισμένη, κολώνας ἔνδεμα πορφυρᾶς, καὶ μαρμαρένιας, ἔχουσι δὲ καὶ τὰ ἀνώφλοια θανμαστὰ, διότι μὲ λαξευτικὴν τέχνην εἶναι ἱστορισμένοι, ἡ ἔγερσις τοῦ Λαζάρου, ἡ Βαῖτοφόρος, ὁ ἱερός Νιπτῆρ, καὶ ὁ Δεῖπνος ὁ μυστικὸς αὐτοῦ ἦτον καὶ ἡ εἰκὼν, ἡ ἀντιφωνήσασα τῇ ὁσίᾳ Μαρίᾳ, καὶ εἰποῦσα πρὸς αὐτὴν, ἐὰν περάσῃς τὸν Ἰορδάνην εὐρίσκεις ἀνάπαυσιν.

Πλησίον αὐτῆς τῆς κλεισμένης θύρας εἶναι σκάλα μὲ ἐννεὰ βαθμίδας, δι' ὧν ἀναβαίνει εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγίας Ἑλένης, ἐνθα ἐκάθητο διὰ νὰ γνωρίσῃ, ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἔυρεθέντας σταυροὺς εἶναι ὁ τίμιος καὶ δεσποτικὸς Σταυρός· ὅθεν καὶ διὰ προσταγῆς αὐτῆς ἔφεραν ἕνα νεκρὸν. καὶ βαλοῦσα ἐπ' αὐτὸν τὸν Κυριακὸν Σταυρὸν, εὐθὺς ἀνέστη ὁ νεκρὸς, καὶ οὕτως ἐγνώσθη αὐτῇ ὁ τίμιος σταυρός· αὐτὸς ὁ θρόνος ἔχει κουμπὲ μὲ χωραδάνι, καὶ παράθυρον μέγαλον, ὅπου θεωρεῖ εἰς τὸν ἅγιον Γολγοθᾶ ὡς εἶπομεν ἔμπροσθεν, καὶ αὐτοῦ λειτουργοῦσιν οἱ Φράγγοι· εἰς δὲ τὰς βαθμίδας αὐτὰς γίνεται ὁ ἱερός Νιπτῆρ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ παρὰ τῶν Ὀρθοδόξων, ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν ἐθνῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων, βλεπόντων πάντων αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ κολώνα ὅπου ἴστατο ὁ Πατριάρχης ὅταν ἐμοίρασε τὸ ἅγιον Φῶς τοῖς Ὀρθοδόξοις ὡς προεἶπομεν· τὴν σήμερον δὲ ἐπά-
νω

νω ταύτης τῆς κολώνας, λέγουσι τὰ θεῖα εὐαγγέλια τοῦ ἱεροῦ Νικητῆρος· τοῦ ὁποίου ἡ παράταξις τόσον κατανυκτικῶς γίνεται κατ' ἔτος, ὥστε κινεῖ πάντας εἰς θάυμασμόν καὶ δάμνα.

Ἐποκάτωθεν τούτου τοῦ θρόνου εἶναι παρακλησίον τῶν Ὀρθοδόξων, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁσίας Μαρίας· ἐνθα λειτουργοῦσιν οἱ Ἀραβοῖερεῖς καθ' ἐκάστην ἡμέραν.

Πλησίον τούτου εἶναι ἄλλη Ἐκκλησία καὶ κατοικίαι τῶν Κοπτῶν· ἐγγὺς τούτου εἶναι ἕτερον παρακλησίον, ὅπου λειτουργοῦσιν οἱ Ἀρμένιοι.

Περὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀβραάμ.

Ἄνωθεν δὲ τούτων τῶν παρακλησίων προσκολλημένον εἰς τὸν τεῖχον τοῦ ἁγίου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ, καὶ αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι ὅπου ἠδέλησεν ὁ Ἀβραάμ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεὸν τὸν υἱὸν τοῦ τὸν Ἰσαάκ αὐτὸ τὸ μοναστήριον ἔχει ἐν αὐτῷ, καὶ Ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· εἰς τὴν μνήμην τῶν ὁποίων γίνεται πανήγυρις μὲ παράταξιν Ἀρχιερατικὴν.

Κατέμπροσθεν τούτων τῶν μοναστηρίων καὶ τῆς ἁγίας πύρας, εἶναι αὐτὴ μεγάλη πλακοστρωμένη μὲ πέτρας μεγάλας· αὐτοῦ φαίνεται ὁ τόπος ἐν ᾧ κατέκαυσαν τὸν Ἐμῆρην ὑπὲρ τοῦ ἁγίου Φωτῆος, ἐνθα φαίνονται ἔτι καὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἀυτοῦ γίνεται καὶ τὸ παζάρι, καὶ πωλοῦνται οἱ σταυροὶ, τὰ κομπολόγια, τὰ μοσχοδάπανα, αἱ ζῶνες, καὶ ὅσα εἶναι χρήσιμα διὰ τοὺς τιμίους προσκυνητάς.

Ἐδῶ πλησίον ἀντικρὺ τῆς ἁγίας Πύρας εἶναι καὶ Μετόχιον, ὅπου κατοικεῖ μὲ τὴν συνοδίαν τοῦ ὁ κατὰ καιρὸν ἡγούμενος τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς.

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Ἐπειτα πάλιν κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἁγίας Πόρτας, εἶναι ἄλλη πόρτα, διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Ἰακώβον. ἐν αὐτῷ εἶναι τρεῖς Ἐκκλησίαι.

Ἡ πρώτη εἶναι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ὅπου συναθροίζονται οἱ Ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐντόπιοι καὶ ξένοι, καὶ ψάλλουσι τὰς ἱεράς ἀκολουθίας ὅλου τοῦ χρόνου. Ἡ δευτέρα Ἐκκλησία εἶναι τῶν τεσσαράκοντα Μαρτύρων, τῶν ἐν τῇ Σεβαστείᾳ τῇ λίμνῃ μαρτυρησάντων· εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ τὰ μνήματα τῶν Πατριαρχῶν τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ· ἡ δὲ τρίτη καὶ μεθεῖα εἶναι τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως, καὶ τῶν ἁγίων Μυροφόρων Γυναικῶν, ὅτι ἐκεῖ ἔωρακεν ἡ Μαγδαλινὴ Μαρία τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, καὶ νομίζουσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν, εἶπεν αὐτῷ κύριε ποῦ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ μου τέθνηκε; ἔνθα καὶ ὁ Κύριος εἶπεν αὐτῇ· Μαρία, μὴ μου ἄπτου.

Ὁ τόπος αὐτὸς τὴν σήμερον εἶναι μὲ μικρὸν μολυβδοσκεπάσιον Κουβούκλιον, καὶ περιφραγμένον μὲ θανήδια.

Περὶ τοῦ Πατριαρχείου.

Ἀπὸ αὐτοῦ εἶναι πόρτα καὶ σκάλα πέτρινος, δι' ἧς ἀνέρχομεθα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον· ἀναβαίνοντες λοιπὸν ἐπάνω εὐρίσκομεν κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, πρῶτον τὸ συνοδικόν· εἶτα ὀλίγον τι παρεμπρὸς εἶναι τὸ τραπεζαρεῖον, τὸ μαγειρεῖον, τὸ κελλαρικόν, τὸ δοχεῖον, ὁ φούρνος, καὶ μερικὰ κελλεῖα τῶν διακονητῶν. ἀπὸ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος, εἶναι ὁ μῦλος, καὶ μία μικρὴ πόρτα τοῦ Πατριαρχείου, μὲ ἄλλα μερικὰ κελλεῖα τῶν πατέρων· ἀνωθεν τούτων εἶναι τὸ ἐπιτροπικόν· δηλαδή τὸ κελλεῖον ὅπου εὐρίσκεται ὁ κατακαιρὸν τοῦ Μακαριωτάτου ἐπίτροπος.

Ἐμπροσθεν τοῦ ἐπιτροπικοῦ τοῦτου, εἶναι καὶ τὰ δώματα τῶν τριῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἐστρωμένα μὲ πλάκας, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ θεωροῦσι καὶ τὴν ἁγίαν πόρταν, καὶ τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράζοντας προσκυνητὰς εἰς τὸ παζάρι αὐτοῦ εἰς τὰ δώματα κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος εἶναι τὸ ναμπαναρεῖον· ἐδῶ ἔχει σκάλαν μὲ δεκαπέντε βαθμίδας, καὶ ἀναβαίνομεν εἰς τὰ δώματα τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ. αὐτοῦ ἔχει ἕξ παραθύρα μεγάλα τοῦ σεβασμίου τῆς Ἀναστάσεως ναοῦ, καὶ θεωρεῖται ὅλος ὁ θεῖος Ναός, μετὰ τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου, καὶ τοῦ ἱεροῦ Βήματος· ἔμπροσθεν δὲ τῆς σκάλας ταύτης εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Θεοπέπτιων βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, κεκολλημένη μὲ τὸν τεῖχον τοῦ μεγάλου ναοῦ, ἡ ὁποία ἔχει τρία παράθυρα, καὶ βλέπουσι τὰς κατοικίας τῶν Ἀρμενίων, τὸ ἱερὸν Κουβοῦκλιον, καὶ κατ' ἐυθείαν τὰς κατοικίας τῶν Φραγκῶν καὶ τὰ Κατηχούμενα.

κα' ἔμπροσθεν δὲ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἔχει καμάραν κτιστὴν στερεὰν ἐπάνω εἰς τὴν στέγαν. ἐσχάτως ὁμως ἐπὶ τῆς Ἐπιτροπικῆς τοῦ μακαρίτου ἐκείνου ἐν μοναχοῖς κυροῦ Προκοπίου Ναζιανζινοῦ, ἐγένετο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐνταῦθα, καὶ ἄλλη καμάρα ἐντυχωρότερα καὶ μεγαλοπρεπεστέρα, ἐνωθεῖσα μὲ τὴν πρώτην, διὰ τῶν ὁποίων ἐμβαίνομεν εἰς μίαν ἀυλὴν τοῦ Πατριαρχείου πλακοστρωμένην, ὅπου ἔχει μερικὰ κελλεῖα τῶν πατέρων, καὶ τὰ Ἀρχωνταρίκια, ἐνθα ἀναπάνονται οἱ προσκυνηταὶ ἐρχόμενοι ἀπὸ αὐτοῦ δι' ἄλλης σιάλας μαρμαρένιας ἀναβαίνομεν, καὶ ἐντρίσκομεν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης. Καὶ παρεμπρὸς εὑρίσκομεν ἑτέραν ἀυλὴν, ἐνθα εἶναι τὸ νέον συνοδικόν, τὰ Πατριαρχικὰ ὁσπήτια, καὶ μερικὰ κελλεῖα τῶν πατέρων. ἔπειτα εὑρίσκομεν τὸ περιβόλι τοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον ἀγκαλὰ μικρόν, ἀλλὰ ὠραῖον διὰ τὴν ποικιλότητα τῶν φυτῶν, ἀνθέων, καὶ καρπῶν ἤδη δὲ μάλιστα ἔλαβεν ἐνταξίαν καλητέραν, ἐπειδὴ μετεφυτεύθησαν ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ καρποφόρα δένδρα, διὰ τῆς ἐπιστάσεως τοῦ Πανιερωτάτου καὶ ἀξιοσεβαστοῦ Μητροπολίτου κυρίου Μισαήλ Ἀγγυρινοῦ, τοῦ ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα σχεδὸν χρόνους ἀρχιερατέοντος καὶ ἐπιτροπέοντος μὲ μεγάλην φήμην, ὑπόληψιν καὶ ἀρετὴν, ὡσαύτως καὶ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Γραμματικοῦ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ, κυρίου Ἀνδρέου Ἀγχυαλίτου, ἀνδρὸς μουσολήπτου, καὶ ἐς τὰ μάλιστα πεπαιδευμένου μὲ ἐκδουλεύσεις ἀρετὰς, Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἀρεστὰς, ὧν ἀμφοτέρων τὰ κελλεῖα ἔχουσιν εἴσοδον καὶ ἀπὸ τὸ νότιον μέρος εἰς αὐτὸ τὸ κηπάριον. εἰς τοῦ ὁποίου τὴν γωνίαν εἶναι καὶ τὸ σμικρότατον κελλεῖον μου, ὅπου ἔζησα χρόνους ἱκανοὺς, ὑπηρετῶν τῷ ἀνωτέρω εἰρημένῳ κυρίῳ Ἀνδρέῳ, καὶ διδασκόμενος ὑπ' αὐτοῦ τὴν ὑπακοὴν, τὴν μοναχικὴν καὶ κατὰ Θεὸν πολιτείαν. αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ ἡ πλουσιωτάτη βιβλιοθήκη τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀναναισιθεῖσα καὶ εἰς ἀρίστην τάξιν βαλθεῖσα, ἐπιστάσια καὶ κόποις ἀδροῖς τῆς Πανοσιολογιότητός του. ἔχει πλῆθος βιβλίων διαφόρων ἀρίστων συγγραφέων, παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων, μάλιστα δὲ καὶ μεμβράϊνα καὶ χειρόγραφα παλαιότατα καὶ σπάνια βιβλία. ὡσαύτως καὶ λατινικὰ, ῥωσικὰ, καὶ ἄλλων διαφόρων διαλέκτων. Ἐξαιρέτως ἤδη

πλου-

πλουτίζεται μὲ διάφορα βιβλία, στελλόμενα ἐκ τῆς Θεοδοξάστου Ῥωσσίας, καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου καὶ ἐνλαβεστάτου Προσκυνητοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου κυρίου Ἀβραάμ Σεργίου Νόροφ. Ἐξερχόμενοι δὲ ἀπὸ τὴν βόρειον πόρταν τῆς βιβλιοθήκης, εὑρίσκομεν ἑτέραν ἀυλὴν, ὅπου εἶναι στέρνα τοῦ νεροῦ, καὶ ἀρκετὰ κελλεῖα τῶν ἀδελφῶν. ἀνωθεν δὲ τούτων εἶναι ἄλλαι κατοικίαι, ὅπου τὴν σήμερον εἶναι καὶ τὸ σχολεῖον, σχολαρχοῦντος τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἱεροκήρυκος καὶ ἐν διδασκάλοις ἀρίστου κυρίου Παΐσιου. ὑποκάτω δὲ τῶν προειρημένων Πατριαρχικῶν ὁσπητίων, εἰς τὰ ὅποια ἤδη κατοικοῦσιν οἱ Πανιερωτοιῦτάτοι ἐπίτροποι τῆς Θειοτότης Αἰτοῦ Μακαριότητος, εἶναι τὸ μουμιζίδικον, τὸ κρασοδοχεῖον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ μεγάλη σιδηρὰ πόρτα τοῦ Πατριαρχείου, δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ ἐνλαβεστάτοι προσκυνηταὶ, καὶ πάντες οἱ Πατέρες ἀυλίζονται αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ τὰ ὁσπήτια τοῦ πανοσιωτάτου γέροντος Δραγουμάνου, καὶ ὅλλα μερικὰ κελλεῖα τῶν ἀδελφῶν. αὐτοῦ ἔχει ἑτέραν ἀυλὴν, καὶ εἶναι ὅλα τὰ κελλεῖα τῶν ἀδελφῶν.

Περὶ τῶν ἐνδον τῆς Ἱερουσαλήμ ἱερῶν μοναστηρίων.

Ἐξερχόμενοι τοῦ Πατριαρχείου ὡς λίθου βολὴν, εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, ἐν ᾧ κατοικοῦσι ὑποσμικροὶ ἐντόπιοι καὶ ξένοι. αὐτοῦ εἶναι τὸ κοινὸν σχολεῖον τῶν Ἀράβων, ἐνθα διδάσκονται καὶ Ἀραβιστῆ, καὶ Ῥωμαῖστῆ. εἰς αὐτὸ τὸ Μοναστήριον ἐστάλησαν ἤδη ἐκ τῆς Ῥωσσίας, τέσσαρες εἰκόνες Δεσποτικά, καὶ εἰς πολυέλεος. τοῦτο τὸ μοναστήριον εἶναι καὶ ξενοδοχεῖον· διότι οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῶν περιχώρων εἰς αὐτὸ ἀναπάνονται εἰς αὐτὸ διαβάζουσι καὶ τοὺς νεκροὺς τῶν ἐντοπίων ὀρθόδοξων αὐτῆ ἢ Ἐκκλησία ἔχει ἐν αὐτῇ καὶ δύο παρακλήσια· τὸ μὲν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου· τὸ δὲ ἕτερον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας· ἐγγὺς τοῦ μοναστηρίου τούτου εἶναι καὶ τὸ μέγαλον περιβόλι τοῦ μοναστηρίου, ἐστολισμένον καὶ αὐτὸ με δένδρα πολυειδῆ καὶ διάφορα.

Ἀπὸ αὐτοῦ πάλιν, ὡς λίθου βολὴν, ἀναβαίνομεν εἰς τὴν στρατάν, καὶ κατὰ μὲν τὸ ἀριστερὸν μέρος εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, ἐνυρνωρῶτατον καὶ πλακοστρωμένον ὅλον, με Ἐκκλησίαν ἐνπρεπισμένην, ἔχουσαν καὶ κουμπὲν ὠραιότατον. ἐν αὐτῷ ἔχει καὶ περιβολάκι μικρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ παρακλήσιον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου· αὐτὸ τὸ μοναστήριον ἔχει καὶ δευτέραν πόρταν ἀπὸ τὸ κάτωθεν μέρος, διὰ τῆς ὁποίας καταβαίνουσιν οἱ προσκυνηταὶ εἰς τὴν ἁγίαν πόρταν χάριν προσκυνήσεως.

Καὶ πλησίον ταύτης τῆς πόρτας εἶναι καὶ τὸ μοναστήριον τῆς μεγάλης Παναγίας λεγόμενον, περιτειχισμένον με τείχον ὑψηλόν· εἰς αὐτὸ ἢ ὅσα Μελάνη εὐρισκομένη με τὰς ἐννεήκοντα

κοντα παρθένας μαθητείας αὐτῆς, τὸν ἀσκητικὸν βίον μετήρχετο· αὐτῆ ἐδέχετο καὶ πάντας τοὺς ἐρχομένους ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης προσκυνήσεως χάριν· ἀπὸ τὰς παρθένας ταύτας λαβὼν τὴν κλησίαν, λέγεται μοναστήριον τῶν Παρθένων, διὸ καὶ ἕως τὴν σήμερον λέγεται μοναστήριον τῶν Παρθένων, ὅθεν καὶ ἕως τὴν σήμερον εἶναι τῶν μοναζουσῶν, πλησιάζει δὲ καὶ εἰς τὸν τείχον τοῦ Πατριαρχικοῦ περιβολείου περὶ τοῦ ὁποίου προείπομεν.

Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν μέρος ἦτοι τὸ βόρειον, καθὼς ἀναβαίνομεν ἀπὸ τὸν ἁγίον Νικόλαον πάλιν ὡς λίθου βολὴν εἶναι τὸ μοναστήριον τῶν ἁγίων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρων, Τύρωνος καὶ Στρατηλάτου, εἰς ὑψηλοτέραν τοποθεσίαν κείμενον, ὠραῖον καὶ τοῦτο, καὶ πλακοστρωμένον ἐντέχνως, ἔχων ἐν αὐτῷ καὶ παρακλήσιον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, καὶ ἔξωθεν περιβόλι. εἰς αὐτὸ τὴν σήμερον κατοικοῦσιν οἱ εὐλαβέστατοι Ῥώσσοι προσκυνηταί.

Ἐντικρυ τοῦ περιβολίου τούτου, εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ οὐρανοφάντορος Βασιλείου τοῦ μεγάλου, ἐν ᾧ κατοικοῦσι μονάζουσαι γυναῖκες.

Ἐγγὺς τούτου εἶναι τὸ μοναστήριον τῶν Φραγκῶν, τιμώμενον εἰς ὄνομα Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Παρακάτω εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὸ νοσοκομεῖον καὶ γεροντοκομεῖον, καὶ εἰς αὐτὸ ἀναπάνονται οἱ γέροντες καὶ πτωχοὶ, καὶ ὅσοι ἀσθενήσουσιν, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὰ πρὸς ζωὴν ἀπὸ τὸ πατριαρχεῖον.

Πλησίον τούτου εἶναι τὸ μοναστήριον τῶν Ἀρχαγγέλων, μέγαλον καὶ ὠραῖον, καὶ με Ἐκκλησίαν μεγάλην, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ καὶ δύο παρακλήσια, τὸ μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὸ δὲ τοῦ ἁγίου Νικολάου. κατοικοῦσι καὶ εἰς τοῦτο προσκυνηταὶ ἔλθόντες εἰς προσκύνῃσιν, ἀλλ' οὐχὲ καὶ γυναῖκες καθὼς εἰς τὰ λοιπὰ μοναστήρια, καὶ ἴσως ἐπειδὴ ἦτον

ἦτον τὸ πάλαι μετόχιον τῶν πατέρων τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπειδὴ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὁ κατακαιρὸν ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα εἰς αὐτὸ ἔχει καὶ τὴν κατοικίαν του, καὶ τὸ μαγαζὶ, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ μοναστηρίου του. αὐτὸ τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀρχαγγέλου ἔχει καὶ μέγα περιβόλιον μὲ διάφορα δένδρα καὶ φυτὰ καρποφόρα.

Ἐντικρυ τοῦ περιβολίου τούτου, κατὰ ἀνατολὰς εἶναι τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας καὶ πανσόφου Αἰκατερίνης.

Ὅπισθεν δὲ τούτου εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐυθυμίου.

Καὶ πάλιν ἐγγὺς τούτου εἶναι τὸ μοναστήριον τῆς παναγίας Σεητανάγιας λεγομένης, τὰ ὁποῖα αὐτὰ καὶ τὰ τρία συνέχονται ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, καὶ κατοικοῦσιν εἰς αὐτὰ μονάζουσαι χεῖραι καὶ νεάνιδες ὄρφανὰ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῶν ἐργαζόμεναι.

Ἀπὸ αὐτοῦ διαβαίνοντες ἔμπροσθεν ἀπὸ τὸ πατριαρχεῖον, καὶ περιπατοῦντες κατὰ μεσημβρίας ἕως διακόσια βήματα ἐνρίσκομεν τὸ μοναστήριον τοῦ τιμίου Προδρόμου, μέγαν καὶ θαυμαστόν, μὲ ὅλον ὁποῦ τούτο τὸ μοναστήριον, τὸ πάλαι ἦτον κάλλιστον καὶ ὠραιότατον, καθὼς ἀπὸ τὰ ἑδαφίσματα φαίνεται, τὴν σήμερον ὁμῶς εἶναι πολλὰ σεβαθρωμένον ὥστε μόλις ἔχει ὀλίγα κελεῖα διὰ ἀνάπαυσιν τῶν προσκυνητῶν, ἐπειδὴ οἱ, τε ἐξουσιασταὶ, καὶ οἱ ἐντόπιοι τῷ φθόνῳ τηκόμενοι, καὶ τῇ κακίᾳ φερόμενοι διὰ τὴν θεωρητικὴν αὐτοῦ τοποθεσίαν, πάντοτε ἐμποδίζουσι τὴν ἀνάκτισιν αὐτοῦ.

Ἄλλὰ τὴν σήμερον ἐν τῇ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ταύτῃ μεταβολῇ ἐπληροφόρηθην, ὅτι αὐτὸ τὸ μοναστήριον, ἀδεία τῆς νέας διοικήσεως ἀνεκαινίσθη, καὶ ἄριστα ἐπεριτεχνίσθη, μὲ πόρταν σιδηρὰν ὡσαύτως καὶ ἡ Ἐκκλησία ὅσον ἦν δυνατὸν ἐκαλλωπίσθη, ἡ ὁποία ἔχει καὶ δύο παρακ-

παρακλησία, ἐν ἐκ δεξιῶν, καὶ ἄλλο ἐξ ἀριστερῶν ὑποκάτω δὲ ὄλου τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, εἶναι κεινοφωμένον ὄλον ὅπου κατὰ περίστασιν, ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας Μακαρίου τινὸς Ἱερομονάχου, ἔτυχε νὰ καταβῶ μετὰ τοῦ Πανιερολογιωτάτου, τότε μὲν Ἀρχιεπισκόπου λύδδης, ἡδὴ δὲ Μητροπολίτου ἁγίου Ναζαρέτ, κυρίου Δοσιδέου, τοῦ καὶ Ἐπιτρόπου τῆς θειοτάτης αὐτοῦ Μακαριότητος ὄθεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς εἶδομεν, τῷ ὄντι φοβερὰ κτήρια, τοίχη, πόρτας, παράθυρα μεγαλοπρεπέστατα πλὴν ὅλα ὑπόγαια καὶ σεβαθρωμένα ἐν τόπῳ σκοτεινῷ. διὸ καὶ χωρὶς φωτὸς λυχνιαίου δὲν ἤμπορεῖ τις νὰ ἰδῇ τίποτε αὐτὸ τὸ ὑπόγειον, λέγουσιν, ὅτι τὸ πάλαι ἐκτείνετο πολὺ περισσότερον.

Εἰς τοῦτο τὸ Ἱερὸν μοναστήριον ἐνρίσκεται καὶ μέρος τῆς τιμίας κάρας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, μέσα εἰς ἀργυρὰν φιάλην μεμαρτυρημένον, καθὼς περὶ τούτου δηγεῖται καὶ ἡ φιλαλήθης καὶ πολυδρῦλλητος Ἱστορικὴ ἐκείνη Δωδεκάβιβλος τοῦ γροιδήμου Δοσιδέου, Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων. Ὅστις ἐν τῷ — ἱβ'. βιβλίῳ. κεφ. ε'. παραγράφῳ ἕκτῳ, διηγούμενος περὶ τῆς ἀπὸ Ἰλῆμ. εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανελεύσεως αὐτοῦ, λέγει, ὅτι ἀποδημήσας ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βλαχομπογδανίαν, ὅτε καὶ τὰ μοναστήρια Καλούη καὶ Οὐγκρέη λεγόμενα ἔλαβεν, εὔρεν αὐτὸ τὸ μέρος τῆς τιμίας κάρας τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ μοναστηρίῳ Καλούη καὶ διὰ τὸ ἀμφίβολον τοῦ τόπου, ἀνήνεγκεν αὐτὸ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου καὶ ἐνρίσκεται ἄχρι τῆς σήμερον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

Περιπατοῦντες γοῦν καὶ ἐκ τούτου τοῦ μοναστηρίου ὀλίγον διάστημα κατ' ἐυθείαν, ἐνρίσκομεν ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος τὸν οἶκον τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου, ὅπου εἶναι Ἐκκλησία τῶν Συριάνων.

Καὶ ἄντικρυ αὐτοῦ ὀλίγον τι παρεμπρὸς ἐνρίσκομεν τὸν οἶκον τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, ὅπου εἶναι Ἐκκλησία τῶν Ἰακωβι-

τῶν, ἣ ὁποῖα μέχρι τῆς σήμερον παρά πάντων τῶν ἐντοπίων Γιακουπιᾶ ὀνομάζεται.

Περιπατοῦντες πάλιν ὀλίγον, εὐρίσκομεν τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῆς Ἑβραϊκῆς λεγόμενον, ὅπερ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀρθοδόξων.

Εἰς αὐτὸ ἀναπάνονται οἱ ἀνερχόμενοι κατὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τὴν προσκύνῃσιν τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς, ἐυφραϊνόμενοι μὲ τὴν προσήκουσαν περιποίησιν ὑπὸ τοῦ ἐκείσε κατὰ καιρὸν ἡγουμενεύοντος.

Περὶ τοῦ μοναστηρίου τῶν Ἀρμενίων.

Πλησίον τούτου εἶναι καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου υἱοῦ Ζεβεδαίου, μὲ οἰκοδομὴν λαμπροτάτην, μὲ Ἐκκλησίαν ὠραιωτάτην, καὶ μὲ περιοχὴν ἐυρυχωροτάτην τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον τὸ κρατοῦσιν ἀδίως οἱ ἐπάρατοι Ἀρμένιοι.

Τοῦτο τὸ μοναστήριον πρότερον τῶν Γκιουρτζήδων χριστιανῶν ὄν, ἐπὶ τῶν Βασιλέων Αἰγύπτου καὶ Παγδατ, μεγάλως ἀδυνατήσαντες, καὶ πολλὰ χρέη ἐπιφορτισθέντες, καὶ μὴν ἔχοντες πλέον τὸν τρόπον γὰ ἀποκρίνωμαι εἰς τοὺς Κρατοῦντας καὶ Ἀραβας τὰ συνήθη δασύματα, ἀφέντες εἰς ἡμᾶς ἔφυγον καὶ ἡμεῖς

ἡμεῖς πληρώσαντες τὰ χρέη αὐτῶν, τὸ ἐλόβομεν εἰς τὴν δεσποτείαν μα.

Ἄλλ' εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Κανῶν Σουλτῶν Σουλεϊμᾶν, οἱ Ἀρμένιοι παραπαλέσαντες τὸν τότε ἡγεμόνα τῆς Ἱερουσαλήμ, τὸ ἔλαβον μὲ συμφωνίαν, διὰ τὰ κἀθῶνται μὲ ἐνοσίμιοι φλωρίαν πενήκοντα.

Ἦστερον δ' ἐλθόντες εἰς αὐξήσιν καὶ μέγεθος, τὸ οἰκιοποιήθησαν. (Καθῶς τὸ ἔκαμον καὶ οἱ Φράγγοι, καὶ ἔλαβον παρ' αὐτῶν τῶν πτωχῶν Ἰβήρων, τὴν μονὴν Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ τὴν κατακρατοῦσι μέχρι τοῦδε, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι εἶναι μοναστήριον τῶν Φραγκῶν).

Μετὰ ταῦτα ὁμοῦ κατασταθεὶς Πατριάρχης Ἱερουσαλῦμων ὁ ἀοίδημος Παῖσιος, φιλοτίμως ἀγωνισάμενος ἀπεδίωξε τοὺς Ἀρμένιους ἐκ τούτου τοῦ μοναστηρίου διὰ Βασιλικῆς ὀριζμοῦ, ὡς δηγεῖται περὶ τούτου κατὰ πλάτος ὁ ἀοίδημος Δοσίθεος ἐν τῷ δωδεκάτῳ βιβλίῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ, παραγράφῳ πέμπτῳ. Ἄλλὰ πάλιν οἱ Ἀρμένιοι μεταχειρισθέντες μέσα δυνατὰ, καὶ πολλὰ κατὰ τοῦ κὺρ Παῖσιου κρυφίως ἐνεργήσαντες, τὸ δὲ χεῖριστον, ἔντος καὶ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ Ἐπιτρόπου Ἀνθίμου τοῦ Σκοίρτου, κατὰ πολλὰ ἀδυνειδήτου, ἐπανέλαβον αὐτοῖς αὐτὸ, καὶ τὸ κατακρατοῦσιν ἕως τῆς σήμερον Ἄλλ' εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐποχὴν, καὶ τὸν χρυσοῦν, δὸς εἰπεῖν αἰῶνα, ἐν τῷ καιρῷ, φημὶ τοῦ Μεγαλειωτάτου Εὐσπλαγγικωτάτου καὶ Κραταιωτάτου τωρινῶν Σουλτάνου, ἐλπίζεται δικαίῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ ἀπόσπασις τούτου τοῦ μοναστηρίου ἐπειδὴ σώζονται ἄχρι τῆς σήμερον παρ' ἡμῖν Ἰσχυρώτατα σεννέτια καὶ Βασιλικά ἔγγραφα καὶ χάτσερίφια, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσιν, ὅτι αὐτὸ καὶ πρότερον καὶ ἴστερον, ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀρθοδόξων.

Εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον φαίνεται ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἀπενεφάλασεν ὁ Ἡρώδης τὸν Ἀπόστολον Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, κα-

ὡς εἰς τὰς πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων φαίνεται ἀπέχει δὲ ἀπὸ τὰ ὁσπῆτια τοῦ Δαβίδ, περὶ τῶν ὁποίων εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπομεν, βήματα διακόσια.

~~~~~

Περὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

Κατὰ ἀνατολὰς δὲ τοῦ Παναγίου τάφου, ἔνδον τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, εἶναι καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος, ἀγκαλιὰ αὕτη ἡ ἁγία πόλις Ἱερουσαλήμ ἐστάθη περιβόητος πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τὸν κτίστην αὐτῆς ἀρχιερέα Μελχισεδέκ, καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἐπειδὴ καὶ ἐχρημάτισε περίπου δύο χιλιάδας χρόνους πρὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ ἄλλα πολλὰ προτερήματα, ἐξαιρέτως ὅμως διὰ τὸν ὑπερβαύμαστον ναὸν, τὸν ὁποῖον ἔκτισεν ὁ Σολομῶν ἐν αὐτῇ· τοῦτον τὸν ναὸν ἔκτισεν ὁ Σολομῶν εἰς τὸ ὄρος, τὸν Μωριάν, εἰς τὸ ὁποῖον ὄρος, ὃ Ἀβραὰμ ἠθέλησε κατὰ τὴν θείαν βούλησιν νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσαὰκ ἔργον μεγαλοπρεπέστατον, καὶ ὡς οὐδὲν ἄλλο, τὸ ὁποῖον καὶ ἱερὸν ἐκάλου· τοῦτον τὸν ναὸν ἀσεβῶς τὸν ἔκαψε, καὶ τὸν ἠδάφησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων μετὰ δὲ ἑβδομήμηοντα χρόνους τὸν ἠνόρθωσε πάλιν ὁ Ζοροβάβελ μαζὺ μὲ τὸς συνελθόντας αὐτῷ Ἰουδαίους ἐν τῆς ἀποικίας, διὰ τῆς συννεύσεως τῶν Βασιλέων τῆς Περσίας· ἀλλὰ πολλῶ ἑλλειπέστερον τῆς προτέρας μεγαλοπρεποῦς λαμπρότητος· αὐτὸν τὸν ναὸν ἰδῶν ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος, ἠδέσθη, καὶ ἐυλαβήθη. εἶτα τὸν ἐμίανεν ὁ Ἀντίοχος, τὸν ἀνεκάθηραν οἱ Μακαβαῖοι κατεπολεμήθη ὑπὸ τοῦ Πομπηίου ἐξεγυμνάθη ὑπὸ τοῦ Κράσου· εἶτα Ἡρώδης ὁ Ἀσκαλωνίτης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ ἐλκύσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν

του

του τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, κρημνίσας αὐτὸν τὸν ἀνήγειρε πολλὰ λαμπρότερον, ἴσον κατὰ τὸ ἀρχαῖον ὕψος.

Τὰ μέρη τούτου τοῦ ἱεροῦ ἦσαν τέσσαρα καὶ πρῶτον ἦτον τὸ προαύλιον, ἧτοι ἡ ἐξωτέρα αὐλή, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέβαινον καὶ οἱ ἀλλογενεῖς· δεύτερον ἦτον, τὸ κοσμικὸν ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἦτον κειχωρισμένον τοῦ προαυλίου μὲ τοῖχον, καὶ εἰσῆρχοντο τῶσον ἄνδρες, ὅσων καὶ γυναῖκες μόνον ἐκ τῶν Ἑβραίων, προσφέροντες τὰς λατρείας. Εἰς αὐτὸ ἦτον ἡ στοᾶ τοῦ Σολομῶντος, εἰς τὴν ὁποίαν συνεχῶς ἐδίδασκεν ὁ Σωτὴρ τοὺς ἀπειθεῖς Ἰουδαίους, καὶ αὐτοὶ θαυμάζοντες εἰς τὴν σοφίαν αὐτοῦ ἔλεγον, πόθεν οὗτος οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς· Τρίτον μέρος τοῦ ἱεροῦ ἦτον τὰ ἅγια, συνεχῆς μὲ τὸ κοσμικὸν ἅγιον, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέβαινον μόνον οἱ ἱερεῖς, καὶ σχεδὸν εἰς τὴν μέσσην αὐτοῦ ἀντίφω τοῦ ναοῦ ἦτον τὸ θυσιαστήριον. εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἱερεῖς προσέφερον τὰ θυσιάματα καὶ εἰς τὴν μίαν πλευρὰν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ θυσιαστηρίου ἐστέκετο χρυσὴ λυχνία ἐκεῖ ἦτον καὶ ἡ χρυσὴ τράπεζα, ἔχουσα τοὺς ἄρτους τῆς προδέσεως.

Εἰς αὐτὸ τὸ θυσιαστήριον εἶδεν ὁ Ζαχαρίας τὸν Ἄγγελον ἰστάμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου, τὸν προειπόντα τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου, ὅταν ἱερούργει ὡς ἱερεὺς ὁποῦ ἦτον. καὶ τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον μέρος τοῦ ἱεροῦ, ὠνομάζετο ἅγια ἁγίων, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἐφυλάττετο ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Θεὸς συνωμίλει μὲ τὸν ἄκρον Ἀρχιερέα, καὶ τοῦ ἀπεκρίνετο, διὰ τοῦτο χρηστήριον ἐκαλεῖτο· ἔνδον δὲ τῆς κιβωτοῦ ἦσαν αἱ δύο πλάκες, εἰς τὰς ὁποίας ἔγραψεν ὁ Θεὸς τὸν νόμον, ἡ χρυσὴ στάμνος τοῦ Μάννα, καὶ ἡ βλάβδος Ἀαρῶν ἢ βλαστήσασα.

Ἡ αὕτη δὲ ἡ κιβωτὸς δὲν ἐσώζετο εἰς τὸν ἀνορθωθέντα ναὸν μετὰ τὴν Βαβυλωνικὴν ἐπάνοδο· αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἐγένετο καὶ ἡ ἀφιέρωσις τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, ὑπὸ Ἰωακείμ καὶ Ἄννης

Ἐν τῇ ἡλικίᾳ αὐτῆς εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς ἡλικίας αὐτῆς, καὶ αὐτοῦ ἐκάθησε χρόνους δώδεκα τρεφομένη ὑπὸ θείου Ἀγγέλου. καὶ πάλιν εἰς τὸ προάυλιον, τὸ ὑπόσιον καὶ ἄνδρον τῶν ἔθνων ἐκαλεῖτο, ἦτον ἡ ὠραία πύλη, ἀντικρίζουσα τὴν ἀνατολὴν, ἡ ὁποία διὰ τοῦτο καὶ ἀνατολικὴ ὠνομάζετο, διὰ τῆς ὁποίας ἐπέρασεν ὁ Ἰησοῦς καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου υἱὸν ὑποζυγίου, ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Βηθανίαν μετὰ τὸ ἀναστῆσαι τὸν Λάζαρον, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, οἱ δὲ παῖδες τῶν Ἑβραίων προὔπαντῶντες μετὰ κλάδων ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ ἐυφημοῦντες τὸν ἔλεγον. ὡσαναὶ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἐυλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Εἰς αὐτὴν τὴν ὠραίαν πύλην ἰάτρευσε τὸν χωλὸν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος σὺν ἅμα τῷ Ἰωάννῃ ἐυρισκόμενος. τὸ ὕψος ταύτης τῆς πύλης ἦτον τριάκοντα πηχῶν, καὶ ὅλη ἐκαλύπτετο ὑπὸ χαλκοῦ Κορινθίου ἢ ἀντικρυ ταύτης πύλη, διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆρχοντο εἰς τὸ ἄνδρον τῶν Ἰουδαίων, ἦτον ὑψηλὴ πενήκοντα πηχῶν. ἡ εἰσάγουσα δὲ εἰς τὸ ἄνδρον τῶν ἱερέων, εἶχε τὸ ὕψος ἑβδομήκοντα πηχεῖς αὐτοῦ δὲ τοῦ Ναοῦ ἡ πύλη ἦτον κατὰ τὸ ὕψος πηχῶν ἐννεήκοντα, καὶ κατὰ τὰ διαστήματα τῶν πυλῶν ἐσυστοιχοῦσαν καὶ τὰ πολυτελεῖ ἀυλαῖα, ἦτοι τὰ παραπετάσματα, ἢ καταπετάσματα αὐτὸ τὸ καταπέτασμα τῆς ὑψηλοτάτης πύλης τοῦ Ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἐκ τῆς κορυφῆς ἕως τῆς ὑπάτης, ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐξέπνευσεν ἐν τῷ σταυρῷ. εἰς αὐτὸ τὸ πτερύγιον παραλαβὼν τὸν Ἰησοῦν ὁ διάβολος εἶπεν αὐτῷ, εἰ ὕψος εἶ τοῦ Θεοῦ βάλε σε αὐτὸν κάτω, ὅθεν καὶ ἤκουσεν, οὐκ ἐμπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἱερὸν προσήγαγον τῷ Ἰησοῦ οἱ Ἰουδαῖοι τὴν γυναῖκα τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν ἐπ' αὐτοφύρῳ μοιχευομένην ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ἱερὸν ἐδίωξεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολυβιστῶν ἀνέτρεψεν. αὐτὸς ὁ ναὸς ἐπεριτριγυρίζεται ὑπὸ τῆς ὠραιότητος κοιλάδος τῆς λεγομένης Κέδρων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρέμνισαν οἱ ἀνόσιοι Ἑβραῖοι τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον ἐκ τῆς ἀνωτάτης κορυφῆς τοῦ πύργου.

Ταύ-

Τοῦτον λοιπὸν τὴν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν τέλος πάντων κατέκαυσε, καὶ κατέσκαψεν ὁ Τίτος ὁ υἱὸς τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, καὶ ἀπὸ τότε ἔμεινεν ἡδαφισμένος ἕτη σχεδὸν τριακόσια, ὥστε πάλιν ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν. αὐτὸ τὸ ἱερὸν τὸ κρατοῦσιν οἱ Τοῦρκοι τὴν σήμερον μὴ δίδοντες κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τοὺς χριστιανούς εἴσοδον ἐν αὐτῷ, αὐτὸς ὁ λεγόμενος ναὸς τοῦ Σολομῶντος (διότι ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος τελείως ἠφανίσθη) ἐυρίσκεται τὴν σήμερον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἐκεῖ ὅπου ἦτον καὶ ὁ παλατός, ὁ ὁποῖος ὑπερβαίνει, ὄχι μόνον ὅλας τὰς οἰκοδομὰς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ λοιποὺς ναοὺς τῶν Ὠθωμανῶν, ἐὰν καὶ ὄχι κατὰ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ὠραιότητος καὶ τοῦ κάλλους, ἢ διὰ τὴν εὐσεχίαν τῆς οἰκοδομῆς του· εἶναι δὲ οἰκοδομημένος ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν τόπον, ἦτοι εἰς τὸ ὄρος Μωρία· ἔχει περιοχὴν ἐντυχωροτάτην, ἡ ὁποία ὡς ἄδεται περιέχει πολλὰ θαυμάσια, καὶ παλαιὰ καὶ νέα. ἐυρίσκεται πληστόν εἰς τὴν χρυσῆν τῆς πόλεως πόρταν, ἣτις εἶναι προσβολημένη εἰς τὴν μεγάλην ἀυλὴν τοῦ Ναοῦ· ἀπὸ τὴν μίαν γωνίαν αὐτῆς ὡς πρὸς μεσημβρίαν, εἶναι ὁ ναὸς ἐνθα ἐγένετο ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου Συμεῶν. οἰομάζεται δὲ παρὰ τοῖς Ἀραβῶν Μετζίτ ἄξα, ἦτοι προσκυνητήριον ἔσχατον, τὸ ὁποῖον τιμῶσι μεγάλως οἱ Ὠθωμανοὶ, καὶ εἶναι ὅλος μολυβδοσκεπάστος, εἶναι δὲ Μετζίτη καὶ προσκυνούσιν ἐκεῖ εἰς τὸ μέσον τοῦ κέντρου τῆς ἀυλῆς ταύτης, στέκεται ὁ τοῦ Σολομῶντος ναὸς λεγόμενος Ἀραβιστὶ Σεχρέτ ΟΥ'λλάχ, ἦτοι λίθος Θεῖος, ἢ ἱερός, καὶ Μαλακτὰς ὅπερ δηλοῖ, λίθος κρεμάμενος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν καὶ ὅλος ὁ ναὸς, διότι εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ εἶναι μία πέτρα, ἡ ὁποία εἶναι προσβολημένη ἐπάνω εἰς δύο τοίχους, ἐξέχουσα ἀπὸ αὐτοὺς κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῆς εἶναι σπήλαιον· οἱ τοῦ Μωάμεθ κοινότερον λέγουσιν, ὅτι αὐτὴ ἡ πέτρα ἐκατέβη ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, καθὼς καὶ ἄλλοι τινὲς λέγουσιν ὅτι ἐπάνω αὐτῆς ἔγνω τὸ πρῶτον ὁ Ἀδάμ καὶ ἄλλοι τινὲς λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τῶν Ῥαβίνων Ἑβραίων τινὲς, λέγουσιν ὅτι εἶναι οἱ λίθοι ἐκεῖνοι, τοῖς ὁποίοις ὁ Ἰακώβ ἔθηκε πρὸς κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἐνυπνιαθεῖς εἶδε τὴν κλίμακα,

μανα, καὶ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίοντας ἐπ' αὐτήν, οἱ ὁποῖοι λίθοι, τότε μὲν ἦτον πολλοὶ, ὕστερον δὲ προστάξει Θεοῦ ἐγένοντο εἰς ἓν κερ. κή. τῆς γενέσεως. τινὲς δὲ πάλιν λέγουσιν, ὅτι ἦν ἀντίτυπος τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ ὁ ἐπ' αὐτήν διδάσκων, ἀντίτυπος τῇ κιβωτῷ τῆς Διαθήκης, ὡς διασαφῶν δηλαδὴ καὶ ἐρμηνεύων τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ περιεχόμενα, ὡς καὶ ἄλλοι θέλουσι πάλιν ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι ἦν ὁ λίθος ἐκεῖνος, ἐπάνω τοῦ ὁποίου ἦτον ἡ κιβωτὸς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Καὶ πάλιν ἄλλοι ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ χοῦς ἐκείνου, ἐξ οὗ ἐπλάσθη καὶ ὁ Ἀδάμ· ἐπάνω εἰς αὐτήν ἐυρίσκειται τυπωμένον ἓνα πάτημα ποδῶν, τὸ ὁποῖον λέγουσιν οἱ τοῦ Μωάμεθ, ὅτι εἶναι τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, ὅταν ἦλθε καὶ ἐπροσκύνησεν ἐπάνω εἰς αὐτήν, εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος φαίνονται τὰ δάκτυλα τοῦ Ἀρλαγγέλου Γαβριὴλ, ἐπειδὴ ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἴρηται δὲν δίδεται ἄδεια νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸν οἱ χριστιανοὶ; ἢ ἄλλης θρησκείας ἄνθρωποι (εἰμὴ μόνον ἐὰν δοθῇ εἰς τινὰ ἐξ αὐτῶν ἄδεια διὰ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ) παρὰ μόνον οἱ τὰ τοῦ Μωάμεθ θρησκεύοντες· οἱ δὲ παραβάντες τὸν ὄρον τοῦτον εἶναι ἔνοχοι, ἢ εἰς ἐξόμωσιν, ἢ εἰς κεφαλικὴν τιασίαν. Περὶ τοῦτου τοῦ ναοῦ ἀσύμφωνα πολλὰ, καὶ ἱστοροῦνται, καὶ λέγονται παρὰ τοῖς Ἀραβσι καὶ Ὡθωμανοῖς, τὰ ὁποῖα ἀντίκεινται εἰς τὴν θείαν Γραφήν, καὶ εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀληθεῖς τῶν ἱστορικῶν ἄτινα καίπερ εἰδότες ἀκριβῶς, ὅμως οὐκ ἔξεστι γραφῇ παραδοῦναι, τὸ δὲ αἴτιον πασίδηλον.

Ἐξῶθεν δὲ τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τὴν βορεινὴν πόρταν εἶναι ὁ Βόρβορος, ἐνθα ἔρριψαν τὸν Προφήτην Ἰερεμίαν. ἄχρι τῆς σήμερον φαίνεται ὡσάν ἓνας βαθὺς λάκκος.

Περὶ τῶν ὀσπητίων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.

Ἀπὸ αὐτοῦ ὡς τόξου βολὴν εἶναι τὰ ὀσπήτια τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης τῶν Διαταίων καὶ Θεοπατόρων· εἰς αὐτὰ εἶναι σπηλαιον βαδύτατον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ἡ παναμάμητος Θεοτόκος Μαρία. αὐτὰ τὰ ὀσπήτια τὰ ἀποδομήσεν ἡ μακαρία Ἐλένη, με μίαν ὑπερδαύμαστον καὶ ὠραιότητα μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωσίας, διότι εἶναι πλησίον τοῦ Ἱεροῦ, τὴν ἐκράτησαν οἱ ἐξουσιασταὶ, καὶ τὴν σήμερον μῆτε ἐκκλησία, μῆτε μοσχέα εἶναι, ἀλλὰ φύλακες μόνον κἀθνται καὶ φυλάττουσιν. ὅταν ὅμως θέλομεν ἐμβαίνομεν ὄλλοι καὶ προσκυνούμεν, ποιοῦντες παράκλησιν μόνον, καὶ ἔχι ἄλλην καμμίαν ἱεροτελεσίαν.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἱερώτατον κτήριον ἠθέλησε ποτέ τις δυνάστης τῶν προυχόντων τῆς Ἱερουδαλήμ, ἵνα κατακρημνίσας αὐτὸ λάβῃ πέτρας καὶ ἄλλας ὕλας, διὰ νὰ κτίσῃ τὸ ὀσπήτιόν του. ἀλλ' αἰφνης ἐν τῷ ὕπνῳ του, βλέπει ἄγγελον φοβερὸν βαστάζοντα σπάθην φλογεράν, ἐπαπειλοῦντα αὐτὸν καὶ λέγοντα, ἵνα πάνση τῆς ἀσεβείας καὶ ἀδυσίας· ὁ δὲ δύντροπος ὢν ἀδιαφόρησεν. ἀλλὰ καὶ δεύτερον εἶδε τὰ αὐτὰ τρομερὰ ὄραματα καὶ πάλιν ἠμέλησε. τρίτον ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἶδεν ἄλλα φοβερώτερα ὄραματα, καὶ φανερώσασα ταῦτα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, παρεκάλει νὰ πάνση τοῦ ἀδίκου ἐπιχειρήματος. ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἠθέλησεν. ὅθεν εὔρεν αὐτὸν ἡ Θεία δίκη, πατάξασα καὶ ἔξω φρενῶν ποιήσασα. ὥστε τοῖς πᾶσιν ἐφαίνετο θάγμα ἐλεεινόν. Ἐκτοτε οὐκ οὐδεὶς πλέον τολμᾷ νὰ πάρῃ πέτραν ἢ ἄλλο τι, ἀπὸ αὐτοῦ τὸ σεβασμιώτατον ὄνημα, τοῦ ὁποίου φαίνεται ἀκόμι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ καμπαναρεῖον εἰς ὠραίαν τοποθεσίαν ἐυρισκόμενον ἢ ὑπερτάτη Θεία πρόνοια ἴσως ἀναμένει καιρὸν,

καιρὸν, ἵνα πάλιν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἀνακτισθῆ καὶ κατοικηθῆ· εἶδε γένοιτο.

Πλησίον τούτου τοῦ οἴκου, εἶναι καὶ ἡ προβατικὴ Κολυμβήθρα, ἔνθα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ὑγιῆ τὸν παράλυτον, κείμενον ἐκεῖσε χρόνους ἑπτὰ καὶ τριάκοντα.

Ἀπὸ αὐτοῦ ἀναβαίνοντες πρὸς δυσμὰς εἶναι τὸ παλάτιον τοῦ Πιλάτου, εἰς τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον ἔχει τὴν κατοικίαν τοῦ ὀ "Επαρχοῦ τῆς πόλεως, ἦτοι ὁ Πασᾶς ἢ ὁ Μουσελήμης αὐτοῦ· ἀπὸ αὐτοῦ φαίνονται καὶ ὅλα τὰ ἔξωθεν τοῦ ἱεροῦ καὶ ὅσα προέπομεν.

Πλησίον τούτου τοῦ Παλατίου εἶναι μία καμάρα μὲ τρία παράθυρα, καὶ αὐτοῦ ἦτον τὸ Πραιτώριον, ἐν ᾧ καθίσας ὁ Πιλάτος ἔκρινε τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὴν ἀδικὸν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐποίησεν.

ὑποκάτω δὲ τῆς καμάρας ταύτης εἶναι καὶ ὁ παλμὸς τῆς Παναγίας, ἦτοι ὁ τόπος, ὅπου ἰσταμένη ἡ Παναγία καὶ αἰούσα τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτῆς ἔλυποδήμησεν.

Ἀυτοῦ πλησίον ἦτον καὶ τὰ ὀσπήτια τῶν παρανόμων καὶ ἀνιέρων Ἄννα καὶ Καϊάφρα, οἱ ὁποῖοι ἔδωκαν τὴν ψευδῆ καὶ παράνομον μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Κυρίου μας.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον περὶ τῶν ἐντὸς τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Περὶ τῶν ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ ἁγίων Προσκυνημάτων.

Μέχρι τοῦδε εἰπόντες περὶ τῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ περιεχομένων ἁγίων προσκυνημάτων καὶ εὐαγῶν τόπων, καὶ θέλοντες τὰ νῦν ἵνα εἴπωμεν, καὶ νὰ ἐκδέσωμεν καὶ περὶ τῶν πέριξ, ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους αὐτῆς.

Περὶ τῆς ἁγίας Σιών.

Καὶ λοιπὸν ἐξερχόμενοι διὰ τῆς κατὰ μεσημβρίαν πύρας τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, εὐρίσκομεν ἐνθὺς τὴν ἁγίαν Σιών, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον τὸ ὑπερῶν, ἦτοι τὸ ἐβρωμένον ἀνώγειον, ὅπου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ νομικὸν Πάσχα μετὰ τῶν θείων μαθητῶν αὐτοῦ ἐτέλεσε· καὶ τὸν Δεῖπνον τὸν μυστικὸν καὶ φρικωδέστατον, τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ Μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις παρέδωκε, καὶ τὸν ἱερὸν νιπτήρα ἐποίησε, νίψας τοὺς πόδας τῶν ἱερῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ἐν αὐτῇ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὄντων τῶν μαθητῶν συνηθροισμένων· αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς ψηλαφίσας τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ, ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν· αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας Πεν-

τημοστικής καθημένων τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων, μετὰ τῆς Παναχράντου καὶ Ἀειπαρθένου Θεοτόκου, κατήλθεν ἐπ' αὐτοὺς τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν· αὐτοῦ ἐκάθητο ἡ Παναγία μὲ τὸν Θεολόγον Ἰωάννην, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς πρὸς οὐρανὸν μεταστάσεώς της· αὐτοῦ παρέδωκε καὶ τὴν ἁγιοτάτην αὐτῆς ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ Ἰοῦ καὶ Θεοῦ αὐτῆς· αὐτοῦ εἶναι καὶ τὰ μνήματα τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος· τὴν σήμερον ἔχουσιν αὐτὴν οἱ Τοῦρκοι ναὸν καὶ προσκυνοῦσι, καὶ μήτε εἰς αὐτὸν εἶναι συγχωρημένη ἢ εἴσοδος εἰς τοὺς χριστιανούς· εἰς τὴν ἐξοχὴν αὐτῆς εἶναι τὰ μνήματα τῶν τε ὀρθοδόξων χριστιανῶν, καὶ ἑτεροδόξων· εἰς αὐτὰ τὰ μνήματα εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἐξέρχεται Ἀρχιερεὺς μετὰ τοῦ Ἱερατείου, καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τῶν ὀρθοδόξων, καὶ ἐκτελεῖ τὸν ἐσπερινὸν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, καὶ ἀναγινώσκει τὰς εὐχὰς τῆς γοητικῆς, εἰς μνημόσυνον πάντων τῶν ἀπανταχοῦ κεκοιμημένων χριστιανῶν.

Ἀπέναντι δὲ τῆς ἁγίας Σιᾶν πρὸς μεσημβρίαν ἕως ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, εἶναι ἡ ταφὴ τοῖς ξένοις, ἦτοι ὁ Ἄγρος Σίμωνος τοῦ Κεραμαῖως, ὁ ὁποῖος ἠγοράσθη μὲ τὰ τριάκοντα ἀργύρια ὅπου ἐπώλησεν ὁ προδότης Ἰούδας τὸν Κύριον εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Ἀυτοῦ εἶναι καὶ σπήλαιον ἐν ᾧ θάπτονται οἱ ξένοι καὶ πτωχοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐχει δὲ καὶ ἕτερον σπήλαιον μὲ Ἐκκλησίαν, εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ὀνουφρίου τιμωμένην, εἰς τὴν ὁποίαν λειτουργοῦσι τῶ Σαββάτῳ τῶν Ψυχῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ Ἀρχιερέως καὶ ὄλων τῶν προσκυνητῶν, καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐντοπίων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, εἰς μνημόσυνον πάσης ψυχῆς ὀρθοδόξων.

Κατωτέρω δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ πηγάδιον τοῦ Ἰωὰβ, τὸ ὁποῖον εἶναι βαθύτατον, καὶ ἔχει νερὸν γλυκύτατον, λέγουσι δὲ κατὰ

τὰ παρατήρησιν ὅτι, ὅταν πλημμυρίσῃ αὐτὸ τὸ πηγάδι γίνεται ἐτυχεῖς ὁ χρόνος ἐκεῖνος, καὶ ὅταν εἶναι δυστυχεῖς, οὔτε γεμίζει κἄν, ἀλλὰ μόνον ὅσον φαίνεται τὸ νερὸν. ἐξ οὗ καὶ οἰκονομεῖται ἡ Πολιτεία, ἐν καιρῷ ἀνομβρίας καὶ στερηθείως ὕδατος· Αὐτοῦ πλησίον εἰρίσκονται καὶ ὀλίγοι τινες κῆποι μὲ πρασινάδες, καὶ χόρτα διάφορα τρόφιμα.

Περὶ τῆς Ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα.

Ἀπὸ αὐτοῦ περιπατοῦντες κατὰ τὸ νότιον μέρος ἕως τρεῖς ὥρας, εἶναι ἡ Ἱερὰ Λαύρα τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ Ἠγιασμένου, εἰς τὴν ὁποίαν ἀσκήτετε μὲ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὄντας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους· αὐτὸ τὸ ἱερὸν μοναστήριον ἐκτίσθη δι' ἐπιστασίας αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Σάββα, δι' ἐξόδων τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, ἀνεκαινίσθη δὲ μετὰ ταῦτα παρὰ τοῦ βασιλέως Ἐμμανουὴλ τοῦ Πορφυρογεννήτου· καὶ τρίτον πάλιν παρὰ τοῦ αἰοδήμου Πατριάρχου Δοσιθέου εἶναι δὲ σεβασμιώτατον, μεγαλωτάτον καὶ ἀξιοθαύμαστον κατὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν οἰκοδομήν, διότι τὸ μὲν ἀνατολικὸν αὐτοῦ μέρος εἶναι θεμελιωμένον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ χειμάβρου, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Κοιλὰς τοῦ Κλαυθμῶνος, τὸ δὲ δυτικὸν ἐπάνω εἰς τὸν λόφον, καὶ γύρωθεν μὲ μεγάλα δυνατὰ καὶ στερεὰ ποδαρμὰ.

Ἐχει δὲ Ἐκκλησίαν ἁραισιότατην καὶ πανθαύμαστον, τιμωμένην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἐυαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἔχουσαν μάκρος ἰχναρία ἐννενήμοντα, καὶ πλάτος τριάκοντα· ἔξωθεν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς

δυσμὰς,

δυομας εἶναι ὁ τίμιος τάφος τοῦ ἁγίου Σάββα, μὲ ἱερὸν Κουβούκλιον, ἔμπροσθεν δὲ τοῦ Κουβουιλίου εἶναι καὶ τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων. κάτωθεν μικρὸν περιβολάκη καὶ πηγάδια πρὸς παρηγορίαν τῶν ἐκεῖσε πατέρων, καὶ ἄνωθεν τοῦ περιβολίου εἶναι τὸ σπήλαιον τοῦ ἁγίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀσκήτευσεν, διώξας τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα λέοντα ἔχει δὲ ἐν αὐτῷ παραλήσια πέντε, καὶ πρῶτον τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἔμπροσθεν εἰς τὸ Κουβούκλιον τοῦ ἁγίου, ἔνθα εἶναι καὶ τὰ ἅγια λείψανα τῶν ἀσκητῶν τοὺς ὁποίους ἐθανάτωσαν ἕναν καιρὸν οἱ Σαρακηνοὶ· δεῦτερον τῶν ἁγίων Μ' μαρτύρων, πλησίον εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας, ἔνθα εἶναι καὶ τὰ σημανδρα καὶ αἱ καμπάνες, ἡ τράπεζα, τὸ μαγειρεῖον, καὶ ὁ φουῦνος· παρεμπρὸς εἶναι τὸ παραλήσιον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ φοινικία τοῦ ἁγίου, τὸ πλυστήριον τῶν Πατέρων, τὸ Πατριαρχικὸν κελλεῖον, καὶ ἄλλα τινὰ κελλεῖα τῶν Πατέρων. ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν τῆς Ἐκκλησίας πάλιν ἀναβαίνοντες ἀπὸ μίαν πέτρινην σκάλαν, ἐυρίσκομεν τὸ παραλήσιον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ ἀναβαίνοντες εἰς ἀνώτερον μέρος ἐυρίσκομεν καὶ τὸ ἄλλο παραλήσιον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. ἐν ᾧ ἀσκητεύσας Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἔνθα καὶ ὁ τίμιος τάφος αὐτοῦ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ ὀνομάζεται τοῦ Δαμασκηνοῦ παραλήσιον· εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μοναστηρίου εἶναι πύργος, καὶ αὐτοῦ φυλάττει ἕνας Καλόγηρος πάντοτε, καὶ ὅταν ἔρχονται ἀπὸ Ἱερουσαλήμ ἢ φορτία, ἢ προσκυνηταὶ, δίδει εἴδησιν τοῖς ἀδελφοῖς, σείρωντας κώδωνας, καὶ οὕτως ἀνοίγωντες τὴν πόρταν τοῦ μοναστηρίου, δέχονται τὰ σταλθέντα· ἔχει δὲ τοῦτο τὸ ἱερὸν μοναστήριον καὶ τρεῖς σιδηρὰς πόρτας, ἡ πρώτη εἶναι ὑποκάτω τούτου τοῦ πύργου, ἔνθα εἶναι καὶ ἡ λεγομένη Τάκκα, ὅπου διαμοιράζουσιν εἰς τοὺς Ἀραβας τὸ διορισμένον καθημερινὸν ψωμί· ἡ δευτέρα εἶναι πλησίον ταύτης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν διέρχονται οἱ προσκυνηταὶ, καὶ ἔχει τὴν κατάβασιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ τρίτη εἶναι κάτω εἰς τὸν χεῖμαρρον, ἔνθα εἶναι καὶ ἁγίασμα, ὅπερ ὁ ἅγιος διὰ προσευχῆς ἠνοιξεν· εἰς αὐτὸν τὸν χεῖμαρρον φαίνονται καὶ τὰ ἀσκηταρεῖα τῶν τότε ἀσκητευόντων ὁσίων.

Κατάν-

Κατάντικρον τοῦ μοναστηρίου τούτου κατὰ μεσημβρίαν εἶναι καὶ δεύτερος πύργος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει καὶ Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Στυλίου ἐν αὐτῷ τῷ πύργῳ ἐνίοτε κατοικοῦσι καὶ καλόγηροι εἰς αὐτὴν τὴν Ἱερὰν Λαύραν ὁ κτήτωρ αὐτῆς, καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σάββας, δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ συγχωρήσῃ εἴσοδον γυναικῶν, καὶ ἀγενίων ἀνδρῶν, ὥστε καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐντεῦθεν πρὸς Κύριον ἀποδημίας αὐτοῦ, δέδωκεν ἐντολὴν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὥστε εἰς τὴν σεβασμίαν αὐτὴν Λαύραν ἢ συνήθεια αὐτὴ νὰ διατηρηθῇ μέχρι συντελείας αἰώνων, ἢ ὁποῖα καὶ μέχρι τῆς σήμερον διαφυλάττεται, καὶ μήτε ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων γυναικῆς εἰσέρχονται, μήτε ἀπὸ ἄλλο γένος.

Προτοῦ ὁμοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα, μακρὰν ἕως δέκα στάδια, εἰς τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ τοῦ βαθυτάτου καὶ φρικωδεστάτου τούτου χεῖμαρρον, εἶναι μίαν πεδιάδα, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς Καλογηροπάζαρον, εἰς τὴν ὁποῖαν τὴν σήμερον κάθονται μὲ σικνὰς οἱ λεγόμενοι Ἐμπεδήδες, τουτέστιν οἱ Θεοδοῖται· εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, τὸ πάλαι ἦτον ἕνα μεγαλωτάτον κοινόβιον, καὶ ἐλέγετο τοῦ ἁββᾶ Πασσαρίωνος, διότι πρῶτος καὶ ἀρχηγὸς τοῦ κοινοβίου τούτου ἐστάθη αὐτὸς ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἁββᾶ Πασσαρίων, τοῦ ὁποῖου διάδοχος ἐγένετο ὁ Ἁββᾶ Ἐλπίδιος, καὶ τούτου πάλιν ὁ Ἁββᾶ Ἡλιοῦ, ὅς τις μετὰ ταῦτα ἐδέξατο βιαίως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, τοῦ Σελουστίου τῆς παρούσης ζωῆς μεταναστάντος. ὡς ἐν τῇ Δωδεκαβίβλῳ τοῦ ἀοιδίμου Δοσιθέου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων εἰς πλάτος φαίνεται ἤδη δὲ οὔτε ἔχνος μοναστηρίου δὲν ὥζεται εἰς αὐτὸ τὸ μέρος· Ἐπειτα πάλιν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Λαύραν, μακρὰν ὡσεὶ στάδια εἴκοσι πρὸς ἀνατολὰς, ἐπάνω εἰς τὸν χεῖμαρρον, τὸν λεγόμενον Θεικῶν, φαίνονται ἐδαφίσματα καὶ ἔχνη μιᾶς ἄλλης μεγίστης Λάυρας, τὴν ὁποῖαν ὠνόμαζον καστέλλια. μέγα εἰς τὸ κοιμητήριον αὐτῆς φυλάττονται πολλὰ ἅγια λείψανα, τὰ ὁποῖα τελείως δὲν δέχονται μετακόμησιν, καὶ ἐὰν τινὰς ἠθέλε λάβῃ κανένα μέρος ἀπὸ αὐτὰ, μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ ἴσως νὰ ἔλθῃ, περαιτέρω ὅμως μήτε τὸ ἅγιον λείψανον διαβαίνει, μήτε ὁ μετοικήσας ἀπέρχεται, ἕως ὅτου νὰ ἐπι-
στραφῇ

στραφή πάλιν ὀπίσω τὸ παραληφθὲν μέρος τοῦ ἁγίου Λευφάνου· αὐτὸς ὁ τόπος καθὼς εἶναι δύσβατος διὰ τὸ δεινὸν τοῦ τόπου καὶ ἄγριον, οὕτως εἶναι καὶ δυσκολοκατοίκητος, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμφιλοχωρούντων αὐτῷ δαιμόνων. ἐκεῖθεν ἐπὶ ἀνατολὰς, εἰς ἄλλο τόλοχωρούνημα, δηλαδὴ ὡς εἴκοσι στάδια εἶναι ἡ νεκρὰ θάλασσα, ἡ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ μοναστήριον ἦτον ποτὲ τῶν ἰβήρων, ἀλλ' ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπομεν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποκρίνωσιν τοῖς Κρατοῦσι καὶ Ἀραβῖ τὰ δυσβάστακτα ἔξοδα, τὸ ἄφησαν καὶ ἔφυγον· ὅθεν τὴν σήμερον εἶναι εἰς τὴν προστασίαν καὶ ἐπίδοκῆσιν ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων.

Περὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ἐξερχόμενοι δὲ ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Δαβὶδ πάλιν πρὸς δυσμὰς ὡς ἤμυσι ὤραν, εὐρίσκομεν μέγα εἰς μίαν κοιλάδα τὸ Ἱερὸν μοναστήριον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, περιτοιχισμένον μὲ τοίχην ὑψηλὰ, καὶ ὀχυρομένον μὲ ποδαρικά μεγάλα καὶ στερεὰ, ἐρυχωρότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὅλα τῆς Ἱερουσαλήμ μοναστήρια· ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἔχει τὸν ναὸν μέγαν καὶ θαυμάσιον, μὲ τρούλαν ὑψηλὴν, ἡ ὅποια βαστάζεται ἀπὸ τρεῖς μεγάλας καμάρας καὶ ἔξ κολώνας, ἔνδοθεν ὁ ναὸς ὅλος ζωγραφισμένος, τὸ ἔδαφος αὐτοῦ ἐστρωμένον μὲ ψηφίδια διαφόρων χρωμάτων, τὸ ὅποιον εἶναι βεβαμένον μὲ τὰ αἷματα τῶν ὁσίων Πατέρων, τοὺς ὁποίους πρὸ χρόνων ἱκανῶν ἐθανάτωσαν οἱ ἁμώτατοι Ἀραβες· ὑποκάτω τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι τρύπα στρογγυλὴ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἦτον πεφυτευμένον τὸ ξύλον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον κατεσκευάσθη ὁ τίμιος καὶ ζωοποιὸς Σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· αὐτοῦ εὐρίσκεται καὶ μέρος ἀπὸ τοῦ Τιμίου Ξύλου τοῦ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ· ἄνωθεν εἰς τὰ ἔξω πέραξ τοῦ κουμπῆ, εὐρίσκονται τὰ κελεῖα τῶν

Πατέ-

Πατέρων, καὶ ἐν μέσῳ τούτων εὐρίσκονται παρακλήσια τέσσαρα· τῆς Παναγίας, τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τῶν Ἀρχαγγέλων, καὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ἔχει καὶ ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας ἄλλο παρακλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου· τοῦτο τὸ μοναστήριον ἦτον ποτὲ τῶν ἰβήρων, ἀλλ' ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπομεν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποκρίνωσιν τοῖς Κρατοῦσι καὶ Ἀραβῖ τὰ δυσβάστακτα ἔξοδα, τὸ ἄφησαν καὶ ἔφυγον· ὅθεν τὴν σήμερον εἶναι εἰς τὴν προστασίαν καὶ ἐπίδοκῆσιν ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων.

Τὸ Μοναστήριον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς ὠραϊαν τοποθεσίαν, ἔχον τριγύρω διάφορα δένδρα, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἑλαίας· ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος ἐν ᾧ ἐμβαίνομεν, ἔχει καὶ Βιβλιοθήκην μὲ διάφορα βιβλία παλαιὰ, καὶ μερικὰ κουρτζίδνια, καὶ χειρόγραφα.

Περὶ τῆς Ὀρεινῆς.

Ἐντεῦθεν πρὸς μεσημβρίαν ὡς τρία μῆλια, εἶναι ἡ ὄρεινὴ ἢ πόλις Ἰούδα, καὶ αὐτοῦ εἶναι τὸ ὀσπήτιον τῆς Ἑλισάβητ, ἔνθα ἡ Παρθένος Μαριάμ μετὰ τὸν θεῖον Ἐυαγγελισμόν, ἔλθουσα μετὰ σπουδῆς ἠσπάσατο τὴν Ἑλισάβητ, καὶ τότε ἐσκίρτησεν ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς τὸ βρέφος, ἥτοι ὁ πρόδρομος Ἰωάννης. αὐτοῦ εἶναι καὶ ὁ τόπος ὅπου ἐγεννήθη αὐτός ὁ Τίμιος Πρόδρομος. τὴν σήμερον εἶναι ἐκκλησίᾳ μεγάλη καὶ θαυμαστὴ, καὶ μοναστήριον τῶν Φραγκῶν.

Ἀπὸ αὐτοῦ πρὸς δυσμὰς ὡς δύο μῆλια, εἶναι ἡ πέτρα ἣτις ἐσχίσθη, καὶ ἐφίλαξεν ἀβλαβῶς τὴν Ἑλισάβητ μετὰ τὸν Τίμιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον εἰς τὰς ἀγκάλας, ἀπὸ τῆς βρεφοκτονίας τοῦ ληρώδου Ἡρώδου. ἐξ αὐτῆς τῆς πέτρας ἀναβλύζει καὶ ὕδωρ γλυκύτατον καὶ ἀγιώτατον, θεραπεῖον πάσαν ἀσθένειαν, τῶν μετὰ πίστεως λαμβανόντων.

Ἀπὸ αὐτοῦ ἄσει στάδιον ἔν εἶναι τὰ ἴδατα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος ἔλθων ὑπὸ πνεύματος ἁγίου, ἐβάπτισεν τὸν ἐυνοῦχον τὸν τύραννον Κανδάκης βασιλίσσης τῶν Αἰθιοπῶν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ τὸ προσκύνημα τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν.

Καὶ ἀπὸ αὐτοῦ ὡς ἓν μῆλιον ἐπὶ τὸ νότιον μέρος, εἶναι τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Πετσαλά λεγόμενον, εἰς τόπον ἀεράδῃ καὶ ξυκρατον, μετ' Ἐκκλησίαν στρογγυλῶ-
ειδῆ,

ειδῆ, καὶ μετὰ τρούλαν θαυμασίον· ἐν αὐτῷ ἐυρίσκεται μέρος τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου, ἢ ὁποῖα θανατοῦργεῖ μὲν καὶ εἰς πάσαν ἀσθένειαν, ἐξαιρέτως ὅμως εἰς τοὺς δαιμονισμένους καὶ φρενήρεις, προσερχομένους μετ' ἔυλαβείας· αὐτὸ τὸ ἱερὸν μοναστήριον ἐυρίσκεται πάντοτε ὑπὸ προστασίαν ἡγουμένου Ἀραβος, ἔχον καὶ τοὺς πατέρας Ἀραβας.

Ἐξῶθεν τούτου τοῦ μοναστηρίου εἶναι μία πέτρα, καὶ ἐκβλύζει ὕδωρ γλυκύτατον, τὸ ὁποῖον λέγουσιν ἀγίασμα τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ.

Ἐγγὺς τούτων εἶναι καὶ τὸ χωρίον ὁ Πετσαλάς, μετ' Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου· τοῦτο τὸ χωρίον εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Ἐυφραθά, ὅπου ἀκούομεν εἰς τὴν ἱερὰν Γραφήν· ὅπισθεν τοῦ μοναστηρίου εἶναι αἱ δεξαμεναὶ τοῦ Σολομάντος, ἥτοι τὰ Χαβούζια μετ' ἓνα μικρὸν καστέλλιον, ἐξ ἃν ἔχει κανάλι καὶ ἔρχεται νερὸν καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Περὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ.

Ἀπὸ Ἱερουσαλήμ πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τῆς ἁγίας Βηθλεὲμ πρὸς βορρᾶν, μίαν ὥραν ἀφιστάμενον ἐκατέρωθεν, καθὼς καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων Γεωργίου Μπειτσαλά πρὸς δυσμὰς εἶναι μοναστήριον ὠραιότατον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου, οἰκδομημένον μετ' οὐκ ὀλίγα τετράγωνον, μετὰ τοῖχην ἰψηλὰ καὶ δυνατὰ, καὶ μετὰ μικρὰν πόρταν σιδηρὰν, διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀσφατάων Ἀράβων· ἔχει Ἐκκλησίαν μεγάλην καὶ θαυμαστὴν, καὶ μετὰ τρού-

λαν πάντερον, βασταζομένην ἀπὸ τέσσαρα μόνον ποδαρικά, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καὶ ὁ τάφος τοῦ Ὁσίου Ἡλιοῦ Μητροπολίτου Βηθλεέμ, τοῦ κτίσαντος τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον· εἰς τὰ πέριξ τοῦ μοναστηρίου εὐρίσκονται πολλά ἐλαιόδενδρα, ἀντικρυ ὁμῶς τῆς κατὰ τὴν ὁδὸν πόρτας τοῦ μοναστηρίου, εἶναι μία ἐλαία, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς εἰς μίαν πέτραν φαίνεται τυπωμένον τὸ σχῆμα τοῦ ἱεροῦ σώματος τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ εἶναι ὁ τόπος ὁποῦ ἐκοιμάτο, καὶ ἐλθὼν ὁ Ἄγγελος Κυρίου, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἀνάστα φάγε, καὶ πίε, ὅτι μακρὰ ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ, ὅταν κατέσφαξε τοὺς ἱερεῖς τῆς Αἰσχύνης, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου τῆς Ἱεζάβελ.

Ἐκεῖθεν ἔτι ὀλίγον κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, εἶναι καὶ ὁ τάφος τῆς Ῥαχήλ, γυναικὸς τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, τετραγώνιος κτισμένος, ἐπάνω εἰς τέσσαρας τοίχους.

Περὶ τῆς ἁγίας Βηθλεέμ.

Ἀπέναντι τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ πρὸς μεσημβρίαν εἶναι καὶ ἡ χώρα Βηθλεέμ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας εἶναι τὸ ἁγιώτατον σπήλαιον, ἐνθα ἐγεννήθη τὸ κατὰ σάρκα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐν τῆς ἀειπαρθένου καὶ ἐνδόξου Θεοτόκου Μαρίας· αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία εἶναι μεγαλοπρεπὴς, καὶ θαυμασίας κατασκευῆς, ἔχουσα τὸ μῆκος ἰχνάρια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔξη, καὶ τὸ πλάτος ἑννεήκοντα, ἐν σχήματι σταυροῦ, μετὰ μολύβδου σκεπασμένη, καὶ μετὰ στέγην ξύλινην ἐξαιρετοῦ οἰκοδομῆς, τὸ ἔδαφος ἐστρωμένον μετὰ μάρμαρα λευκὰ καὶ μεγάλα, εἶναι δὲ διηρημένη εἰς δύο,

εἰς

εἰς προαύλιον, καὶ εἰς τὸ καθολικόν· καὶ τὸ μὲν προαίλιον ἔχει κατὰ σειρὰν κολώνας μαρμαρένιαις τεσσαράκοντα ἔξη, καὶ εἰς τὰ κολωνοκέφαλα ἔχει τὰς ἑπτὰ συνόδους ἱστορησμένας μετὰ μασίου χρυσοῦ· Ἀυτὸ τὸ προαύλιον, ἢ ὀρθώτερον εἰπεῖν ὁ μεγαλοπρεπέστατος νάρθηξ, κατὰ τὸ ὑψηλὸν φερμάνι καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτογράφον, ὅπερ ἔλαβον τὴν σήμερον οἱ Ὀρθόδοξοι, πλακοστρώνεται καὶ ἄριστα καλλωπίζεται, φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐυλαβεστάτων Ὀρθοδόξων προσκυνητῶν· καὶ ἀπὸ μὲν τὸ δεξιὸν μέρος ἔχει τὸ μοναστήριον τῶν Ἀρμενίων, ἀπὸ δὲ τὸ ἀριστερὸν ἔχει τὸ μοναστήριον τῶν Φραγκῶν, μετὰ τὰς ἐκκλησίας καὶ κατοικίας αὐτῶν· τὸ δὲ καθολικὸν εἶναι μετὰ τρεῖς πόρτας, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι τὴν ἔξοδον εἰς τὰς κολώνας, καὶ μετὰ ἄλλην μίαν μικροτέραν, δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ Φράτορες ἐν τῷ καιρῷ τῆς λιτανείας τῶν ἀπὸ τὸ μοναστήριον τους. ἔχει τὸ καθολικὸν καὶ τέσσαρας μεγάλας κολώνας, ἢτοι κλίτια τετραόρεια, τὰ ὁποῖα κρατοῦσιν ὅλην τὴν στέγην, δηλαδὴ τὰ τέσσαρα μέγα ἄκρα τοῦ σταυροῦ, μετὰ μίαν ἱερὴν βῆμα, ἐν ᾗ λειτουργοῦμεν ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι μόνον· ὑποκάτωθεν ταύτης τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι τὸ ἁγιώτατον σπήλαιον, μετὰ δύο προυντζίνας πόρτας, τὴν μίαν πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τὴν ἄλλην πρὸς βορρᾶν, μετὰ τὴν αὐτὴν καὶ ὁμοίαν ἐξαιρετοῦ κατασκευῆν ἐκατέρωθεν τῶν μερῶν, ἀπὸ τὰς ὁποῖας καταβαίνοντες βαθμίδας δέκα πέντε, εὐρίσκομεν τὸν ἁγιώτατον τόπον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν· ἀνωθεν ἔχει ἁγίαν τράπεζαν τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ λειτουργεῖται κατ' ἐκάστην ἡμέραν ὑπὲρ πάσης ψυχῆς χριστιανῶν Ὀρθοδόξων. Πλησίον τούτου εἶναι καὶ ἡ ἁγία Φάτνη, εἰς τὴν ὁποίαν, σπαργανωθεὶς ὁ Κύριος ὡς βρέφος ἀνεκλιθῆ, ἀντικρυ δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν φάτνην ἔχουσι οἱ Φράγγοι τράπεζαν καὶ λειτουργοῦσι, τὴν ὁποίαν καὶ ὀνομάζουσι δῶρα· εἶναι δὲ τὸ ἔδαφος τοῦ ἁγίου σπηλαίου, καὶ τὰ τοίχη μετὰ μάρμαρα λευκώτατα, καὶ ἀναπέμπεται ἐσωδία ἀνεκλάητος· κρέμονται δὲ καὶ κανδήλαι, εἰς μὲν τὴν ἁγίαν γέννησιν δέκα, εἰς δὲ τὴν ἁγίαν Φάτνην ἔξη, καὶ εἰς τὴν μέσην καταβειρᾶν κανδήλαι δεκαῆξι, καὶ ἀπὸ δύο κανδήλια εἰς κάθε πόρταν· αὐτὸ τὸ ἅγιον σπήλαιον, καὶ ἄλλην τρίτην πόρταν ἔχει, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦτον τὰ

λείφα-

λείψανα τῶν ἁγίων Νηπίων, τὰ ὁποῖα ὁ Ἑρῶδης ἐφόνευσεν, ἔμ-
προσθεν δὲ τῆς πόρτας αὐτῆς ἔχει τρύπαν στρογγυλὴν, καὶ εἰ-
ναι ὁ τόπος ὅπου ἔχυσαν τὰ ἀποπλυσίματα τῶν σπαργάνων τοῦ
Κυρίου ἡμῶν. ἔμπροσθεν τῆς βορβεινῆς πόρτας τοῦ ἁγίου σπη-
λαίου, τουτέστι κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ καθολικοῦ, ἔχει
δύο τραπέζας, εἰς τὰς ὁποίας λειτουργοῦσιν οἱ Ἀρμένιοι, Κόπται
καὶ Συριάνοι, ἅπαξ μόνον ἢ δις τοῦ ἑνιαυτοῦ, λαμβάνοντες πρό-
τερον ἔγγραφον ἄδειαν παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου τῶν Ὀρθοδόξων, ὡς
ἔχοντος τὴν δεσποτείαν αὐτῆς ἰδίαζουσας. εἰς δὲ τὸ δεξιὸν μέρος
τοῦ καθολικοῦ, ἔχει ἄλλην ἁγίαν τράπεζαν, καὶ λειτουργοῦμεν
ἡμεῖς μόνον οἱ ὀρθόδοξοι μέσα εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα ἔχει μίαν σκάλαν
ἐνρῦχωρον καὶ πόρταν, καὶ δι' αὐτῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἣ ὁποῖα εἶναι τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ
αὐθις ἀπὸ ἄλλην πόρταν ἀναβαίνομεν εἰς τὸν πύργον, ὅπου κά-
θεται ὁ, τε ἡγούμενος, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πατέρες μέσα εἰς τὸ
καθολικὸν πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, ἔχει καὶ ἑτέραν σκάλαν, διὰ τῆς
ὁποίας ἐνυαίνομεν πάλιν ἔμπρὸς εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον πύργον, καὶ
αὐτοῦ εἶναι ἡ καθολικὴ αὐτοῦ πόρτα. εἰς αὐτὸ τὸ μέρος πρὸς με-
σημβριαν ἐσχάτως ἤδη ἐπὶ τῆς ἐπιτροπικῆς τοῦ μακαρίτου ἐκείνου
Προκοπίου Ναζιανζινοῦ ἐγένοντο κτήρια μεγαλοπρεπέστατα, καὶ
ἀρχονταρῖκια ἐνρῦχωρώτατα διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πλήθους τῶν
ὀρθοδόξων προσκυνητῶν, ὅπερ συναθροίζεται εἰς τὴν τῆς Χριστοῦ
γεννήσεως πανήγυριν, ἣτις γίνεται μὲ Ἀρχιερατικὴν μεγαλοπρε-
πεστάτην παράταξιν. κάτωθεν δὲ τῆς αὐλῆς πρὸς δυσμὰς εἶναι
καὶ ἡ ἐξώπορτα σιδηρὰ, καὶ ἐξερχόμεθα πάλιν εἰς τὰς κολωνάδας
αὐτοῦ ἔμπρὸς εἶναι καὶ ἡ κολυμβήθρα ὅπου βαπτίζονται τὰ τῶν
Ὀρθοδόξων παιδία ἀπὸ αὐτοῦ ἔμπρὸς ἔχει μεγάλην πόρταν, καὶ
παρεμπρὸς ἑτέραν μικρὴν πόρταν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἐξώπορτα
ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν μοναστηρίων, τῆς ὁποίας τὴν φρον-
τίδα ἔχει ὁ τῶν Ὀρθοδόξων ἡγούμενος.

Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου πρὸς ἀνατολὰς, εἶναι τὸ σπή-
λαιον, ἐνθα εἰσῆλθεν ἡ Θεοτόκος μὲ τὸν Ἰησοῦν, ὅταν ἔφευγεν
εἰς Αἴγυπτον.

Κάτω-

Κάτωθεν τούτου εἶναι ὁ οἶκος, ἐν ᾧ ἔλθόντες οἱ μάγοι
ἐπροσκύνησαν τὸν Κύριον, καὶ ἐπρόσφεραν αὐτῷ τὰ δῶρα αὐτῶν,
χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

Κατωτέρωθεν ἕως ἡμῶν ὄραν, εἶναι τὸ χωρίον τῶν ποιμέ-
νων, ἐκεῖ ὅπου οἱ ποιμένες ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς γεννήσεως ἤκουσαν
τῶν Ἀγγέλων αἰνοῦντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων, δόξα ἐν ὑψί-
στοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις ἐνδοκίᾳ αὐτοῦ ἔχει
καὶ Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκκλησιάζονται οἱ ὀρθόδοξοι.

Ἀπὸ αὐτοῦ ἕως τέσσαρας ὄρας εἶναι ἡ Δρῦς ἡ Μαβρῆ,
ὅπου ὁ Πατριάρχης Ἀβραὰμ ἐφιλοξένησε τὴν μακαρίαν Τριάδα.

Καὶ πλησίον ταύτης εἶναι τὸ σπήλαιον, ἐνθα εἶναι ὁ τά-
φος αὐτοῦ, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σάρρας, καὶ τοῦ Ἰουῦ αὐ-
τοῦ Ἰσαὰκ, καὶ τοῦ Ἰακώβ. αὐτὸν τὸν τόπον τὴν σήμερον κατε-
ξουσιάζουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ, καὶ μήτε αὐτοῦ δὲν συγχωροῦσιν
εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὴν εἴσοδον.

Ἀπὸ τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς ἁγίας Βηθλεὲμ, εἶναι ἡ Ἰε-
ρὰ Λαῦρα τοῦ Ἀββᾶ Χαρίτωνος, πλὴν ἐγκρεμισμένη καὶ ἀκα-
τοίκητος.

Ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν πάλιν μέρος ἕως μίαν ὄραν, εἶναι τὸ
μοναστήριον τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου,
ἐνθα καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐγκρεμισμένον καὶ
ἀκατοίκητον, διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν Ἀράβων ἔχει ὁμῶς χωρίον,
καὶ κατοικοῦσι Τουρκοἰάραβες, οἱ ὁποῖοι λαβόντες τὴν ἐπωνυμίαν
ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ὀνομάζονται Θεοδοσίται, ἔντες ἀπαρχῆς σκλά-
βοι τοῦ μοναστηρίου.

Εἰς αὐτὴν τὴν περιοχὴν συνέχεται καὶ τὸ ἱερὸν μοναστή-
ριον τοῦ ἁγίου Σάββα, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπο-
μεν, ἀφιστάμενον ἀπὸ ἐδῶ δύο μῆλια.

Λαμβά-

Λαμβάνοντες λοιπὸν καὶ ἐν τούτων τῶν σεβασμῶν προσκυνημάτων ἁγιασμὸν καὶ χάριν, ἐπανακάμπτομεν πάλιν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

Ἐξερχόμενοι δὲ ἀπὸ τὴν κατὰ ἀνατολὰς πόρταν, τὴν λεγομένην τῆς Γεθσημανῆς καὶ καταβαίνοντες ὀλίγον διάστημα, ὧσελ βήματα τριακόσια, εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἐλιθοβόλησαν τὸν Ἀρχιδιάκονον καὶ Πρωτομάρτυρα Στέφανον, οἱ σιληροτράχηλοι καὶ λιθοκάρδιοι Ἑβραῖοι.

Ἐκεῖθεν ὀλίγον ὧσελ λίθου βολὴν, διαπερνῶντες τὸν χειμαρον τῶν Κέδρων, ἐμβαίνομεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ, ἣτις καὶ κοιλάς τοῦ Κλαυθμῶνος λέγεται, καὶ πύρινος ποταμός.

Περὶ τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς.

Ἄυτοῦ πλησίον εἶναι καὶ ἡ ἁγία Γεθσημανή, εἰς τὴν ὅποιν εἶναι τὸ πανάγιον μνήμα τῆς παναχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· αὐτοῦ κατερχόμενοι ἀπὸ μίαν ἐνρυχωροτάτην πέτρινην σιάλαν, μὲ πενήντα βαθμίδας, εἰς τὸ μέσον τῆς σιάλας δεξιόθεν, ἔχει μίαν καμάραν μὲ τρούλαν ὑψηλήν, εἰς τὴν ὅποιν εἶναι τὰ μνήματα τῶν δικαίων Θεοπατόρων Ἰωσαιμ καὶ Ἄννης, ἔνθα λειτουργοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι, ὅταν βοῦλῶνται.

Ἐντικρυ ταύτης ἀριστερόθεν δηλαδὴ, εἶναι ἑτέρα καμάραι, καὶ εἶναι τὸ μνημεῖον Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος.

Καταβαίνοντες δὲ κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, εἶναι τὸ ἅγιον Κουβούκλιον, ἔνθα εἶναι καὶ τὸ ἅγιον μνήμα τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, μάρμαρον λευκότερον, ἀναπέμπον ἐνωδίαν θουμάδιον, ἐπάνω τοῦ ὁποίου κρέμανται κανδήλαι ἀκοιμηται εἰκοσιδύο, ἔνθα λειτουργοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας τῶν ἐυσεβῶν χριστιανῶν, παράκληθιν ἐκτελοῦντες πάντοτε.

Ἐπίσθεν δὲ τοῦ ἁγίου τούτου Κουβουκλίου, εἶναι τὸ καθολικὸν, εἰς ὄνομα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τιμῶμενον, καὶ ἐκτελεῖται καὶ αὐτοῦ ἡ θεία Ἱερουργία.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτᾶν Ὀσμᾶν, διὰ βασιλικῶν θεσπισμάτων ἐπανελάβομεν ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι τὰ σεβάσματα προσκυ-

νήματα, τότε ἔσχυσαν καὶ οἱ ἐπάρατοι Ἀρμένιοι, καὶ μὲ δόλον ἔκαμαν χατισερίφη, διὰ τὰ λειτουργῶσιν ἐπάνω τοῦ Θεομητορικοῦ μνήματος μίαν φοράν τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὴν τετράδην. καὶ τοῦτο τοὺς τὸ ἐπρόδωκαν οἱ Φράτορες, διότι συμφωνοῦσι μὲ αὐτοὺς, καὶ εἶναι οἱ περισσότεροι γατόλυκοι. ἔχουσι προσέτι, καὶ ἔξωθεν τοῦ ἱεροῦ Κουβουκλίου ἑτέραν τράπεζαν, καὶ λειτουργοῦσι κατὰ πᾶσαν κυριακὴν.

Πλησίον τοῦ ἱεροῦ Κουβουκλίου ἔχουσι τόπον, καὶ οἱ Συριάνιδες, καθὼς ἔχουσι τόπον πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος, καὶ οἱ Κόπται λειτουργοῦντες εἰς τὰς δύο διορισμένας ταύτας ἡμέρας.

Ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχομεν καὶ ἑτέρας δύο ἁγίας τραπέζας, τὴν μὲν ἐκ δεξιῶν, εἰς ὄνομα τιμωμένην τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὴν δὲ εἰς ὄνομα τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, εἰς τὰς ὁποίας ἱερουργοῦμεν ὅταν θέλωμεν αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ ἱερὸς ναὸς, εἶναι κτήριον θαυμαστὸν καὶ περιφανέστατον, ἀκοδομημένον μὲ στερεὸν διαυροδόλιον, ἐκτίσθη δὲ ὑπὸ τῆς ἀειμνήστου βασιλείσσης ἁγίας Ἐλένης· ἔχει δὲ καὶ ἡ πόρτα αὐτῆς ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν ἀπὸ τέσσαρας μαρμαρένιας κολώνας. αὐτὸν τὸν ναὸν ἔχουσιν εἰς ἐνυλάθειαν καὶ αὐτοὶ οἱ ὠθωμανοὶ, ἐπειδὴ ἐρχόμενοι προσκυνοῦσι κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν, καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν δέσποιναν Μαριάμ. ἤτις θαυματουργεῖ ἄχρι τῆς σήμερον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀπίστους.

Πλησίον τῆς πόρτας ταύτης εἶναι τὸ σπήλαιον, ἔνθα ἐκάθοντο οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου.

Ἐντεῦθεν ὡς λίθου βολὴν εἶναι λίθος ριζημαῖος, καὶ αὐτοῦ ἡ πανάμωμος Θεοτόκος ἐν τῇ μεταστάσει αὐτῆς, ἀνερχομένη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἔδωκε τὴν ζώνην αὐτῆς τῷ Ἀποστόλῳ Θωμᾷ, εἰς πίστωσιν τῆς Μεταστάσεως αὐτῆς.

Ἐντιμὴν ταύτης εἶναι ἑτέρα πέτρα καμαρωτὴ, καὶ εἰς αὐτὴν ἀνεπαύετο ἡ Θεοτόκος, καταβαίνουσα ἀπὸ τὴν προσκίνησιν

σιν τῶν ἰχνῶν τοῦ μονογενοῦς Ἰησοῦ αὐτῆς, τῶν ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐλαιῶν.

Ἄουτοῦ εἰς τὸν ἴδιον τόπον ἐφάνη Ἄγγελος Κυρίου πάλιν πρὸς τὴν Θεοτόκον, καὶ δίδοντας αὐτῇ ἓνα κλάδον φοίνικος, τῇ ἐμίνησε τὴν εἰς οὐρανοὺς μετάστασιν τῆς ἑξ αὐτῆς τῆς πέτρας καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνῆλθε καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν πῶλον Ἰνου, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν μετὰ Βατῶν καὶ Κλάδων.

Ἐκεῖθεν κατωτέρω εἶναι τόπος, τριγυρισμένος μὲ πέτρας, καὶ αὐτοῦ ἐπροσευχῆθη ὁ Κύριος πρὸς τὸν ἀναρχον αὐτοῦ Πατέρα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πάθους.

Ἐγγὺς δὲ τούτου εἶναι καὶ αἱ πέτραι, εἰς τὰς ὁποίας ἐκάθοντο οἱ Ἀπόστολοι, Πέτρος, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ἕως οὗ τὰ προσευχηθῆ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐλθὼν καὶ ἐυρὰν αὐτοὺς καθεύδοντας, εἶπεν αὐτοῖς· „γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Καὶ πάλιν προσευχηθεὶς εἶπε, Πάτερ εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, καὶ τότε ὦφθη αὐτῷ Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτὸν, καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβρέων εἰς τὴν γῆν· ἐν τούτῳ τῷ τύπῳ εἶναι καὶ ὁ κήπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐλθὼν ὁ Ἰσκαριώτης Ἰούδας δολίῳ φιλήματι παρέδωκε τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῶν παρανόμων Ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων, ὅτε καὶ Πέτρος ὁ Ἀπόστολος ἔκοψε τὸ ὄπιον τοῦ Μάλλχου δούλου τοῦ Ἀρχιερέως, τὸν ὁποῖον πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἐθεράπευσε.

Ἐντεῦθεν κατωτέρω ἐπὶ τὸ νότιον μέρος τῆς κοιλάδος τοῦ Ἰωθαφατ, ἥτοι τοῦ Κλαυθμῶνος πρὸς μεσημβρίαν ἕως διαπόδια πεντήμιοντα βήματα, εἶναι ὡς εἶδος πυραμίδος ὁ τάφος τοῦ Ἀβεσαλῶμ, Ἰου τοῦ προφητάναικος Δαβὶδ, ἐγγὺς δὲ τούτου εἶναι καὶ ὁ τάφος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.

Ἐμπροσθεν τούτων μέσα εἰς τὴν κοιλάδα, ἐπάνω εἰς σκληρὰν πέτραν εἶναι τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἔνθα ὑπαντήσας τὸν

ἐν γεννητῆς τυφλὸν, καὶ χρίσας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ μὲ πηλόν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν πηγὴν τοῦ Σιλῳάμ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλθων, καὶ νίψας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἀνέβλεψεν.

Ὅτι μακρὰν ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου, εἶναι καὶ αὕτη ἡ πηγὴ τοῦ Σιλῳάμ, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ τὸ ἔχουσι εἰς τιμὴν οἱ πάντες, ὡς ἂν ὅπου εἶναι ἰαματικὸν εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πάθη.

Κατ' ἐξοχὴν ὁμοῦς τὸ τιμοῦσιν οἱ Ὠδωμανοὶ, διότι πλυνομένοι εἰς αὐτὸ, ἀποβάλλουσι τὸ βαρῦδμον ἐκεῖνο ὅπου ἔχουσι.

Παρεμπρὸς δὲ ταύτης τῆς πηγῆς, ἔχει μίαν μορέαν, καὶ εἶναι ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐπριώνησαν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, διὰ προσταγῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ.

Περὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλακῶν.

Ἐμπροσθεν δὲ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Γεδσημανῆς, ἀναβαίνομεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀπέναντι τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ πρὸς ἀνατολὰς, τὸ ὁποῖον χωρίζει ἀπ' αὐτῆς ἡ κοιλάς τῶν Κέδρων, οὕτινος ἡ ὑψηλότερα ἀμώρεια ἀπέχει ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ στάδια ἕξ· διὰ τοῦτο εἰς τὸ πρῶτον κφλ. τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων λέγεται, σαββάτου ἔχον ὁδόν. διότι δὲν ἦτον συγχωρημένον εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ περιπατῶσιν ἐν τοῖς σάββασις ὑπὲρ τὸ μέτρον τῶν ἕξ σταδίων. ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ὄρος φαίνεται ἡ ἁγία Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰ κύκλω αὐτῆς, ἡ νεκρὰ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰορδάνης. ἕνα εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ ὄρος, ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ἑξαιρέτα τῆς Παλαιστίνης ὄρη, ἅτινα ἐπαινοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ

ρικοί εἰς τὰ συγγράματα αὐτῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἐνὸς ἐκάστοι, δέλομεν εἰπεῖ εἰς τοὺς τέπους αὐτῶν.

Τοῦτο τὸ ὄρος ἐστάθη ἐνδοξότατον, καὶ ἀγιώτατον, καὶ διὰ ἄλλα πολλὰ ὅπου ἔγιναν εἰς αὐτὸ, καὶ τὰς συχνὰς διατριβὰς, καὶ προσευχὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἁγίων Μαθητῶν αὐτοῦ καὶ Ἀποστόλων, καὶ τὰς καθημερινὰς ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἔξαιρέτως ὁμοῦς, διὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἰς τὸ ὁποῖον πάλιν μέλλει νὰ κατέβῃ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς, νὰ κρῖνῃ ζῶντας καὶ νεκροὺς, καθὰς αἱ δεῖται γραφαὶ προαγορεύουσι, καὶ εἰς τὰς Πράξεις λέγεται, ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τὸ ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀπ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλείσεται πάλιν, ὁν τρόπον ἐδεάσασθε πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. εἰς τὸν τόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνελήφθη ὁ Κύριος, πρότερον μὲν ἦτον ναὸς μεγαλώτατος, εὐτρεπισμένος μὲ διαφανῆ μάρμαρα, καὶ πορφυρὰς κολώνας, νῦν δὲ ἐρίπειον· σώζεται ὁμοῦς τὸ ἱερόν Κουβούκλιον, ἔνθα φαίνεται ἕως τὴν σήμερον, τὸ ἔχνος τοῦ παναχράντου ποδὸς αὐτοῦ, ὅπου ἐπάτησεν ἀναληφθεὶς ὁ σωτὴρ ἡμῶν. εἰς αὐτὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλακῶν δις τοῦ ἔτους γίνεται Ἀρχιερατικὴ λειτουργία καὶ πανήγυρις.

Ἀυτοῦ ἠδέλησαν ἐσχάτως ἤδη οἱ Ἀρμένιοι λαβόντες πανούργως ὑψηλὸν ὄρισμόν, ἵνα κτίσωσι μοναστήριον. ἀλλ' ἔμειναν κατησχυμένοι, ἐπειδὴ ἐδόθη πάλιν ἄλλο βασιλικὸν αὐτόγραφον εἰς τοῖς ὀρθοδόξους, ἀναιρετικὸν ἐκεῖνου, ὅπερ ἔλαβον οἱ Ἀρμένιοι. Ὅθεν ἔλαβον αὐτοὶ οἱ ὀρθόδοξοι τὰ νικητήρια καὶ τὴν δεσποτείαν, εἰς τὸ νὰ κτίσωσι καὶ ἐπισκευάζωσιν, οἱ μόνον εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ πανάγια προσκυνήματα.

εἰς τὰ περίε, δὲ τοῦ Κουβουκλίου εἶναι τράπεζαι, καὶ λειτουργοῦσιν αἱ φυλαὶ εἰς διορισμένας ἡμέρας, ἔχει δὲ καὶ μουσχεῖαν, ἔνθα προσκυνοῦσι καὶ οἱ Ὠδωμανοὶ.

Τοῦ-

Τούτο τὸ ὄρος ἔχει τρεῖς κορυφάς, μίαν ἐν τῷ μέσῳ, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ὑψηλότερα τῶν ἄλλων, ἐξ ἧς ἀνελήφθη ὁ Κύριος εἰς τοὺς οὐρανοὺς, δευτέραν πρὸς βορρᾶν, καὶ λέγεται μικρὴ Γαλιλαία, πρὸς διαστολὴν τῆς ἰδίως Γαλιλαίας, λαβοῦσα τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους οἱ ὁποῖοι ἦσαν Γαλιλαῖοι, καὶ ἴσταντο ἐκεῖ εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἐνδόξου τοῦ Κυρίου Ἀναλήψεως, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται καὶ τρίτην πρὸς μεσημβρίαν ὀνομαζομένην Μοστάδ, ἡ ὁποία καὶ ὄρος σκανδάλου, καὶ ὄρος προσοχθίσματος λέγεται, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἀκοδόμησεν ὁ Σολομῶν οἶκον ὑψηλὸν τῷ Χαμῶς εἰδώλῳ Μωᾶβ, καὶ τῇ Ἀσιάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καθὼς λέγει ἐν τῷ ἱα. κεφ. τῆς γ'. τῶν Βασιλειῶν τὸν ὁποῖον εἰδωλικὸν οἶκον ἐχάλασεν Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς· εἰς τὸ ὑπῄρειον τούτου τοῦ ὄρους εἶναι καὶ τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ ἀδικήτευεν ἡ ὄσια Πελαγία, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ μνήμα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον διαφυλάττεται ἀπὸ τοὺς Ἀραβας.

Ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἐπὶ ἀνατολὰς, ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας εἶναι ἡ Βηθσαφαγῆ, ἡ πατρίς τοῦ Λαζάρου, καὶ ἡ Βηθανία, ἐνθα εἶναι ὁ τάφος αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἀνέσθησεν ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν τετραήμερον ὁδοδῶτα αὐτοῦ εἰς ἕνα λόφον, ἦτον καὶ τὸ ὀσπήτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Μάρθα, καὶ ἡ Μαρία ἐδέχθησαν τὸν Κύριον, καὶ τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ δεῖπνον, ὅτε πρὸς τὴν „Μάρθαν εἶπεν ὁ Κύριος. Μάρθα Μάρθα μεριμνᾷς, καὶ τυρβάζει περὶ πολλὰ, ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία.

Ἄυτοῦ ἡ Μαρία ἀδελφὴ τούτου τοῦ Λαζάρου, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

Ἐκεῖθεν κατωτέρω εἶναι καὶ ἡ πέτρα, ὅπου ἐκάθισεν ὁ Κύριος, καὶ „προῦπαντήσασαι αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου, καὶ κλαίουσαι εἶπον πρὸς αὐτὸν, Κύριε. εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ἡμῶν ὁ ἀδελφός.

Ἐκεῖ-

Ἐκεῖθεν πάλιν ἐπὶ ἀνατολὰς εἶναι ἡ ὁδὸς ὁποῦ φέρει πρὸς τὸν Ἰορδάνην. ἀπὸ αὐτοῦ λοιπὸν διοδεύοντες ὡς μῆλια δώδεκα, εἶναι ἡ Ἰεριχῶ, εἰς τόπον ἑυμορφον, καὶ πεδιάδα ἑυκαρπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναπάουσαι οἱ προσκυνηταὶ μὲ σιγνάς, ἦτοι τζαντήρια, ὅταν ἀπέρχονται εἰς τὸν Ἰορδάνην.

Ἄυτοῦ κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος εἶναι καὶ τὰ ὕδατα, τὰ λεγόμενα τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου, ἅτινα ὄντα πρότερον πικρὰ καὶ ἄχρηστα, διὰ προσευχῆς αὐτοῦ τοῦ Προφήτου, ἔγιναν θαυμασίως γλυκύτατα καὶ χρήσιμα, ἐμβάλλοντας εἰς αὐτὰ ἄλας.

Ἄυτοῦ εἰς τὴν Ἰεριχῶ, καθὼς βλέπομεν εἰς τὰς θείας γραφάς, τὸ πάλαι ἦτον πολιτεία μεγάλη, καὶ ὠραία, νῦν δὲ οὐδὲ ἔδαφίσματα δὲν σώζονται, ἔξω ἀπὸ ὀλίγα περιβόλια ὁποῦ ἔχουσι οἱ Ἀραβες πρὸς παρηγορίαν αὐτῶν.

Ἄυτὴν τὴν πόλιν διερχόμενος ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶδε τὸν Ζαυχαῖον ἐπάνω εἰς τὴν συκομοραίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν. Ζαυχαῖε, σπεύσας κατάβηθι. σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι, διότι τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ ἦτον εἰς τὴν πολιτείαν αὐτὴν.

Ἄυτοῦ ἔδωκεν ὁ Κύριος τὴν ἀνάβλεψιν, Βαρτιμαίου τοῦ τυφλοῦ, καθημένου ἐπὶ τὴν ὁδὸν καὶ προσαιτοῦντος.

Ἐν αὐτῇ τῇ πόλει το πάλαι ἦτον καὶ ἡ Ῥαᾶβ ἡ πόρνη, ἡ ὁποία ἔκρυψε τοὺς καταδούτους, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τοὺς ἔπεμψε νὰ κατασκοπεύσωσι τὴν πόλιν.

Ἄνωθεν δὲ τῆς Ἰεριχῶ εἶναι καὶ τὸ λεγόμενον Σαραντάριον ὄρος, ἐν ἀπὸ τὰ ἐπτὰ τῆς Παλαιστίνης ὄρη, ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὰ Γάλαγα. λέγεται δὲ Σαραντάριον, διότι εἰς αὐτὸ ἐπάνω ὁ λυτρωτὴς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνήστευσε κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ ἔλθων ὁ διάβολος ἐπείραζεν αὐτὸν, „λέγων. εἰ Ἰὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, „εἰπέ

„εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι, ἄρτοι γένωνται. καὶ πάλιν, δεξίας αὐ-
 „τῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ταῦτα
 „πάντα σοὶ δώσω, ἐὰν πεδῶν προσκυνήσῃς μοι. καὶ εἶπεν ὁ Ἰη-
 „σοῦς πρὸς τὸν διάβολον, ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, καὶ τότε
 ἀφήσιν αὐτὸν ὁ διάβολος. — Ματθ. κεφ. δ, ια.

Τοῦτο τὸ ὄρος εἶναι πολλὰ ὑψηλὸν, δασανάβατον, καὶ
 ὑπόκρημνον. Εἰς τὰ πλάγια αὐτοῦ εὐρίσκονται πολλὰ σπήλαια πα-
 λαιῶν Ἀσκητῶν, καὶ εἰς πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ εὐρίσκονται λείψανα
 ἀκέραια, ἄλλα ἰστιάμενα ὄρδια, ἄλλα γονατιστὰ, καὶ ἄλλα τὰ
 ὁποῖα ἔχουσιν ὑψουμένας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ τοῦ ὄρους, ἔχει ἐκκλησίαν οἰκοδο-
 μημένην παρὰ τῆς ἁγίας Ἐλένης, καὶ εἰς τὴν μέσσην μιᾶς πέτρας,
 φαίνεται ὁ τύπος τῶν γονάτων τοῦ Ἰησοῦ, ὅπου ἐπροσευχήθη τῷ
 Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ.

Πλησίον τοῦ ὄρους τούτου εἶναι καὶ τὰ Γάλαγα, εἰς τὸν
 ὁποῖον τόπον ὁ λαὸς τῶν Ἑβραίων, ἔστησαν δώδεκα λίθους, κα-
 τὰ ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς ὁποίους ἔλαβον
 ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην. Αὐτοῦ καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἔκαμε τὴν
 δευτέραν περιτομὴν τῶν Ἑβραίων, ἰδὼν τὸν Ἄγγελον μὲ ἕξιφος
 εἰς τὴν χεῖρα, καὶ εἰπὼν. ἡμέτερος, εἶ, ἢ τῶν ὑπεναντίων;

Ὅπισθεν τοῦ ὄρους τούτου εἶναι καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ
 ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐυθυμίου. καὶ ἐγγὺς τούτου ἦν καὶ τὸ μο-
 ναστήριον τῶν Παρθένων, ἀλλὰ τὴν σήμερον καὶ τὰ δύο ἐρίπεια
 καὶ ἀκατοίκητα διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀράβων.

Περὶ τοῦ Ἰορδάνου Ποταμοῦ.

Ἀπὸ τὴν Ἱεριχᾶ ἐκεῖθεν πρὸς ἀνατολάς, εἰς διάστημα ὡ-
 ρῶν τριῶν καὶ ἥμισυ, εἶναι ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον
 ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου, καὶ
 κατήλθεν ἐπ' αὐτὸν τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστεῶς, τοῦ
 ἀναρχοῦ αὐτοῦ Πατρὸς μαρτυροῦντος ἀνωθεν, καὶ λέγοντος. οὗ-
 τος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ἠυδόκησα. αὐτὸς ὁ Ἰορ-
 δάνης εἶναι ὁ ἐξαιρετός ποταμὸς τῆς Παλαιστίνης, τοῦ ὁποῖου
 αἱ πηγαὶ ἀναβλύζουσιν ἐκ τῆς ὑπερείας τοῦ Λιβάνου, καὶ ἡ μία
 ἰνομάζεται Ἰὸρ, ἡ δὲ ἑτέρα, Δάν. αὐταὶ αἱ δύο πηγαὶ κατερχό-
 μεναι εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Παναιάδος, καὶ σμιγόμεναι κατὰ τὴν
 Καισάρειαν τῆς Φιλίππου, ἀποτελοῦσι τὸν Ἰορδάνην, ὅστις ἀρ-
 χίζει ἀπὸ βορρᾶν, καὶ τρέχει πρὸς ἀνατολὴν καὶ μεσημβρίαν, καὶ
 πρῶτον μὲν διέρχεται μιαν λίμνην, ἡ ὁποία λέγεται Μερωνία, καὶ
 Σαμαχωνίτις, καὶ κατ' ἄλλους ὀνομάζεται Μεσερεφήτ, ἐκεῖθεν κάμ-
 νωντας πολλὰς κομπὰς καὶ γυρίσματα, εἰσέρχεται εἰς τὴν θάλασ-
 σαν τῆς Γαλιλαίας, ἐκεῖθεν πάλιν ἐξερχόμενος δέχεται τὸν Ἰωβάν,
 καὶ ἄλλους διαφόρους ρύαιας χειμερινούς, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβά-
 νωντας ἀυξήσιν καὶ μεγαλειότητα, τέλος πάντων τελευτᾶ εἰς τὴν
 νεκρὰν θάλασσαν. αὐτὸς ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς εἶναι περιβόη-
 τος διὰ τὰς πολλὰς θαυματουργίας, αἱ ὁποῖαι ἐγίναν εἰς αὐτὸν.
 Ἐκράτησε τὰ ρεῦματά του, καὶ ἔδωκε στρατάν, καὶ ἐπέρασεν οἱ
 Ἑβραῖοι μὲ τὴν κιβωτὸν ἀβρόχως. Ἐδωκεν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους
 τοῦ θουμασίαν διάβασιν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ τοῦ Ἐλισαῖο
 διὰ τῆς μηλωτῆς αὐτῶν. Ἐκαθάρισε τὴν λέπραν τοῦ Νεεμᾶν, διὰ
 τῶν εὐχῶν τοῦ Προφήτου Ἐλισαίου. Πλέον δὲ ἐνδοξότερος ἐχρη-
 μάτισε διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἰωάννου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ

*Ἐξῶθεν δὲ τῆς βορρηνῆς πόρτας τῆς Ἱερουσαλήμ, ἣτις λέγεται τῆς Δαμασκοῦ, ἀντικρὺ τοῦ κάστρου κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος εἶναι ὁ ἀγρὸς τοῦ Ἀγρίππα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν ὁ προφήτης Ἱερεμίας τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἀβιμέλεχ, διὰ τὰ φέρη σῦκα εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδθενούντων, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ δὲ Ἀβιμέλεχ ἔλθων, καὶ συνάξας μερικὰ σῦκα, ἐπῆγε καὶ ἐκοιμήθη μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον χρόνους ἑβδομήμημοντα δύο, καὶ ἀφ' οὗ ἐξύπνησεν, ἔυρε πάλιν τὰ σῦκα νεωπὰ, ὥστε ἀνόμι ἔσταζον γάλα, τοῦτο δὲ ἔγινε κατὰ θεῖαν κέλευσιν, διὰ τὰ μὴν ἰοῆ τῆν ἀλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο εἶναι μέγαν καὶ κατὰ πλάτος, καὶ κατὰ μῆκος, ἔχον ἐν αὐτῷ καὶ τινὰ κατοικίας, καὶ στέραν μεγάλην μὲ νερὸν γλυκύτατον. τὴν σήμερον ὀνομάζεται σπήλαιον τοῦ Βαροῦχ.

*Ἐντεῦθεν στάδια ἐξήμηοντα εἶναι ἡ κώμη Ἐμμαοῖς, εἰς τὴν ὁποῖαν πορεύομενοι οἱ Ἀπόστολοι Λουκᾶς καὶ Κλεώπας, συνεπορεύετο αὐτοῖς καὶ ὁ Κύριος, καθ' ἣν ἡμέραν ἀνέστη ἐν νεκρῶν. αὐτοὶ δὲ ἀγνοοῦντες αὐτὸν, συνωμίλουν τὰ περὶ αὐτοῦ. φθάσαντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπὸ τῆν ἐυλόγησιν καὶ τὸ κίψιμον τοῦ ἄρτου, τὸν ἐγνώρισαν, θεῖα βουλήσει, καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. ἐδῶ φαίνεται μία τοποθεσία Ἐκκλησίας, καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι τὸ ὀσπήτιον τοῦ Κλεώπα· πλησίον τούτου εἶναι καὶ βρύσις-ιαματικὴ πάσης νόσου καὶ μαλακίας, εἰς τοὺς μετὰ πίστεως μεταλαμβάνοντας.

*Ἀπὸ αὐτοῦ ἕξ ὥρας μακρὰν, εἶναι ἡ κωμόπολις Λύδδα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἦτον ἐκεῖνος ὁ πανθαύμαστος καὶ θαυματουργὸς ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὅπου ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ τιμίου σώματος αὐτοῦ, τὴν ὁποῖαν ἐορτάζει ἡ ἁγία Ἐκκλησία εἰς τὰς τρεῖς τοῦ Νοεμβρίου μηνός· τὴν σήμερον δὲ εἶναι κρημνισμένη, σώζεται δὲ μόνον τὸ ἅγιον βῆμα, καὶ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου, ἔνθα καὶ λειτουργοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

*Αὐτοῦ

*Αὐτοῦ εἰς τὴν Λύδδα ὁ Ἀπόστολος Πέτρος διερχόμενος, ἐθεράπευσε μὲ λόγον μόνον τὸν παραλυτικὸν Λινεάν ὡς εἰς τὰς πράξεις φαίνεται. Ἐν κερ. — 9 — στι — 32.

Πλησίον τῆς Λύδδης ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ, εἶναι τὸ Ῥέμπλη, εἶναι δὲ καὶ αὐτοῦ ἄλλος ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅστις ἔχει εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ἐκείνην τὴν κολώναν, τὴν ὁποῖαν ἐκείνη ἡ χήρα μετὰ πίστεως καὶ ἐυλαβείας ἔβριψεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὲ τὴν ὀδηγίαν τοῦ ἁγίου ἦλθεν αὐτοῦ, καὶ ἐτέθη εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἔχει καὶ ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου, ἵνα οἱ προσκυνηταὶ εἰς τὴν διάβασιν καὶ κατάβασιν τους, ἀπολαμβάνωσι τὴν προσήμουσαν περιποίησιν.

*Ἀπὸ αὐτοῦ ἕως τρεισθήμεσι ὥρας, καταβαίνομεν εἰς Ἰόππην, τὸ κοινῶς λεγόμενον Ἰάφφα, κωμόπολις μὲ νεόκτιστον ὄχυρον κάστρον, καὶ μὲ οἰκοδομὰς ἱκανὰς. αὐτοῦ ἔχει καὶ μοναστήριον μέγαν καὶ θαυμαστὸν τῶν ὀρθοδόξων, μὲ ὡραίας οἰκοδομὰς εἰς ἀνάπαυσιν τῶν προσκυνητῶν τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, τῶν ἐρχομένων διὰ θαλάσσης ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς οἰκουμένης· αὐτοῦ ἐυρίσκονται καὶ οἱ ἡγούμενοι τῶν ἄλλων φυλῶν εἰς τὰ μοναστήρια αὐτῶν. Ἀυτοῦ τὴν σήμερον ἐυρίσκεται καὶ Κόνσολος τῆς Ῥωσσίας διὰ τοὺς ἐυλαβεστάτους Ῥώσους προσκυνητὰς.

*Ἀπὸ αὐτοῦ ἐζήτησε τὰ φύγη ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ ὁ Προφήτης Ἰωνᾶς, ἐμβαίνωντας εἰς ἄλλο καράβι. ὅθεν αὐτοῦ πλησίον τρινημίας γενομένης, οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἐυρισκόμενοι, τὸν ἔβριψαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ διὰ θείας προσταγῆς τὸν κατέπια τὸ μέγαν ἐκεῖνο κῆτος, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν Νινευή. Ἀυτοῦ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἀνέστησε τὴν παῖδα λεγομένην Δορνάδα νεκρὰν οὖσαν. Ἀυτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ Βηρσέως εἶδεν ἐν ὄραματι τὴν ὀθωνῆν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνουσαν, καὶ ἤκουσε φωνῆς τῆς λεγούσης, ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοῖνον.

*Ἐν-

Ἐντεῦθεν ἀπὸ Ἰόππης κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος εἶναι ἡ Γάζα Πόλις, ἣτις ἀπέχει τῆς Ἱερουσαλήμ ἡμέρας δύο, εἶναι δὲ καὶ αὐτὴ μία ἀπὸ τὰς λαμπρὰς καὶ περιφήμους πόλεις τῆς Παλαιστίνης, μάλιστα ἐντυχεστέρα ἀπὸ ὅλας. οἱ πάτοικοι ταύτης ἤλθον εἰς Θεοσέβειαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου· εἰς αὐτὴν ἦτον ὁ οἶκος τοῦ Σαμφῶν· ἐξ αὐτῆς ἦνθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀξιοὶ τιμῆς ἄνδρες· τὴν σήμερον εἰς αὐτὴν εὐρίσκονται ὀλίγοι χριστιανοὶ, ἔχουσιν ὅμως Ἐκκλησίαν ὠραιότατην, ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου. Ἀπὸ αὐτοῦ ὁ Αἰθίοψ Ἐννούχος ὁ τύραννος Κανδάκης τῆς βασιλείουσις Αἰθιοπῶν ἐπήγευ εἰς Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν προσκυνήσῃ, καὶ ἐπιστρέφων ἐνέτυχε τὸν Ἀπόστολον Φίλιππον, καὶ φθάσαντες εἰς τὰ ὕδατα τῆς ὄρεινῆς, ἐβαπτίσθη ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Φίλιππον. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι καὶ τὰ Μάγδαλα, ἐξ ὧν ἡ Μαγδαλινὴ Μαρία. Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς Ἰόππης, εἶναι τὸ Ἀλὴ Ἀπουαλέμ, ἐνθα ἦτον Ἐκκλησία ὠραιότατη τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, τὴν σήμερον ὅμως οὔτε ἔχνος δὲν σώζεται. Ἐκεῖθεν ἕως τριάκοντα πέντε μῆλια, κεῖται ἡ Καισάρεια τῆς Φιλίππου παραδαλάσσιος· λέγεται δὲ τῆς Φιλίππου πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν Καισαρειῶν. πόλις ποτὲ περίφημος καὶ κεκοσμημένη μὲ ἀσύγκριτον μεγαλοπρέπειαν, κοσμηθεῖσα ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, εἰς τιμὴν τοῦ Καίσαρος, νῦν δὲ ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος· εἰς αὐτὴν ἐπάταξεν ὁ Ἄγγελος Ἡρώδην Ἀγρίππαν τὴν βασιλέα, καὶ ἀπέθανεν· εἰς αὐτὴν ἐρώτησεν ὁ Σωτὴρ τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ, τίνα μὲ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος ἔταξε τὴν ὁμολογίαν, λέγωντας, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ἐν αὐτῇ ὁ Ἄγαθος προεῖπε τοὺς δεσμοὺς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καὶ ἀφ' οὗ ἐστάθη δύο χρόνους δέσμιος ἐν τῇ φυλακῇ, ἐστάθη εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὸν βασιλέα Νέρωνα. Εἰς αὐτὴν ἐξεράπευσεν ὁ Κύριος τὴν αἰμοβόροισαν γυναῖκα, πάσχουσαν ἕτη δώδεκα, ἣ ὁποῖα εἰς τιμὴν τοῦ Σωτῆρος ἔστησε χαλκοῦν ἀνδριάντα.

Πλησίον τούτου εἶναι τὸ Καρμηλίον ὄρος, τὸ ὁποῖον εἶναι διπλὸν, καὶ τὸ μὲν κεῖται ἐν μέσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ, πρὸς τὴν ἔρημον Ζι-

Ζυραΐαν, κατὰ τὴν πόλιν Χεβραὼν, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ καὶ περιβόητον, κεῖται πρὸς ἄριτον τούτου, καὶ πρὸς δυσμὰς παραδαλάσσιον, μεταξὺ Καισαρείας καὶ Πτωλεμαίδος, εἶναι δὲ πολλὰ ὑψηλῶνας καὶ ἐλαιῶνας, ἐν τῶν ὁποῖων ἐγένετο οἶνος ἄριστος, καὶ μὲ ἄλλα δένδρα ἐνθαλίη καὶ κάρπιμα, ἔχον καὶ πολλὰ σπήλαια, ὅθεν ἐστάθη ἐπιτήδειον εἰς ἀναχωρητὰς· αὐτοῦ ὁ Προφήτης Ἡλίας, νυκίσας θουμασίως τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, τοὺς κατήσχυνε, καὶ ἀπέκτεινε αὐτοὺς πλησίον τοῦ χειμάρρου Κισσῶν· ἐνταῦθα τὴν σήμερον δεῖνυνται, καὶ τὸ σπήλαιον τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ὅπου εἶναι καὶ ἐκτετήριος οἶκος, καὶ κατ' ἔτος, κατὰ τὴν ἐτήσιον μνήμην τοῦ Προφήτου, γίνεται μεγάλη πανήγυρις παρὰ τῶν περιούκων Ἀράβων.

Αὐτὸς ὁ χειμάρρος Κισσῶν, λέγεται καὶ Μεγιδῶν, εἶναι μὲν μικρὸς κατὰ τὸ μέγεθος, διὰ δὲ τὰ πολλὰ κατορθώματα ἐποῦ ἔγιναν εἰς αὐτὸν, εἶναι περίφημος· ὁ ὁποῖος συνάγεται ἀπὸ τὰς βροχὰς ὅπου γίνονται εἰς τὰ δύο ὄρη, Θαβῶρ καὶ Ἐρμῶν, καὶ διαπερνᾷ πλησίον εἰς τὰς ρίζας τοῦ ὄρους Θαβῶρ, ἀπὸ τὸ μέρος τὸ ἀνατολικόν. ἐκεῖ ὁ Βαραν, ἐνίκησε τὸν Σισάρα. Διαμοιράζεται δὲ εἰς δύο ρύακας, ἀπὸ τοῖς ὁποῖους, ὁ ἕνας διατρέχει πρὸς τὸ ἀνατολικόν μέρος τῆς Γαλιλαίας, καὶ καταπᾷ εἰς τὴν θάλασσαν αὐτῆς, ὁ δὲ ἄλλος προχωρεῖ εἰς τὴν δύσιν, καὶ προσλαμβάνωντας καὶ ἄλλους πολλοὺς ρύακας οἱ ὁποῖοι καταβαίνουν ἀπὸ τὸ ὄρος Ἐφραῖμ, καὶ ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα μέρη τῆς Σαμαρείας, καὶ τοῖς κάμπους καλουμένους Ἐσδρελῶν, καὶ τρέχοντας καὶ αὐτὸς τὸ πρὸς δυσμὰς ἄλλο μέρος τῆς Γαλιλαίας, καὶ φθάνωντας ἕως εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καρμηλίου ὄρους, ἐνθα ὁ Προφήτης Ἡλίας ἀπέκτεινε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, ἕως τέσσαρα μῆλια μακρὰν ἀπὸ τὴν Πτωλεμαΐδα, τελευταῖον εἰσέρχεται ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν.

Αὐτοῦ πλησίον ἦτον καὶ ἡ πόλις Καμφῶμα, ἡ πατὴρ τοῦ δικαίου Ἰωακὴμ τοῦ Θεοπάτορος.

Περὶ τῆς Πτωλεμαΐδος.

Οὐ μακρὰν τούτου εἶναι καὶ ἡ Πτωλεμαΐς, τὸ νῦν λεγόμενον Ἄκρι, πόλις διάσημος μὲ οἰκοδομὰς λαμπροτάτας, μὲ κάστρον ὄχυρόν, καὶ μὲ λιμένα καλὸν καὶ χωρητικὸν, ἔνθα καὶ θαμβίζουσι πραγματευταὶ πανταχόθεν, μὲ θρόνον μητροπόλιτος ὑπὸ τὸν Ἱεροσολύμων, καὶ μὲ ἐκκλησίαν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ μὲ μοναστήριον ὅπου μένουσιν οἱ ἀπερχόμενοι διὰ τὴν ἁγίαν Ναζαρετ ὀρθόδοξοὶ προσκυνηταί.

Ἐντεῦθεν ἕως τέσσαρας ὥρας εἶναι ἡ ἁγία Ναζαρετ, πόλις τὸ πάλαι ἐνμορφωτάτη καὶ περίφημος καὶ διὰ ἄλλα πολλὰ προτερήματα περιφανεστάτη ὅμως ἐστάθη διὰ τὴν κατοίκησιν τοῦ Κυρίου μας· νῦν δε κωμόπολις, ἔχουσα ὀλίγους τοὺς ἐνοικοῦντας ὀρθόδοξους· αὐτοῦ ἔχει καὶ ἐκκλησίαν νεωστὶ ἀνακαινισθεῖσαν, ὡραιότητα κατὰ πάντα· ἐν αὐτῇ εἶναι ὁ θάλαμος τῆς πανενδόξου ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς δεσποίνης ἡμῶν, ἐν ᾧ καδεζομένη, ἔλαβε τὸ ὑπερφυῆς καὶ παράδοξον μήνυμα, ὅπερ ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ τῆς ἤφερε, λέγωντας πρὸς αὐτήν, χαῖρε κεχαρισμένη Μαρία ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, καὶ ὅτι θέλει γεννήσει τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως, καὶ τὸ γεννηθὲν ἦὸς Θεοῦ ἐστὶ, τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ ἀναρχοῦ Πατρὸς, καὶ ἐπισιιάσει τοῦ παναγίου Πνεύματος, καὶ ὅτι θέλει μείνει παρθένος ὡς πρὸ τόκου, καὶ ἐν τόκῳ, καὶ μετὰ τόκον. Ἐποκάτω τῆς Ἐκκλησίας ταύτης εἶναι σπήλαιον, καὶ ἔχει ἁγίαν τράπεζαν, ἔνθα λειτουργοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι ὑποκάτω δὲ τῆς ἁγίας τραπέζης, ἀναβλύζει ὕδωρ ἁγιάσματος, ἰαματικὸν πάσης καὶ παντοίας ἀσθενείας. Αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Ναζαρετ ἔχουσι καὶ οἱ Φράγγοι μοναστήριον, οὐ μὴν δὲ καὶ οἱ Ἀρμένιοι.

Περὶ τοῦ Θαβωρίου ὄρους.

Ἀπὸ αὐτοῦ κατὰ ἀνατολὰς μῆλια τέσσαρα, εἶναι τὸ Θαβώριον ὄρος, κείμενον εἰς τὴν μέσην τῆς πεδιάδος τῆς Γαλιλαίας, ἔχον θαυμαστὴν στρογγυλότητα, καὶ ὠραίαν τοποθεσίαν, μὲ πεδιάδα καὶ ἐξάπλωσιν εἰς τὴν κορυφήν. αὐτοῦ ὄρωνται καὶ μεγαλοπρεπῆ θεμέλια, καὶ χαλάσματα ἐπισήμου μοναστηρίου, τιμωμένου εἰς ὄνομα τῆς τοῦ Κυρίου θείας Μεταμορφώσεως, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ἐν τῷ — 8 — βιβλίῳ τῆς ἱστορίας του, κεφαλαίῳ — 11 —, παραγράφῳ — 2 — δηγεῖται ταῦτα ἐπὶ λέξεως· Κατὰ τὸ — 1187 — ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ πάλιν ἐφώρμησεν εἰς αὐτοῖς τοὺς θεοβαδίστους τύπους ὁ Σαλαδῖνος, σουλτάνος τῆς Βαβυλωνος· ὅστις πολεμήσας τὴν Αἴγυπτον, κατέλυσε τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀράβων, καὶ συνηψεν εἰς μίαν ἀρχὴν, Βαβυλῶνα καὶ Αἴγυπτον, καὶ κατέδραμε Συρίας καὶ Παλαιστίνης, καὶ πάντοτε προώδευεν, ἐπροχώρει, καὶ ἐνίκα ὄθεν οἱ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐυρισκόμενοι τότε χριστιανοὶ, ἔτρεμον, ὡς οἱ κάλαμοι ὑπὸ τοῦ φόβου αὐτῶν· καὶ μάλιστα ὅταν ἔμαθον, ὅτι εἰς Τεμπλάριος ἔφυγεν εἰς τὸν Σαλαδῖνον, ὡς προδότης, ὅς τις ἐδήλωσε τῷ Σαλαδῖνῳ τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν ὅπου εἶχεν ἡ Ἱερουσαλήμ τότε· εἰς τοῦ ὁποίου τοῖς λόγους πιστεύσας ὁ Βαβυλωνίος σουλτάνος Σαλαδῖνος, ἐκινήθη κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ. ἀλλὰ νενικημένος ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω ἐπαναστρέψας ὅμως εἰς τὸν ἐρχόμενον χρόνον κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ λαβὼν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ τὰ περίε τῆς Τιβεριάδος, περιεκύκλωσε τὴν Τύρον, καὶ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ

ἕως τῆς Γάζης, ἦσαν ἀναρίθμητοι σαρακηνοί. ὄθεν οὐδὲν ἐνέμενεν ἡμῖν, ἀλλ εἰ μόνον ἢ ἐλπιζομένη Θεία χάρις ἄνωθεν οὕτως ἔγραφε τῷ Τεμπλαρίῳ ὁ ἀρχηγὸς Τέριγος ὀνόματι· Ὁ δὲ Ἀμέρικος διηγείται, ὅτι εἰς τοὺς — 1187 χρόνους τῆ — 4 Ἰουλίου, μετὰ πλείστου στρατεύματος ἔλθων ὁ Σαλαδῖνος, ἐνήκησε τὸ χριστιανικὸν στρατεύμα, καὶ συλλαβὼν τὸν ῥῆγα τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν Ῥαϊμούνδον φονεύσας, ἠχμαλώτευσεν ὅσων ἤθελεν αἰχμαλωσίαν· καὶ κορεσθεὶς τῶν αἱμάτων τῶν λατίνων, ἔλαβε τὴν Ἀκαρῶ πόλιν, Καισάρειαν, Ἰόππην, Ναζαρέτ, Σεβάστειαν, Νεάπολιν, Λύδδαν, Ῥέμπλι, Ἀσοῦρ, Χεβρών, καὶ Βηθλεέμ. καὶ τέλος πάντων τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ἐν ἔτει 1189. ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἔργον ὅπου ἔκαμεν ὁ Σαλαδῖνος, εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἦτον, ἵνα ἐκβάλλῃ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Τάφου τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου, ὃς ἦν ἄνωθεν τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεπηγμένος, καὶ εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτὸν νὰ παραδειγματίσῃ, καὶ νὰ μαστιγώσῃ. Διηγείται δέ τις Βενάρδος ἱστορικὸς εἰς τὴν. 56 ἐπιστολὴν αὐτοῦ, πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Κυρτώνης, ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐσπάρθη λόγος εἰς τὴν δύσιν, ὅτι ἐγγίζει τὸ τέλος τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς τοῦ ἀντιχρίστου. Ἀλλ' ὁ τότε Ἀυτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως Ἰσαάκιος ἄγγελος οὐκ ἐφοβήθη τὸν ἀντίχριστον αὐτὸν, ἀλλὰ φιλιώθεις μετὰ τοῦ Σαλαδίνου, ἐνήρησε πολλὰ καλὰ διὰ τοὺς ἁγίους τόπους. ἢ ἔρις ὅμως, ἢ ῥιζοθρεῖα μεταξὺ τοῦ Λουσιανοῦ, τοῦ Ῥιγὸς τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τοῦ Ῥαϊμούνδου, τοῦ κόντε τῆς Τριπόλεως, ἐπροξένησεν οὐκ ὀλίγον ἀφανισμόν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ· ἐπεὶ δὲ ἐν ταύταις ὄντων τοιούτων ταῖς φιλονεικίαις καὶ ἔχθραις, ἦλθεν ὁ Σαλαδῖνος, καὶ ἀφ' οὗ κατέφθειρεν, ὡς λέγουσι, διαποσίας χιλιάδας λαῶν, συνέλαβε καὶ τὸν Ῥῆγα εἰς τὴν Τιβεριάδα, καὶ τὰ καμπαναρεῖα ὅλα κατεκρήμνισεν, ἀφήσας μόνον ἐκεῖνο τοῦ Ἱεροῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, τὰ ὁποῖα καὶ φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον, ὡς διηγείται τοῦτο καὶ ὁ Σιμωνέτας εἰς τὸ. ε. αὐτοῦ βιβλίον κεφ. 82. ὅστις λέγει, ὅτι καὶ ὁ Σαφαντῖνος, ἕως τοῦ Σαλαδίνου, διέφθειρε καὶ πάντα τὰ ὑπόλοιπα, ἅπερ ἀφῆμεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαλαδῖνος. ὅς τις δὲν ἐπροξένησεν ὀλιγώτερα κακὰ ἀπὸ ὅσα ἐπροξένησαν οἱ λατῖνοι, ὅταν ἐξουσίασαν τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν ἰποῖαν ἐκυρίευσαν περίπου τὰ — 100 — ἔτη.

πολε-

πολεμοῦντες πάντοτε μετὰ τῶν ἀράβων, Ἀιγύπτου, Δαμασκοῦ, Βαβυλῶνος, καὶ τῆς Ἐρήμου. τότε λοιπὸν συνέβη γενέσθαι τὴν ἐσχάτην φθορὰν καὶ κατασκαφὴν εἰς ὅλας τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ χώρας· καὶ προσέτι ἀφανισμόν εἰς τὰ μοναστήρια, τὰ ἔξω καὶ ἔσω, καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Θαβωρίου ὄρους, καὶ τὸ τοῦ ἐλεῶνος, καὶ τῆς Βηθλεέμ κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος, ἅπερ εἰρίσκοντο εἰς τὰ θεοβάδιστα μέρη ἐκεῖνα, καὶ πλέον ἐσβέσθη ἢ τιμὴ τῆς εἰσεβείας τόσον, ὥστε πολλὰ ὀλίγοι καὶ εἰαρίθμητοι χριστιανοὶ ἵπελείφθησαν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Τάφου πολλὴν βλάβην ἐδοκίμασε τότε· ἐπεὶ δὲ ὁ Σαλαδῖνος ἐκδικούμενος τοῖς λατίνους, ἐξέβαλλε τὰ ὀκτὼ μεγάλα σιδηρὰ παράδυνα τοῦ μεγίστου τρούλλου, ἢ κουμπὲ τοῦ ἁγιοτάτου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔκλειψε τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ ζηροκίδων, καὶ τοιουτοτρόπως ἐστάθησαν κεκλεισμένα — 648 χρόνους. πλὴν ὁ Σαλαδῖνος τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶχεν εὐγάλη καὶ τὴν ὀρθομαρμάρωσιν ὅλου τοῦ ἐδάφους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ· ἐκρήμνισε τὰ περίεξ αὐτοῦ· ἔλαβε τὸ πατριαρχεῖον, ποιήσας αὐτὸ τζαμί καὶ διδασκαλεῖον· καὶ αὐτὴν ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ κατηδάφισεν· καὶ ἂν ἔλειπεν ἢ μεγάλη ἐπιμέλεια καὶ προστασία Ἰσαακίου τοῦ ἀγγέλου, τοῦ προφθάσαντος αὐτὸν μετὰ πρέσβων καὶ δώρων πολλῶν, δὲν ἤθελεν ἀφήσῃ οὔτε σημεῖον εἰς τὰ ἁγία προσκυνήματα, καὶ εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας, ὅσα ἔμεινον ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· ἀλλὰ καὶ μετέπειτα μετὰ τὸν Σαλαδῖνον, πολλῶν ἐπολέμησαν οἱ δυτικοὶ, καὶ οἱ ἄραβες, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ὅπου ἐξουσίασαν οἱ ὀθωμανοί, μέχρι οὗ ἠφανίσθησαν πλέον· οἱ χριστιανοὶ Φοινίκης, Συρίας, Ἀραβίας, Παλαιστίνης καὶ αὐτῆς τῆς Ἀιγύπτου· καὶ οὕτω λοιπὸν ἢ τοῦ Ὀυρβανοῦ καὶ Πασχάλη τῶν παπῶν φροντίς, διὰ τοὺς ἁγίους τόπους ἐπροξένησε τὴν ἐρήμωσιν εἰς ὅλον τὸ ὑπῆκοον τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἔπειτα πάλιν ἐλθόντες καὶ οἱ σαρακηνοὶ τοῦ ἀνακτησάσθαι τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μὴ δυνηθέντες ἀπὸ τὸν θυμένων ἀπῆλθον καὶ ἐκρήμνισαν τὸ μέγα καὶ περίφημον ἐκεῖνο μοναστήριον, ὃ ἦν ἐπὶ τοῦ Θαβωρίου ὄρους τεθεμελιωμένον, φονεύσαντες ὅσους εὗρον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἔρους· ἔμεινε δὲ ὁ ναὸς τοῦ Θαβωρίου ὄρους ἕως τῆς σήμερον κατηδαφισμένος· ἀλλὰ καὶ τὰ περίεξ

15*

ὅλα

ὅλα εἶναι ὑστερημένα ἀπὸ ὀρθοδόξους κατοίκους. "Απαξ ὁμῶς τοῦ ἔτους, ὃ κατὰ καιρὸν Μητροπολίτης Πτολαιμαῖδος μετὰ τοῦ κλήρου, ὡσάντως καὶ οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ τῆς ἁγίας Ναζαρέτ, ἐρχόμενοι κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Μεταμορφώσεως εἰς αὐτὸν τὸν σεβάσιμον τόπον τοῦ Θαβωρίου ὄρους, ἐορτάζουσι πανηγυρίζοντες, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ μεταμορφωθέντα Σωτῆρα Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν δοξάζοντες· εἶναι δὲ αὐτὸ τὸ ὄρος πεπυκνωμένον ἀπὸ διάφορα ἀνθη αὐτοφυῆ καὶ ἐυωδέστατα, καὶ δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ αὐτὸ ἢ ταχινὴ δρόσος καὶ ζωογόνος· τελευταῖον εἶναι περιφανέστατον καὶ περιδοξον περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ὄρη, διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν φρικτὴν καὶ ἀνερμήνευτον Μεταμόρφωσιν τὸ ὅποιον ἀγαλὰ καὶ οἱ Ἐυαγγελισταὶ δὲν τὸ ὀνομάζουσιν, ὁμῶς ἐξ ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς κοινῆς παραδόσεως, καὶ ἐκ προφητικῆς τινὸς φωνῆς εἰς αὐτὸ πιστεύεται, ὅτι ἔγινεν ἡ θεία Μεταμόρφωσις, καὶ λαμπροφωτεινόμορφος νεφέλη ἐσκέπασε καὶ τὸ ὄρος, καὶ τοὺς μαθητὰς, καὶ ἀπὸ αὐτῆν ἐξῆλθεν ἡ πατρική, „θεία φωνή, μαρτυροῦσα τὸν μεταμορφούμενον, καὶ λέγουσα. „οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε.

Ἐγγὺς τοῦ Θαβωρίου τούτου ὄρους, εἶναι καὶ ἄλλο ὄρος πρὸς δυσμὰς, καὶ ὀνομάζεται Ἐρμών· διὸ λέγει καὶ ὁ προφητὰναξ. Θαβὼρ καὶ Ἐρμών ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται.

Πλησίον τούτου κεῖται καὶ ἡ πόλις τῆς Γαλιλαίας Ναῖν, ἐνθα ὁ φιλόσοφος Δεσπότης ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν μονογενῆ τῆς χήρας υἱόν.

Μακρὰν ἀπὸ αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ Τιβεριὰς θάλασσα, ἡ ὁποία καλεῖται κοινῶς Ταβαρία, λέγεται καὶ Γενησαρέτ, καὶ θάλασσα Γαλιλαίας.

Λέγεται δὲ Τιβεριὰς διὰ τὴν πλησίον χάραν, τὴν ὁποίαν ἔκτισεν Ἡρώδης ὁ Τετράρχης, εἰς τιμὴν τοῦ αυτοκράτορος Τιβερίου.

ρίου· εἰς τὴν νέαν διαθήκην αὐτὴ ἡ Τιβεριὰς θάλασσα εἶναι πολυθρύλλητος, τόσον διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν συχνὴν διάπλευσιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν τῶν Μαθητῶν αὐτοῦ ἄγραν, καὶ ἄλλα διάφορα θάυματα· εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν, ῥίπτοντες οἱ μαθηταὶ τὰ δίχτυα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, ἤλυσαν ἑκατὸν πενήκοντα τρία μεγάλα ὀψάρια, χωρὶς νὰ σχισθῶσι τὰ δίχτυα, εἰς τὸν ὅποιον ἀριθμὸν περιλείονται ὅλα τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὀψαρίων, καθὼς λέγουσιν οἱ περὶ ζωῶν ἱστορίας ἀκριβεῖς συγγραφεῖς, τὸ ὅποιον προεσήμαινεν, ὅτι διὰ τῆς κηρύξεως τῶν θείων Ἀποστόλων ἔμελλεν ἵνα ἐλυσθῶσιν ἀπὸ τὰ ἀλμυρὰ ὕδατα τῆς εἰδωλολατρίας, εἰς τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας, καὶ οἱ ἐυγενεῖς, καὶ οἱ ἀγενεῖς, καὶ οἱ πλοῦσιοι, καὶ οἱ πένητες, καὶ κάθε γένος ἀνθρώπων.

Διὰ ταύτης τῆς θαλάσσης διέρχεται καὶ ὁ Ἰορδάνης· διαφωνοῦσι δὲ εἰς τε τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅλοι οἱ συγγραφεῖς· ὁ Ἰώσηπος ὁμῶς τὴν δίδει πλάτος μὲν στάδια τεσσαράκοντα, καὶ μῆκος ἑκατὸν, γράφων περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου ἐν βιβλίῳ γ', κηλ. δ'. ὁ δὲ Νίγερ λέγει, ὅτι ἡ περίμετρος αὐτῆς περιέχει μίλια εἴκοσι.

Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς εἶναι κωμόπολις, καλουμένη Γάδερα, ἐνθα ὁ Ἰησοῦς ἐπέτρεψε τοὺς δαίμονας εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χόιρων, καὶ ἐλευθέρωσε τὸν βασανιζόμενον ἄνθρωπον· αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ πόλις Καπερναοῦμ, πρωτεύουσα τῆς Δεκαπόλεως, μὲ ὀικοδομὰς ὡραίας, μὲ πλοῖτη, καὶ μὲ μεγαλοπρέπειαν· εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν κατοίκησεν ὁ Κύριος ἀφήσας τὴν Ναζαρέτ· διὰ τοῦτο καὶ ἐν αὐτῇ ἀπετέλεσε τὰ περισσότερα τῶν ἑαυτοῦ θαυμάτων· εἰς αὐτὴν ὡς πολίτης ἐπλήρωσε τὰ Δίδραχμα· αὐτοῦ ἰάτρυνε τὸν δούλον τοῦ Κεντηρίωνος, καὶ τὸν υἱὸν Βασιλίσκου αὐτοῦ καὶ τὸν Ματθαῖον ἀπὸ τὸ τελώνιον ἐλευθέρωσας, ἐυαγγελιστὴν ἀπέδειξεν.

Ἄνται αἱ πόλεις τὴν σήμερον εἶναι παντελῶς ἐρημωμέναι.

Ἄυτοῦ πλησίον εἶναι καὶ τὸ κυριακὸν ὄρος, εἰς τὸ ὅποιον ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνέβη πολλάκις.

Ἐν

Ἐν αὐτῷ ἐυλόγησε τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, καὶ ἔθρεψε πεινῶντας πέντε χιλιάδας λαὸν, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ ἔμειναν τὰ περισεύματα δώδεκα κόφινοι πλήρεις· εἰς αὐτὸ ἐδίδαξε τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ, πῶς νὰ προσεύχωνται εἰς αὐτὸ τὸν υἱὸν τοῦ ἑκατοντάρχου παράλυτον ὄντα, μὲ λόγον μόνον παραδόξως ἰάτρευσεν· εἰς αὐτὸ καὶ τὸν λεπρὸν, μόνῃ τῇ προσάψει τῆς ἁγίας χειρὸς, ὅλον ὑγιῆ ἀπέδειξεν.

Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ἦτον καὶ ἡ Βηθσαΐδα, ἡ πόλις τῶν Ἀποστόλων, Ἀνδρέου, Πέτρου καὶ Φιλίππου.

Πλησίον δὲ τούτων ἦτον καὶ ἡ Κανά τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὴν ὁποίαν προσκλήθεις εἰς τὸν γάμον μετὰ τῆς Μητρὸς αὐτοῦ, ἐποίησε τὸ πρῶτον θαῦμα, μεταβαλὼν τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον.

Ἀπὸ αὐτοῦ διὰ τῆς ἄλλης ὁδοῦ ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, εὐρίσκομεν τὴν Σεβάστειαν, ἡ ὁποία οἰκοδομήθη ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ βρεφοκτόνου, χάριν τοῦ σεβασιοῦ Καίσαρος, διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν κατῴκουν τότε καὶ οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ· αὐτοῦ ἔχει μίαν Ἐκκλησίαν μεγαλοπρεπεστάτην, μὲ μίαν ἁγίαν τράπεζαν, ἣτις βασιτάζεται ἀπὸ τέσσαρας κολώνας, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἔχει πέτραν μαρμαρένιαν, καὶ εἰς τὸ μέσον τρυπημένη. αὐτὸ ἦτον τὸ φρούριον εἰς τὸ ὁποῖον ἐστάθη εἰς τὰ δεσμᾶ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς, καὶ τελευταῖον ἀπεκεφαλίσθη, διὰ ζητήσεως τῆς Ἡρωδιάδος, ἔνθα καὶ ὁ ἔνδοξος αὐτοῦ τάφος μαρμαρένιος, ὡδὴν κατέλα· αὐτοῦ ἔχει καὶ μίαν κολυμβήθραν, καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι ἐκεῖνη, ἐν ἣ ὁ θεῖος Ἰωάννης ἐβάπτισε τοὺς ἀνθρώπους βάπτισμα μετανοίας.

Ἐκεῖθεν ἐρχόμενοι πάλιν εὐρίσκομεν τὴν κώμην Νεάπολιν, καὶ τὴν Σαμαρείαν, καὶ ἔχουσι τὴν Ἱερουσαλήμ πρὸς μεσημβρίαν, καὶ αὐτοῦ εἶναι τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐρχόμενος ὁ Ἰησοῦς, κεκκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκάθησε, καὶ ἐντυχῶν τὴν ἁγίαν

ἁγίαν Φωτεινὴν τὴν Σαμαρείτιδα, εἰς τὴν ὁρθόδοξον πίστιν ἐσαγγήνευθεν.

Ἐγγὺς τούτου εἶναι καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν χωρίον, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰακώβ ἐχάρησεν Ἰωσήφ τῷ Ἰσραὴλ αὐτοῦ. αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔστησεν ἰψηλοὺς λίθους, εἰς δέξαν Θεοῦ, ὅταν ἐνίκησαν τὴν Ἱεριχώ. αὐτοῦ ἔστησε καὶ ὁ Ἰακώβ στήλην αὐτοῦ, διότι ἠξιώθη νὰ κατοικήσῃ εἰς αὐτὴν, μὲ ὅλον τὸ γένος αὐτοῦ αὐτοῦ ἐδόθησαν καὶ αἱ ἐυλογίαι τῶν πατριαρχῶν, καὶ αὐτοῦ ἔθαψαν καὶ τὰ ὀστέα Ἰωσήφ τοῦ Παγκάλου τούτους τοὺς ἁγίους τόπους μετ' εὐλαβείας διελθόντες, ἐπιστρέφοντες πάλιν εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ταῦτα τοίνυν ἀπὸ πολλῶν διηγήσεων τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας ἁγίας Γραφῆς συλλέξαντες, ἐγράψαμεν εἰς τὸ παρὸν προσκυνητῆριον, ἐλπίζοντες ὅτι ὠφελήσομεν τοὺς ἐπιμελῶς ἀναγινώσκοντας, οἱ ὁποῖοι πληροφοροῦμενοι λεπτομερῶς περὶ πάντων τῶν ἐρημένων, ἀναμφιβόλως θέλουν λάβῃ περισσοτέραν εὐλάβειαν, καὶ ζῆλον χριστιανικὸν διὰ τοὺς Θεοβαδίστους ἐκείνους τόπους, ἐν οἷς ἐγένετο ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων· ἐπειδὴ ἂν περὶ τῶν σαρκικῶν γονέων τῶν γεννησάντων ἡμᾶς εἰς ζωὴν φαρτὴν, καὶ εἰς κόσμον πρόσκαιρον καὶ πολύπονον, εἶναι χρεωστικὸν ἔργον, ἵνα ἐξετάζωμεν καὶ μὲ πολὺν πόσον μανθάνωμεν περὶ αὐτῶν, καὶ νὰ φροντίζωμεν πρὸς ἐνεργεσίαν αὐτῶν καὶ ἐπιμελεστάτην ἐπίσκεψιν, πολὺ περισσότερον χρεωστοῦμεν, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ἵνα ἐξετάζοντες ἐπιμελούμεθα, καὶ ἐπισκεπτόμενοι ἐνεργετῶμεν τὰ Θεοβαδίστα προσκυνήματα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, ἐξ ἧς ἐλάβομεν ἀναγέννησιν ὑπερφυῆ, καὶ ζωὴν αἰώνιον· Ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ τόποι εἶναι μία κλίμαξ, ἡ ὁποία ἀναβιβάζει τὸν νοῦν, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ εὐλαβοῦς χριστιανοῦ, εἰς τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν ἡμεῖς μὲν, ὅσον ἐδυνήθημεν, ἐπληρώσαμεν τὸ χρέος μας, μένει δὲ τῶρα εἰς τὴν Θεοσέβειαν ἡμῶν καὶ εὐλάβειαν, ἵνα ἐμπληρώσητε καὶ τὸ ἐδικόν σας χρέος μὲ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ παρόντος προσκυνηταρίου, καὶ μὲ τὴν ἐπιμελῆ καὶ εὐλαβητικὴν ἀνάγνωσιν

γωσιν αὐτοῦ, τὴν ἐρεθιστικὴν καὶ παρακινήτικὴν εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἐνεργεσίαν τῆς πνευματικῆς Μητρὸς ὅλων τῶν ἐυσεβῶν, τῆς θρεψαμένης ἡμᾶς μετὰ τὸ γάλα τῆς πίστεως καὶ Ἐυσεβείας, τῆς φωτισάσης ἡμᾶς μετὰ τὸ φῶς τοῦ ἁγίου Ἐυαγγελίου, καὶ διακυβερνήσης τὰς ψυχὰς ἡμῶν μετὰ τὰ θεοπαράδοτα μυστήρια, τὰ προξενούντα ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ ἐνταῦθα τεχθέντος, παθόντος, ταφέντος καὶ ἀναστάντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πάντα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ Πνεύματι. Ἀμήν.

Λόγος ἐπιβατήριος πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους προσκυνητὰς τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐκφωνούμενος ἐμπροσθεν τῆς ἁγίας Πόρτας· συντεθεὶς παρὰ τοῦ Πανοσιολογιστάτου κυρίου Ἀνθίμου.

Δεῦρο δὴ προφήτα μεγαλοφωνότατε· δεῦρο δὴ σήμερον ᾧ Ἡσαΐα θεόπνευστε· γενοῦ ἔξαρχος εἰς τὴν θείαν ταύτην ὁμήγου· ὕψωσον καὶ τὴν φωνὴν σου, καὶ συχαίρων ἡμῖν βόησον· Ἄρον κύνια τοὺς ὀφθαλμούς σου Σιών, καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου· ἦλθον πάντες οἱ Ἰοὶ σου μακρόθεν· ἐξ ἑώας, καὶ δυσμῶν, καὶ βορᾶ, καὶ θαλάσσης. ἦλθον μακρόθεν κόπους παριδόντες· ταλαιπωρίαν ἀναλαβόντες· ἀναλώματα καὶ ἔξοδα εἰς οὐδὲν μετρήσαντες· ἐν τε ξηρᾷ καὶ θαλάσῃ τοὺς κινδύνους καταφρονήσαντες. τὸ δὲ μέγιστον τούτων, διάστασιν καὶ χωρισμὸν τῶν φιλιτάτων καὶ παιδίων τους ἐστέρξαντο· τῆς δὲ πατρίδος καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι μετανάσται, καθὼς πάλαι ὁ Ἀβραάμ, γὰ γένωσι κατεδέξαντο· ἦλθον μακρόθεν, ὑπομένοντες τόσα καὶ τόσα δεινὰ, σὲ τὴν Μητέρα τους γὰ προσκυνήσωσι, σὲ τὴν Μητέρα τους γὰ γηροκομήσωσι διὰ μέσου τῶν χρημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, ἅπερ μετόπους καὶ ἰδρώτας των ἀπέκτησαν.

Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος. ᾧ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν τοιούτων τέκνων! ᾧ τῆς εὐχαρίστου διαδέσεως! ᾧ τῆς καλῆς καὶ ἡρωϊκῆς αὐτῶν ψυχῆς· ἐπειδὴ ἀπὸ μόνης τῆς θείας ἀγάπης καταφλεγόμενοι, καὶ οὐχ ὑπ' ἀνάγκης βιαζόμενοι, συνέβρευσαν καὶ συνῆλθον πρὸς ἀποπλήρωσιν τοῦ ὑϊκοῦ αὐτῶν χρέους. ἐκπληροῦντες χρέος ἀπάντων χρεῶν δικαιοτάτον· ἀπὸ ἀγάπης λέγω μόνης ἐκινήθησαν, καὶ ἀγάπης πνευματικῆς, ἧτις ἐστὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ θείου νόμου· παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης τὸ πλήρωμα.

Χαρὰ λοιπὸν, καὶ χαρὰ μεγάλη σήμερον καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· χαρὰ, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰσαὰκ ἐχάρη, ἰποδεχόμενος τὸν Ἰακώβ, ἐκ τῆς ἀποδημίας ἐπανελθόντα. τὸν Ἰακώβ, λέγω, τὸν μετωνομασθέντα Ἰσραὴλ· τὰ ὁποῖα τυπικῶς παρενέφαινον τὰ σήμερον ἐνεργούμενα· ἐπειδὴ καὶ ἐσεῖς νέος Ἰσραὴλ μετωνομάσθητε. καὶ ἐσεῖς εἰς πατρώον οἶκον ἦλθετε, καὶ ὑποδέχεσθε παρὰ τῆς μητρός σας μετὰ πάσης χαρᾶς. Περὶ αὐτῆς τῆς χαρᾶς ὁ ἴδιος προφήτης βοᾷ καὶ λέγει· Ἐυφράνθητι Ἱερουσαλήμ, καὶ πανηγυρίσατε πάντες οὐ ἀγαπῶντες αὐτήν. ὦ Ἱερουσαλήμ, μήτηρ ἡμῶν ἁγία εὐφράνθητι. ὦ μήτηρ ἡμῶν, ὅπου μᾶς ἀνεγέννησας μυστικῶς, καὶ πνευματικῶς. ὦ μήτηρ ἡμῶν, ὅπου μᾶς ἐβύζαξας γάλακτι εὐσεβείας. ὦ μήτηρ ἡμῶν, ὅπου μᾶς ἔδρεψας τροφῇ στερεωτέρα τῶν ὑψηλοτάτων θεωριῶν. ὦ μήτηρ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ διδάσκαλος, ἐπειδὴ μᾶς ἐπαιδαγώγησας μετὰ τὴν Ἱεράν ἡδυκίην τοῦ Ἱεροῦ Ἐυαγγελίου. ὦ μήτηρ ἡμῶν καὶ διδάσκαλος· ἐπειδὴ μᾶς ἐμυσταγώγησας μετὰ τὴν ὑπερφῖεβτάτην διδασκαλίαν τῶν ἐν σοὶ μυστηρίων· καὶ τέλειοι κατὰ τὴν πνευματικὴν ἡλιμίαν γεγονότες, μᾶς καθώπλισας μετὰ τὸν θεῖον νόμον. Ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος· Ἐυφράνθητι λοιπὸν Ἱερουσαλήμ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ ἡ ἁγία· ὦ πόλις Ἱερουσαλήμ, ἀπασῶν τῶν πόλεων ἱπερεκλελεγμένη· ὅτι ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών ἡρετίσασθαι αὐτήν εἰς κατοικίαν ἑαυτῶν· ὦ πόλις τοῦ Θεοῦ ἐνδοξοτάτη. ὅτι δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ· ὦ πόλις τῷ Θεῷ ἀγαπητή. ὅτι ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιών ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ· πόλις ἐξ ἧς ῥέει μέλι καὶ γάλα· ἐξ ὧν φιλοφρονεῖς τὰ περικυκλώσαντα ἤδη τέκνα σου· καὶ ἐκεῖνα ὅπου ἤδη κατ' ὁδὸν εἰρὶσκονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐλευσόμενα· καὶ ἀποπληρῶνεις πρὸς αὐτὰ τὴν πνευματικὴν τους ἐπιθυμίαν· καὶ καταπαύεις τὴν δίψαν τους μετὰ τὸ ζῶν καὶ ἀλλόμενον ὕδωρ, ὅπερ πηγάζει ἀπὸ τὰς ἐν σοὶ ἀκένωτους πηγᾶς. Χαίρε λοιπὸν καὶ εὐσάγαε αὐτοὺς ἔνδον· ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἐπιθυμοῦσι περισσότερον ἀπὸ τὸν ἐπιθυμοῦντα νυμφίον εἰς τὸν νυμφικὸν νὰ εἰσέλθῃ θάλαμον· ὅτι ἔνδον ὄψονται τὸν πανάγιον Γολγοθᾶν, ἔνθα ὑψώθη ὁ πανσέβαστος καὶ ζωοποιὸς Σταυρὸς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἐσταυρώθη τὸ τεθεωμένον σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ὅθεν

ὅθεν ἐξεβλύσαν οἱ κρουνοὶ τῆς ὀφείσεως λοχευθῆν, καὶ ἀπέπλωσαν τὴν παγκόσμιον ἁμαρτίαν· ὄψονται τὴν ἁγίαν Ἀποκαθήλωσιν, ὅπου ὡς νεκρὸς ἐξαπλώθη, ὁ νεκροὺς ζωοποιήσας, με σμύραν τε καὶ ἀλόην ἠλείφθῃ, λόγοις ὑψηλοτέροις τῆς θείας οικονομίας· ὄψονται τὸν Πανάγιον καὶ Θεοδέγμονα Τάφον. τὸ ταμίον τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων· τὸ ἐργαστήριον, ἔνδον τοῦ ὁποῖου ἐκαιουργήθη ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος· ἔνδον τοῦ ὁποῖου ἐξήνθησεν ἡ ἀφθαρσία, διὰ τὴν χάριν τοῦ ἐν αὐτῷ νεκροπρεπῶς μὲν τεθέντος, θεοπρεπῶς δὲ τριημέρως ἐξαναστάτος. ὦ! καὶ μὲ ποῖον καινοπρεπῆς ὄνομα ὀνομάσω σε; Τάφε Πανάγιε· Τάφε ζωοφόρε· Τάφε θεοχώρητε· νὰ σὲ ὀνομάσω παράδεισον; ἀλλὰ βλέπω σε καὶ φρονῶ ἀνώτερον· ὅτι ἐκεῖ ἔνδον διὰ τὴν ἀκηδίαν μας ἐνεργήθη ἡ ἁμαρτία. σοῦ δὲ ἔνδον κατηργήθη καὶ ἐβλάστησεν ἡ χάρις· χάριτι ἔδμεν σεσωσμένοι κατὰ τὸν Ἀπόστολον· ἀλλὰ Χερουβὶμ· ἢ Σεραφὶμ ὀνομάσω σε, ἢ μὲ ποῖον ἄλλο ὄνομα τῶν ἀνωτέρω δυνάμεων; ἀλλὰ σὺ, ὃν ἐκεῖ νὰ προσβλέψωσι δὲν δύνανται, ἐβάστασας τριήμερον καὶ ἐπανεπάυθη ἐν σοὶ. δι' ὃ εἶσαι τὸ καύχημα καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμὴ· Σὲ τοίνυν προσκυνῶ προσπίπτων, καὶ νῦν καὶ φέριστε· Ἐπομένως δὲ ὄψεσθε καὶ τὸ ἅγιον ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τὴν οὐρανομήτηρ σπάλαν, δι' ἧς ἀνήλθομεν εἰς οὐρανοὺς· καὶ ἐγένετο καὶ εἰς ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς βατὸς, διὰ τὴν τοῦ ἐκεῖθεν ἀναληφθέντος ἀγαθότητα. ὄψεσθε δὲ καὶ τὴν ἁγίαν Βηθλεὲμ, ἣτις ὡς πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὸ κατὰ σάρκα φέρει τὰ πρωτεῖα· καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰουδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰουδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὃς τις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ· καὶ τὸ ἅγιον σπήλαιον, ἔνδον τοῦ ὁποῖου ἐβλάστησε τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, ἐξ οὗ φαγόντες ζῶμεν· ἀλλ' ὄψεσθε καὶ τὸν Ἰορδάνην· τὸ χωνευτήριον τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, τὸν Ἰσθμὸν, ἔνδον τοῦ ὁποῖου ἐξυφάνθη ἡ πρώτη θεοῦφαντος στολή· ἣν ἐνεδίσαστο ἡμᾶς ὁ ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου βαπτισθεὶς ῥέειρος, τὴν ἡμετέραν καθαιρόμενος κάθαρσιν, αὐτὸς οὐ χρήζων ὡς ἁμαρτήτος. τὸ σχολεῖον ἐν ᾧ ἐδιδάχθημεν τὸ τρισυπόστατον τῆς μιᾶς θεότητος κατὰ τὸν ἀσματογράφον· Τριάδος ἢ φανέρωσις ἐν

16*

Ἰορδά-

Ἰορδάνη γέγονεν· αὕτη γὰρ ὑπέρθεος φύσις. ὁ Πατήρ ἐφάνησεν οὗτος ὁ βαπτιζόμενος, Ὁσὸς ὁ ἀγαπητός μου. τὸ Πνεῦμα συμπάρῃν τῷ ὁμοίῳ. ὃν εὐλογοῦσι λαοί, καὶ ὑπερυψοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄλλὰ ὄψεσθε καὶ τὴν ἁγίαν Γεθσημανῆ· καὶ προσκυνήσετε τὸν Πανάγιον Τάφον τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου· τὸν καὶ αὐτῶν τῶν οὐρανῶν ὑπερκείμενον, τὸν πανυπερσέβαστον καὶ ἀξιοπροσκύνητον. διότι, ὡς Κυρία ἡμῶν καὶ Δέσποινα διὰ μέσου σου, πάντων τῶν θείων ἠξιώθημεν χαρισμάτων· ἐπειδὴ ὡς Θεοτόκε ἄνευ σου κἀνάσας δὲν ἐγένετο πνευματικὸς διδάσκαλος· μήτε ἐν πνεύματι καὶ δικαιοσύνῃ νὰ προσκυνῆ τινὰς τὸν Θεὸν· ἐδιδάσκητο ἄνευ σου. μήτε ἤθελεν εἶναι τινὰς σωζόμενος Μήτηρ καὶ Παρθένη χωρὶς πάλιν σου. τὰ πάντα ἡμῖν θεόθεν διὰ σου ἐχαρίσθησαν· ὡς προστασία ζωῆς, καὶ θερμὴ βοήθως, πάντων τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων, καὶ ἐν σοὶ μετὰ Θεοῦ τὰς ἐλπίδας θεμένων· καὶ τὸν σὸν Πανάγιον Τάφον ὡς ἔμφυχον περιπτυσσομένων τε καὶ κατασπαζομένων, καὶ ἐν αὐτῷ σὲ λιταζόντων καὶ παρακαλοῦντων μετὰ πίστεως· ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ὄψεσθε ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντα προσκυνήματα· ἃς εἰσέλθωμεν λοιπὸν, ἃς εἰσέλθωμεν· ἐπειδὴ καὶ ὁ προφητὰν ἄξ Δαβὶδ κρούων τὴν κινύραν τοῦτο προλέγει, καὶ εἰς αὐτὸ μᾶς προτρέπει· εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ ποδες αὐτοῦ.

Ἀρχῆθεν, ἀγαπητοί μου ἀδελφοὶ· ἀρχῆθεν ἢ εἰς τὰ ὄψεσθε ἀφίξις παρὰ τῶν ευλογημένων χριστιανῶν ἐσυνειδίξετο· καὶ εἶναι φανερὸν ἐκ πολλῶν ἱστοριῶν πάντες ὡς χρέος ἐνμίζον ἀπαραίτητον, ἢ μίνοι τους νὰ ἔλθωσιν εἰς προσκύνησιν καὶ βοήθειαν τῶν ἁγίων προσκυνημάτων, ἢ νὰ ἐξαποστειλῶσιν ἐλεημοσύνην. Ἐὰν διὰ διαφόρους αἰτίας δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἔλθωσιν καὶ νὰ φέρωσιν μόνοι τὴν ἐλεημοσύνην τῶν, πρὸς διόρθωσιν, ἐπισκευὴν καὶ καλλωπισμὸν τῶν ἁγιοτάτων αὐτῶν τόπων τε καὶ προσκυνημάτων, καὶ τροφήν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐνασκουμένων τε καὶ ἀγωνιζομένων ὀσιωτάτων Πατέρων, πανοσιωτάτων Ἱερομονάχων, καὶ Πανιερωτάτων ἁγίων Ἀρχιερέων, οἵτινες ἐνταῦθα ὑπὲρ παντὸς τοῦ κόσμου προσεύχον-
τα

ται καὶ παρακαλοῦσι κατ' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ αὐτὰ τὰ Ἱερά προσκυνήματα ἐπισκέπτονται καὶ φυλάττουσιν. Ἀποσιωπῶ τὴν βειράν τῶν Βασιλέων καὶ Βασιλίδων, τὸν χορὸν τῶν Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας· δὲν ὀμιλοῦμαι καὶ αὐτὴν τὴν ἁγίαν Ἑλένην, ἢ ὅποια πόσῳ προσκυνήσεως ἦλθε· τόσα καὶ τόσα ὠκοδόμησεν, ἐχαρίσατο, ἐπροικοδόρησε μετὰ τοῦ Ἰουδοῦ αὐτῆς Ἰσαποστόλου ἁγίου Κωνσταντίνου, ἅπερ σώζονται καὶ φαίνονται ἄχρι τῆς σήμερον. Ἄλλὰ πῶς ἀποσιωπήσω τὸ σκευὸς τῆς ἐκλογῆς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὁ ὅποιος κατ' ἔτος ἔσπευδε νὰ εὔρεθῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ προσκυνήσῃ. προσέτι καὶ ζητεῦων δὲν ἔλειπεν, ἅσπερ ἀπερχόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ νὰ φέρῃ μετ' ἑαυτοῦ τὴν ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς τότε ἐν Ἱερουσαλὴμ ὄντας, τοὺς ὁποίους εἰς τὰς ἐπιστολάς του ὀνομάζει καὶ ἁγίους, ὡς φαίνεται ἐν τῷ 15. κεφ. στίχ. 25. τῆς πρὸς Ῥωμαίους. „Νυνὶ „δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις· εὐδόκησαν „γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς „πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Ἐυδόκησαν γὰρ καὶ ὀφει- „λέται εἰσὶν.“ Διὰ αὐτὴν τὴν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐλεημοσύνην ὅτε μὲν ἐπαινεῖ τοὺς Βεροίους, ὅτε δὲ ὀνειδίζει τοὺς Θεσσαλονικεῖς, ποτὲ δὲ προτρέπει τοὺς Κορινθίους· καὶ μάλιστα ὅτε οὐδεὶς ἦτον ὁ ἀδικῶν, ὁ κατατρέχων, ὁ φθονῶν καὶ ἐπιβουλεύων, ἢ τυραννικῶς φορολογῶν. — Τώρα δὲ, ὅτε, ἀλλὰ πῶς εἶπω! ἢ πολλὴ λύπη δεσμεύει τὴν γλῶσσαν μου. εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας· τώρα λέγω, ὅτε περιεκύλωσαν ἡμᾶς κύνες πολλοὶ, καὶ ταῖροι πίονες περιέσχον ἡμᾶς· καὶ συνομοῦμεν μὲ τοῖς ἐχθροῦς τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, οἱ ὅποιοι νύκτα καὶ ἡμέραν ἐπαγρυπνοῦσι νὰ μᾶς κακοποιήσωσι, καὶ νὰ μᾶς ἀφανίσωσιν, εἴ δυνατόν αὐτοῖς. οἵτινες δυνατόν κατὰ τὰ πολιτικά, πλούσιοι κατὰ τὰ χρήματα· ἡμεῖς δὲ ἀδύνατοι καὶ πτωχοί· πρῶτον μὲν ἐπικαλούμεθα τὴν θείαν βοήθειαν, εἶτα δὲ ἀποβλέπομεν μίνον πρὸς ἐσᾶς τοὺς εὐλαβεστάτους προσκυνητὰς καὶ ζηλωτὰς τῶν σεβασμίων προσκυνημάτων, ἐλπίζοντες εἰς τὰς ἐλεημοσύνας ὑμῶν, ἵνα δι' αὐτῶν ἀντισταθῶμεν εἰς τὰς μηχανὰς καὶ δόλους τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. δυνατός ὁ Θεός, ἵνα ἐξαλείψῃ αὐτοὺς ἀσθημερὸν· ἀλλὰ συγχωρεῖ, ὅπως καὶ ἡ ὑπομονὴ ἡμῶν

ἡμῶν ἀναφανῆ, καὶ ἡ ἐδική σας φιλελεήμων διάθεσις καὶ εὐλαβη-
τικὴ ψυχὴ Μεγαλοπρεπῶς οὖν προσφέροντες, καταγράψατε τὰ
τίμια ἡμῶν ὀνόματα, ἵνα μνημονεύωνται διὰ παντός· καὶ οὕτως
ἀποδώσει ὑμῖν Κύριος ὁ Θεός, ἐνταῦθα μὲν ἑκατονταπλασίονα,
ἐκεῖσε δὲ ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀμήν.

Χρήσιμος καὶ ἀρμόδιος ἔδοξε μοι ἐνταῦθα, ἡ προσθήκη
τοῦ παρόντος λόγου καθὼς ἐπομένως, καὶ ἡ τοῦ Καταλόγου τῶν
ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων· Ἐπεθύμουν ἔτι ὅπως οὖν ἵνα
ἐκτανθῶ, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἐσυγχώρησαν αἱ περιστάσεις, ἐπειδὴ συγ-
χρόνως ἦμην ἐπιστατῶν, καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν Κυριακοδρομιῶν
τοῦ αἰοιδίμου Νικηφόρου Θεοτόκη, καὶ εἰς τὰς ὑποδέσεις τοῦ Ἱεροῦ
ἡμῶν Κοινοῦ ἐνασχολούμενος. Ἐυχόμαι δὲ ὅπως οἱ μεταγενέστεροι
ἐκ τῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν ἀδελφότητος τῶν ἀγιοταφιστῶν, ἀναδειχ-
θῶσι μὲ τὴν συστηθεῖσαν ἤδη ἐν Ἱερουσαλήμ σχολὴν, συγγραφεῖς
πολλῶν τοιούτων ψυχωφελῶν βιβλίων, ἐκδίδοντες αὐτὰ εἰς φῶς,
πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν.

Κατάλογος τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων.

Πρῶτος.	Ἰάωβος ὁ ἀδελφόςδεος καὶ πρῶτος Ἱε- ράρχης τῶν Ἱεροσολύμων.
Δεύτερος.	Συμεὼν πρῶτος, ὁ τοῦ Κλεῶπα, ἢ Κλωπᾶ.
Τρίτος.	Ἰοῦστος πρῶτος.
Τέταρτος.	Ζακχαῖος πρῶτος, οὐχ ὁ ἀρχιελῶνης, ἀλλ' ἕτερος φερῶνυμος Ἰουδαῖος τὸ γένος.
Πέμπτος.	Γωβίας πρῶτος, ὁ καὶ Γωβίτι.
Ἑκτος.	Βενιαμὴν πρῶτος.
Ἑβδομος.	Ἰωάννης πρῶτος.
Ὀγδοος.	Ματθίας πρῶτος, ὁ καὶ Ματθαῖος καλοί- μενος.
Ἐνατος.	Βενιαμὴν δεῦτερος κατὰ Βαρώνιον, κατὰ δὲ Νικηφόρον Φίλιππος.
Δέκατος.	Σενέκας πρῶτος, ὁ καὶ Σπιθίας καλούμενος.
Ἐνδέκατος.	Ἰοῦστος δεῦτερος, ὁ καὶ Ἰούστις.
Δωδέκατος.	Λευὶ πρῶτος, ὁ καὶ Λευῖς.
Τρισκαιδέκατος.	Ἐφρῆς πρῶτος, ὁ καὶ Ἐφραῖμ.
Τεσσαρεσκαιδέκατος.	Ἰωσήφ πρῶτος ὁ καὶ Ἰεσαὶ καὶ Ἰωθῆς.
Πεντεκαιδέκατος.	Ἰούδας πρῶτος. ,, Ἰστέον, ὅτι μέχρι τούτου τοῦ Ἰούδα πάν- τες οἱ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχαι ἦσαν ἐξ Ἰουδαίων.
Ἑκκαιδέκατος.	Μάρκος πρῶτος, ὃς πρῶτος ἦν τῶν ἀπε- ριτμήτων Πατριαρχῶν τῶν Ἱεροσολύμων.
Ἑπτακαιδέκατος	Καβσιανὸς πρῶτος.
Ὀκτωκαιδέκατος.	Ποῦπλιος πρῶτος.
Ἐννεακαιδέκατος.	Μάξιμος πρῶτος.
Ἐικοστὸς.	Ἰουλιανὸς πρῶτος κατ' Ἐυδέβειον, κατ' ἄλλους δὲ Ἰούλιος.

Ἐικοστὸς πρῶτος.	Γάιος πρῶτος ὁ καὶ Γαϊανός.
Ἐικοστὸς δεύτερος.	Σύμμαχος πρῶτος.
Ἐικοστὸς τρίτος.	Κάιος πρῶτος, ὁ καὶ Γάιος δεύτερος ὀνομαζόμενος.
Ἐικοστὸς τέταρτος.	Ἰουλιανὸς δεύτερος, ὁ καὶ Οὐάλης.
Ἐικοστὸς πέμπτος.	Καπίτων πρῶτος ὁ καὶ Καπιτῶν λεγόμενος.
Ἐικοστὸς ἕκτος.	Ἡλίας πρῶτος.
Ἐικοστὸς ἑβδομος.	Μάξιμος δεύτερος.
Ἐικοστὸς ὄγδοος.	Ἀντώνιος πρῶτος.
Ἐικοστὸς ἔνατος.	Οὐάλις πρῶτος, ὁ καὶ Βάλης.
Τριακοστὸς.	Δολιτιανὸς πρῶτος, ὁ καὶ Δολιχιανός.
Τριακοστὸς πρῶτος.	Νάρκισσος πρῶτος.
Τριακοστὸς δεύτερος.	Δίων πρῶτος, ἢ Ἄϊλιος.
Τριακοστὸς τρίτος.	Γερμανίων πρῶτος.
Τριακοστὸς τέταρτος.	Γόρδιος πρῶτος.
Τριακοστὸς πέμπτος.	Ἀλέξανδρος πρῶτος.
Τριακοστὸς ἕκτος.	Μαρζαβάνης πρῶτος, ὁ καὶ Μαζάνης, καὶ Ἀμαρζιπῶν.
Τριακοστὸς ἑβδομος.	Ἰμέναιος πρῶτος.
Τριακοστὸς ὄγδοος.	Ζάμβας πρῶτος.
Τριακοστὸς ἔνατος.	Ἐρμῶν πρῶτος.
Τεσσαρακοστὸς.	Ἰστέον, ὅτι μέχρι τούτου ἦσαν οἱ ἐξ Ἑλλήνων Βασιλεῖς, καὶ οἱ διωγμοὶ αὐτῶν κατὰ τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας· μετὰ δὲ τὸ χριστιανίσαι τοὺς Βασιλεῖς.
Τεσσαρακοστὸς πρῶτος.	Μακάριος πρῶτος, ὁ ἐν τῇ κατὰ Νηκαιαν πρώτῃ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ.
Τεσσαρακοστὸς δεύτερος.	Μάξιμος τρίτος, ὁ καὶ Μαξιμωῶς.
	Κύριλλος πρῶτος, πρῶτον καὶ δεύτερον μετὰ τοὺς κατωτέρω τρεῖς, ὁ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκουμενικῇ εἵρεθεῖς εἰς Βυζάντιον, ὁ ἀπὸ τῶν ἀρειανῶν ἐξωρισθεῖς τοῦ θρόνου.

Τεσσαρακοστὸς τρίτος.
 Τεσσαρακοστὸς τέταρτος.
 Τεσσαρακοστὸς πέμπτος.

Τεσσαρακοστὸς ἕκτος.
 Τεσσαρακοστὸς ἑβδομος.
 Τεσσαρακοστὸς ὄγδοος.

Τεσσαρακοστὸς ἔνατος.

Πεντηκοστὸς.
 Πεντηκοστὸς πρῶτος.

Πεντηκοστὸς δεύτερος.
 Πεντηκοστὸς τρίτος.

Πεντηκοστὸς τέταρτος.

Πεντηκοστὸς πέμπτος.
 Πεντηκοστὸς ἕκτος.
 Πεντηκοστὸς ἑβδομος.
 Πεντηκοστὸς ὄγδοος.

Ἐρέννιος πρῶτος ὁ καὶ Ἐιρηναῖος.
 Ἡράκλειος πρῶτος, ὁ καὶ Ἐυτίχιος.
 Ἰλάριος πρῶτος, ὁ καὶ Ἰλαρίων.
 Ἰστέον δὲ, ὅτι τοὺς ἀνωτέρω τρεῖς, Ἐρέννιον, Ἡράκλειον καὶ Ἰλάριον οὐ τάττουσιν οἱ Ἱστορικοὶ καὶ κοινῶς ἢ Ἐκκλησία ἐν τῷ, τῶν τῆς Ἱερουσαλήμ Πατριαρχῶν καταλόγῳ, ὡς παραβάτας, οὔτε τὸν τυραννήσαντα ἐπὶ Ἰουβενάλιου Θεοδόσιον.

Ἰωάννης δεύτερος.
 Πραῦλιος πρῶτος.
 Ἰουβενάλιος πρῶτος, ὁ ἐν τοῖς ἐν Ἐφέσῳ καὶ Χαλκηδόνι Συνόδοις.
 Θεοδόσιος πρῶτος ὁ Μονοφυσίτης, ὁ τὸν Ἰουβενάλιον ἐκβαλάν.
 Ἀναστάσιος πρῶτος.
 Γερόντιος πρῶτος ὁ Μονοφυσίτης, ὁ τὸν Ἀναστάσιον ἐκβαλάν· σημειῶσαι, ὅτι καὶ οὗτος ἐξω τοῦ καταλόγου ἐστὶ τῶν τῆς Ἱερουσαλήμ Πατριαρχῶν.

Μαρτύριος πρῶτος.
 Σαλούστιος πρῶτος, ἀφ' οὗ ἀπέσχισεν ὁ Ῥώμης ἐπίσκοπος κατὰ τὸ ἐνωτικόν τοῦ Ζίνωνος.
 Ἡλίας δεύτερος ὁ ἄραψ, ὁ ἐκβληθεὶς ὑπὸ Ἀναστασίου Βασιλέως.

Ἰωάννης τρίτος.
 Πέτρος πρῶτος ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Βασιλέως.
 Εὐστόχιος πρῶτος.
 Μακάριος δεύτερος, ὁ ἐκβληθεὶς.
 Σημειῶσαι δὲ, ὅτι μετὰ τὸν Εὐστόχιον πάλιν εἰσιῆλθεν ὁ ἐκβληθεὶς Μακάριος.

Πεντηκοστὸς ἕνατος.
 Ἐξηκοστὸς.
 Ἐξηκοστὸς πρῶτος.
 Ἐξηκοστὸς δεύτερος.
 Ἐξηκοστὸς τρίτος.
 Ἐξηκοστὸς τέταρτος.
 Ἐξηκοστὸς πέμπτος.
 Ἐξηκοστὸς ἕκτος.
 Ἐξηκοστὸς ἑβδομος.
 Ἐξηκοστὸς ὄγδοος.
 Ἐξηκοστὸς ἕνατος.
 Ἐβδομηκοστὸς.
 Ἐβδομηκοστὸς πρῶτος.
 Ἐβδομηκοστὸς δεύτερος.
 Ἐβδομηκοστὸς τρίτος.
 Ἐβδομηκοστὸς τέταρτος.
 Ἐβδομηκοστὸς πέμπτος.
 Ἐβδομηκοστὸς ἕκτος.
 Ἐβδομηκοστὸς ἑβδομος.
 Ἐβδομηκοστὸς ὄγδοος.
 Ἐβδομηκοστὸς ἕνατος.
 Ὀγδοηκοστὸς.
 Ὀγδοηκοστὸς πρῶτος.

Ἰωάννης τέταρτος.
 Ἀμὼς πρῶτος.
 Ἰσαάκιος πρῶτος ὁ καὶ Ἡσύχιος.
 Ζαχαρίας πρῶτος, ἐφ' οὗ ἠχημαλωτίσθη
 ἢ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπήχθη καὶ αὐτὸς
 ἀιχημαλωτος εἰς Περσίαν.
 Μόδεστιος πρῶτος.
 Σωφρόνιος πρῶτος.
 Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὴν κόμησιν τοῦ Σω-
 φρονίου ἔμεινεν ὁ θρόνος τῶν Ἱερου-
 σαλύμων ἄνευ Πατριάρχου ἕτη εἰκο-
 σιεννέα.
 Γεώργιος πρῶτος κατὰ Ἐυτύχιον.
 Θεόδωρος πρῶτος, ὁ ἐπὶ τῆς οἰκουμενι-
 κῆς ἕκτης Συνόδου.
 Ἀναστάσιος δεύτερος, ὁ ἐπὶ τῆς ἐν Τρούλ-
 λῳ οἰκουμενικῆς Συνόδου.
 Ἰωάννης πέμπτος.
 Γεώργιος δεύτερος κατὰ Ἐυτύχιον.
 Θεόδωρος δεύτερος ὁ μεταξὺ τῆς ἕκτης
 καὶ ἑβδόμης τῶν συνόδων πατριαρχεύσας.
 Ἡλίας τρίτος, ὁ ἐπὶ τῆς ἑβδόμης συ-
 νόδου.
 Θωμᾶς πρῶτος.
 Βασίλειος πρῶτος, ὁ τοῦ Θωμᾶ μαθητῆς.
 Ἰωάννης ἕκτος.
 Σέργιος πρῶτος, ὁ τῶν Μανβούρ.
 Σολομῶν πρῶτος, ὁ καὶ Σολομωνᾶς.
 (Θεόδωρος τρίτος, ὁ καὶ) Θεοδόσιος.
 Ἡλίας τέταρτος ὁ τοῦ ἀνωτέρω Σεργίου
 ἀδελφὸς ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδῶνος.
 Σέργιος δεύτερος, ὁ τῶν Ταγγιᾶν.
 Λέων πρῶτος.
 Ἀθανάσιος πρῶτος.

Ὀγδοη-

Ὀγδοηκοστὸς δεύτερος.
 Ὀγδοηκοστὸς τρίτος.
 Ὀγδοηκοστὸς τέταρτος.
 Ὀγδοηκοστὸς πέμπτος.
 Ὀγδοηκοστὸς ἕκτος.
 Ὀγδοηκοστὸς ἑβδομος.
 Ὀγδοηκοστὸς ὄγδοος.
 Ὀγδοηκοστὸς ἕνατος.
 Ἐννεηκοστὸς.
 Ἐννεηκοστὸς πρῶτος.
 Ἐννεηκοστὸς δεύτερος.
 Ἐννεηκοστὸς τρίτος.
 Ἐννεηκοστὸς τέταρτος.
 Ἐννεηκοστὸς πέμπτος.
 Ἐννεηκοστὸς ἕκτος.
 Ἐννεηκοστὸς ἑβδομος.
 Ἐννεηκοστὸς ὄγδοος.
 Ἐννεηκοστὸς ἕνατος.
 Ἐκατοστὸς.
 Ἐκατοστὸς πρῶτος.
 Ἐκατοστὸς δεύτερος.
 Ἐκατοστὸς τρίτος.
 Ἐκατοστὸς τέταρτος.
 Ἐκατοστὸς πέμπτος.
 Ἐκατοστὸς ἕκτος.

Νικόλαος πρῶτος.
 Χριστίδουλος πρῶτος ἀπὸ Ἀριάλωνος.
 Ἰωάννης ἑβδομος, ὁ τῷ Ναῶ τοῦ ἁγίου
 Τάφου συγκατακαεῖς.
 Ἀγάθων πρῶτος μετὰ τὴν πυρπόλισιν
 τοῦ Ναοῦ.
 Χριστόδουλος δεύτερος, ὁ καὶ Ἀγάπιος.
 Θωμᾶς δεύτερος.
 Ἰωσήφ δεύτερος ὁ Ἱατροφιλόσοφος.
 Θεόφιλος πρῶτος.
 Νικηφόρος πρῶτος.
 Ὀρέστης πρῶτος ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Βα-
 σιλέως, ἐφ' οὗ ἀνεκτίσθη ὁ Ναός.
 Μηνᾶς πρῶτος.
 Σωφρόνιος δεύτερος.
 Μάρκος δεύτερος.
 Συμεὼν δεύτερος, ὁ κατὰ ἀζύμων γράφας.
 Ἐυθύμιος πρῶτος ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομ-
 νηνοῦ.
 Ἀγάπιος πρῶτος.
 Σάββας πρῶτος ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομ-
 νηνοῦ.
 Εὐχέριος πρῶτος.
 Ἰάκωβος δεύτερος.
 Ἀρσένιος πρῶτος.
 Ἰωάννης ὄγδοος, ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομ-
 νηνοῦ.
 Νικηφόρος δεύτερος, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Βα-
 σιλέως.
 Δοσίθεος πρῶτος, ὁ μετατεθεὶς εἰς τὸν
 Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, ἐπὶ Ἰσαα-
 κίου τοῦ Ἀγγέλου.
 Ἀθανάσιος δεύτερος.
 Λεόντιος πρῶτος.

17*

Ἐκατο-

Ἐκατοστὸς ἕβδομος.

Ἐκατοστὸς ὄγδοος.

Ἐκατοστὸς ἕνατος.

Ἐκατοστὸς δέκατος.

Ἐκατοστὸς ἑνδέκατος.

Ἐκατοστὸς δωδέκατος.

Ἐκατοστὸς τρικαίδεκα-
τος.

Ἐκατοστὸς τεσσαρεσκαι-
δέκατος.

Ἐκατοστὸς πεντεκαίδε-
κατος.

Ἐκατοστὸς ἑκκαίδεκατος.

Ἐκατοστὸς ἑπτακαίδεκα-
τος.

Ἐκατοστὸς ὀκτωκαίδεκα-
τος.

Ἐκατοστὸς ἑννεακαίδε-
κατος.

Ἐκατοστὸς εἰκοστὸς.

Ἐκατοστὸς εἰκοστὸς πρῶ-
τος.

Ἐκατοστὸς εἰκοστὸς δεύ-
τερος.

Ἐκατοστὸς εἰκοστὸς τρί-
τος.

Γρηγόριος πρῶτος, ἐπὶ Μιχαήλ τοῦ πα-
λαιολόγου.

Λάζαρος πρῶτος ἐπὶ Ἀνδρονίκου, ὁ ἐκ-
βληθεὶς ὑπὸ τοῦ Γερασίμου, καὶ ἐπὶ
Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ εἰσαχθεὶς.

Γεράσιμος πρῶτος ὁ παράνομος, ὁ τὸν
Λάζαρον ἐμβαλὼν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

Σωφρόνιος τρίτος.

Λωρόθεος πρῶτος.

Θεόφιλος δεύτερος, ὁ τοῦ Λωροθέου Ἰῶς
ἐπὶ Μιχαήλ τοῦ παλαιολόγου τοῦ γέ-
ροντος, καὶ τοῦ Ἰῶς αὐτοῦ Ἰωάννου.

Θεοφάνης πρῶτος.

Ἰωαννῆμ πρῶτος, ὁ ἐπὶ τῆς ἐν φλωρεν-
τία συνόδου.

Γρηγόριος δεύτερος.

Λωρόθεος δεύτερος.

Γερμανὸς πρῶτος.

Σωφρόνιος τέταρτος.

Θεοφάνης δεύτερος.

Παΐσιος πρῶτος.

Νεκτάριος πρῶτος.

Δοσίθεος δεύτερος, ὁ συγγράψας τὴν ᾠ-
φελιμωτάτην ἐκείνην Ἱστορικὴν δωδε-
κάβιβλον, περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολίμοις
πατριαρχευσάντων.

Χρίσανθος πρῶτος, ὁ τοῦ ἀνωτέρω Δο-
σιθέου ἀδελφιδοῦς, ὁ σοφὸς τὰ τε θεῖα

Ἐκατο-

καὶ θύραθεν ὡς ἐκ τῶν διαφορῶν αὐ-
τοῦ συγγραμμάτων φαίνεται.
Μελέτιος πρῶτος.

Παρθένιος πρῶτος.

Ἐφραίμ πρῶτος.

Σωφρόνιος πέμπτος.

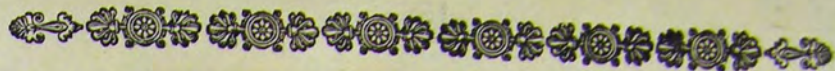
Ἀβράμιος πρῶτος.

Προκόπιος πρῶτος.

Ἄνθιμος πρῶτος. 1791-1808 ἔκτος κ/στος

Πολύκαρπος πρῶτος. 1808-1827

Ἀθανάσιος τρίτος ὁ εὐκλεῶς ἤδη πατρι-
αρχεῦων ὑπὲρ τὴν δεκαετίαν καὶ Ἰψη-
λῆ Εὐδοκίᾳ ἀποστείλας εἰς τὴν Θεοδό-
ξατον Ῥωστίαν, τὸν Πανιερώτατον
Ἱερόθεον, Ἀρχιεπίσκοπον Θαβωρίου χά-
ριν ἐλέους, εἰς ἀποπλήρωσιν τοῦ ὑπε-
ρόγκου χρέους.

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν Περιεχομένων ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ.

Περὶ τῶν Διαφόρων ἰνομασιῶν τῆς Ἁγίας Γῆς . . .	1
Εἰς ποίους πρῶτον ἐδόθη αὐτῇ ἡ Ἁγία Γῆ, καὶ ποῖοι τὴν ἐκυρίευσαν νομίμως καὶ δικαίως	6
Περὶ τῶν ὁρίων τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας	8
Διατὶ λέγεται ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας μέση τοῦ κόσμου	9
Περὶ διαφορῶν τῆς Ἁγίας Γῆς οἰκητόρων	12
Περὶ τῶν πέριξ τῆς ἁγίας Γῆς διαμεμερισμένων ἐπαρχιῶν	14
Περὶ εὐκρασίας καὶ εὐφορίας τῆς ἁγίας Γῆς	17
Περὶ τῆς ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ	22
Ποῖος πρῶτος ἐδεμελίωσε τὴν Ἱερουσαλήμ	27
Περὶ τῶν Παλατίων τοῦ προφήτου Δαβὶδ	31
Περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως	32
Περὶ τῆς ἁγίας Πόρτας τοῦ Ναοῦ	42
Περὶ τῆς ἁγίας Ἀποκαθελώσεως	45
Περὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἱεροῦ Κουβουκλίου	44
Περὶ τοῦ ἁγίου Κουβουκλίου	46
Περὶ τῶν ἔνδον τοῦ Ναοῦ προσκυνημάτων	57
Περὶ τοῦ ἁγίου καὶ προσκυνητοῦ Γολγοθᾶ	60
Περὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀβραάμ	65
Περὶ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου	66
Περὶ τοῦ Πατριαρχείου	67
Περὶ τῶν ἔνδον τῆς Ἱερουσαλήμ ἱερῶν μοναστηρίων	70
Περὶ τοῦ μοναστηρίου τῶν Ἀρμενίων	74
Περὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος	76
Περὶ τῶν ὁσπητίων Ἰωακείμ καὶ Ἀννης	81

Περὶ τῆς ἁγίας Σιών	83
Περὶ τῆς Ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα	85
Περὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ τιμίου Σταυροῦ	88
Περὶ τῆς Ὁρεινῆς	90
Περὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Προφήτου Ἡλίου	91
Περὶ τῆς ἁγίας Βηθλεέμ	92
Περὶ τῆς ἁγίας Γεδσημανῆς	97
Περὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν	100
Περὶ τοῦ Ἰορδάνου Ποταμοῦ	105
Περὶ τῆς Πτωλεμαΐδος	112
Περὶ τοῦ Θαβωρίου ὄρους	115
Λόγος ἐπιβατήριος	121
Κατάλογος τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων	127

Стран.	строк.	Напечатано :	Надлежало печатать :
6.	4.	τὸν Σημ, καὶ Ἰάφεθ	τὸν Σημ, Χὰμ καὶ Ἰάφεθ
—	12.	ἀνομάση	ἀνομάση
—	20.	ἅγιος	ἅγιος
8.	12.	μεσημβρίας	μεσημβρίας
11.	13.	οὕτω καὶ ὁ Ὑῖος	οὕτως ἔσται καὶ ὁ Ὑῖος
12.	2.	ἀπὰ	ἀπὸ
28.	12.	ἀνωτετέρας	ἀνωτέρας
—	15.	Ἰουδαίως	Ἰουδαίους.
41.	8.	ἀναμεινίσση	ἀνεκαινίσση
43.	8.	τὸ πανάγιον Σᾶμα	τὸ πανάγιον Σᾶμα
45.	31.	ἐριθκόμενοι	ἐνριθκόμενοι
58.	8.	ἁγίας	ἁγίας
αὐτ.	25.	ὑπηρετούντων	ὑπηρετούντων
61.	27.	κατεσκευσμένα	κατεσκευασμένα
70.	3.	κατομο ἴσι	κατομοῖσι
71.	—	μέρον	μέρος
80.	18.	τιωρίαν	τιμωρίαν
100.	20.	μετρον	μέτρον
104.	4.	ὀπίσω	ὀπίσω
αὐτ.	6.	δυσανάβατον	δυσανάβατον
119.	7.	τὸ γένος αὐτοῦ αὐτοῦ τὸ γένος αὐτοῦ. αὐτοῦ	τὸ γένος αὐτοῦ. αὐτοῦ
129.	26.	ἐμβληθεῖς	ἐμβληθεῖς

ἐν τοῖς ἐκτυπάμασιν, ὧν ὁ ἀριθμὸς. 75.

На изображеніяхъ :

45. Искушение діавола и Искушение Господа ошь діавола на гора Сарандарская. горъ Сарандарской.
51. Самарининею . . . Самаряньнею
56. Рахолы . . . . . Рахили
63. Ораніи иже есть гор-Орини, или горня по Св. Евангелію
66. Луда . . . . . Лидда
69. Пполемаида ныне на- Пполемаида, нынѣ называемая зываемая Акра. Акра.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΗΘΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΩΣΕΩΣ ΤΩΝ
ΧΡΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΚΑΙ

Περὶ τῶν τρόπων τῆς γενομένης ἀναμορφώ-
σεως ὑπὸ τῆς Μακαριωτάτης Πατριάρχης τῶν
Ἱεροσολύμων Κυρίας Κυρίας

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Γ.

Σχεδιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ λογιωτάτου Κυρίου Γ. Κ. ἐν ἔτει αἰωλῶ
κατὰ μῆνα Ἰούνιον.

Δαπάνη δὲ τοῦ Παναγίου Τάφου,

Ἐκδίδεται ἤδη πρῶτον εἰς φῶς, ἐπὶ τὸ διανεμηθῆναι δωρεὰν εἰς
τοὺς εὐλαβεστάτους ὁμογενεῖς.

Ἐν τῇ τοῦ Βασιλικοῦ Πανεπιστημίου Τυπογραφίᾳ

ΕΝ ΜΟΣΚΑ.

1837.

§ 4. Τότε παρακινήθησαν ἀπὸ Ζήλον εὐσεβῆ ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν Ἁγίων τούτων Τόπων οἱ ἀξιωματικοὶ Ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἀρχόντων καὶ εὐγενῶν, ἤρξαντο νὰ ὀικοδομῶσι Μοναστήρια εἰς τὰ πριγκιπάτα ἐκεῖνα, νὰ τὰ προικίσωσι μὲ ὑποστατικὰ παντοῦ εἶδους, καὶ νὰ τὰ ἀφιερῶσιν εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ νὰ ἔχη ἐξ αὐτῶν πόρον αἰώνιον τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὑπερόγκων ἐτησίων ἐξόδων του. Ὅσαυτὸν δὲ τὰ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ περιστάσεις ἐπιθέσεων τῶν ἑτεροδόξων ὑπέπιπτεν εἰς χρέη ἀκοινονόμητα, αὐτὸν συνδρομαί τῶν Ἡγεμόνων τῆς Βλαχοπογδατίας, καὶ ἄλλων Τοπαρχῶν Ὀρθοδόξων, καὶ πλουσίων Ἀρχόντων, ἀπέσειον τοῦ χρέους τὸ βάρος, καθὼς διασώζει ἡ Ἱστορία ἱκανὰ ὑπομνήματα.

§ 5. Τοιοῦτοτρόπως ἐξακονομεῖτο τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου μέχρι τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος, προσπαλαῖον μὲν πάντοτε μὲ περιστάσεις δεινὰς, ἀνακουφιζόμενον ὁμως ἀπὸ τὰς συνδρομαῖς τῶν δυναμένων καὶ τὰς πολυπόγους τῶν Πατριαρχῶν περιηγήσεις ἐπὶ συναξει ἐλέους, καὶ μόλις ἐν καιρῷ ἡσυχίας ἀντεσταθμοῦντο αἱ πρόσοδοι μὲ τὰς δαπάνας του.

§ 6. Ὁ Πατριάρχης Ἄνθιμος ἐξακολούθησας ἀπὸ τοῦ 1791 ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον μέχρι τῆς ἀποβιώσεώς του νὰ διατρίβῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, χωρὶς νὰ μιμηθῇ τὸ ἐργῶδες καὶ πολυπόγονον τῶν προκατόχων του παράδειγμα, ἀπαντήσας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἱκανοὺς διωγμοὺς καὶ ζημίας τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἧτις ἐξηγρίωσε τοὺς Ὀσμανοὺς, ἐπέφερε λεηλασίας, αἰχμαλωσίας, διαρπαγὰς, καὶ φυλακισμοὺς τῶν Πατέρων Ἁγιοταφίων, καὶ ἠνάγκασε τὸ Μοναστήριον νὰ πληρῶσῃ ὑπερόγκους ζημίας εἰς ἀπολίτρωσιν τῶν αἰχμαλωτισθέντων Ὀρθοδόξων, κατέλιπε τὸ Ζῆν τῷ 1808, καταλιπὼν καὶ τὸ χρέος τοῦ Κοινοῦ ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει περίπου πεντακοσίας χιλιάδας γροσίων, ἐν δὲ τῇ Ἱερουσαλὴμ περίπου ἑξακοσίας χιλιάδας.

§ 7. Ἄμα ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Πατριάρχης Πολύκαρπος. ἐπαρρησιάσθη ἡ τραγικωτάτη Σημὴ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων
τολμηθείσης

τολμηθείσης πυρπολήσεως τοῦ πανσέπιου Ναοῦ τῆς ἀναστάσεως. Ἡ ἀνακαινίσις τοῦ Ἱεροτάτου Ναοῦ τούτου, ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἀγίας Βηθλεὲμ καὶ ἄλλων προσκυνημάτων καὶ πολλῶν Μοναστηρίων τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐχρηιάσθησαν ποσότητα χρημάτων ὑπέρογκον, τόσον διὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔργου, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀπληστον γνώμην τῶν Κρατούντων, καθὼς καὶ διὰ τὰς συμβάσας διενέξεις καὶ διαφορὰς μετὰ τῶν Ἀρμενίων, εἰς τὰς ὁποίας μόνως ἐδίησε νὰ δαπανήσῃ τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐπέκεινα τῶν 2. Μιλλιονίων Γροσίων.

§ 8. Ἀληθῶς συνεκροτήθησαν βοήθειαι μεγάλαι παρὰ τῶν ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξων ἐπὶ τῷ ἀνακαινισμῷ τοῦ Παναγίου Τάφου πλὴν ἐξ ἐνός μέρους τὰ μεγαλήτερα ἐξοδα, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου ἡ ἄτακτος οἰκονομία τῶν βοηθειῶν, οὐ μόνον δὲν συνεχώρησαν νὰ ἐξωφληθῇ τὸ προγενέστερον χρέος τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἠνέξαν, εἰς τρόπον ὥστε κατήντησε νὰ χρεωστῇ τὸ Κοινὸν μέχρι τοῦ 1821, ἐν μὲν Βασιλευούσῃ περίπου — 4 — Μιλλιόνια γροσίων, ἐν δὲ Ἱερουσαλὴμ ἐπέκεινα τῶν — 3 — μιλλιονίων.

§ 9. Ἡ ποσότης αὐτὴ δὲν ἐλήφθη τῷ ὄντι ὅλη εἰς δάνεια, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ — 1808. εὐρεθὲν τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς ἀνάγκην τοῦ νὰ λαμβάνῃ δάνεια πρὸς — 40. καὶ 50. τὸ πουγγεῖον, καὶ μὴ δυνάμενον ἐκ τῶν προσόδων του νὰ ἀπαντᾷ κοντὰ εἰς τὰ ἐξοδά του, τακτικὰ τε καὶ ἔκτακτα, καὶ τοὺς ἐτησίους τόκους τοῦ χρέους, ἀνεκεφαλαίωνε κατ' ἔτος τοὺς τόκους, μὲ εὐχαρίστησιν καὶ τῶν δανειστῶν, οἳ τινες ἐξεάρουν τὸ κοινὸν τοῦτο, ὡς τὸ μόνον ἄσυλον τῆς περιουσίας τῶν. Ἄλλ' ἀφ' οἷς τὸ χρέος ἠνέξαν καὶ ἐδυσκολευέτο ἡ Κάσρα νὰ εὐρίσκη δάνεια μὲ τόκον συγκαταβατικὸν, ἠνέξαν τοὺς τόκους εἰς — 75. καὶ — 90. τὸ πουγγεῖον.

§ 10. Ἐν τοσοῦτῳ συνέβη ἡ ἀνωμαλία τοῦ — 1821. τότε τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐστερήθη ὅλας του τὰς προσόδους οὔτε Προσκυνητὰ ἐτόλμων νὰ ὑπάγωσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὔτε

τε ἀπὸ τὰ εἰς βλαχοπογδανίαν Μοναστήριά του ἡδύνατο νὰ λαμβάνη τὰς προσόδους, ἐκτὸς τῶν ὅσα ἐσυγκατένευον νὰ στέλλωσιν οἱ βογιόροι, μικρά καὶ εὐτελῆ πράγματα, οὔτε δάνεια εὕρισκε νέα, καὶ ἔξοδα εἶχεν ὑπέρογκα, τόσον ἐν Βασιλεουσῆ, ὅσον καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ θυσίας καθημερινὰς πρὸς ἐξαγόρασιν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων, οἵτινες καὶ διεφυλάχθησαν, χάριτι θείᾳ, ἅπαντες ἀβλαβεῖς μεταξὺ ἐκείνου τοῦ βρασμοῦ τῆς αἱματοχυσίας.

§ 11. Τότε τὸ Κοινὸν ἤρξατο νὰ κυμαίνεται σφοδρῶς· οἱ δανεισταὶ ἀδυσώπητοι κατεκράνυαζον, καὶ μόλις μὲ τὰς κατ' εὐχαιρίστησιν αὐτῶν ἀνακεφαλαιώσεις τῶν τόκων, ἐμαλάσσοντο οἱ πλουσιώτεροι οἱ δὲ πτωχοί, οἱ τινες ἐσάλεινον τὴν ἐλπίδα τῶν εἰς αὐτὰ μόνα τὰ δάνειά τῶν, κατεβῶν καὶ ἐπέφερον βίας καὶ ἐνοχλήσεις ὀφιορήτους. Οἱ δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ Πατέρες εἶχον ἔτι ὑπόληψιν διὰ νὰ λαμβάνωσι δάνεια παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἀράβων, πλὴν ἐπὶ τόκῳ — 20. τοῖς — 100. καὶ εἰς νομίματα ἀμετάβλητα, καὶ λαμβάνοντες ἀντὶ χρημάτων πράγματα διάφορα καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ πρὸς τροφήν, εἰς τιμὴν διπλασίαν μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ ἀπαντήσωσι τὰς ἀπειλὰς καὶ ἀπαιτήσεις τῶν τυράννων, καὶ νὰ συντηρήσωσι τὰ πανάγια Προσκυνήματα, τὰ ὅποια ἠπεύλουν εἰς πᾶσαν ᾠραν νὰ κατασκιάσωσιν οἱ σιληροτράχηλοι ἀσεβεῖς.

§ 12. Ἀυτὰ αἱ ἀπαραμύθητοι θλίψεις ἀπεδέριβαν τὴν ζωὴν τοῦ Πατριάρχου Πολυκάρπου τῆ — 5. Ἰαννουαρίου τοῦ — 1827. χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ ἀφήσῃ Διάδοχον τοῦ θρόνου του, κατὰ τὴν ἐπιπρατήσασαν ἀρχαιοῦθεν κανονικὴν συνήθειαν. Ἐν τοιαύτῃ φορᾷ τῶν πραγμάτων οἱ Ἁγιοταφῖται Πατέρες ἔπεσον εἰς ἀμηχανίαν ποῖον νὰ ἐκλέξωσι Πατριάρχην. Αἱ γνώμαι ὅλων συνῆλθον εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Ἀθανάσιον Ἡγούμενον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Νεοχωρίου, παλαιὸν Ἁγιοταφῖτην, ἔχοντα τότε ἡλικίαν — 65. ἐτῶν, καὶ συγκεκροτημένον μὲ προτερήματα ἄξια λόγου.

§ 13. Ὁ ἀνὴρ οὗτος γεννηθεὶς ἐν Ραιδεσθῶ ἀπὸ γονεῖς διασήμους, παιδιόθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, διέζησε κοσμίως καὶ σωφρό-

σωφρόνως, προήχθη εἰς τὸν κληρὸν, ἐστάλη εἰς Ταξίδεια, προετιμήθη ἔπειτα εἰς τὴν Συνοδίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀβραμίου, ἐξελέγη ὑστερον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου εἰς τὸ Ταξίδειον τῆς ἄνω καὶ κάτω Ἰβηρίας· Ἐκεῖ ἐδοκιμάσθη ἡ σεμνότης καὶ ἀξιώτης του· ὑπέμεινε κόπους πολλοὺς καὶ ἀπογυμνώσεις ἐν καιρῷ τῆς λεηλασίας τοῦ Τιφλιζίου· διέτριψεν ἔτη δάδακα, τιμώμενος καὶ σεβαζόμενος διαφερόντως ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐπανελθὼν τελευταῖον εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσέφερε βοήθειαν εἰς τὸ Κοινὸν γενναίαν καὶ ἀπαραδειγματίστον, καὶ ἔκτοτε διέτριβεν ἡσυχάζων εἰς νεοχάριον, ὅπου διετήρει τὴν πλέον ἀξιομίμητον ἐκκλησιαστικὴν εὐβρύθμειαν. Οὗτος προσεληθή εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον γνώμη κοινῇ τῶν ἁγιοταφῖτῶν καὶ ὅλων τῶν προκρίτων τοῦ Γένους, καὶ βιαίως ἀποσπασθεὶς τῆς ἡσυχίας, ἀνεβιβάσθη εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, κυλουμένην ἀπὸ τοσαύτας πικρίας καὶ θλίψεως καὶ ἀνάγκας ἀνοικονομήτους.

§ 14. Ἄλλ' ἡ διάσωσις τοῦ Παναγίου Τάφου ἦτον θεόθεν ἀποτεταμειυμένη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν τοῦ ἐνδόξου τοῦτου ἀνδρός. Προικισμένος μὲ χαρίσματα οὐράνια, ὑπομονὴν καὶ πραίτητα σπανίαν, ἐδέχετο ἀνεκτικῶς ὅλους τοὺς προπηλαιισμοὺς καὶ τὰς ὕβρεις τῶν ὀθωμανῶν δανειστῶν, ἐπαρηγόρει τοὺς ἄλλους μὲ ἐλπίδας χρηστὰς, καὶ ἐπιβρίψας τὰς ἐλπίδας του εἰς τὴν παντέφορον Πρόνοιαν, ἔσπευσε νὰ λάβῃ μέτρα πρόσφορα εἰς τὸ νὰ στήσωσι τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω φορὰν τῶν πραγμάτων τοῦ Κοινοῦ. Πρόσβαλέσας περὶ ἑαυτὸν τοὺς φρονιμωτέρους τοῦ γένους, παρετήρησε τὸν ὄγκον τοῦ χρέους κορυφούμενον, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει περίπου τὰ ὀκτὼ μιλλιόνια γροσίων, ἐν δὲ Ἱερουσαλήμ ἐπέκεινα τῶν ἐπὶ τὰ μιλλιονίων, καὶ συνεδέσθη περὶ εὐρέσεως τρόπου ἱκανοῦ καὶ τὸν κίνδυνον νὰ ἀποβείσῃ, καὶ τὰ δίκαια τῶν δανειστῶν νὰ ἀσφαλίσῃ, ὅσον τὸ δυνατόν. Τοιοῦτον μέτρον ἐνυρέθη προχείρως ἢ καταβίβασις τῶν τόκων εἰς τὰ — 4. τοῖς — 100. καὶ ἐνηργήθη ἀμέσως, φανὲν καὶ εἰς τοὺς δανειστὰς εὐπαράδεκτον.

§ 15. Συγχρόνως ἠγωνίσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν κυριότητα καὶ διόκησιν τῶν εἰς Βλαχοπογδανίαν Μοναστηρίων τοῦ Θρόνου του, τὰ

τὰ ὁποῖα ἐν τῆς ἐποχῆς τοῦ — 1821. ἐξουσιάζον οἱ ἐντόπιοι Ἄρχοντες καὶ τὸ κατάρθωσε διὰ βασιλικοῦ Ὁρισμοῦ ἀπέστειλεν ἐν τάχει ἐπίτροπόν του τὸν Καισαρείας Φιλίππου Καισάριον, διάδοχον τοῦ Θρόνου καὶ ἤλπιζε νὰ εὕρῃ ἐκεῖθεν ἀνακούφισιν, ὥστε νὰ δυνηθῇ τοῦλάχιστον νὰ ἀπαντήσῃ τοὺς ἐτησίους τόκους τοῦ χρέους, ἕως οὗ εὐρεθῇ ἄλλο μέσον ἰσχυρότερον νὰ θεραπεύσῃ τὴν δυσίατον αὐτὴν πληγὴν. Ἄλλ' ὁ διάδοχος ἀπελθὼν εἰς Ἰάσιον εὗρε τὰ πράγματα ἐναντία τῶν ἐλπίδων τὰ Μοναστήρια ἠρημωμένα καὶ κατεδαφισμένα· χρέη ὑπέρογκα ἐπέκεινα τῶν πεντακοσίων χιλιάδων γροσι, ἐπιφορτισμένα εἰς αὐτὰ ἀπὸ τοὺς προηγουμενεύσαντας καὶ ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους Ἄρχοντας. Ὁ φρόνιμος τρόπος τοῦ ἀπεσταλμένου κατάρθωσε νὰ βάλῃ ἐν τάχει εἰς πρᾶξιν τὸν Ὑψηλὸν Ὁρισμὸν καὶ νὰ ἐξουσιάσῃ τὰ Μοναστήρια, ἐν συνδήμῃ ὅμως τοῦ νὰ τὰ ἐπισκευάσῃ καὶ νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ χρέη των ὅσον τάχος· καὶ αὐτὴν τὴν διάταξιν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ ὁ ἀπεσταλμένος, ἀπαιτουμένην ἐπιμόνως ἐκ μέρους τῶν ἐντοπίων Βογιαρῶν, μὲ ὅλον ὅτι ἐγνώριζεν ὅτι ἦτον προϋργιαίτερον τὸ νὰ προστάσῃ βοηθείας εἰς τὸν Πατριάρχην, καὶ νὰ στηρίξῃ τὰς σαλευομένας βάσεις τοῦ Κοινοβίου.

§ 16. Ἐστερημένος λοιπὸν πάσης βοηθείας ὁ Πατριάρχης, μὴ δυνάμενος νὰ ἀπαντᾷ τὰς πληρωμὰς τῶν τόκων καὶ τὰς ἐπιφερομένας βίας εἰς ἐξοφλήσεις κεφαλαίων τινῶν ἀδυσωπήτων δανειστών, ἔφθασεν εἰς τὴν πλέον ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν. Ἐν τοῦ ἄλλου μέρους τὸ σχέδιον τῆς ἐλαττώσεως τῶν τόκων δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν ἐν Ἱερουσαλήμ· οἱ ἐκεῖ δανεισταὶ ὄντες σιληροτράχηλοι καὶ πλεονέκται Ἀραβες, καὶ οἱ περισσότεροι αὐτῶν ἰσχυροὶ καὶ δυνάσται, κατεξουσιάζοντες τῶν βραγιάδων ὡς ἄλλοι τύραννοι, οὐ μόνον δὲν ἔστεργον εἰς ταύτην τὴν συγκατάβασιν, ἀλλὰ καὶ ἐπέφερον ἀπαύστως βίας εἰς τὸ νὰ λαμβάνωσιν ἀδροτάτους τόκους, καὶ εἰς τὸ νὰ μεταβάλλωσιν τὰς ὁμολογίας των ἀπὸ γροσίων τουρκικῶν εἰς Νομίσματα Ἑυρωπαϊκά. Ἐἰς τὸ διάστημα τοῦτο συνέβη καὶ ὁ Ῥωσικὸς πόλεμος. Ὅθεν ἐξηγριώθησαν ἐπὶ μᾶλλον οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ ἐξέμων τὴν ἀγανάκτησίν των κατὰ τοῦ

τοῦ Μοναστηρίου τῶν Γραικῶν. Οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ Πατέρες μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξοικονομήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν δανειστῶν καὶ τῶν Κρατούντων, κατέφευγον εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ ἐζήτουν βοήθειαν· ἔσυρον Πόλιτζας εἰς βάρος αὐτοῦ, καὶ ὄντι χιλίων γροσίων χρέους, ἐξέδιδον πόλιτζας διπλασίας καὶ τριπλασίας ποσότητος εἰς χεῖρας τῶν δανειστῶν διὰ νὰ τοῖς δυσωπήσωσιν. Ὁ Πατριάρχης ἐγειέτο τὴν πικρίαν ἕλων αὐτῶν τῶν θλίψεων δριμυτέραν, διότι ἔπρεπε νὰ οἰκονομῇ καὶ αὐτὰς τὰς Πόλιτζας, αἵτινες ὅταν ἐπέστρεφον ἀπλήρωτοι, μετεβάλλοντο εἰς ὁμολογίας διπλασίας ποσότητος.

§ 17. Ἐν γένει τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου εἶχον φθάσῃ μέχρι τοῦ 1830, εἰς κατάστασιν ἀξιοδάκρυτον, καὶ δὲν ἦτον σχεδὸν πάντες ὅστις ἐφαντάζετο δυνατὴν τὴν οἰκονομίαν τοῦ τοσοῦτου χρέους. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ γενναιότης τοῦ Πατριάρχου δὲν ἀπήντησε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κορύφωσιν τοῦ κακοῦ. Προπαρσκευάσας τὰς ἀρχὰς ἐκείνας, ἐξ ὧν προέβλεπε τὴν Θεραπείαν τῶν δεινῶν, ὅ ἐστὶ, τακτοποιήσας τὰ εἰσοδήματα τῶν εἰς Βλαχοπογδανίαν Μοναστηρίων του, εἰς τρόπον ὥστε τὸ πλεῖον αὐτῶν μέρος νὰ εἰσάγεται εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Κοινοῦ, (πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἐμελέτησαν οἱ προκάτοχοί του) προσεκάλεσε πάλιν τοὺς προκρίτους τοῦ Γένους, οἳ τινες εἶχον παραιτηθῇ τῆς ἐπιτροπείας, δειλιάσαντες πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ὁ Θρόνος εὐκλεῶς διεκοσμεῖτο τότε ἀπὸ τὸν Συναῖτην Κωνσταντῖον, ἄνδρα ζηλωτὴν, σοφὸν, καὶ φιλάδελφον, ἐξέκαυσε τὸν Ζήλον τοῦ τότε παρὰ τῆ Ὑψηλῆ Πόρτα Ἰσχυόντος ὁμογενοῦς Στεφάνου Βογορίδου, τανὺν Πρίγκιπος τῆς Σάμου, καὶ ἐν ὁμοφώνῳ ἀποφάσει ἔδετο σχέδιον ἀσφαλές τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν: τὴν ὀλοτελῆ κατάργησιν τοῦ τόκου, καὶ τὴν ἔκτασιν μιᾶς δεκαετοῦς προθεσμίας διὰ νὰ πληρωθῶσι βαθμηδὸν ὅλα τὰ χρέη ἐζήτησε τὴν συγκρότησιν βοηθείας παρ' ὅλου τοῦ Γένους, καὶ εὗρεν εἰς τοῦτο ἐτόιμην τὴν συνέργειαν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἣτις καὶ ἀροδέτησε νὰ συναχθῇ παρ' ὅλων τῶν Ὁμογενῶν ἀνά ἐν γρόσιον εἰς πᾶσαν ψυχὴν: μέτρον, τὸ ὁποῖον ἐὰν ἐτε-

λεσφόρει πραγματικῶς, ἤθελεν ἀποδείξει διὰ μιᾶς ἕλον τὸ βάρος τοῦ χρέους.

§ 18. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἦτον ἀνάγκη νὰ κυρωθῇ καὶ διὰ τῆς συγκατανεύσεως τοῦ βασιλείου Κράτους ἔθεν καὶ ἀνηνέχθη δι' ἀναφορᾶς ἐθνικῆς ἢ καταστάσεως τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἡ σκέψις τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐζητήθη ἡ ὑψηλὴ επικύρωσις. Ἡ πόρτα ἀνέφερε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως Σουλτάν Μαχμοῦδ'. Ἡ Μεγαλειότης του ἐξ ἑνὸς μέρους ἐγκρίνων νόμιμον καὶ σωτηριώδη τὴν σκέψιν τοῦ Γένους, ἐκ τοῦ ἄλλου θέλων νὰ δώσῃ μιάν νέαν καὶ διάσημον ἀπόδειξιν τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ ἀγάπης του πρὸς τὸ Γραικικὸν ἔθνος, καὶ νὰ ἐλκύσῃ τὸ σέβας καὶ τὴν ἐυγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ, οὐχὶ μόνον ἐπεκύρωσε μετ' Ἀυτόγραφον Ὁριμὸν του τὴν Ζήτησιν τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ προσέταξε νὰ δοθῶσιν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ του Ταμείου εἰς τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου πεντακόσαι χιλιάδες γροσίων, διὰ νὰ μοιρασθῶσιν εἰς τοὺς δανειστιάς, καὶ νὰ γένη ἀγαθὴ ἔναρξις τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους. —

§ 19. Ἐνταῦθα πλέον ἠλλαξαν τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου μορφήν τὸ πᾶν μετεβλήθη ἐπὶ τὸ αἶσιον καὶ χαροποιόν. Ὅταν διεφημίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ βασιλικὴ αὐτὴ πράξις, ἐπροξένησε θάμβος καὶ χαρὰν εἰς ὅλας τὰς ψυχάς. Τὸ γένος τῶν Γραικῶν ἐστοχάσθη τὴν ἡμέραν ἐμείνην ἀρχὴν ἀνέσεως καὶ εὐδαιμονίας του, καὶ ὡς οἰωνὸν ἄριστον τῆς μελλούσης εὐτυχοῦς διαβιώσεώς του ὑπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν Σιῆπτρον.

§ 20. Ἡ Βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια ἀπεδείχθη ἔτι λαμπρότερον. Οἱ πρῶτοι τοῦ Κράτους Μηνύστροι ἐτίμησαν μετ' τὴν παρουσίαν των τὴν ἐν πομπῇ γενομένην ἀποκόμισιν τῶν — 500. χιλιάδων γροσίων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Πλήθος ἀναριθμητοῦ λαοῦ ὁμογενῶν καὶ ἀλλογενῶν συνέβρευσαν εἰς τὰς πλατείας τοῦ φαναρίου, εὐφημολογοῦντες τὴν γενναιότητα τοῦ Ἀυτοκράτορος.

§ 21. Ὅσον διὰ τὸ σύστημα τῶν Ἀγιοταφικῶν ἦτον ἀπερίγραπτος ἡ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις των. Ὁ Σεβαστὸς Πατριάρχης κατέ-

κατεφίλησε μετ' δάκρυα εὐαισθησίας τὸ φιλάνθρωπον βασιλικὸν πρῶσιγμα, καὶ ὑπεδέχθη μετ' εὐχὰς ὑψιφάνους μετακομιζόμενα ἐκ τοῦ Πατριαρχείου τὰ χρήματα εἰς τὸ Μετόχιόν του.

§ 22. Συγχρόνως διορίσθησαν Ἐπίτροποι ἐκλεγέντες ἀπὸ τοῦ Γένους οἱ πλέον ἐνσυνείδητοι καὶ συγκροτημένοι μετ' ἀξιοτήτα καὶ πείραν. Ἄυτοὶ ἐπιβρῶνίμενοι ἀπὸ τὸν Ζῆλον τοῦ Πατριαρχοῦ καὶ ἀτενίζοντες εἰς τὸ παράδειγμα τῆς ἀκουράστου ἐπιμελείας του, ἤρξαντο τακτικῶς νὰ μεταβρῦθμίζωσι τὸ χρέος, καὶ νὰ διανέμωσι τὰ βασιλικὰ χρήματα εἰς τοὺς δανειστιάς, καὶ νὰ τακτοποιῶσι τὰ χρηματικὰ τοῦ Κοινοῦ.

§ 23. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους διορίζοντο καὶ ἐστέλλοντο ἔξαρχοι εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἤρξαντο νὰ συβρέωσιν αἱ βοήθειαι, καὶ νὰ προφθάνωσι τὰς τακτικὰς τῶν χρεῶν πληρωμάς. Ἡ πτωχεία τοῦ Γένους, ἡ φθονερὰ παρατήρησις τῶν κατὰ μέρος κρατούντων, καὶ τὰ πολλὰ τῶν ὑπηκόων βάρη, δὲν ἐπέτρεψαν νὰ συγκροτηθῇ ἡ βοήθεια τῶν ἐπαρχιῶν, κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Αἱ ἔξαρχαὶ διήρκεσαν ἀπὸ τοῦ 1831. μέχρι τοῦ 1833. καὶ συνεκόμησαν βοήθειαν περίπου — 1,200,000 γρόσια. Παρὰ ταῦτα αἱ πρόσοδοι τῶν εἰς Βλαχοπογδανίαν μοναστηρίων ἤρξαντο νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ κοινὸν ἀφρονώτεροι, καὶ αἱ τακτικαὶ πληρωμαὶ ἀντεξισοῦντο μετ' τὰς πρόσόδους, μετ' Ἰουανὴν μὲν δυσκολίαν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ γένη παντελῶς διακοπὴ εἰς τὰς δόσεις.

§ 24. Ἡ ἄοκνος πρόνοια τοῦ Πατριαρχοῦ δὲν περιορίσθη εἰς τὰς βοήθειαις μόνον τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1831. ἀπέστειλε πρεσβείαν πρὸς τὴν Ἀουστριακὴν Ἀυλὴν, καὶ ἐζήτησε τὴν ὑψηλὴν ἀδείαν τοῦ νὰ συνάξῃ ἐλέη καὶ παρὰ τῶν Ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς ἐπικρατείας ἐκείνης. Τῆς πρεσβείας αὐτῆς ὑπουργὸς ἐστάλη ὁ Ἀρχιδιάκονος τοῦ Θρόνου Ἰωβ, ἀνὴρ ἐμβριθῆς, σπουδαῖος, καὶ Ζηλωτῆς, τοῦ ὁποῦ οὗ τρόπος κατώρθωσε νὰ γένη δεκτὴ εἰς τὴν ἑτερέδοξον ἐκείνην αὐλὴν ἡ παράκλησις

τοῦ Πατριάρχου. Ἄλλ' οὐδαμῶς ἠθέλησεν ἡ Ἀυτοκρατορία νὰ κάμη ἐξαίρεσιν τοῦ Κανόνος, ὅστις ἀπαγορεύει ἀυστηρῶς τὴν περιήγησιν τῶν Ἱερωμένων εἰς τὴν Ἐπικρατείαν τῆς. Τὴν συλλογὴν δὲ τῆς βοήθειας ἐδέσπισε νὰ κάμωσιν οἱ κατὰ μέρος Ἐκκλησιαστικοὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Δίγματος, καὶ τοιοῦτοτρόπως μόλις ἐστάλη βοήθεια εἰς τὸν Πατριάρχην περίπου Ἐκατὸν χιλιάδες γρόσια.

§ 25. Συγχρόνως μὲ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει χρεῶν, ἔσπευθεν ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν συμπρακτόρων του Ἐπιτρόπων νὰ τακτοποιήσῃ καὶ τὰ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀπέστειλεν ἐξάρχους τῷ — 1831. Ἐφωδιασμένους μὲ τὸν ὑψηλὸν Ὀρισμὸν, καὶ μὲ διαταγὰς θεμελιουμένας εἰς τὰ ληφθέντα ἐν Κωνσταντινουπόλει μέτρα. Ἄλλ' ἡ ἐξαρχία αὕτη ἔμεινε ἀτελεσφόρητος· μόλις ἔφθασαν οἱ ἔξαρχοι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ πολιτικὰ τῆς Ἀραβίας διεταράχθησαν, ὁ Ὑποβασιλεὺς Μεχμέδ-Ἀλῆς ἤρε τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ Σουλτάνου, τὸ πᾶν ἔπασχεν ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τοῦ πολέμου, οἱ δανεισταὶ ἦτον ἀκατάσχετοι καὶ ἀμείλικτοι, οἱ Ὀρισμοὶ τῆς βασιλείας Ἐξεωροῦντο ἀνίσχυροι, ὁ κατακτητῆς Μεχμέδ-Ἀλῆς Ἐνασχολούμενος εἰς πολεμικὰς πράξεις δὲν εἶχε καιρὸν νὰ δάσῃ ἀπρόσβιν εἰς τὰς ζητήσεις τῶν ἐξάρχων· τοιοῦτοτρόπως ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιτρέψωσι μετὰ ἐν ἔτος οἱ ἔξαρχοι ἄπρακτοι. Οἱ ἐπιτροποὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ὀκονόμουν τὰ πράγματα ἐν αὐτῇ τῇ περιστάσει ὡς ἠδύναντο· καὶ ὁ Πατριάρχης περιέμενε τὴν ἀπόβασιν τοῦ πολέμου, διὰ νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸ σωτηριαῶδες Ἐκεῖνο Σχέδιον.

§ 26. Τότε ἔλαβε κατ' εὐχὴν περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀιγυπτιακοῦ πολέμου τὴν εὐμενῆ καὶ φιλάνθρωπον συγκατάθεσιν τοῦ εὐσεβεστάτου Ἀυτοκράτορος ΝΙΚΟΛΑΟΥ εἰς τὸ νὰ σταλῇ εἰς ἔξαρχος ἐκ μέρους τοῦ παναγίου Τάφου, διὰ νὰ συνάξῃ ἐλέη προαιρετικὰ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων Ὀρθοδόξων κατοικῶν τῆς Ῥωσικῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν Ζήτησιν καὶ παράκλησιν τοῦ Πατριάρχου. Προβλέπων πάντοτε ὁ Πατριάρχης τὴν χορηγίαν τῆς ἀδείας αὐτῆς, εἶχε προσπαλέσῃ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θαβαρίου Ἱερόθεον, ἄνδρα νέον μὲν τῇ ἡλικίᾳ.

ἡλικία, συνετὸν ὅμως καὶ σπουδαῖον καὶ σιμύβιον ἀπ' ἀρχῆς ὀφθέντα, καὶ ἐν πολλοῖς δοκιμασθέντα. Καὶ ὅμα ἔλαβε τὴν εἶδῃσιν, ἔναμεν ἀμέσως τὰς ἀναγκαίας ἐτοιμασίας, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον εἰς Πετρούπολιν κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ — 1833, ἔχοντα ἐν συνοδίᾳ τὸν Ἀρχιμανδρίτην Ἀθανάσιον, γηραιὸν καὶ σεβάσιμον ἄνδρα.

§ 27. Φθάσας οἶν εἰς Πετρούπολιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἐπέτυχε δεξιῶσεων ἀναλόγων τῷ χαρακτῆρι του. ἐτιμήθη μὲ φιλοφροσύνας λαμπρὰς, καὶ διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἁγιωτάτης Συνόδου νὰ κατοικήσῃ εἰς Μόσχαν, συνάγων τὰ ἐλέη τῶν εὐσεβῶν, χωρὶς μὲν νὰ περιφέρηται ὁ Ἴδιος, ἔχων ἴμως τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ στέλλῃ εἰς τὰς διαφόρους Ἐπαρχίας τὸν Ἀρχιμανδρίτην, καὶ τὸν Ἠγούμενον τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Μετοχίου τῆς Μόσκας Νεκτάριον. Περιπλέον δια μεσολλαβήσεως τινῶν θερμοουργῶν ἀνδρῶν καὶ ἐν τοῖς πράγμασιν ἰσχυρῶν, κατῶρθωσε νὰ ἐκδοθῇ Ἀυτοκρατορικὴ Διαταγὴ, ὥστε νὰ συστηθῶσιν αἰωνίως εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους Κιβώτια ἐπ' ὀνόματι τοῦ Παναγίου Τάφου, κατὰ μίμησιν τῶν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ συνεστημένων εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη Κιβωτίων πρὸς βοήθειαν τῶν προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐἰς τὸ τριετὲς δὲ διάστημα τῆς ἐν τῇ Ῥωσίᾳ διαμονῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θαβαρίου ἐσυνάχθησαν καὶ ἐστάλησαν πρὸς τὸν Πατριάρχην, ἐλέη περίπου δύο Μιλλιόνια γροσίων.

§ 28. Ἐκ τούτων εἶναι εὐδυσμύεραστον ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐλάμβανε πρόδους ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ὥστε ἀπὸ τοῦ — 1834. ὁ Πατριάρχης ἔχων εὐκολίαν περισσοτέραν, ἤρξατο νὰ ἐξοφλῇ διόλου τὰς ὁμολογίας τῶν ἐνδεεστέρων τέρων, ἤρξατο νὰ ἐξοφλῇ διόλου τὰς ὁμολογίας τῶν ἐνδεεστέρων τέρων, μὴ παραιτούμενος τὴν ἐλαχίστην εὐκαιρίαν εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ πρὸς τοὺς ἀθλίους δανειστάς τὰ δίκαιά των, ὅσον τὸ ὀλιγωρότερον.

§ 29. Ἐν τούτοις εἶχεν ἐμβληθῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὁ Σιναΐτης Κωνστάντιος, καὶ ἀντεκατέστη ἄλλος Κωνστάντιος Με-
2* σημ-

σημβρινὸς τὴν Πατρίδα. Οὗτος ὑποκινούμενος παρ' ἄλλων ἠθέλησε νὰ ἀντιπράξῃ εἰς τὸν καλῶς ἤδη προβαίνοντα διοργανισμόν τοῦ κοινου τοῦ Παναγίου Τάφου, φρονῶν ὅτι ἔμελλε νὰ ἐκλύσῃ εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ, καταργῶν τὸ σχέδιον τῆς δεκαετίας, καὶ ἀνασυνιστῶν τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Πατριαρχείας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀθανασίου προχείρως τότε ἐγκριθὲν σχέδιον. Χωρὶς νὰ συμπαραλάβῃ τὴν γνώμην τοῦ νομίμου Κυριάρχου τῶν ἀγιοταφιτικῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, παρεμόρφωσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ ἔμματα τῆς Ὑψηλῆς Πύργας, καὶ καταῤῥωθε νὰ κυρωθῇ τὸ σχέδιόν του δι' ὑψηλοῦ Ὁρισμοῦ. Τοῦτο ἔδωκε πολλὴν ἑλπίην εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ ἐξαγορασθῇ τὸν καιρὸν, συμπάσχων ὁμοῦ μέ ὄλον τὸ γένος. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντῖος ἀντὶ νὰ ἐκλύσῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ, παρώξυνε μᾶλλον τὴν ἀγανάκτησίν του, καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας καθρέθη τῆς ἀξίας, πατριαρχέυσας μόλις — 15. μῆνας.

§ 30. Περὶ τὰ τέλη τῆς πτώσεως τοῦ Κωνσταντίου γενομένης κατὰ Ἀυγουστον τοῦ — 1835. εἶχεν ἐνδημήσει εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Πρίγκιψ τῆς Σερβίας Μιλόσης. Ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ μεγαλοπρεποῦς πρίγκιπος ἐνέπνευσε μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὰς καρδίας ὄλων, καὶ περισσοτέραν ἀγαλλίασιν καὶ θαυμασμόν ἐπροξένησεν ἢ μεγαλόδωρος προσφορά του εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον πεντακοσίων χιλιάδων γροσίων. Ὁ Σεβαστὸς Πατριάρχης Ἀθανάσιος, τὸν ὁποῖον εὐλαβεῖτο μεγάλως ὁ Πρίγκιψ, ἀνεζωογονήθη ἐξ αὐτῆς τῆς γενναίας χορηγίας τοῦ Πρίγκιπος· καὶ διὰ νὰ προλάβῃ τὰς καταχρήσεις τῶν δυνατῶν, ἀδήγησε τὸν πρίγκιπα νὰ κάμῃ τὴν διανομὴν τῆς δωρηθείσης ποσότητος δι' ἴδιον του ὑπουργοῦ εἰς τοὺς ἐνδεεστέρους δανειστὰς, καὶ ὁ πρίγκιψ ἀκολουθήσας τὴν σωτηριώδη ὁδηγίαν τοῦ Πατριάρχου, διώρισε τὸν ὑπουργόν του Ἀβραὰμ Πετρόνιεβιτς, καὶ διεμοίρασε τὰ χρήματα εἰς τοὺς συβρέουσαντας δανειστὰς κατ' ἀναλογίαν, καὶ κατὰ προτίμησιν τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἐνδεεστέρων, οἱ τινες ὅλοι ὑψώσαν φωνὰς εὐχαριστηρίους ὑπὲρ τοῦ Πρίγκιπος.

§ 31.

§ 31. Ἐν τῷ μεταξύ τούτων ἐλάμβανον καὶ τὰ ἐν Ἱερουσαλήμ μορφήν ἐπὶ τὸ κρείττον. Ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πολέμου, ἔστειλεν εἰς Ἱερουσαλήμ τῷ — 1833, ἐξάρχους διὰ νὰ τακτοποιήσωσι τὰ πράγματα. αὐτοὶ ἔκαμον προόδους καλὰς, διὰ τῆς ἐννεμοῦς ὑπερασπίσεως τοῦ Ἀντιβασιλέως, ὅστις ἐχάρισεν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ ὅλα τὰ παλαιότερα ναυονισθέντα βαρῆα φορολογήματα. Οἰκονομοῦντες καλῶς τὰς ἐκ τῶν προσκυνητῶν βοήθειας, καὶ διαβρῦθμίζοντες τὸ χρέος κατὰ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει σχέδιον, καταῤῥωσαν νὰ διαλύσωσι τὸν γνόφον ἐκεῖνον τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῶν ἐπηρεῶν, καὶ ἤθελον φέρῃ ταχέως εἰς τελείαν ἔκβασιν τὸ πρᾶγμα, ἐὰν ἦτον δυνατόν νὰ μεταβάλῃ ἢ αὐστηρὰ διοικήσεις τοῦ ὑποβασιλέως τὴν φυσικὴν σχολιότητα καὶ πλεονεξίαν τῶν ἀράβων. Μόλις καταῤῥωσαν νὰ μεταβρῦθμῆσωσιν ἐκ τοῦ ὅλου χρέους, ἀναβαίνοντος περὶ τὰ — 11. μυλλιόνια γροσίων, τὰ ἔξ μυλλιόνια. καὶ ἔξ αὐτῶν ἐπλήρωσαν μέχρι τοῦ — 1836. τὰ ἡμισυ, ὥστε ἔμεινε χρέος ἀνεμφάνιστον περίπου 5. — μυλλιόνια, καὶ χρέος εἰς νέας ὁμολογίας — 3. μυλλιόνια, συμποσούμενα ὁμοῦ εἰς — 8. μυλλιόνια γροσίων. Τὸ ἐπὶ Κωνσταντίου σχέδιον, καὶ ἡ ἀπληστία τῶν Ἀράβων ἐπέφερε τὴν στάσιν εἰς τὴν μεταβρῦθμῆσιν τοῦ χρέους, καὶ τὰ ἀδιάκοπα καὶ βαρῆα ἔξοδα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ, 1835. ἐπορυφώθησαν ἐκ τῆς συμβάσεως ἀπὸ Σεισμοῦ πτώσεως πολλῶν Ἱερῶν καταγωγίων, καὶ ἐκ τῆς ἐν Ἰόππῃ οἰκοδομῆς τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου, εἰς τὴν ὁποίαν μόνην ἔδαπανήθησαν περίπου πεντακόσiai χιλιάδες γροσίων, ἐμποδίσαν τὴν ἐξόφλησιν περισσοτέρου μέρους τοῦ χρέους.

§ 32. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔγινε πολὺ σημαντικώτερα ἢ ἔκπτωσις τοῦ χρέους· αἱ σημαντικαὶ ποσότητες τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐν Βλαχοπογδανία μοναστηρίων, αἱ γενναῖαι συνδρομαὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Σερβίας, κατέβαλον εὐκόλως τοῦ χρέους τὸν κολοσσόν, ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν καὶ φρονίμην διοίκησιν τοῦ Πατριάρχου.

§ 33. Ἐνταῦθα ὅμως εἶναι παρατηρήσεως ἀξίον, ὅτι ὁ τοσοῦτος ὄγκος τοῦ χρέους, ἤθελεν εἶναι ὀλοτελῶς ἀκατάβλητος, ἐὰν ἢ φθο-

ἢ φθορὰ τῶν τουρρικῶν νομισμάτων, ἢ πολιτικὴ διαμόρφωσις τῆς Βλαχοπογδανίας, καὶ ἢ φρονιμὴ διάταξις τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, δὲν συνέτρεχον εἰς τὸ νὰ ἀυξήσουν τὰς προσόδους του. Πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ — 1821. τὰ εἰσοδήματα τῶν μοναστηρίων ἦσαν ὀλιγώτερα τοῦ τεταρτημορίου τῶν σημερινῶν εἰσοδημάτων ἢ πολιτικὴ διαμόρφωσις τῶν ἡγεμονειῶν τὰ ἐδιπλασίασε· καὶ ἢ κατ' ἰδέαν ἀυξήσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν φθορὰ τῆς τιμῆς τῶν Τουρρικῶν νομισμάτων, τὰ ἐπανεδίπλωσεν ἢ δὲ μεταβρῦθμησις τῆς διοικήσεως τῶν Μοναστηρίων, τὴν ὁποίαν ἐκάνοντι οὗτος ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος, κατάρθωσε νὰ εἰσφέρει εἰς τὸ κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου τὸ πλεῖον τῶν εἰσοδημάτων μέρος, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν προκατόχων του δὲν ἐστέλλετο, παρὰ μία ἀσήμαντος ποσότης ἐπ' ὀνόματι ἐμβατοικίων.

§ 34. Ὁ φρόνιμος οὗτος Πατριάρχης παρετήρησεν, ὅτι οἱ κτήτορες τῶν Ἱερῶν τούτων Μοναστηρίων προήχθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀφιέρωσιν ἀπὸ δύο αἰτίας: τὴν μίαν διὰ νὰ μεγαλύνηται τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς τοὺς διαδόχους τῶν ἀθάνατον μνήμην, καὶ ὑπόδειγμα εὐσεβείας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν. τὴν ἄλλην, διὰ νὰ ἀπολαμβάνη ἐτησίως ὁ Πανάγιος Τάφος ὠρελείας ἱκανὰς εἰς τὸ νὰ ἀντισηκώσῃ τὰ βαρύτερα ἔξοδά του, καὶ νὰ ἐξοικονομηθῇ ὁ Θρόνος τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς περικυλωμένος ἀπὸ τὰς ἐπηρείας τῶν ἀσεβῶν. Ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι τοιαῦτα ἦσαν αἱ ἀρχαὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν μοναστηρίων τούτων, ἢ μέχρις ὅμως τῆς ἐποχῆς ταύτης διοικήσις τῶν ἐστάθῃ πολλαὶ ἀσύμφωνος πρὸς ἐκεῖνας τὰς ἀρχάς. Ἀυτὰ ἐχρησίμευον ὡς πηγαὶ πλουτισμοῦ ὀλίγων τινῶν καλογήρων πλεονεκτῶν, οἵτινες διοριζόμενοι παρὰ τοῦ Κυριαρχικοῦ Θρόνου Ἠγούμενοι εἰς τὰ μοναστήρια, ἔστελλον ἐτησίως πρὸς αὐτὸν μικρὰν τινα καὶ εὐτελεῆ ποσότητα ἐμβατοικίου, καὶ τὸ ὅλον τῶν εἰσοδημάτων ἀπελάμβανον καὶ κατεδαπάνουν αὐτοὶ, θεραπεύοντες τοὺς δυνατωτέρους τῶν Ἀρχόντων διὰ νὰ μένωσιν ἀνεπειρέαστοι.

§ 35. Ἐν ὅσῳ διήρκει τὸ τοιοῦτον σύστημα τῆς διοικήσεως, ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀπολαύσῃ ὁ Θρόνος βοήθειαν ἐκ τῶν προσόδων

σόδων ἐμείνων σημαντικῶν. ὁ Πατριάρχης Πολύκαρπος ἐπροσπάθησε πολὺ διὰ νὰ περισδέυσῃ τὰς ποσότητας τῶν ἐμβατοικίων, καὶ μόλις τὰς ἠύξησεν εἰς τὸ τρίτημόριον τοῦ ὅλου εἰσοδήματος. Ἡ διόρθωσις ἦτον ἀποτεταμιευμένη εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου. Αὐτὸς εὐκολοῦνθεις ἀπὸ τὴν τότε καθεστῶσαν εἰς τὰς Ἠγεμονείας διοίκησιν τῆς Ῥωσσίας, ἔδωκεν ἐναντίον τῆς Σελήσεως τῶν Ἀρχόντων νὰ ἀνατρέψῃ τὸ παλαιὸν σύστημα, νὰ συστήσῃ Ἐπιτροπὴν τῶν εἰσοδημάτων ἔχουσαν ἐπὶ κεφαλῆς ἓνα Ἐξάρχον τοῦ Θρόνου, νὰ διωρίσῃ Ἠγούμενους εἰς τὰ μοναστήρια ὑπομισθίους, καὶ μὲ τὴν δημοκρατικὴν ἐκμίθωσιν τῶν ὑποστατικῶν ἠύξησε τὰς προσόδους μεγάλως ἀπὸ τριετίας εἰς τριετίαν, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἠνοιξε τὴν ὁδὸν τοῦ νὰ ἐμβαίη εἰς τὸ Κοινὸν ὅλη ἡ πρόσδοδος, ἐξαιρουμένων τῶν ὅσα ἀπαιτοῦνται εἰς οἰκονομίαν τῶν μοναστηρίων καὶ καλλονῆν καὶ εἰς τὰς ἐπισκευὰς αὐτῶν.

§ 36. Τόσον θουμασίας ἀλλοιώσεις κατάρθωσε εἰς τὰ τοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος εἰς τὸ μέχρι τοῦδε δεκαετῆς διάστημα τῆς Πατριαρχείας του. Καὶ ὁ ἀγὰν τοῦ ἀξιαγάρτου τούτου ἀνδρὸς εἶναι ἀδιάκοπος καὶ γενναῖος ἵπὲρ τῆς προαγωγῆς τῶν πραγμάτων ἐπὶ τὸ βέλτιον.

§ 37. Ἐν τούτοις ἢ ἐνδόμυχος χαρὰ ὅλων ἦτον μεγάλη, διότι εἰς τὸ διάστημα τοῦτο κἀνὲν κίνημα τῶν δυτικῶν ἢ Ἀρμενίων περὶ τῶν προσκυνημάτων δὲν εἶχε διεγερθῆ, καὶ ἦτον ἡσυχον τὸ γένος ἀπὸ τοιαύτας ἐπηρείας. Ἀλλ' ἐσχάτως οἱ θεοστρυγεῖς Ἀρμένιοι, φρονήσαντες κατάλληλον τὴν περίστασιν τῆς πτωχείας τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, εἰς τὸ νὰ ἀρπάσωσιν αὐτοὶ καὶ τὸ κτιτορικὸν δικαίωμα διὰ νὰ λάβωσιν ἀκολούθως καὶ τὰ πρωτεία τῶν Ὁρθοδόξων ἐν τοῖς παναγίοις Προσκυνήμασι, κατάρθωσαν ἀπατηλῶς καὶ ἔλαβον τρεῖς ὀρισμοὺς τῆς Βασιλείας, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐκυρίευσαν τὸ ἅγιον ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἐπεχείρησαν νὰ ἐπισκευάσωσι τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀγίας Βηθλεὲμ, καὶ νὰ ἐξουσιάζωσι τὸ ἥμισυ τοῦ τελευταίου τούτου Ναοῦ. Οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ Πατέρες, ὅταν εἶδον αἰφνιδίως τοὺς αἰρετικούς καθωπλισμένους

ρους ἐναντίον των, γαυριῶντας καὶ περιῦβρίζοντας τοὺς Ὀρθοδόξους, ἐπλήγησαν θανασίμως· ἔσπευδαν νὰ ἰδεάσωσιν ἀμέσως τὴν κεφαλὴν των καὶ ὄλον τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὀρθόδοξον Γένος, καὶ ἀπέστειλαν Ἀντιπροσώπους των, διὰ νὰ κινήσωσι τὸν κοινὸν ζῆλον ὑπὲρ των δικαιωμάτων τῆς Ὀρθοδοξίας.

§ 38. Ἐν μέσῳ τῆς ἡδύχου των πραγμάτων ροῆς, ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος ἠδῶνθη πολλὴν τὴν πικρίαν ἐκ τῆς θλιβερᾶς ταύτης εἰδήσεως. Γνωρίζων των πραγμάτων τὰς καταστάσεις, καὶ βλέπων πολυεῖδῃ ἐμπόδια εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ὑπόθεσιν, ἔπρεπε νὰ δειλιάσῃ. ἀλλ' ὅμως κραταιωθεὶς ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, ἀναδείξας τὰς ἐλπίδας του εἰς Θεὸν, ἔσπευσε μετὰ νεανικοῦ ζήλου εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὰ ἀνήκοντα μέτρα εἰς τὴν καταστροφὴν των ἀπατηλῶν ραδιουργημάτων των Ἀρμενίων. Μὴ φειδόμενος χρημάτων ἐν περιστάσει τοιοῦτου κινδύνου, μὴ προσέχων εἰς λόγους ψυχρῶν τινῶν περὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἔθνους Ὁμογενῶν, οὐκ ἔδωκεν ὑπὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις, ἕως οὗ, θεία συνάρρωγῃ, κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὰ νικητήρια. Ἡ ὑψηλὴ πόρτα προσχοῦσα εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Γραικικοῦ Γένους, ἐζήτησε τὴν προσταγὴν τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ Μεγαλειότης του ἠυδόκησε νὰ δεσπίσῃ μετ' Ἀυτόγραφόν του Ὁρισμὸν τὸ νὰ μένωσιν ἄκυρα τὰ δοθέντα φερμάνια εἰς τοὺς ἄρμενίους, καὶ νὰ ἦναι ἀνατεθειμένη εἰς τὸ γένος των Ῥωμαίων ἡ ἐπίσκευή των προσκυνημάτων.

§ 39. Ἡ φιλοδίκαιος αὕτη καὶ εὐμενὴς ἀπόφασις τοῦ Ἁγίου ἀκουτισθεῖσα εἰς ὄλον τὸ γένος ἐνέπνευσε χαρὰν μεγάλην καὶ ἀγαλλίασιν ἀνέκφραστον. Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἀθανάσιος μετ' ὄλων των Ἁγιοταφίτων, ὑποδεχθεὶς ἀναπεπταμέναις ταῖς ἀγνάλας τὸ Ἀνακτορικὸν Θέσπισμα, ἔσπευσε νὰ τὸ στείλῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀναπέμπων δοξολογίας εἰς Θεὸν, διότι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει ἐστάθη εὐτυχὴς, καὶ ἐλαμπρύνθη τὸ ὄνομα τῆς Ὀρθοδοξίας.

§ 40. Ἐκ πάντων τούτων ἀποδέκνυνται, ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς κορυφώσεως των χρεῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἦτον αἱ πολλαὶ ἀντίξοοι

ἀντίξοοι περιστάσεις τῆς παρελθοῦσης ἐποχῆς. Ἡ δὲ ἀσφάλεια των δικαίων των δανειστῶν, καὶ ἡ διάσωσις τοῦ πανσέπτου Προσκυνηματος τούτου ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς ἐν χερσὶ των αἰρετικῶν περιπτώσεως, χρεωστῆται εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀξιοσύνην τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου.

§ 41. Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου εἶναι ἀρχὴ εὐδαιμονίας μελλούσης. Ἐὰν οἱ διάδοχοι τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου ἐξομοιωθῶσι μετὰ τοὺς σιοποῦς καὶ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ μεταξὺ των Πατριαρχῶν Ἡρώος, ὁ Θρόνος των Ἱεροσολύμων θέλει ἀναδειχθῆ μετ' ὀλίγον καιρὸν εὐδαίμων, καὶ αἱ κατὰ μέρος ζημίαι τοῦ ἔθνους, θέλουσι θεραπευθῆ μετ' ἀφελείας πολλῶ τῶ μέτρῳ σημαντικωτέρας καὶ οὐσιωδεστέρας.

§ 42. Ὅταν τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου εὐρεθῆ ἀνώτερον ἀπὸ χρεῖα, καὶ ὁ Διοικητὴς αὐτοῦ φέρηται μετὰ ζῆλον φιλόθεον καὶ φιλογενῆ, οὐχὶ μόνον τὰ Ἱερὰ Καταγώγια τῆς Ἱερουσαλὴμ θέλουσι ἔλθῃ εἰς κατάστασιν λαμπρὰν, ἀλλὰ καὶ καταστήματα φιλανθρωπίας θέλουσι ἀνοιχθῆ εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν, ὑποδεχόμενα τοῖς καταφεύγοντας εἰς αὐτὰ, καὶ οἱ ὑπὸ τὸν Θρόνον τούτον Ὀρθόδοξοι, οἵτινες ὑπὸ τῆς δυστυχίας ἐτραχηλίζονται εἰς τὴν ἀσέβειαν πολλὰ συνεχῶς, θέλουσι εἶρη στήριγμα εἰς τὰ συμπαθῆ σπλάγχνα τῆς Μητρὸς των Ἐκκλησίας.

§ 43. Ἀλλὰ τινὲς των Ὁμογενῶν, κρινόντες καὶ τὰ μέλλοντα ἐκ των παρελθόντων, μὴ ἀνατρέχοντες παντελῶς εἰς τὰς ἀρχὰς των πραγμάτων, διανοοῦνται μετ' ἀπορίας, τί ἄρα θέλουσι πράξῃ οἱ Ἁγιοταφῖται, ἔχοντες τόσας προσόδους, ὅταν ἀποβείωσι τὸν ὄγκον τοῦ χρέους; Ἡ διάλυσις τῆς ἀπορίας των τοιούτων εἶναι ἀπλουσιότης καὶ πρόχειρος. Ἡ ἐμελοκακία καὶ μισογένεια τινῶν, δὲν πρέπει νὰ λογίζηται κοινὸν ἐλάττωμα των Καλογηρῶν. Οἱ Ἁγιοταφῖται εἰς τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἔδωκαν φιλογενείας δείγματα οὐ μικρὰ μάρτυρες τὸ συγγράμματα των Νεκταρίων καὶ Δοσιθέων καὶ Χρυσάνθων, οἵτινες μὴ δυνάμενοι διὰ τὴν πτωχείαν

των να ὠφελήσωσιν ἄλλως τὸ Γένος, τὸ ὠφέλησαν διὰ τῶν ἀξι-
τιμῆτων συγγραμμάτων των: καὶ τὴν σήμερον ὁ Πατριάρχης Ἀθα-
νάσιος, ἂν καὶ περιστοιχημένος ἀπὸ τοσαῦτα χρεῖ, δὲν ἀπολείπει
τοῦ να χορηγῇ βοήθειας γενναίας εἰς ὅλα τὰ τῆς φιλανθρωπίας καὶ
παιδείας καταστήματα· ἔχει τοσοῦτους νέους γονέων ἐνδεῶν,
σπουδάζοντας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως· Ἡνωθεε σχολ-
λεῖον διάσημον ἐν Ἱερουσαλήμ, συστήσας ἐν αὐτῷ Διδάσκαλον σο-
φὸν, τὸν ἀπὸ Πάτμου Παῖσιον· ἐξέδωκε καὶ διανέμει δωρεὰν εἰς
τὸ Γένος τὰ πρὸ πολλοῦ ἐκλείψαντα Κυριακοδρόμια τοῦ ἀειμνήστου
Νικηφόρου Θεοτόκη καὶ ἂν αἱ σημερινὰ χορηγίαι καὶ ἀγαθοεργίαι
εἶναι πολλοῦ ἀξία λόγου, πολλῶ πλεον ἀξιολογωτέρας ὠφελείας
δέλει ἀπολαύση τὸ γένος παρὰ τῶν ἀγιοταφίτων εἰς τὸ ἐξῆς, ὅτε
ἐλεύθεροι χρεῶν, καὶ ἔχοντες τακτοποιημένας τὰς προσόδους των,
δὲν δέλουν ἔχη κἀνέν ἐμπόδιον εἰς τὸ να ἐνεργῶσι τὴν προαίρε-
σίν των.

§ 44. Αἱ τοιαῦται ὁμως εὐεργεταί δὲν δύνανται μῆτε πρέ-
πει να γένωσιν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην. Ὅσα καταστήματα ἀγα-
θοεργῆ δύναται να συντηρήσῃ τὸ κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου,
αὐτὰ δέλουν συστηθῆ ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖ ὅπου προσεδιωρίσθησαν
καὶ αἱ ἀφιερῶσεις τῶν ἀκινήτων κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου.
Ἄλλ' οἱ διαποροῦντες περὶ τούτων, φαίνεται ὅτι δέλουν να ἐξάξω-
σι συμπέρασμα τῆς ἀπορίας των, ὅτι χρεωστῆ ὁ Θρόνος τῶν Ἱε-
ροσολύμων να παραιτήσῃ τὰς προσόδους του εἰς τὴν διάκρισιν αὐ-
τῶν καὶ εἰς ὠφέλειαν τῆς Πατρίδος των.

§ 45. Ἐὰν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα πρέπη κατὰ λό-
γον Εὐαγγελικὸν να δαπανῶνται εἰς ὠφέλειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ,
ἐκάστη Ἐκκλησία χρεωστῆ να θεραπέυσῃ τὰ ἴδια τέμνα της.
Κάμμία Ἐκκλησία, ἢ Θρόνος δὲν εἶναι ἐστερημένοι εἰσοδημάτων· ἀρ-
κεῖ να ἐπιτύχῃ ἐκάστη ἓνα Ἀθανάσιον διὰ να ἐξαλείψῃ τὰς κα-
ταχρήσεις, καὶ να τακτοποιήσῃ τὰ εἰσοδήματά της, καὶ τότε ὅλοι
οἱ Θρόνοι δέλουν ἔλθῃ εἰς κατάστασιν τοῦ να περιβάλωσι τοὺς
Χριστιανούς των, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, χωρὶς να φθονῇ ὁ
εἰς

εἰς τὸν ἄλλον, ἔὰν εἰς τινὰς ἐχαρίσθῃ θεόθεν περισσοτέρα πλου-
σιότης, ἀφορῶντες εἰς τὸ Ἀποστολικὸν λόγιον τὸ, „Ἐνὶ Ἐκάστῳ
„ἐδύθη ἢ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.“

§ 46. Εὐτυχεῖς δέλουν εἶναι ἐκεῖνοι οἱ Ἀγιοταφῆται εἰς
τῶν ὁπίων τὰς ἡμέρας ἀνεγερθῶσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ Πόλει Σχολεῖα,
Νοσοκομεῖα, πτωχοτροφεία, καὶ ὄρφανοτροφεία λαμπρά, ἐπαυξά-
νοντα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἀφοσίωσιν καὶ εὐλάβειαν τῶν
Ὁρθοδόξων πρὸς τοὺς Ἁγίους ἐκείνους Τόπους, τῶν ὁπίων καὶ
ἡ θεωρία καὶ ἡ μνήμη ἐμπνέει σέβας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιαν-
ῶν! Ἀυτὰ τὰ Ἱερὰ καὶ φιλάνθρωπα Καταστήματα δέλουν δια-
μείνῃ ὡς ἀθάνατοι στήλαι καὶ Κολοσσοί, διατρανοῦντες τὰς ἀρετὰς
τοῦ ἀναμορφωτοῦ τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Θρόνου Πατριάρχου Ἀθανα-
σίου, καὶ διατηροῦντες ἀθάνατον τὴν εὐκλειαν τοῦ φερωνύμου
τούτου ἀνδρὸς εἰς ὅλας τὰς ἐπερχομένας γενεάς! Εἶδε ὅλη ἡ Ἀδελ-
φότης τῶν ἀγιοταφίτων να μιμηθῇ τὰ φρονήματα καὶ τὴν διάθεσιν
τοῦ Σεβαστοῦ Κυριάρχου της, διὰ να ἀποκατασταθῇ εὐκλεῆς καὶ
διάσημος μετὰ τῶν Ἱερῶν Ταγματῶν, καὶ να ἐλύσῃ πολλα-
πλάσιον τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ!

Ὡς παράρτημα ἐνταῦθα προστίθενται καὶ τινὰ λογίδια πανηγυ-
ρικὰ, ἐκφωνοίμενα κατ' ἔτος ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ: Ἐν τε τῷ
εὐαγγελίᾳ Πατριαρχεῖω, καὶ ἐν τῷ Καθολικῷ Σεβασμίῳ ναῶ τῆς ἁγίας τοῦ
Χριστοῦ Ἀναστάσεως.

Φ Η Μ Η

Ἐκφωνομένη ἐπὶ τῇ τῶν Χριστοῦ γενναῶν θείᾳ
Ἐορτῇ.

ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου κυρίου Ἀνδρέου φιλοπονηθεῖσα.

Τριάς ἡ ἀπερίγραπτος καὶ ἀπεριόριστος ἢ ἐν τρισὶ προσώποις γνωρίζομένη, μιᾶ δὲ φύσει προσκυνουμένη, τῇ μὲν ἑαυτῆς θεωρίᾳ μὴ ἀρκεσθεῖσα, ἀβρήτῳ δὲ ἀγαθότητι κινηθεῖσα, ἐκ τοῦ μηδενὸς παράγει αὐλὸν τε καὶ ἰλικὸν κόσμον, καὶ διάκοσμον (ὅτι τε ἐξ ὕλικου καὶ αὐλοῦ σύγκραμμα χερσὶν ἰδίαις πλαστοουργεῖν ἤμελλε τὸν κατ' εἰκόνα πλασθέντα ἄνθρωπον, τὸ τῆς πολυτελοῦς αὐτοῦ σοφίας πολυτελέστατον γνῶρισμα.) ἀνάκτορον οἶον αὐτῷ τῷ ὄβον οὐπῶ πλασθησομένῳ Βασιλεῖ γῆς ἀπάσης, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ. Ἐν ᾧ τὴν μακαρίαν διατελέσειε ζωὴν ζωὴν, θεατῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν τε καὶ γινόμενος.

Διὸ καὶ φυτεύει παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ Ἀνατολὰς τῆς κατ' ὄμφω θυμηδίας ταμεῖον, καὶ παντοίοις φυτοῖς κατάκομον, καὶ κάλλει ὑπὲρ πᾶσαν ἐπίνοιαν καλλυνόμενον, ἄξιον τοῦ κατ' εἰκόνα ὄντως ἐνδιαίτημα.

Μέσον δὲ τούτου ξύλον φυτεύει γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ, μᾶλλον δ' ἀπόπειραν τῆς τοῦ πλασθησομένου ὑπακοῆς ἢ παρακοῆς· εἶτα, πλάττει τὸν ἄνθρωπον, πλάσει Ἰδία τῶν τοῦ Θεοῦ χειρῶν ὑπερτιμῶμενον· εἰσάγει τε αὐτὸν εἰς παράδεισον. ὅς πάντων τῶν ἐν αὐτῷ ἐν μετουσίᾳ γενέσθαι μὴ κωλυθεῖς, τούτου μόνου κωλύεται.

οε'

οὐ φέρει ἐν αὐτῷ ὄραν, ἣν ἐστερήθη δόξαν ἕνεκα τῆς αὐτοῦ ἐπάρσεως ὁ κακοεργὸς Ἐωσφόρος. καὶ ἐκ τῶν ἄνω κάτω καταπεσῶν, συγκатаσπάσαι καὶ τὸν κάτωθεν μὲν, ὑπεράνωθεν δ' αὐτοῦ τῇ τοῦ Θεοῦ γενόμενον ἀγαθότητι δολιεύεται καὶ τοῦ μηχανουργήματος οὐκ ἀποτυγχάνει ἀπάτη περὶ αὐτὸν χρησάμενος. καὶ ἐν μετουσίᾳ γενέσθαι τοῦ ἀπηγορευμένου πείθει, ἰσοθεῖαν ὑποψιδυρίδας.

Διχνευσάμενος οὖν καὶ γευσάμενος, γυμνοῦται φεῦ! τῆς θείας χάριτος, καὶ παραβάτης ἐντολῆς τῆς θείας γενόμενος, γίνεται τοῦ παραδείσου ἐξόριστος. θανάτῳ καὶ φθορᾷ κατάκριτος ταλαίπωρόν τε καὶ οἰκτρὸν ἔλκειν βίον, βαρίστιονόν τε καὶ βαρυσυμφορώτατον εἰς τὴν τοῦ κλαυθμῶνος κοιλάδα καταδικάζεται. Ἄλλ' οὐκ ἐγκατέλιπεν ὁ συμπαθῆς τὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πλαστούργημα τέλειον τῇ φθορᾷ καταποθῆναι ἀλλὰ δούς τὸ εἶναι, καὶ τὸ εὖ εἶναι χαρίσασθαι οὐκ ἀπῆξίωσε, καὶ κρειττόνῳ πλάσει τὴν ἀνάπλασιν ἀπεργάσασθαι. (δεικνύς οὕτω τὸ μέγα τῆς φιλανθρωπίας πέλαγος) διὸ καὶ περὶ τὰ τῶν αἰώνων τέλη, τὸν μονογενῆ αὐτοῦ ἐξαποστέλλει Υἱόν· ὁ δὲ κλίνας οὐρανοὺς ἀκνωτῶς κενοῦται ἐκ τῶν πατρικῶν κίλπων, καὶ υἱὸς ἀνθρώπου γενέσθαι καταδέχεται, ἀνακαλέσθαι ζητῶν τὸν ἐξόριστον, τὴν αἰχμάλωτον ἀπελευθερῶσαι, καὶ ἀπαφθαρτίσαι τὸν φθαρέντα.

Διὰ τοῦτο οὖν σήμερον γεννᾶται ἐκ κόρης ἀγνῆς μεμνηστευμένης τῷ Ἰωσήφ· μεμνηστευμένης σχήματι συζυγίας οὐ πράγματι. γεννᾶται ἐκ κόρης Παρθένου καὶ τὰ τῆς Παρθενίας οὐ διαλίει σήμαντρα. (Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν.) γεννᾶται ἐκ κόρης θεοειδοῦς· ἢ δὴ ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν προεκλέχθη καὶ προεκλεχθεῖσα προωρίσθη καὶ προωρισθεῖσα, πρὸ συλλήψεως καθηγιασθῆ καὶ καθαγιασθεῖσα ἐν τῇ γεννήσει τῷ Θεῷ ἀνετέθη καὶ ἀνατεθεῖσα θεοτερπὲς σκῆνωμα τῆς ὑπερουσίου Τριάδος ἐγένετο.

Γεννᾶται σήμερον ἐξ αὐτῆς ὑπὸ χρόνον ὁ ἄχρονος. γεννᾶται σήμερον ὑπ' ἀρχὴν ὁ ἀναρχος καὶ τῷ Πατρὶ σιναρχος. ἐν

ἐν Βηθλεὲμ γεννᾶται σήμερον ὁ ἐν τῷ παντί, καὶ ὑπὲρ τὸ πᾶν.

Καὶ πῶς μήτρα Παρθενικὴ οὐ στενοχωρεῖ, ὃν σύμπασα ἡ κτίσις οὐ χωρεῖ! πῶς φάτιγ πενιχρὰ ὑποδέχεται, τὸν ἐπὶ Θρόνον δόξης καθήμενον! πῶς σπήλαιον μικρὸν ἀναπάνει, τὸν ἐπαναπαυόμενον ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς! ἀλλ' ὑπὲρ τὸ πῶς· (ὅπου γὰρ Θεὸς ὁ ἐνεργῶν, τὸ πῶς, μένει ἀργόν.) ἀλλὰ καὶ σπαργάνοις ἐνευλιθίζεται, ἵνα τὰς τῶν ἁμαρτιῶν πολυπλόκους σειρὰς διαλύσῃ καὶ τοῦ παντὸς ὧν τροφεὺς, γάλακτι ἐκτρέφεται καὶ θηλάζει αὐτὸν Παρθένος καὶ μήτηρ ἡ ἀπειρόζυγος καὶ Θεοτόκος Μαρία. τὸ πάντερπνον καὶ θεοχαρίτωτον πᾶσι χριστιανοῖς πρᾶγμα καὶ ὄνομα, καὶ βασιτάζουσα ἐν τοῖς κόλποις χορηγεῖται αὐτῷ τὰς ζωηρῶν θηλάς· ὧ χεῖρες φερέζουσι ὧ πάναγνοι καὶ πανάσπιλοι θεοδέγμονες κόλποι, οἱ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τὸν θησαυρὸν τῆς οὐρανόου γλυκύτητος· οἱ προτείνοντες τὰς θεοτρεφεῖς θηλάς, καὶ ἐντιθέντες τῷ στόματι τοῦ νηπίου Ἰησοῦ, καὶ τελείου Θεοῦ.

Ὡ κόλποι τῶν Χερουβίμ καὶ Σεραφίμ ἁγιώτεροι. κόλποι ἐκπνέοντες μῦρα εὐώδη ἐλπίδος σωτηρίας τε καὶ ἀθανασίας τοῖς τῇ ἀπογνώσει θανοῦσι. ὧ δίπτυχαι πηγαὶ τῆς ἀμβροσίας· ὧ νεκταρῶδες ὄχετοὶ οἱ γαλακτώδη χυμὸν ἐγχεόντες τῷ στήθει τοῦ ἑμοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ· τοῦ ἐν βραχεῖ εἰς αἷμα μεταβαλλομένου, ὅπερ ἐκχύσει ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας.

Βαβαὶ τῶν ὑπερφῶν μυστηρίων! ὧ τῶν ξένων θανυμάτων!

Ἄλλὰ θαῦμα τῷ θαύματι παρακολουθεῖ· καὶ τὸν ἐν γῆ κινούμενον, πλῆθος οὐρανόου στρατιάς Ἀγγέλων ἀφικόμενον δοξολογεῖ. ποιμένων δὲ χορὸς ἀγραυλοῦντων ἐπὶ τῷ παραδόξῳ ξενιζόμενος, τρέχει εἰς Βηθλεὲμ, καὶ προσκυνεῖ ὡς Θεὸν τὸν ὡς βρέφος ἐν τῇ φάτιγ κείμενον. Μάγοι ἐξ ἀνατολῶν τὴν Βηθλεὲμ καταλαμβάνουσι, ξένῳ ὁδηγῶ ἀστὲρι χρώμενοι (ξένου γὰρ βασιλέως παρουσία ἐπὶ τῆς γῆς· ξένα ὄντως καὶ θανυμάσια τὰ τελούμενα.)

καὶ

καὶ τὸν τεχθέντα ὡς Θεὸν, καὶ ὡς μέλλοντα γένεσθαι θανάτου, καὶ ὡς βασιλέα προσκυνοῦσι, τὸ τρισόκλειον δᾶρον εὐωφοροῦντες. Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι μίαν συστησάμενοι χορείαν ἁρμονικῶς τὸν οὐράνιον καὶ ἐπίγειον ἕμολογοῦσι σήμερον. Σήμερον γὰρ τὸ μεσότροῦται καὶ τῆς χαρᾶς πληροῦται σήμερον ἐν ἀλαλαγμῷ, καὶ ἐν κρυστάλλῳ. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εἰδοκία· ὧ Βηθλεὲμ γῆ ἁγία, ἁγιώτερα τοῦ παραδείσου, ὅτι τὸ ἐν ἐκείνῳ ξύλον, ὡς μὴ εὐκαίρως μεταληφθὲν, ἡμᾶς ἐνεκροποίησεν. τὸ ἐν σοὶ βλαστῆσαν ἡμᾶς ἀνεζῶσεν, αἰετοποιήσεν. τὸ ἐν ἐκείνῳ ξύλον γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ, καταδίκην ἡμῖν ἐπήγαγε τοῦ θανάτου· τὸ δ' ἐν σοὶ γνωστὸν θείας ἐπιγνώσεως, τὴν αἰώνιον ζωὴν ἡμῖν ἐπρυτάνευσεν· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ. ἵνα γινώσκωσι Σὺ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἄλλ' ὧ Χριστὲ Βασιλεῖ ὁ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σάρκα λαβὼν ἐν τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου, καὶ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθεὶς ὑπὸ χρόνον ὁ συνάναρχος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι, διαφυλάττεις περιφρουροῖς καὶ διασώζεις ἡμᾶς, εἰδυμέν τε καὶ εἰσημιον μέχρι γῆρας βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ, μετ' ἐπιτελείεως τῶν σωτηριωδεδτάτων καταδυμίων, τὸν Μακαριώτατον Θεϊότατον καὶ Παναγιώτατον ἡμῶν Ἀυθέντην καὶ Δεσπότην, Πατέρα τε καὶ Πατριάρχην Κύριον Κύριον ἸΘΑΝΑΣΙΟΝ, στήριζον Ἄυτὸν καὶ κρατιῶν ἐπὶ τὸν Ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν αὐτοῦ Θρόνον, ἐπὶ τῷ ὀρθοτομεῖν τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας, δεικνύων αὐτὸν ἀνώτερον πάσης ἐπηρείας, καὶ παντὸς ἀπεικταίου συναντήματος· ἐνισχύων πρὸς ἅπαντα τὰ κατεπείγοντα· χαρίζοις Ἄυτῷ τὴν παναλμειστάτην σου συνεργοῖσαν δύναμιν, ἵπως ἀνώτερος ταύτη φαίνεται ἐν πᾶσι πάντων τῶν ἐναντίων καὶ ἐπηρεαζόντων.

Διὰ δὲ τῶν μακαρίων πατρικῶν καὶ θεοπειθῶν αὐτοῦ εἰχῶν ἐπιβραβεῖοις ὑγιείαν ἄνοσον μετ' εὐζωίας καὶ μακροβιότητος σὺν

σὺν τῇ ἐπιτεύξει τῶν καταδυμίων τοῖς Σεβασμιωτάτοις ἁγίοις Ἐπιτρόποις τῆς Ἀυτοῦ Μακαριότητος, τῷ τε Πανιερωτάτῳ καὶ Θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ ἁγίῳ Πέτρῳ κυρίῳ Μισαήλ καὶ τῷ... Ὀδύτως διαφυλάττοις ἐν πάσῃ εὐζωίᾳ τοὺς Πανιερολογιωτάτους ἁγίους Ἀρχιερεῖς μετὰ μακροβιότητος, ἐπιβραβείων αὐτοῖς τὰ σωτηριώδη καταδύμια τοὺς πανοσιωτάτους καὶ ἀξιοπρεπεστάτους ἁγίους Γέροντας καὶ Προεστῶτας, τοὺς συμπάσχοντας, συνεργούντας καὶ συναγωνιζομένους εἰς διόρθωσιν, εὐδέτησιν, συντήρησιν καὶ διαμονὴν τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, καὶ τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Ἀδελφότητος τοὺς Πανοσιωτάτους ἁγίους Ἀρχιμανδρίτας καὶ Πρωτοσυγγέλους τοὺς ὀσιωτάτους τε καὶ Ἐυλαβεστάτους Ἱερομονάχους, Ἱεροδιακόνους τε καὶ μοναχοὺς, πᾶσαν λέγω τὴν Ἱερὰν Ἀδελφότητα, τὴν ὧδε, κἀκεῖσε, καὶ ἀπανταχοῦ πολλαχῶς τε καὶ ποιμίως πάσχουσαν, καὶ ἀθλητικῶς τὸν βίον διανύουσαν Διαφυλάττοις ἔτι Χριστὲ Βασιλεῦ ἐν πάσῃ ὑγιείᾳ τε καὶ εὐδαιμονίᾳ μετὰ μακροβιότητος πανοικὶ τοὺς ἐγγενεσιτάτους καὶ εὐσεβεστάτους Ἐπιτρόπους καὶ Προστάτας τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων ὁδύτως τοὺς τιμιωτάτους καὶ εὐλαβεστάτους προσκυνητὰς καὶ συνδρομητὰς, καὶ ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς ἁγίας σου Ἐκκλησίας, τὸν χριστεπώνυμόν σου καὶ περιούσιον λαὸν εἰς πολλὰς ἐτῶν περιόδους. Ἀμήν.

ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ.

ἐκφωνουμένη ἐπὶ τῇ θείᾳ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων.

Τί τοῦτο; πάλιν ἑορτὴ δεσποτικὴ περιεστράπτει ἡμᾶς καὶ πάλιν μυστήρια φρυκτωρεῖται, δι' ὧν τὰ τελεώτερα τε καὶ ὑψηλότερα τελεσιουργεῖται ὡς μυστηρίων τῶν καινῶν! ὡς τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπερόφου Σοφίας! ἄνθρωπος ὁ χοϊκὸς καὶ ἐπίγειος, Θεοειδῆς μετασχηματίζεται καὶ οὐράνιος· κτίσις πᾶσα ἁγιαάζεται τῶν δὲ Ἐφίδρων τε καὶ ἑναερίων πονηρῶν πνευμάτων συντριβεται τὸ κέρας. Τίς οὖν ἐπαξίως ὑμνήσαι δύναται, ἢ εὖροι ἂν ῥήματα ἐπάξια; ἢ ὅπως οὖν τὸ τῆς παρουσίας ἑορτῆς μέγεθος ἀναπτύξαι δυνάμενα; Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου Χριστὲ Βασιλεῦ; Σὺ γὰρ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ Πατρὸς ἀμήτωρ γεννηθεὶς, καὶ συναϊδίως τῷ Πατρὶ συννοούμενος καὶ τῷ Πνεύματι, ἐξ οὐκ ὄντων τὴν κτίσιν παρήγαγες, παντοίως αὐτὴν κατεκόσμησας, Ἱερὸν ἀνέδειξας δάπεδον, πασῶν χαρίτων ἀνάπλεω Ἐννοεῖ μόνον ὁ Πατὴρ τὰς οὐρανίους ταξιαρχίας καὶ τὸ ἐννόημα ὑφίσταται λόγῳ ἐνεργούμενον, καὶ Πνεύματι βεβαιούμενον· πλάττει χερσὶ τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα θείαν, τὸν θεόδητον ἀνδριάντα· ὑλικῶς καὶ αὐλοῦ σύνδεσμον γνώρισμα τῆς τοῦ Θεοῦ πολυτελοῦς Σοφίας· τὸν μικρὸν λέγω κόσμον, ἐν τῷ δε τῷ μεγάλῳ, κατὰ τὴν Θεολόγον φωνήν. Ἀλλὰ φρονεῖ αὐτῷ τῆς δόξης ὁ τοῦ φθόνου πατὴρ· ἔρπει ὁ σκολιὸς ἐν τῇ τοῦ ὄψεως μορφῇ παραμορφωθείς· καὶ ὑποψιδυρίσας ὑποκυκλίζει ἐλπίδι δειλεάδας Θεότητος. καὶ οὕτως ἀπὸ Θεοῦ ποιήσας αἰχμάλωτον ἄγει καὶ κατατυραννεῖ φεῦ! τοῦ Βασιλείου πλάσματος· καὶ κατάρχει τῆς τοῦ Θεοῦ εἰκόνης ὁ πονηρώτατος· Ἄλλ' οὐ παρεῖδε τέλος ὁ φύσει ἀγαθός. Τί οὖν ποιεῖ; τί δ' οὐ ποιεῖ! θανματοποιεῖ πρὸ τοῦ νόμου μεγαλουργεῖ ἐν τῷ νόμῳ ἀννηψῶσαι τὸν χαμαιῤῥιφῆ καὶ χαμαίφρονα γεγονότα ἐδέλων. τέλος κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται ὅλην τὴν πε-

τωκίαν φύδιν ἀναλαμβάνει ἐν κόρης θεόπαιδος· καὶ γεννᾶται ἐξ αὐτῆς ἀπάτωρ ἐν χρόνῳ ὡς βρέφος. (ὅν ἐν τῇ παρελθούσῃ Ἑορτῇ ἐν Βηθλεὲμ ἐν σπηλαίῳ καὶ φάτνῃ, μετὰ Ἀγγέλων δοξολογῆσαντες, μετὰ ποιμένων καὶ μάγων δουλοπρεπῶς προσεκυνήσαμεν, ὡς Θεῷ τὴν λατρείαν αὐτῷ ἀποδόντες.) εἶτα ἄνξει σοφία τε καὶ ἡλικία· καὶ πάντα ἀνθρωποπρεπῶς προβιβαίεται τε καὶ μέτεισιν, ἐν τούτοις τὸν πτεριστὴν δελεάζων καὶ κατασοφίζομενος. τὸν δ' ἄλλοτριωθέντα οικειοποιούμενος.

Ἐτῶν δὲ ὡσεὶ τριάκοντα ἀρχόμενος, ἔρχεται εἰς Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην. ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερίγων ἀνέμων ἄνω ὡς Θεός, σήμερον κάτω περὶ τὴν πορείαν ποιεῖται, ὅπως ἡμῖν τὴν εἰς οὐρανοὺς πορείαν εἴπορον ποιήσῃται σήμερον ἔρχεται εἰς Ἰορδάνην τὸν ὄρεσσίχυτον, ὁ ἐπὶ τῶν ὄρεων στήσας τὰ ὕδατα. σήμερον ἔρχεται εἰς Ἰορδάνην τὸν δινόντα. οὗ τῷ προβιάγματι ἔσθη τὰ ὕδατα εἰς τὰς συναγωγὰς αἰτῶν πάλαι· σήμερον ἔρχεται εἰς Ἰορδάνην, ὁ τὸν Ἰορδάνην αὐτὸν τὸν ἀκύβροον πάλαι ἐν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ διασχίσας, καὶ τὸν Ἰσραηλιτικὸν διαπεράσας λαόν· ἔρχεται σήμερον εἰς Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ ὡς τῆς ἀββήτου ταπεινώσεως! ὡς ἀφράστου συγκαταβάσεως! δι' ὃ καὶ Ἰορδάνης οὐκ ἔτι ὡς πάλαι ἀναχαιτίζει τὰ ρεῖθρα· ἀλλὰ στρέφεται, ἀλλὰ παλιννοστεῖ, τὸ τοῦ μυστηρίου ἀναγγέλλων μέγας· ὁ δὲ καὶ ὁ ψαλμῶδὸς πάλαι προβλεπτικοῖς τοῖς ὄμμασι κατανοήσας, ἐξεστῆκώς βοᾷ.

Τί σοι ἐστὶ θάλασσα ὅτι ἔφυγες, καὶ σὺ Ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ἐπίσω; ἐστράφην, φησὶν, ὅτι Θεὸν ἔγνω τὸν ἐν τοῖς ρευμασί μου βαπτισόμενον· Θεὸν ἄλλ' οὐ γυμνόν· καὶ ἀνθρωπον. ἄλλ' οὐ ψιλόν. ἐστράφην, ἵνα μὴ τῷ πυρὶ καταναλωθῶ τῆς θεότητος. ἔρχεται τοίνυν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· καὶ λαμβάνει τὸ βάπτισμα. ὃ βαπτίσματι ἡμεῖς ἐφωτισθήμεν τε, καὶ φωτιζόμεθα θείῳ φωτὶ (ὃ καὶ ἀπ' ἀρχῆς φωτισθέντες τῇ ἁμαρτίᾳ ἐσοφώσαμεν.) καὶ γινόμεθα τελείου φωτός γεννήματα τέλεια. υἱοὶ Θεοῦ.

Ἄυτός

Ἄυτός βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ, ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· ὁ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ τῷ τῆς θεότητος πυρὶ τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ, τὸν συντριβέντα τῇ ἁμαρτίᾳ ἀναχωνεύσας, καὶ ὡς Θεὸς ἀναπλάσας, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἀνακαινίσας ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἐπανήγαγε κάλλος· καὶ οἱ ξένοι Θεοῦ, καὶ πτωχεύοντες, ἤδη λαὸς Θεοῦ· καὶ λαὸς περιούσιος· ἀλλὰ τί λέγω; υἱοὶ Θεοῦ, καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ· ὡς οἶα δι' ἐμὲ τὸν ἀνθρωπον Ἰησοῦ μου Θεάνθρωπε θεουργεῖς σήμερον. Σήμερον πᾶσα κτίσις ὅση τε αἰσθητὴ, καὶ ὅση ὑπὸ τὴν αἰσθησιν τῶν θείων δωρεῶν καὶ χαρίτων ἐν μετέξει γίνεται.

Ὁ μὲν φαεσίμβροτος οὗτος ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἀνίσχων, ἐκ γαιθόχου ἀκεανοῖο πᾶν τὸ φαινόμενον καταγλαΐζει. ὁ δὲ βροτοσόος ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἐξ Ἰορδάνου μαρμαίρων, ἐκσελαγίζει τε καὶ φαεσφορεῖ τὰ σύμπαντα· δι' ὃ καὶ σήμερον τὰ τελεώτερα μυσταγωγεῖται. Βαπτισόμενος γὰρ καὶ ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἀνοίγονται αὐτῷ οἱ οὐρανοί. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατέρχεται ὡσεὶ περιστέρα, καὶ μένει ἐπ' αὐτόν· τὸ Πνεῦμα ὃ, οὐδέποτε αὐτοῦ ἀπῆν. Ἐν αὐτῷ γὰρ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, Παῦλος φωνεῖ· καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἀνωθεν, μαρτυροῦσα τὴν Ὑότητα· οὗτος ἐστὶν ὁ Ὑός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα· Δόξαν τοίνυν ἀναπέμφωμεν τῷ Πατρὶ, τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι· δόξαν τῷ μονογενεῖ τῷ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ σήμερον ἡμᾶς ἀναπλάσαντι· δόξαν τῷ Παναγίῳ Πνεύματι τῷ ἡμᾶς καθαγιασαντι. Δόξα τῇ ἁγίᾳ Τριάδι, ἧς τὴν δόξαν σήμερον ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐμυσταγωγήθημεν.

Ἄλλ' ὡς Χριστὲ Βασιλεῦ, ὁ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου σήμερον βαπτισθῆναι καταδεξάμενος, καὶ διὰ τοῦ σου θείου βαπτίσματος, μετόχους ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ σου Πνεύματος ποιηθᾶμενος, Ὑε καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὲ Ὑψιστε. Περιφρουροῖς· διατηροῖς· διαφυλάττοις· καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ὀπίσθεν φαίνεται.

Διαβάφησις τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου, Τὸ, ὁ Θεὸς ὃν μὲν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. πρὸς Ῥωμ: Κεφ: Δ'. στιχ: 18.

Ἐπρεπε βέβαια ὁ ἄνθρωπος, οὕτινος τὸ διορατικὸν τοῦ κοῦς τυφλὸν ἀποκατέστησεν ἡ ἁμαρτία, νὰ εὐχαριστῆται εἰς τὰς σαφεῖς διδασκαλίας τῶν θείων γραφῶν, δι' ὧν ποδηγεῖται εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν, καὶ νὰ μὴν περιεργάζεται τὰς δυσνοήτους ἢ καὶ αὐτῶν τὴν ἐρμηνείαν παρὰ τῶν πνευματοφόρων ζητητῶν διδασκάλων, καὶ ὄχι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ ἐρμηνεύῃ, τὰς ὁποίας οὕτω πως ποιῶν δὲν σχολιάζει· ἀλλ' ἑαυτὸν σχολιάζει. Ἐπρεπε δὲ καὶ εἰς τὴν προβληθεῖσαν μοι ἐρωτηματικῶς Ἀποστολικὴν ταύτην ῥῆσιν, νὰ φερθῶ σιωπῶν, εἰ εἰδὼς τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν τε καὶ τὸ ἀγύμναστον περὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐτέρωθεν ἐτέρα Ἀποστολικὴ ῥῆσις, ἐγκελεύει με εἶναι ἔτοιμον παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον σωτήριον (Πέτρ: Κεφ: γ' στιχ: 15) ἀποκριθῆσομαι τὰ ἐκ τῶν πνευματοφόρων πατέρων, ὁποῦα αὐτοὶ πνευματοσοφούμενοι ἐλάλησαν. Εἰ κατὰ τὸ γράμμα ἐκληφθεῖη, τὸ, ὁ Θεὸς ὃν μὲν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. ὡσαύτως καὶ τὸ, ἐσκλήρυνεν ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν Φαραῶ. Βλασφημία προκύπτει μεγίστη, ἄδικον τὸν δικαιοκρίτην Θεὸν, ἀποφαινουσα· ὅτι παιδεύει καὶ κολάζει, οὕς αὐτὸς ἐσκλήρυνεν. Εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτὸ τοῦτο οὕτω πιστεύσωμεν, ἰδοὺ ἀνατροπὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. καὶ ὁ κόσμος τότε οὐδὲν ἄλλο γενήσεται, παρὰ ἀνοσμία, σύγχυσις, καὶ ὅλως ἁμαρτία. Τίς κατὰ τὸ γράμμα ἐκλαμβάνων, τὸ, ὁ Θεὸς ὃν μὲν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει, καὶ πιστεύων οὕτω, θέλει ἐκδώσει ἑαυτὸν εἰς σωφροσύνην, εἰς νηστείαν τε καὶ ἐγκράτειαν; τίς ἤθελεν ἀφήσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ τρέχῃ εἰς ἀβάτους καὶ ἀνύδρους τόπους τῆς ἐρήμου, ἐγκαρτερῶν εἰς τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν παγετὸν τῆς νυκτός; καὶ νὰ ἐκχέῃ ποταμηδὸν δάμυρα μετανοίας; ἐπειδὴ ὁ Θεὸς, ὃν μὲν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει, εἰς μάτην προσευχῆς κόποι, καὶ γονυκλισιαί εἰς μάτην ἢ ἐλεημοσύνη, ὁ πρὸς τοὺς πένητας τῶν ὑπαρχόντων διασκορπισμὸς, δι' οὗ ῥύεται ψυχὴ ἐκ θανάτου, καὶ πλήθος ἁμαρτιῶν.

ἂν καλύπτεται, κατὰ τὸν τῆς θείας γραφῆς λόγον. εἰς μάτην ἄρα καὶ ἀνωφελῆς πᾶσα ἀρετὴ καὶ ἀγαθοεργία· ὁ Θεὸς ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει; ὁ Θεὸς φωνάζει διὰ τοῦ προφήτου. θέλω πάντας σωθῆναι καὶ οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ. ὁ νέος θεολόγος καὶ δογματιστῆς ἀντιλέγει ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. διδάσκει ἢ θεία γραφή, ὅτι τὸ ἔλεος καὶ ἡ σκληρότης τοῦ Θεοῦ ἀντιμετρεῖται κατὰ τὰς πράξεις ἡμῶν· καὶ ἡ ἐκλογὴ ἐξήρηται ἐκ τῆς ἡμετέρας θελήσεως· διὰ τοῦτο καὶ τὸ τοῦ προφήτου Ἡσαίου ἐάν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐάν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδετα. Τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα. κωφεύει αὐτὸς τε καὶ οἱ κατ' αὐτὸν πρὸς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλὰ ποῦ θῶμεν καὶ τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πρὸς Ῥωμ: (Κεφ: β'. στιχ: 13) οὐ γὰρ οἱ ἄσροατὰ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιητὰ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. ὁρᾶς ὅτι οὐχ' ἀπλῶς ὃν θέλει ἐλεεῖ καὶ δικαιοῦ· ὃν δὲ θέλει μισεῖ καὶ σκληρύνει; ἀκουσον καὶ τοῦ προφητᾶνακτος· ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν· καὶ ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσεται ὁ Κύριος. ὁ δὲ Ἱερὸς Οἴκουμένιος ἐκ τῷ ὑπομνήματι τοῦ ῥητοῦ τούτου, οὕτω μεθερμηνεύει. Τὸν ἄξιον ἐλέους ἐλεεῖ ὁ Κύριος. τὸν δὲ σκληρὸν καὶ ἀμετανόητον, σκληρὸν μένειν συγχωρεῖ· ὥστε προσωποποιοῦντες λέγομεν, ὅτι ὁ Θεὸς λέγει ἐγὼ μὲ τὴν μακροθυμίαν μου, ὃν θέλω, δηλαδὴ ὅποιον θεωρῶ ὅτι θέλει μὲ τὴν ἰδίαν του προαίρεσιν καὶ γνώμην τὸ ἔλεός μου, καὶ γίνεται διὰ τῆς μετανοίας καὶ διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἐλέους ἄξιος, κατηρτισμένος εἰς σωτηρίαν, ἐκείνον θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἐλεῶ. καὶ τὸν ἐλεῶ μὲ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης μου. ὃν δὲ θέλω σκληρύνω. ἤγουν ὅποιον θεωρῶ ὅτι σκληρύνεται καὶ τὴν σκληρότητα διὰ τῆς μετανοίας μὴ θέλοντα. ποτὲ νὰ ἀφήσῃ, ἐκείνον καὶ ἐγὼ θέλω καὶ τὸν ἀφίνω εἰς τὴν σκληρότητα ἐκείνην, μὴ βουλόμενος νὰ ἀφαιρέσω τὸ αὐτεξούσιον, ὅπερ πρὸς αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς ἐχάρισα. Τὸ ὅποιον αὐτὸς κακῶς μεταχειριζόμενος, ἔγινεν ἀφ' ἑαυτοῦ του σκευὸς ὀργῆς, κατηρτισμένον εἰς σκληρότητα καὶ ἀπώλειαν. Τάχα καὶ ἕνας αὐθέντης πρὸς τινα δοῦλον του σκληρὸν πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ κακοῦν, δὲν λέγει. ἐγὼ

σὲ ἕναμα τοιοῦτον. ἐγὼ. ὄχι πῶς ὁ Ἄυθέντης του ἕναμεν αὐτὸν τοιοῦτον, ὄχι. ἀλλ' ὡσάν νὰ λέγη. ὅτι διὰ τὴν πολλήν μου ἡμερότητα καὶ μακροθυμίαν, ἧς ἕνεκα σὲ ὑποφέρω καὶ δὲν σὲ ἐμαστίγωδα καὶ δὲν σὲ ἐπαίδευσα, ἕγινες τοιοῦτος. "Ἐν διάστημα ἀρκετὸν γῆς δέχεται τὴν αὐτὴν ἐκ τῶν νεφελῶν καταφερομένην βροχήν. καὶ τὸ ἡμῖς τυχὸν καλλιεργημένον καὶ ἡροτριασμένον πολλαπλάσιον βλαστάνει τὸν καρπὸν. Τὸ δὲ ἕτερον ἡμῖς βλαστάνει ἀπάνθας καὶ τριβέλους εὐΐετα εἰς πῦρ. οὐκ ἄρα ὁ ἄνωθεν ὑετὸς τῆς τοιαύτης διαφορᾶς αἴτιος, ἀλλ' ἡ ποιότης καὶ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου. Ὅρῳμεν τὴν ἄπειρον τῆς θείας προνοίας ἀγαθότητα ἐφαπλουμένην πρὸς πάντας, καθὼς καὶ τὴν τοῦ Ἥλιου ζωογόνον καὶ θερμαντικὴν ἀκτίνα, ἣτις ἄλλο μὲν δένδρον ξηραίνει, ἄλλο δὲ καρποφορεῖν ποιεῖ ἢ αὐτὴ θερμαντικὴ ἀκτίς, μία καὶ ἡ αὐτὴ οὐσα κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν ὑποκειμένων, καὶ δεχομένων αἰτὴν σωμάτων, διαφόρους ἀποτελεῖ καὶ τὰς ἐνεργείας ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ καὶ τόπῳ. καὶ τὸν μὲν κηρὸν διαλύει, καὶ ἀπαλύνει τὸν δὲ πηλὸν σκληρίνει καὶ ἀπολιθοῖ. οὕτω καὶ ἡ τοῦ θείου ἐλέους ἀνεξάντλητος πηγὴ διὰ τῆς αἰτῆς ἐνεργείας, τὸν μὲν εὐδιάθετον ἔλκει εἰς μετάνοιαν καὶ δοξολογίαν τοῦ θείου ὀνόματος. ὁ δὲ σκληρὸς καὶ καιοπροαίρετος εἰς ἀπόγνωσιν τε καὶ βλασφημίαν καταφέρεται, καὶ ὄρα τοὺς ἐπὶ σταυροῦ δύο ληστὰς. τὸν μὲν δοξολογοῦντα, τὸν δὲ βλασφημοῦντα. Μετανοίας χρῆζομεν ἅπαντες, ἵνα τὸν θεῖον ἐπισπασώμεθα ἔλεον, καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν ἀξιωθώμεν παραστάσεως καὶ οὐχὶ παρερμηνείας τῶν πνευματοφδέγκτων θείων ῥητῶν. ἐπειδὴ ἐλεύσεται ὥρα, ἐν ἣ ἕκαβτος κοιμῆται τὸ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὡς ἔπραξε, κατὰ τὸν Ἀπόστολον. καθ' ὅτι καὶ ἕκαβτος ἐκ τῶν ἰδίων ἔργων ἢ δοξασθήσεται, ἢ αἰσχυνθήσεται. Καὶ ταῦτα μὲν ὅσα μέμνημαι, ἀναγνοὺς ἐκ τῶν Ἱερῶν βιβλίων καὶ εἰ μὲν σαφὲς τὸ ἐρωτηθὲν γέγονε, χάρις τῷ Θεῷ τῷ δίδόντι λόγον ἐν ἀνοίξει στόματος· εἰ δὲ ἔτι ἀσαφὲς μένει, τοῦτο ἐκ τῆς ἐμῆς ἀμαθείας, καὶ ἀξιοθδείην συγγνώμης.

ΣΤΙΧΟΙ

πρὸς τὴν ἐν Ἱερουσαλήμ Βιβλιοθήκην.

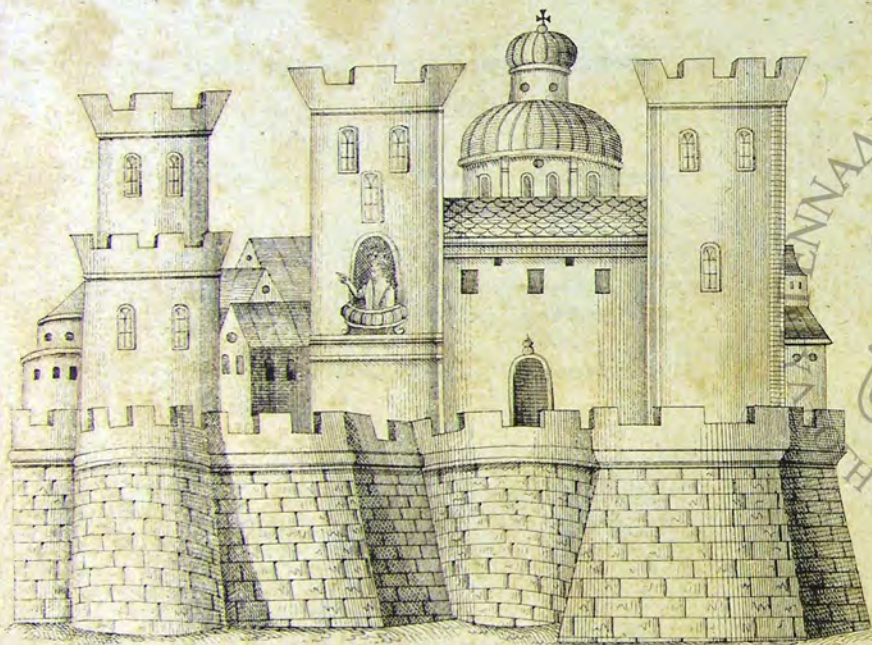
- „Ψωμὶ ὁ πεινασμένος· βρίσιν ὁ διψασμένος, ζητᾶν περιπατεῖ καὶ δὲν ἀγανακτεῖ,
 „Υδωρ σὺ ζωὴν γυρεύεις, ἄρτον ζωῆς μαστεῖεις. ποῦ ἀεροβατεῖς; καὶ κέντρα σὺ λακτεῖς.
 „Μὴ ζῆτει Κασταλίαν, τὴν μύδου βρύσιν θείαν, ἐκλείπει γὰρ τὰ νῦν,
 „Μηδὲ τὴν ἀμβροσίαν μακάρων πανδαισίαν· λέξιν μόνον καινὴν.
 „Ἴδου ἡ Κασταλία, ἐδῶ ἡ πανδαισία, μὴ βραδύνης ἐλδέ,
 „Ρέει ἀνεξαντλήτως, τρέφει ἀδιαλείπτως· γείθητι καὶ Ἴδέ.
 „Γραφῶν αἱ ἀναγνώσεις, καὶ τοῦ Θεοῦ ἡ γνώσις, σὲ ἀπαθανатоῖν,
 „Τὰ τούτων ἐναντία, καὶ κόσμ' ἐπιθυμία, στὸν ἄδην σ' ἐγκρεμοῦν.
 „Θεὸς καλὸν διδώη, κατ' ἄμφω εὖ βιώη, Πολίκαρπος κλεινός.
 „Πατὴρ καὶ Πατριάρχης καὶ θεῖος ποιμενάρχης, τῆς Ἱερουσαλήμ,
 „Καὶ ὁ ἐπιτροπάρχης, τὰ πάντα ἀριστάρχης, Πέτρας ὁ Μισαήλ.
 „Ὡν προσταγῇ τῇ θείᾳ, ἄκρα φιλολογία, εἰργάσθη τὸ καλόν.
 „Μετὰ κόπου τοῦ πολλοῦ, τοῦ Καμαράση ἀρχηγοῦ Παρθενίου θειταλοῦ.

Αἱ τῶν παροραμάτων κυριώτεραι διορθώσεις τῆς παρούσης
 διατριβῆς.

Σελίς.	Παράγραφος.	Παροράματα.	Διορθώματα
2	6	μοναστήριον	μοναστηριον
6	15	μοναστήρια	μοναστηρια
8	18	ὄριμον	ὄρισμόν.
18	40	ἀποδείκνυται	ἀποδεικνυται
20	. . . . .	αὐλον	αὐλον.
21	. . . . .	δυναναρχος	δυναναρχος.

ἡ ἁγία Πόλις Ἱερουσαλήμ.

Τῶν ἑβραίων καὶ ῥωμαίων

ἔτος 2299 σ. 8.

ὁ Ναός τῶν Πατριῶν Τάφου.

ἔτος 2299 σ. 9

Εξ Ελθ' ηωο
π' ηεφα' ηωο (η' η' ηωο)
η' ηωο

ἡ Αποκαθήλιωσις.

Ζεφυρ 10

τὸ ἅγιον ἑυβάηλιον.

Ζεφυρ 13

Ὁ ἅγιος Γολγοθῆς.

Ζεφ 17

Εἰκὼν ἡ ἐμφανήσασα τῇ ὁσίᾳ Μαρτῖα τῇ Αἰγυπτία
διελθεῖν τον Ἰορδάνην.

Ζεφ 20

Ἡ Θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

Ζεφ 21

Ἡ ἐν τῷ Πατριαρχεῖοι
Ἑλληνησία.

2.23

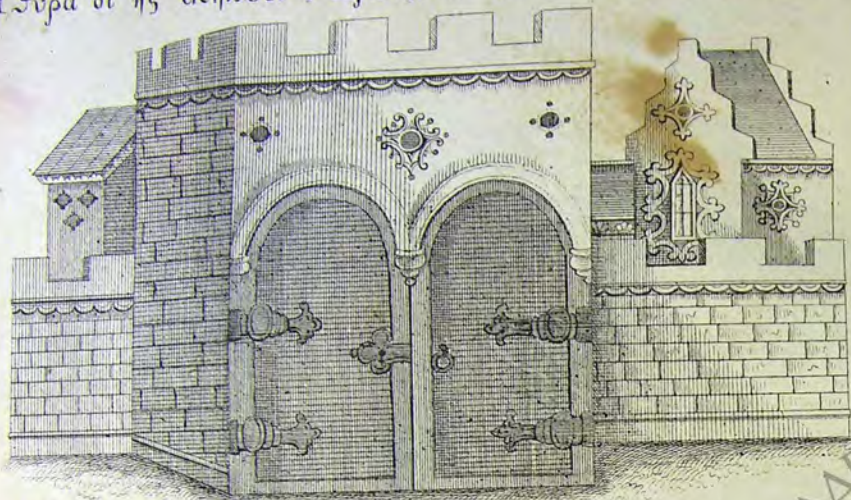
2.22

Τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.

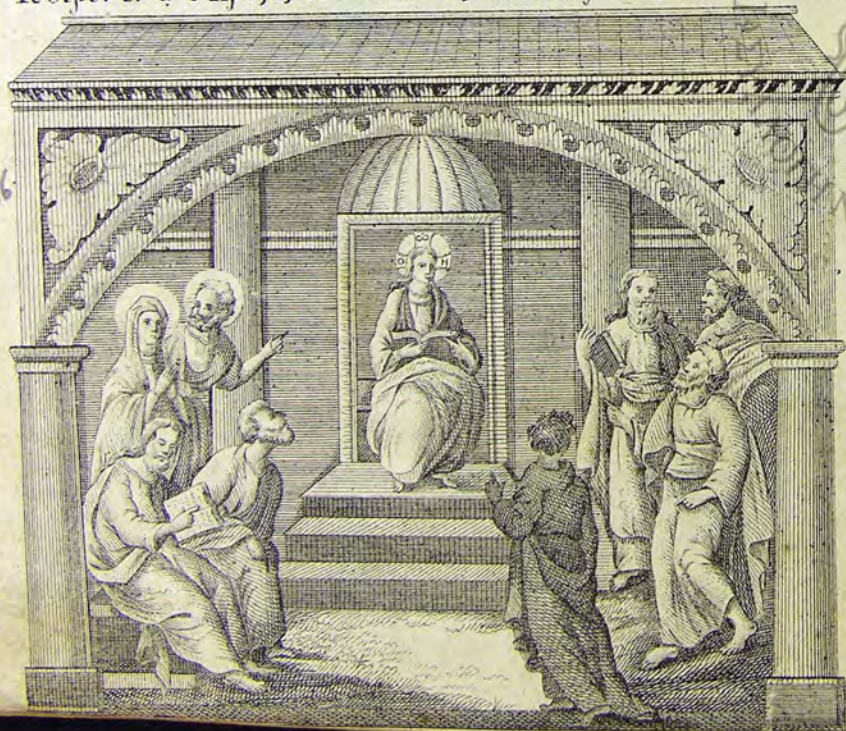
2.24

Ἡ θύρα δι' ἧς εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἐπὶ πόλιν ὄντα κατήμενος.

2.25

Τὸ ἱερόν ἐν ᾧ ὁ Χριστὸς ἐδίδασκε τὰς ἀπειθεῖς Ἰουδαίους.

2.26

Ἡ γέννησις τῆς Ἑπεραγίας Θεοτοκῆς, ὅπως ὁ ἴδιος Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.

229 of 27

Ὁ τόπος ὅπου ὁ Χριστὸς ἴασατο τὸν παράλυτον.

229 of 27

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΟΠΟΛΕΩΣ
ΑΘΗΝΩΝ

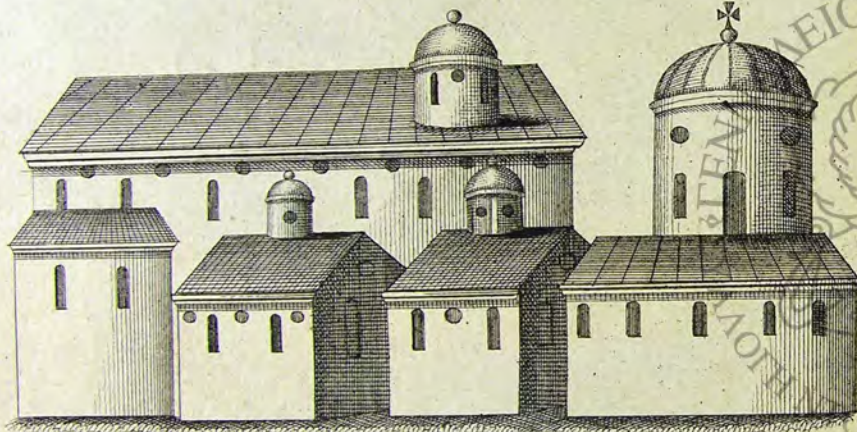

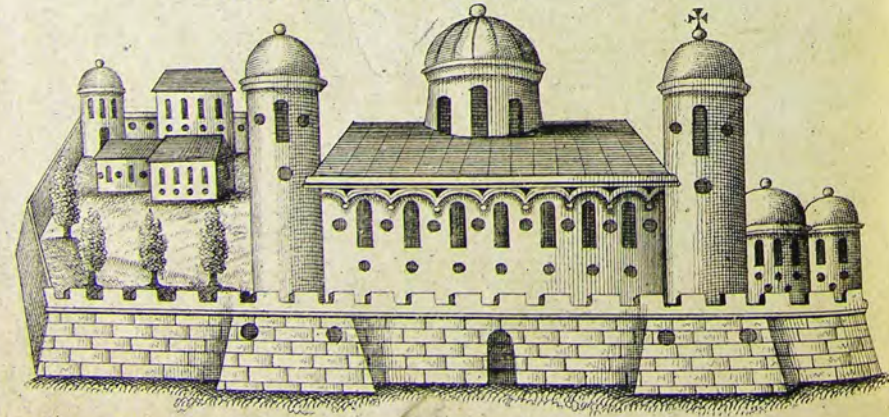
227

МОНАСТЫРЬ АРМЕНСКІЙ.

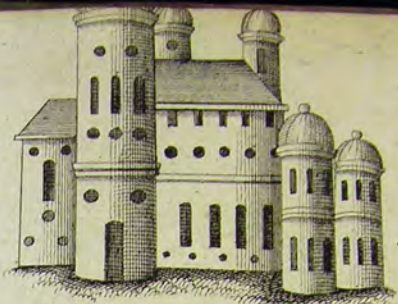

228

МОНАСТЫРЬ РИМСКІЙ.

228

229

СВ. НИКОЛАЯ.

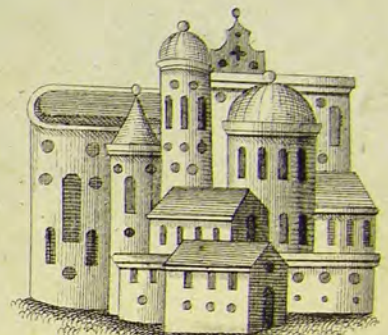
229

СВ. ВАСИЛІЯ.

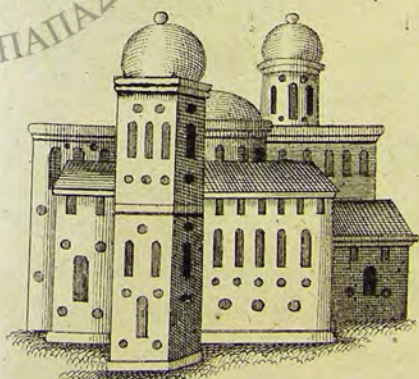
229

СВ. ГЕОРГІЯ И БОЛЬНИЦА.

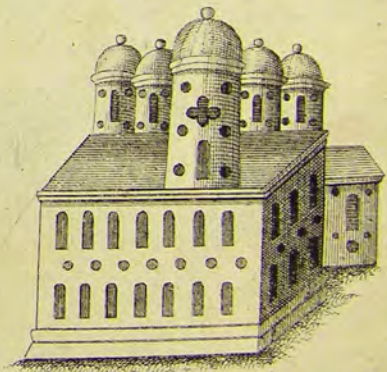

229

СВ. ЕКАТЕРИНЫ.

229

229

с. 30 № 249

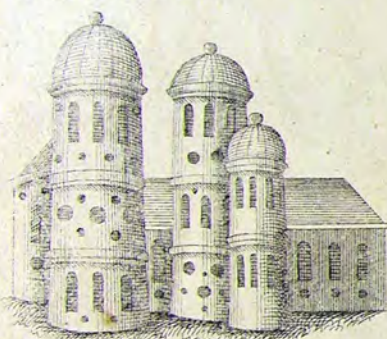
МОНАСТЫРЬ СВ: АРХАНГЕЛА.

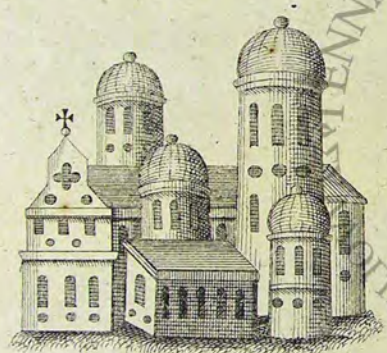
СВ: ТЕОДОРА ТИРОНА .

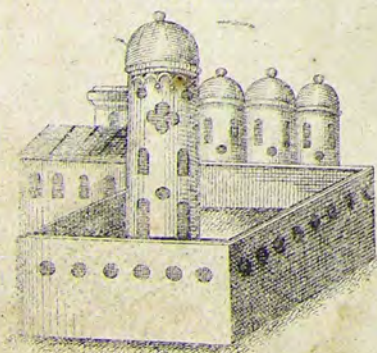
СВ: ЕВФИМІЯ.

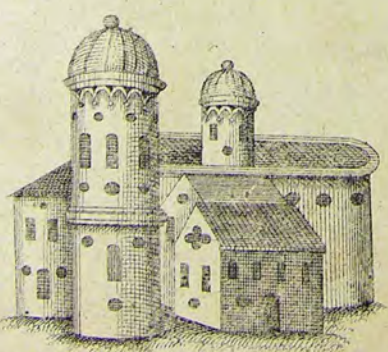
СВ: СТРЕТЕНІЯ.

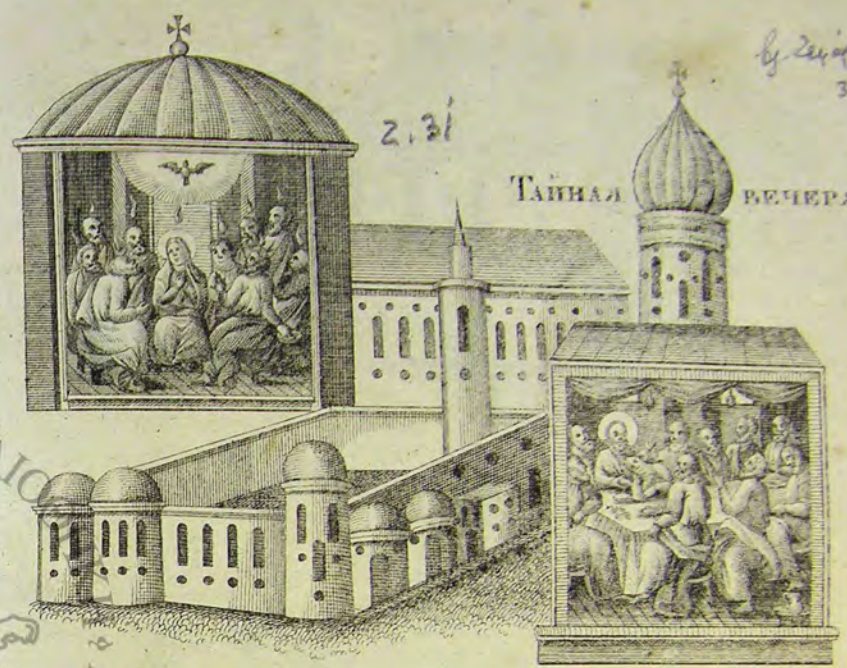
СВ: ПРЕДТЕЧИ.

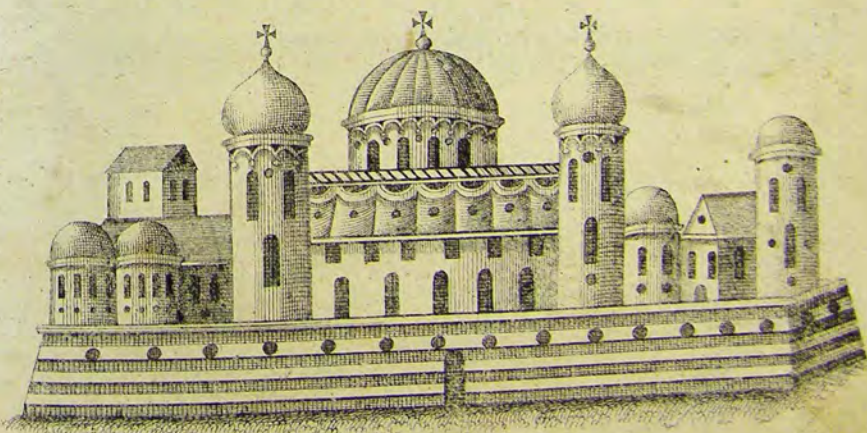
СВ: ГЕОРГІЯ ПРИ ЖИЛАХЪ.

СВ: СІОНЪ.

МѢСТО ПОГРЕБЕНІЯ СТРАННЫМЪ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΣΑΓ. ΟΝΟΥΦΡΙΑ.
Μ: τῆς ἁγίας Οὐκρυίας.

Источникъ Іоавлѣвъ.

Πηγή τῆς Ἰωάβ.

Πηγή τῆς Σιλωῶν. ΣΙΛΩΑΜ.

2
32

2
35

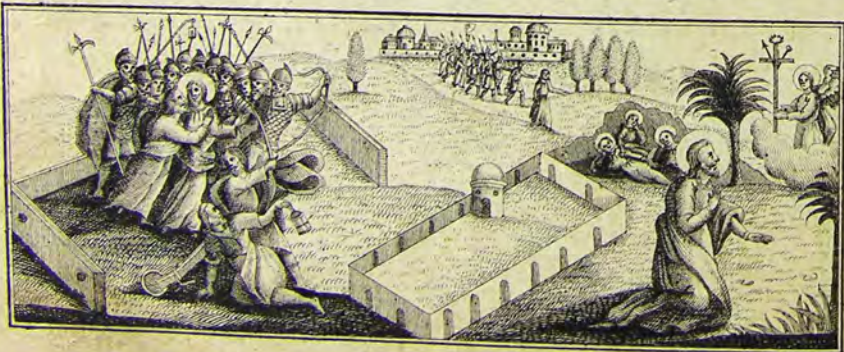
Ἰηλίου, ὅπου ἐκρύβησαν οἱ Ἀπόστολοι.
Пещера гдѣ скрѣвались Апостолы.

275

Κηπος, ὅπου ὁ Ἰσδὰς παρέδωκε τὸν διδάσκαλον ἑαυτοῦ.
Вертоградъ гдѣ Иуда предалъ учителя своего.

2.36

ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ αἰγίᾳ Γεθσημανῆ.

ὁ Πύρινος ποταμός.
Рыба огненная.

2.36

ΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΡΑΤΗΣ

ἡ Ἀνάληψις τῆς Χρῆ ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐλεῶν.
Вознесение Христова и Гора Елеонская.

2.37

Ἰστος οὗτοι ἐβάνη ὁ Χρῆστος μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

2
22

Ἐπιτάφιος τῆς ἁγίας Πελαγίας.
ВЕРТЕПЪ СВ: ПЕЛАГИИ.

ἡ Ἐγερσις τοῦ Λαζάρου, ἐν Βηθανίᾳ.
ВЪСТАНІЯ И ВОСКРЕСЕНІЯ ЛАЗАРЕВО.

МОНАСТЫРЬ СВЯТ: ЕВФИМІА.

ИСКУШЕНІЕ ДІАВОЛА И ГОРА САРАЦАРСКАЯ.

МОНАСТЫРЬ СВ: ІОАННА ПРЕДТЕЧИ.

2
23

Крещеніе Христово.

Рѣка Іорданъ и Содома и Гомора.

Μετὰ ἄββᾶ Γερασίῳ.

Πήλαιον τῆ Βαρούχ.
Село Царя Агриппы въ которомъ жили Варухъ.

2.42

ὁ Ἰησ. διῆλθεν τῇ Σαμαρείῳ.
Христосъ бесѣдуетъ съ Самаритянею.

2.42

246 43

ἡ μεταμόρφωσις τῆς Θεοτόκου.
Преображение Христова.

ἡ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας.
Кана Галилейская.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΟΥ
ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ
ΚΑΙ
ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΤΑΡΤΗ

αλατολιμνη

Μ τῷ προφήτῃ ἡλίου.

Ζεφυρ 45

ὁ τάφος τῆς ῥαχίλ.
ГРОВЪ РАХИΛΕ.

Μ: τῷ ἁγίῳ Γεωργίῳ.
МОНАСТЫРЬ СВ: ГЕОРГІЯ.

Ζ.
46

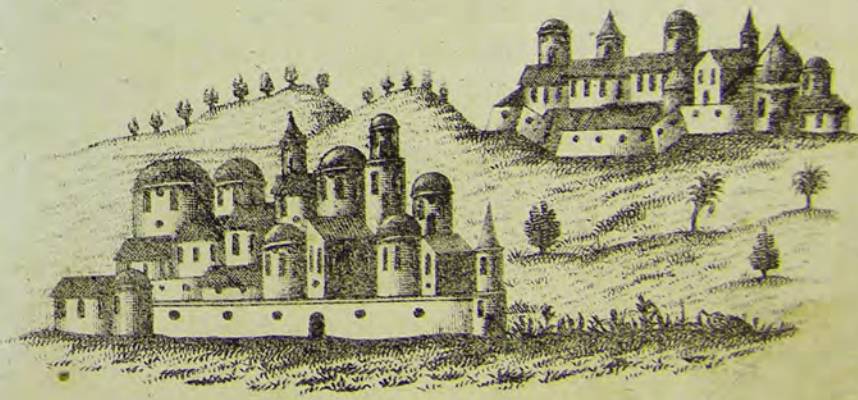
αλατολιμνη

ἡ Βηθλέεμ.

Ζεφυρ 47

Μ: τῷ ἁγίῳ Θεοδοσίῳ.
МОНАСТЫРЬ СВ: ΘΕΟΔΟΣΙΑ.

Μ. τῆ ἀγίᾳ Κάββα.

ὁ οἶκος τῆ Π. Ἀβραάμ.
Домъ праведнаго Авраама.

Ζεφυρ 5. 50

Μ. τῆ τινίς γαυῶν

ἡ Ὀρεινή.
Оривіи иже естъ Горная Св. Еван. Ζ. 6. 50

Εμμαυσῶν.

Ζ. 6. 51

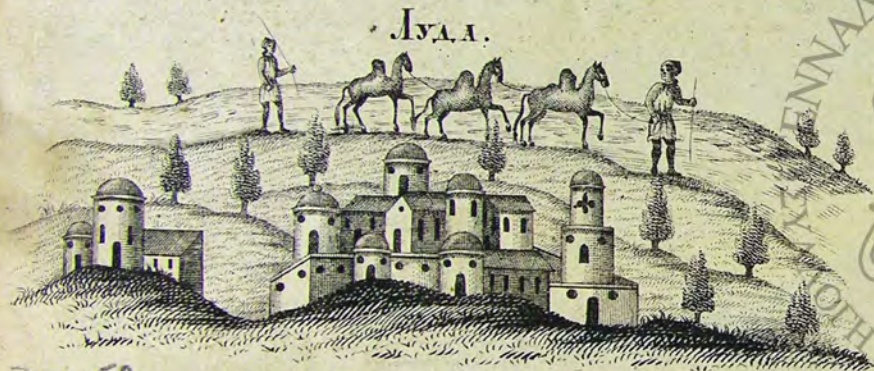
Ζ. 51

Ζεφφ 52

Γαζα.

Λυαλ.

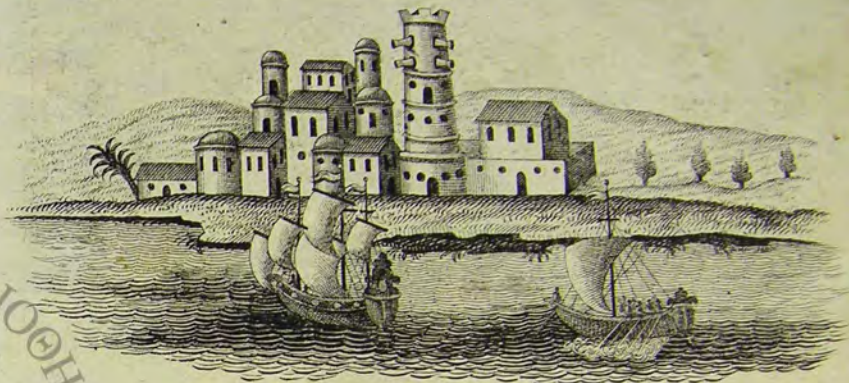
Ζ. 6. 52

Ρεμλι.

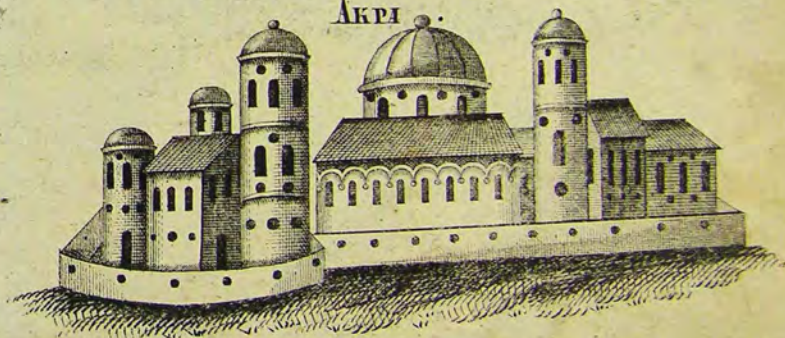
Ζεφφ. 6. 53

Λοφα.

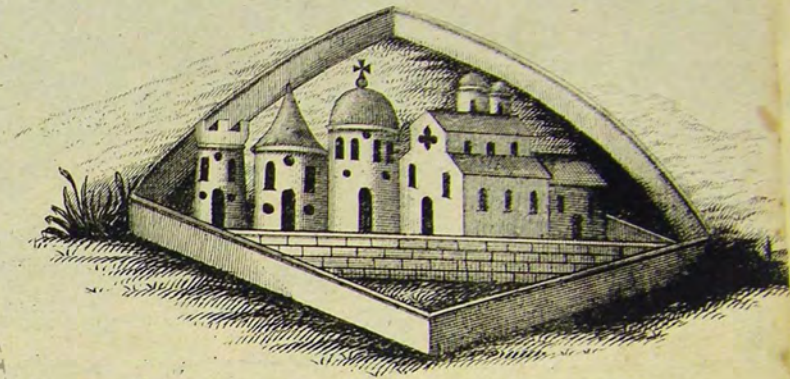

Ζεφφ 69. 53

Πτολεμαϊδα νυνε называемая
Ακρη.

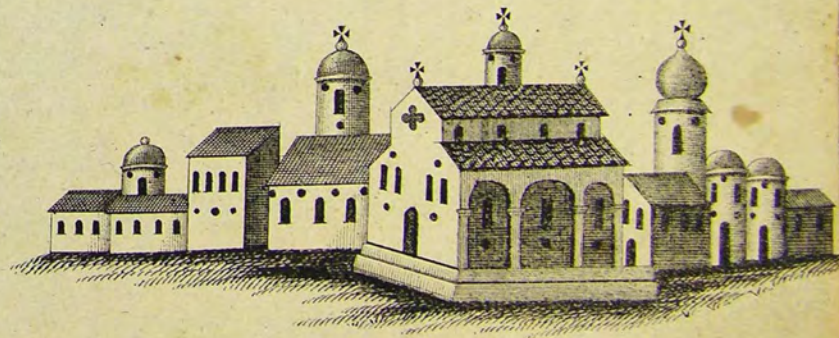

ὁ Ναὸς τῆ ἀποστόλου Πέτρο.
Храмъ Св. Апостола Петра.

Καίσαρια τῆς Φιλίππων.

Кесарія Филиппова.

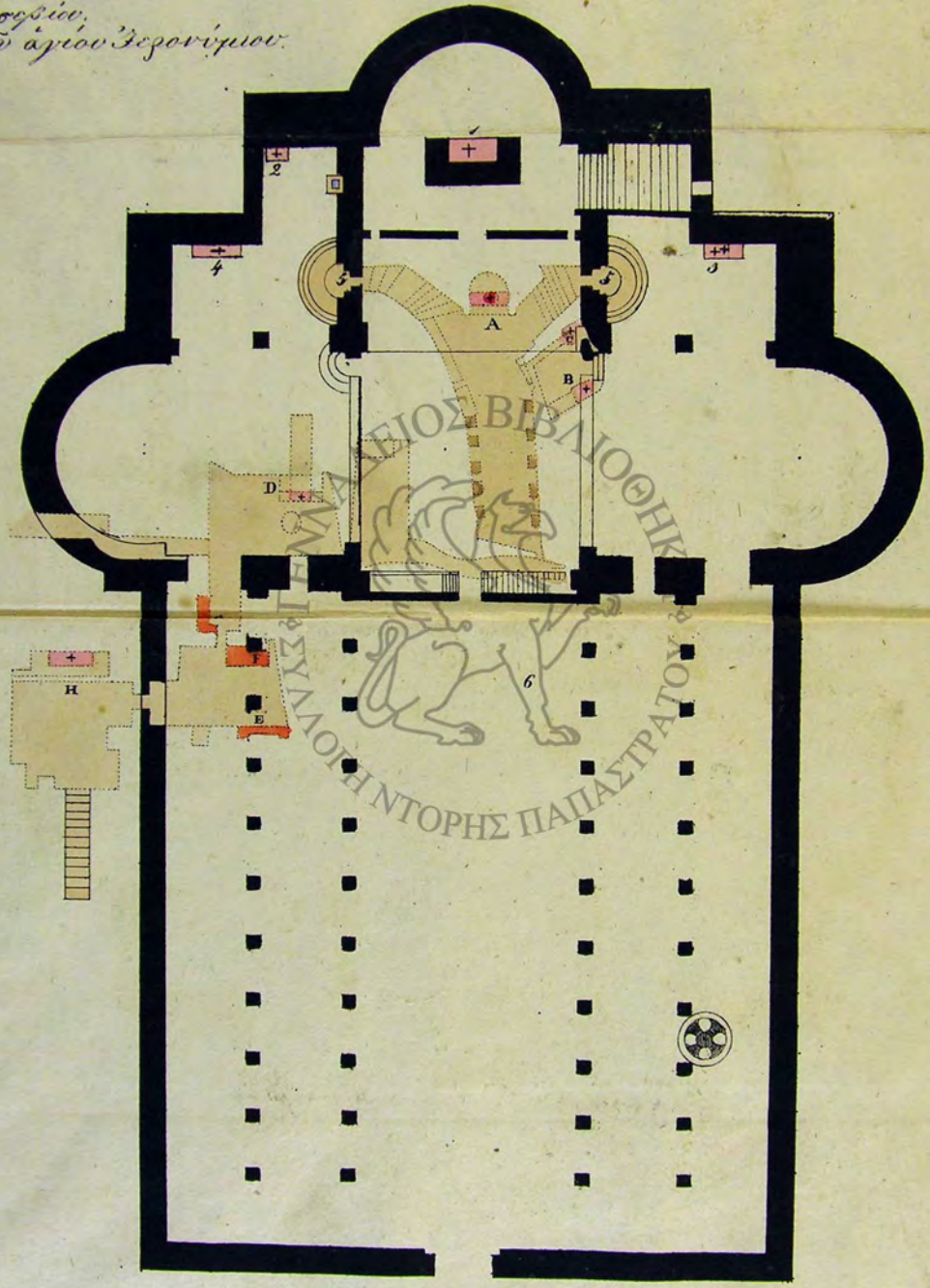

Ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων

- A. Τράπεζα τῶν Ὀσσοδόξων.
- B. τῶν Ἰεροδιδασκάλων.
- C. τῶν Μάρτυρων.
- D. τῶν Ἐξομολογητῶν.
- E. Τάφος τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ.
- F. Ἐξομολογητῶν.
- G. Ἐξομολογητῶν.
- H. Νεκρὰ τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ.

Ἐν τῷ καθολικῷ

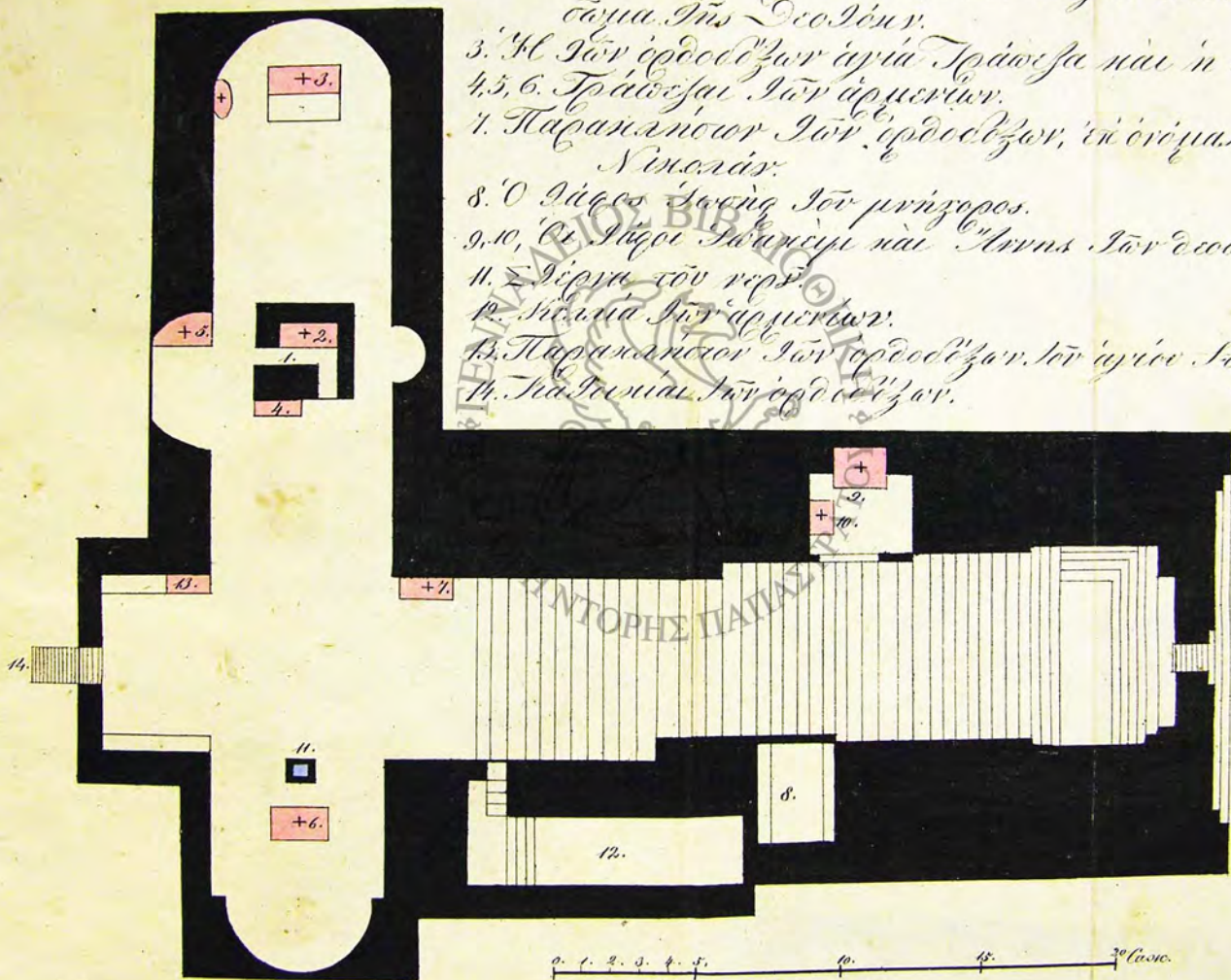
- 1. Τράπεζα τῶν Ὀσσοδόξων.
- 2. ἡ Πύλη.
- 3. Παράθυρον τοῦ ἁγίου Νικολάου.
- 4. τῶν Ἀγίων.
- 5. Κιτῶνας εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.
- 6. Τράπεζα

5 10 15 Cano.

Ο Τετράκλιος Ναός τῆς Ἁγίας Τροσύνης τῆς

1. Ο οὐρανὸς τῶν ἁγίων τῆς Τροσύνης.
2. Οὐρανὸς τῶν ἁγίων τῆς ἁγίας, ὡς ἐκείνη τὸ ἴδιον καὶ τὸν οὐρανὸν τῆς Τροσύνης.
3. Ἡ τῶν ἐπεὶ οὐρανὸς τῶν ἁγίων τῆς ἁγίας καὶ τῆς Τροσύνης.
- 4, 5, 6. Τὰ ἁγία τῶν ἁγίων.
7. Καρναλιστὸν τῶν ἐπεὶ οὐρανὸς, ἐκείνη τῆς ἁγίας τῆς Τροσύνης.
8. Οὐρανὸς τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.
- 9, 10. Οὐρανὸς τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.
11. Στοιβαὶ τῶν ἁγίων.
12. Ἡ τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.
13. Καρναλιστὸν τῶν ἐπεὶ οὐρανὸς τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.
14. Τὰ ἁγία τῶν ἐπεὶ οὐρανὸς.

0 1 2 3 4 5 10 15 3° λωσ.